

การแปลหนังสือวิชาการทางศาสนาเรื่อง Jainism: An Introduction

ของ Jeffery D Long

นายณัฐ วัชรศิรินทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THE TRANSLATION of RELIGIOUS TEXTBOOK ‘JAINISM: AN INTRODUCTION’

By JEFFERY D LONG

Mr. Natha Vacharakirin

A Special Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Translation

Chalermprakiat Center of Translation and Interpretation

Faculty of Arts, Chulalongkorn University

Academic Year 2013

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการแปลหนังสือวิชาการทางศาสนาเรื่อง “Jainism: An Introduction” ของ Jeffery D Long เพื่อผลิตงานแปลที่มีคุณภาพ โดยเลือกศึกษาเฉพาะบทที่ชื่อ “The Jain Doctrines of Relativity: A Philosophical Analysis” จำนวน 31 หน้า ซึ่งเป็นส่วนที่มีแนวคิดทางปรัชญา เช่น อันซันชันและเกี่ยวพันถึงความคิดของสำนักปรัชญาอินเดียอื่นๆ อีกหลายสำนัก และมีศัพท์เฉพาะทางเกี่ยวกับสาขาต่างๆ ของวิชาปรัชญา รวมถึงศัพท์จากภาษาสันสกฤตจำนวนมาก ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทและการแปลแบบตีความ รวมทั้งศึกษาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาอินเดีย ศาสนาเปรียบเทียบ ศาสนาเซน และตัวบททางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบความเข้าใจในการวิเคราะห์ตัวบทและการเลือกแนวทางการแปลที่เหมาะสม จากการวิจัยพบว่าการศึกษาต่างๆ ดังกล่าวนั้นมีประโยชน์ต่อการแปล ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถผลิตบทแปลตามจุดประสงค์เพื่อการสื่อสารได้

Abstract

This special research seeks to explore particular translation issues as well as methods applicable in producing an acceptable piece of translated text from the religious textbook 'Jainism: An Introduction' by Jeffery D long, wherefrom a chapter called 'The Jain Doctrines of Relativity: A Philosophical Analysis' amounting to 31 pages is selected for the study, owing not only to its contents regarding complex philosophical concepts of the Jain tradition alongside other Indic schools of thoughts, but also to the density of technical terms from various fields of philosophy and words directly from Sanskrit. The methods of text analysis together with the interpretive approach for translation are explored in addition to basic knowledge in Indian philosophy, comparative religions, and Jainism and its appearance in Buddhist texts, in order to support the understanding in analysis of the text and selection of the appropriate translating style. The research shows that the aforementioned studies prove to be useful for aiding the effective production of translated text with communicative purposes.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลต่างๆ ต่อไปนี้คือ ท่าน อ. ดร. ชานปีวิช ทัตแก้ว ภาควิชาภาษาตะวันออก อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้กรุณาสละเวลาอันมีค่าแม้ในบางขณะที่ท่านประสบปัญหาสุขภาพ เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขบทแปลอย่างละเอียดด้วยภูมิรู้อันลึกซึ้งซึ่งยังประมาณีได้ จนกระทั่งสารนิพนธ์สำเร็จลุล่วง ท่าน ผศ. ทศนีย์ สิ้นสกุล ผู้กรุณาอ่านและตรวจแก้สารนิพนธ์เพื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามมาตรฐานอันควร ท่าน อ. ดร. ทองทิพย์ พูลลาภ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการแปล และ(ผู้ข้าพเจ้าบังเอิญทราบมาว่า)คอยห่วงใยติดตามสอบถามความคืบหน้าของสารนิพนธ์ฉบับนี้อยู่ห่างๆ และท่าน ผศ. สุรัตน์ โหราชัยกุล ผู้อำนวยการศูนย์อินเดียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้บังคับบัญชาโดยตรงที่ให้ความเมตตาและสนับสนุนการทำงานของผู้ข้าพเจ้าโดยตลอด ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่เอื้อนามมาข้างต้นด้วยสำนึกบุญคุณจากใจจริง

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแปลทุกท่าน ซึ่งล้วนมีส่วนให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ความเข้าใจที่นำมาใช้ประกอบการทำวิจัยชิ้นนี้ ขอขอบคุณ คุณณัฐกานต์ จินดาบริรักษ์ หรือพี่จิบ และ คุณนิภาพร อางควนิช หรือพี่แอมป์ ผู้คอยคิดต่อประสานงาน แจ้งข่าวสารต่างๆ ทั้งเรื่องของการเรียนการสอน การสอบ การชำระเงินบำรุงการศึกษา และช่วยอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นอเนกประการตลอดช่วงการเรียนที่ผ่านมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นการแปลรุ่น 11 ทุกท่านที่มีส่วนให้ข้าพเจ้าได้เรียนหลักสูตรนี้อย่างสนุกสนาน ทั้งที่จบการศึกษาไปแล้ว และที่จะจบพร้อมๆ กัน หรือแม้แต่ที่ซึ่งลาออกไปก่อนหน้า โดยเฉพาะคุณสุริย์ พันเจริญหรือพี่นิด ผู้คอยสอบถามความคืบหน้าในการเรียนของข้าพเจ้าอยู่เสมอและชักชวนไปร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ ขอขอบคุณเพื่อนๆ หลายคน ที่คอยเป็นกำลังใจและกระตุ้นให้ข้าพเจ้าทำงานวิจัย โดยเฉพาะ คุณจุฑามาศ ปัญญาพรสุข หรือพี่หญิง ผู้ช่วยพิมพ์ต้นฉบับภาษาอังกฤษให้ข้าพเจ้านำมาตัดแปะในบทวิจัยเป็นการประหยัดเวลาได้โข นอกจากนี้หากข้าพเจ้าลืมเอื้อนามบุคคลใดที่มีส่วนช่วยในการทำงานวิจัย ก็ขอขอบคุณท่านเหล่านั้นพร้อมกันในที่นี้

ท้ายที่สุดข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ คุณพ่อ และขอบคุณทุกคนในครอบครัวของข้าพเจ้า ที่ให้ความรัก ความห่วงใย คอยส่งเสริมข้าพเจ้าในสิ่งที่สนใจอยู่เสมอ และไม่ว่าเวลาจะผ่านไปเท่าใดก็จะยังคงอยู่เคียงข้างกันตลอดไป

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย i

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ii

กิตติกรรมประกาศ iii

สารบัญ iv

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 ขั้นตอนการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 รายงานการศึกษาและทบทวนทฤษฎีและแนวทางต่างๆ	6
2.1 แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสเตียนอ นอร์ด (Christiane Nord)	
2.1.1 รายงานการศึกษา	6
2.1.2 การนำแนวทางมาใช้ประกอบการแปล	11
2.2 แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลิสเล (Jean Delisle)	
2.2.1 รายงานการศึกษา	12
2.2.2 การนำแนวทางมาใช้ประกอบการแปล	15
2.3 ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาเปรียบเทียบ	
2.3.1 รายงานการศึกษา	16
2.3.2 การนำความรู้มาใช้ประกอบการแปล	21
2.4 ความรู้เกี่ยวกับศาสนาเซน	
2.4.1 ความเป็นมาของศาสนาเซน	22
2.4.2 แนวคิดและหลักปฏิบัติของศาสนาเซน	26

2.4.3	ตัวบททางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซน	31
2.4.4	การนำความรู้มาใช้ประกอบการแปล	32
บทที่ 3	การวิเคราะห์ตัวบท และการวางแผนการแปล	33
3.1	การวิเคราะห์ตัวบท	
3.1.1	องค์ประกอบภายนอก	33
3.1.2	องค์ประกอบภายใน	37
3.2	การวางแผนการแปล	
3.2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับรูปแบบการแปล	42
3.2.2	การเลือกรูปแบบการแปล	43
3.3	ปัญหาที่พบในตัวบท	
3.3.1	ปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะทางปรัชญาและทางตรรกศาสตร์	44
3.3.2	ปัญหาเกี่ยวกับศัพท์ภาษาสันสกฤต (หรือภาษาป्राकृत)	46
3.3.3	การปรับบทแปล	
3.3.3.1	การเพิ่มคำขยายในคำที่เข้าใจยาก	55
3.3.3.2	การปรับโครงสร้างประโยคที่ยาวและซับซ้อน	56
3.3.3.3	การปรับรูปแบบประโยคกรรมวาจก	57
บทที่ 4	ตัวบทต้นฉบับ บทแปล และคำอธิบายการแปล	59
บทที่ 5	สรุป	137
	บรรณานุกรม	139
	ประวัติผู้วิจัย	142

บทที่ 1

บทนำ

ชื่อโครงการ การแปลหนังสือวิชาการทางศาสนาเรื่อง Jainism: An Introduction ของ Jeffery D Long

1.1 หลักการและเหตุผล

อินเดียเป็นประเทศกว้างใหญ่ไพศาล และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากมายไม่รู้จบสิ้น ทั้งในทางชาติพันธุ์ ภาษา ศิลปะ ปรัชญา ศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี กล่าวได้ว่าตั้งแต่ทศเหนือจรดทิศใต้ ทิศตะวันออกจรดทิศตะวันตก มีสิ่งแตกต่างกันไปในทุกท้องถิ่น ความอัศจรรย์ข้อนี้ทำให้อินเดียเปรียบเสมือนอนุทวีปหนึ่งทีประกอบด้วยประเทศหลายๆ ประเทศ และสิ่งหนึ่งที่รวมชุมชนและกลุ่มคนเข้าด้วยกันคือลัทธิและศาสนา ซึ่งในประวัติศาสตร์อันยาวนานของอินเดียได้เกิดขึ้นอย่างมากมายและหลากหลาย

ในจำนวนลัทธิศาสนาอันหลากหลายเหล่านั้น ศาสนาเซน เป็นศาสนาสำคัญศาสนาหนึ่งในอินเดียที่มีศาสนิกผู้เลื่อมใสศรัทธาเป็นอันมาก ถึงแม้จะจำกัดอยู่ในสังคมของประเทศอินเดียและไม่ค่อยเป็นที่รู้จักแพร่หลายในโลกภายนอก ศาสนาเซนมีอายุเก่าแก่ไม่น้อย ถือกำเนิดขึ้นก่อนพระพุทธศาสนา แม้จะไม่มากนัก และในพระไตรปิฎกมีการกล่าวถึงศาสนานี้ไว้ในฐานะหนึ่งใน “อัญเดียรถีย์” คือลัทธิอื่นๆ นอกพระพุทธศาสนาที่เป็นที่นิยมในสมัยนั้น ซึ่งมีวิวาทะทางปรัชญาระหว่างกันและกันอยู่ตลอดเวลา

อัญเดียรถีย์ที่ปรากฏนามในพระไตรปิฎกอยู่เนืองๆ มีรวมทั้ง 6 คือ *บูรณกัสสป* *มักขลิโคสาล* *ปุกุทธกัจจายนะ* *สัจจเวถฐบุตร* *นิครนถ์นาฏบุตร* และ *อชิตเกสกัมพล* แต่ละลัทธิมีความเห็นในเรื่องความจริงสูงสุดต่างกัน บ้างเห็นว่าโลกเที่ยง บ้างเห็นว่าโลกสูญ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในอัญเดียรถีย์เหล่านั้นมีอยู่ลัทธิหนึ่งที่มีความใกล้เคียงกับพระพุทธศาสนามาก แต่มีวัตรปฏิบัติที่ต่างกันพอสมควร และมีความเห็นเรื่องการเข้าถึงความจริงสูงสุดต่างกัน นั่นคือ *นิครนถ์นาฏบุตร* หรือที่รู้จักกันในนามศาสนาเซนนั่นเอง

ในสมัยพุทธกาล ศาสนาเซนเป็นที่ยอมรับนับถือแพร่หลายแล้ว มีหลักฐานว่าบุคคลสำคัญหลายท่านนับถือศาสนาเซน รวมทั้งพระเจ้าอชาตศัตรู พระโอรสพระเจ้าพิมพิสารแห่งแคว้นมคธ ศาสดาของเซนมา

จากวรรณคดีที่มีพระนามว่า *มหาวิระ* (ผู้แก้แค้นล้าง) พระนามเดิมก่อนผนวชว่าเจ้าชาย *วรมาน* พระโอรสในพระเจ้า *สิทธารถะ* (เพิ่งสังเกตว่าพระนามพระบิดาตรงกับพระนามเดิมพระพุทธเจ้า) เมื่อพระชนมายุได้สิบพรรษาทรงออกผนวชและบำเพ็ญตบะอยู่สิบสองปีเศษ ถือหลักการไม่เบียดเบียนสรรพชีวิต หรือที่รู้จักกันในนาม *อหิงสา* รวมทั้งสวดเครื่องพันธนาการร้อยรัดทั้งปวงแม้กระทั่งเสื้อผ้าอาภรณ์ เป็นอยู่โดยไม่มีผ้าติดกาย จึงได้พระนามอีกว่า *นิครนถ์* (ผู้ปราศจากเครื่องผูก) ในทางศาสนาเชนนับถือกันว่าเป็น *ศิรธังกร* (ผู้พาข้ามฝั่ง) องค์กรที่ 24 (ซึ่งมีความใกล้เคียงกับแนวคิดพุทธวงศ์ของทางพุทธเรา มีการกล่าวถึงพระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ อีกมากมายในอดีต) รายละเอียดต่างๆ ในทางประวัติ แนวคิดและหลักปฏิบัติจะกล่าวถึงสืบไปในบทที่ 2

คนไทยที่เป็นพุทธศาสนิกชนมักจะรู้จักศาสนาเชนในฐานะเดียรีถีย์ และเมื่อกล่าวถึงคำว่าเดียรีถีย์ก็มักพาลให้เกิดความคิดถึงเกี่ยวว่าเป็นลัทธิความเชื่อที่เหลวไหลไร้แก่นสาร เป็นศัตรูของพระพุทธศาสนา และหลักการปฏิบัติของศาสนาเชนก็ถูกพระพุทธศาสนาจัดเป็นทาง *อิตถกิลมถานูโยค* ด้วยเหตุนี้แนวคิดของศาสนาเชนจึงไม่ได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิชาการไทยเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่เป็นแนวคิดที่มีหลักการและเหตุผลใกล้เคียงกับพระพุทธศาสนามาก และหากศึกษาให้ลึกลงไปแล้วคำศัพท์ต่างๆ ที่ใช้ในศาสนาเชนและพุทธก็มีความคล้ายคลึงกันมาก แม้กระทั่งรูปลักษณะของรูปเคารพก็คล้ายคลึงกัน ต่างกันก็แต่เพียงพระพุทธรูปจะครองจีวร ส่วนพระชินรูป (รูปของพระชินะคือมหาวิระ) จะเปลือยพระวรกาย

หากมองเฉพาะแต่ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือพุทธศาสนาเป็นหลัก เราอาจไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาศาสนาเชน แต่ทว่าในสังคมปัจจุบันที่อยู่ในยุคสมัยแห่งโลกาภิวัตน์ ซึ่งผู้คนทั่วโลกต้องติดต่อสื่อสารกัน ความเข้าใจทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ขาดมิได้เลย แม้ศาสนาเชนจะเป็นศาสนาที่มีผู้ปฏิบัติและนับถือในวงจำกัด โดยส่วนใหญ่แล้วจะอยู่เฉพาะในประเทศอินเดีย แต่หลักปรัชญาของเชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อกลุ่มต่างๆ ที่เคลื่อนไหวเพื่อสังคมและเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง แม้แต่ในประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่ออิสรภาพของอินเดีย มหาบุรุษท่านหนึ่งที่คนไทยเรารู้จักดีในนาม *มหาตมะคานธี* ก็ยังชูธงอหิงสานำหน้าในการต่อสู้จนกระทั่งได้มาซึ่งสิ่งที่ชาวอินเดียปรารถนา คือความเป็นอิสระจากการกดขี่ของระบอบจักรวรรดินิยมตะวันตก เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าหลักธรรมที่มหาตมะคานธีใช้ในการต่อสู้ที่เรียกว่า *อหิงสา* นั้นได้อิทธิพลมาจากศาสนาเชนอย่างเต็มที่ และไม่เพียงการต่อสู้ครั้งนั้นเท่านั้น หลังจากนั้นเป็นต้นมา มีการนำหลักอหิงสามาใช้กันอย่างนับครั้งไม่ถ้วนในการต่อสู้เรียกร้องทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ (หรือน้อยที่สุดแม้ไม่นำมาใช้จริงก็นำมาเป็นข้ออ้าง) นี่เป็นข้อหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าศาสนาเชนมีอิทธิพลทางความคิดระดับสังคมวัฒนธรรมของโลกไม่น้อย

ปัจจุบันมีการศึกษาแนวความคิดศาสนาเช่นอย่างกว้างขวางขึ้น และในประเทศอินเดียมีผู้ยอมรับนับถือศาสนาเช่นอยู่ทุกวงการและทุกสาขาอาชีพ ทั้งนี้เพราะแนวคิดอหิงสาของศาสนาเช่นกำลังเป็นที่สนใจท่ามกลางโลกที่เต็มไปด้วยการเบียดเบียน ความรุนแรง และการบริโภคที่ทำลายสิ่งแวดล้อม หนังสือเล่มที่ผู้ศึกษาเลือกทำโครงการแปลนี้ เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่อาจส่งเสริมให้วงการการศึกษาไทยมีความรู้ความเข้าใจศาสนาเช่นมากขึ้น ในฐานะศาสนาสำคัญศาสนาหนึ่งของโลก ที่มีผู้ยอมรับนับถือและปฏิบัติตามมากมาย มีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองและแนวคิดการพัฒนาสังคม หนังสือเรื่อง Jainism: An Introduction เล่มนี้มีความเหมาะสมด้วยเหตุที่เป็นหนังสือพื้นฐานเรื่องศาสนาเช่น ที่กล่าวถึงทั้งแง่มุมของประวัติ ปรัชญา ความเชื่อ หลักปฏิบัติ ไว้อย่างครบถ้วน เข้าใจง่ายต่อผู้เริ่มต้นศึกษา เหมาะกับการใช้เป็นหนังสือเล่มแรกที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจศาสนาเช่นในสังคมไทยอย่างถูกต้อง ซึ่งจะสร้างประโยชน์ต่อวงการอินเดียศึกษาของไทยโดยรวมอีกด้วย

เมื่อกล่าวถึงประโยชน์ในการส่งเสริมความรู้แล้ว จึงสรุปได้ว่าหนังสือเล่มนี้มีค่าควรแก่การแปล แต่ทั้งนี้เราจะเว้นกล่าวถึงความสำคัญในทางการแปลเสียมิได้ หนังสือเล่มนี้มีประเด็นควรแก่การศึกษาในทางการแปลอยู่มาก เนื่องจากในวงการวรรณกรรมของอินเดีย ทั้งที่เขียนเป็นภาษาในประเทศอินเดียและที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ มีทั้งนวนิยาย กวีนิพนธ์ และปาฐกถาหลายเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาเช่น กล่าวถึงสังคมเช่น หรือมีตัวละครที่นับถือศาสนาเช่น มีคำศัพท์เฉพาะในทางศาสนาเช่นปรากฏอยู่ในตัวบท หรือแม้กระทั่งวรรณกรรมที่ผู้เขียนนับถือศาสนาเช่น หากผู้แปลขาดความเข้าใจความรู้พื้นฐานทางศาสนาเช่น อาจจะถ่ายทอดหรือสื่อสารเจตนารมณ์ของผู้เขียนผิดพลาดก็เป็นได้ ทั้งนี้เพราะแนวคิดของศาสนาเช่นนั้นมีความคล้ายคลึงกับพระพุทธศาสนาอยู่มาก จึงมีคำศัพท์บางคำที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่อาจจะใกล้เคียงกันแต่ไม่เหมือนกันเสียทีเดียว อนึ่งเนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา ความรู้ศาสนาเช่นของคนไทยส่วนมากมีที่มาจากตัวบททางพระพุทธศาสนา ผู้แปลจำเป็นต้องไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนว่าจะอนุโลมใช้ศัพท์ที่เป็นที่เข้าใจอยู่ในสังคมไทยอยู่แล้วหรือไม่ จะทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปหรือไม่

ในที่นี้เพื่อความเข้าใจมากขึ้นผู้วิจัยจะยกตัวอย่างประกอบจากประสบการณ์การตรวจงานแปล มีนิทานแปลจากภาษาอังกฤษเล่มหนึ่ง ผู้แปลท่านหนึ่งได้แปลชื่อเรื่อง 'Invitation for Lunch' ว่า "นิมนต์ไปฉันเพล" ฟังแล้วเข้าหูคนไทยได้สนิท ทว่ากลับเป็นการแปลที่สื่อสารผิดพลาด เพราะผู้แปลมิได้คำนึงตามบริบทของเรื่อง ซึ่งตัวละครหลักเป็นนักบวชศาสนาเช่น 'ไปล' ไปเข้าใจว่าเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา (ทั้งนี้เพราะในฉบับภาษาอังกฤษไม่ได้บอกว่าท่านผู้นั้นเป็นนักบวชลัทธิอะไร) จึงได้แปลออกมาเช่นนั้น หากผู้แปลเข้าใจดีว่าเป็นนักบวชศาสนาเช่น ย่อมไม่อาจใช้คำดังกล่าวได้ เพราะคำว่า "ฉันเพล" เป็นคำศัพท์

เฉพาะในวงการศึกษสงฆ์ของประเทศไทยเท่านั้น เมื่อใช้คำดังกล่าวทำให้ภาพที่ผู้อ่านรับรู้วิปลาสไปทันที จากภาพนักบวชที่ควรจะเปลือยกาย ถือหม้อน้ำและพัดจนจามรี กลายเป็นภาพนักบวชโกนศีรษะห่มผ้าข้อม ฝาดและอุ้มบาตร ตามแบบฉบับพระภิกษุในพระพุทธศาสนาไปเสีย ตัวอย่างดังกล่าวตอกย้ำให้เราเห็น ประจักษ์ถึงการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสนาเซนเพื่อนำมาสู่การแปลที่สื่อสารไม่ผิดเพี้ยนจากต้นฉบับ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกบางส่วนของหนังสือเล่มนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแปลหนังสือเกี่ยวกับศาสนาเซน ต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทบทวนทฤษฎีและแนวทางต่างๆ ในการแปล
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำทฤษฎีการแปลมาประยุกต์ใช้กับหนังสือวิชาการทางศาสนา
3. เพื่อแปลตัวบทที่เลือกศึกษาให้เป็นภาษาไทย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในการแปลหนังสือเรื่อง Jainism: An Introduction นอกจากการศึกษาทฤษฎีการแปลต่างๆ ประกอบด้วยแนวทางวิเคราะห์ตัวบทของคริสเตียน นอร์ด (Christiane Nord) และแนวทางการแปลแบบ ดีความของฌอง เดอลิส (Jean Delisle) แล้ว การศึกษาปรัชญาและศาสนาเปรียบเทียบ ศาสนาเซน และตัวบททางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซน น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการแปลด้วย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้จะเลือกทำเฉพาะส่วน Chapter VI- The Jain Doctrines of Relativity: A Philosophical Analysis จำนวน 31 หน้า เพราะเป็นส่วนที่มีปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์ทางปรัชญาจำนวนมากและมีความถี่สูง นอกจากนี้ยังเป็นส่วนที่มีเนื้อหาเป็นปรัชญาอันซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยความรู้อย่างมากในการแปล

1.5 ขั้นตอนการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับโดยละเอียด
2. รวบรวมคำศัพท์ที่มีปัญหาในการแปล
3. ศึกษาทบทวนทฤษฎีการแปลต่างๆ
4. ศึกษาความรู้ทางปรัชญา โดยเฉพาะศาสนาเซน

5. วางแผนการแปล
6. ลงมือแปล
7. ตรวจสอบและแก้ไขบทแปล
8. ทำคำอธิบายการแปล
9. สรุปผลการวิจัย
10. ทบทวนสมมติฐาน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้รับความรู้และทบทวนความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการแปลต่างๆ
2. ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะและแนวคิดต่างๆ ในศาสนาเซน
3. ทำให้เกิดแนวทางสำหรับการแปลหนังสือเกี่ยวกับศาสนาเซนเล่มต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

รายงานการศึกษาและทบทวนทฤษฎีและแนวทางต่างๆ

ในการแปลหนังสือทางวิชาการด้านศาสนาเรื่อง Jainism: An Introduction นี้ ผู้วิจัยได้เลือกหยิบยกทฤษฎีซึ่งควรเป็นประโยชน์ต่อการแปลงานชิ้นนี้ขึ้นมาทบทวนและประยุกต์ใช้ โดยแนวทางทฤษฎีที่ศึกษา คือ แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสเตียน นอร์ด (Christiane Nord) กับแนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลีล (Jean Delisle) และนอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยว่า การจะแปลหนังสือเรื่องนี้ได้นั้น ยังจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวข้องกับปรัชญาและศาสนาประเภทต่างๆ และยังคงศึกษาเกี่ยวกับประวัติและแนวคิดศาสนาเซน และความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาเซนในบริบทสังคมไทยอีกด้วย เพราะเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ โดยเฉพาะบทที่ผู้วิจัยเลือกมานศึกษานั้น เป็นปรัชญาลึกลับซึ่งยากแก่การทำความเข้าใจและถ่ายทอดแก่ผู้อ่านทั่วไป หากผู้วิจัยเองขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาดังกล่าวอย่างถ่องแท้แล้ว ย่อมเป็นอุปสรรคอย่างสำคัญในการถ่ายทอดเป็นภาษาไทยให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจตามได้

ต่อไปนี้เป็นรายงานการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎีการแปลและความรู้ต่างๆ ดังระบุไว้ข้างต้น

2.1 แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสเตียน นอร์ด (Christiane Nord)

2.1.1 รายงานการศึกษา

แนวทางของคริสเตียน นอร์ดให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการแปล เพื่อกำหนดแนวทางการผลิตบทแปลให้ชัดเจนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตั้งต้นของผู้จ้างงานมากที่สุด ในความเห็นของนอร์ดตัวบททุกตัวบทย่อมมีหน้าที่ในการสื่อสาร ซึ่งหมายความว่า ตัวบททุกประเภทย่อมผลิตขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการส่งสารไปยังผู้รับสาร ทว่าแต่ละตัวบทนั้นย่อมเกิดขึ้นในบริบทที่แตกต่างกัน ปัจจุบันที่แตกต่างกัน ซึ่งนั่นทำให้หน้าที่ของแต่ละตัวบทมีความแตกต่างกันออกไปเป็นการเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ หากต้องการจะถ่ายทอดความหมายของแต่ละตัวบทให้ครบถ้วน ถูกต้อง มีสมมูลภาพกับตัวบทต้นฉบับ

จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบทนั้นให้รอบด้าน เพราะปัจจัยที่แตกต่างกันนั้นส่งผลถึงความหมายของสารที่ต้องการสื่อโดยตรง

แนวทางของนอร์ทให้ความสำคัญกับการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบทนั้นๆ เป็นสองระดับใหญ่คือ องค์กรประกอบภายนอก (Extratextual Factors) ซึ่งหมายถึงองค์ประกอบที่กำหนดหน้าที่การสื่อสาร กับองค์กรประกอบภายใน (Intratextual Factors) ซึ่งหมายถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับลักษณะภายในระดับถ้อยคำและตัวอักษรของสารนั้นๆ

องค์กรประกอบภายนอก

คือการตั้งคำถามว่าด้วยลักษณะภายนอกของตัวบท เช่น เกี่ยวกับผู้เขียน สถานที่ ยุคสมัย รูปแบบการใช้งาน เป็นต้น

องค์กรประกอบภายนอกที่จำเป็นต้องวิเคราะห์นั้นประกอบด้วย

1. ผู้ส่งสาร (Sender)

ผู้แปลควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ส่งสาร เช่น ผู้ส่งสารเป็นใคร มีประวัติความเป็นมาอย่างไร มีอาชีพการงานอย่างไร มีการศึกษาจากที่ใดในสาขาอะไร ฐานะและบทบาททางสังคมเป็นอย่างไร ได้ประสบพบเห็นอะไรมาบ้าง การทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจความคิดของผู้ส่งสารมากขึ้น ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏในตัวบท และจะทำให้การถ่ายทอดตัวบทนั้นๆ เป็นไปตามบุคลิกของผู้ส่งสาร หลีกเลี่ยงการใส่ตัวตนของผู้แปลเองลงไป

2. เจตนาของผู้ส่งสาร (Sender's Intention)

เจตนาของผู้ส่งสารหมายถึงความตั้งใจให้เกิดผลสัมฤทธิ์บางประการจากตัวบท ผู้แปลพึงศึกษาผู้ส่งสารมีเจตนาเบื้องหลังในการผลิตสารนั้นอย่างไร ต้องการจะสื่ออะไรกับผู้รับสาร ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลสามารถผลิตบทแปลที่ตรงกับจุดประสงค์นั้นๆ ได้ด้วยในภาษาปลายทาง หรือคำนึงได้ว่าการแปลนั้นจะเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ดั้งเดิมหรือไม่

3. ผู้รับสาร (Receiver)

ผู้รับสารแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือผู้รับสารต้นฉบับ ผู้รับสารฉบับแปล และผู้รับสารโดยอ้อม ในการแปลนั้นผู้แปลจำเป็นต้องคำนึงว่าผู้รับสารฉบับแปลจะเป็นคนประเภทใด วัยใด มีความสนใจประเภทใด มีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมเช่นไร มีความรู้ในระดับใด ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลสามารถเลือกถ่ายทอดด้วยระดับภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

4. สื่อหรือช่องทางที่ใช้ (Medium)

สื่อ หมายถึง สิ่งที่พาตัวบทไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งอาจได้รับการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นการพูดปากเปล่าก็ได้ การวิเคราะห์สื่อช่วยให้ทราบเจตนาของผู้ส่งสาร ผู้แปลจึงควรศึกษาว่าตัวบทอยู่ในรูปแบบใด เช่นเป็นหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นประกาศ เป็นบทบรรยายภาพยนตร์ หรือเป็นเพลง ซึ่งแต่ละสื่อล้วนมีเจตนาในการสื่อสารแตกต่างกันและมีวิธีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

5. สถานที่ของการสื่อสาร (Place)

สถานที่ที่มีความสำคัญมากต่อการใช้ภาษา ผู้แปลพึงศึกษาว่าตัวบทเกิดขึ้นในประเทศใด ถิ่นใด ย่านใด มีลักษณะทางวัฒนธรรมอย่างไร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อถ้อยคำที่เป็นภาษาท้องถิ่น หรือที่มีความหมายต่างกันในพื้นที่ต่างกัน และยังคงคำนึงด้วยว่าบทแปลจะนำไปใช้ในถิ่นใด ย่านใด มีวัฒนธรรมและมุมมองอย่างไร เพื่อจะเลือกถ้อยคำที่คิดว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรแก่การถ่ายทอดในลักษณะใด

6. เวลาของการสื่อสาร (Time)

ผู้แปลพึงศึกษาว่าตัวบทเกิดขึ้นในยุคสมัยใด ในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ใด ในสมัยนั้นมีความแตกต่างกับสมัยที่จะทำการแปลตัวบทอย่างไร ซึ่งหากเกิดขึ้นในสมัยที่ห่างไกล จะยังมีผลมากต่อลักษณะการใช้ภาษาและความหมายของคำต่างๆ เพราะภาษานั้นย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

7. มุลเหตุจูงใจของผู้ส่งสาร (Motive for Communication)

มูลเหตุจูงใจของผู้ส่งสารทำให้เกิดความแตกต่างในการเลือกรูปแบบการแปล เช่น ตัวบทที่ใช้ในโอกาสพิเศษเฉพาะ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต้ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น เช่นบัตรเชิญงานแต่งงานหรืองานศพ รายงานการประชุม จดหมายราชการ เป็นต้น ซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมมีรูปแบบเฉพาะอันแตกต่างกันไป เพราะฉะนั้นจึงทำให้ผู้รับสารในต้นฉบับและภาษาปลายทางมีความคาดหวังต่อลักษณะภาษาที่ไม่เหมือนกัน (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2545)

การทำความเข้าใจองค์ประกอบภายนอกมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจตัวบทเป็นอย่างยิ่ง ผู้ทำหน้าที่ถ่ายถอดตัวบทจะไม่อาจถ่ายถอดได้อย่างสมบูรณ์แบบ หากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ดังที่กล่าวมา เพราะการแปลนั้นเป็นการถ่ายถอดลักษณะทางวัฒนธรรม แม้ว่าบทแปลมักเกิดขึ้นในบริบทที่แตกต่างกับตัวบทต้นฉบับโดยสิ้นเชิง แต่ก็ป็นหน้าที่ของผู้แปลที่จะต้องถ่ายถอดลักษณะดังกล่าวให้ผู้รับสารได้เข้าใจด้วย เพื่อความเข้าใจอันครบถ้วนสมบูรณ์และตรงกันทั้งผู้รับสารในภาษาต้นทางกับผู้รับสารในภาษาปลายทาง

องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายในหมายถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. หัวเรื่อง (Subject Matter)

ตัวบทนั้นมุ่งกล่าวถึงเรื่องใดเป็นหลัก การวิเคราะห์หัวเรื่องเป็นประโยชน์ต่อการแปลอย่างยิ่ง เพราะทุกสิ่งทีตามมาจากภายในตัวบทนั้นโดยปกติจะอยู่ในกรอบหัวเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้แปลตัดสินใจได้ว่าจะต้องค้นคว้าและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เฉพาะเรื่องใดบ้างเพื่อให้สัมพันธ์กัน

2. เนื้อหา (Content)

การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการเรียบเรียงตัวบทใหม่ ตามลำดับความคิดและการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล จะช่วยให้ผู้แปลทำความเข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วนและกระจ่าง เพื่อมิให้การถ่ายถอดตกหล่นหรือสับสน รวมทั้งเห็นลักษณะบางประการที่แฝงอยู่ในตัวบท เช่นมุมมองของตัวละคร วจนลีลา โครงสร้าง และศัพท์

3. สิ่งที่ได้รับสารต้องเข้าใจมาก่อน (Presupposition)

สิ่งที่ผู้รับสารต้องเข้าใจมาก่อนนั้นคือสิ่งที่มีได้กล่าวไว้ในตัวบท แต่ผู้รับสารต้องเข้าใจถึงเหล่านั้นอยู่แล้ว ซึ่งเกิดจากหลากหลายปัจจัย เช่นยุคสมัย สถานที่ เวลา บริบททางวัฒนธรรม เหตุการณ์ทางสังคม ฯลฯ ตัวบทบางประเภทเขียนขึ้นเพื่อมุ่งให้ความรู้เฉพาะด้าน หรือเฉพาะกลุ่มบุคคล ดังนั้นย่อมมีสิ่งที่ผู้เขียนละไว้มิได้กล่าวถึง เนื่องจากการนำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นมากล่าวซ้ำอีกจะเป็นการเยิ่นเย้อสำหรับผู้อ่าน ซึ่งหากผู้แปลเองมิได้อยู่ในบริบทเดียวกับผู้อ่านในภาษาต้นทาง ก็จำเป็นต้องค้นคว้าเพื่อให้เข้าใจในระดับเดียวกันด้วย

4. การเรียบเรียงตัวบท (Composition)

ผู้แปลพึงศึกษาว่าตัวบทนั้นมีการลำดับความคิดอย่างไร มีการเกริ่นนำ การพรรณนาหรือการบรรยายความ และการสรุปความอย่างไร มีการจัดแบ่งบทและตอนอย่างไร มีหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยอย่างไร

5. ส่วนประกอบที่ไม่ใช่คำพูด (Non-Verbal Elements)

ผู้แปลพึงศึกษาว่าในตัวบทมีการสื่อสารด้วยอวัจนภาษา คือการสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูดอย่างไรบ้าง เช่นลักษณะการจัดวางตัวบท ตาราง แผนภูมิ เพราะสิ่งเหล่านี้มีความหมายและมีนัยสำคัญในการขยายความและเน้นย้ำเนื้อหา

6. คำศัพท์ (Lexis)

ผู้แปลพึงศึกษาว่าลักษณะและระดับของถ้อยคำที่ใช้ มีความยากง่ายเพียงใด เป็นศัพท์สั้นหรือยาว มีที่มาจากภาษาใด เป็นคำเฉพาะถิ่นใด เป็นศัพท์เฉพาะวงการหรือไม่ และในบริบทนั้นมีความหมายใด เป็นความหมายนัยตรงหรือนัยประหวัด ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการเลือกคำในภาษาปลายทางเพื่อผลิตบทแปลให้มีระดับเทียบเคียงกัน

7. โครงสร้างประโยค (Sentence Structure)

โครงสร้างของประโยคในตัวบทนั้นเรียบง่ายหรือซับซ้อน มีการเรียงลำดับอย่างไรและสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางอย่างตรงไปตรงมาได้หรือไม่ ซึ่งข้อนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงเป็นพิเศษ

ในคู่ภาษาที่มีลักษณะทางไวยากรณ์แตกต่างกันมาก เพราะความแตกต่างทางไวยากรณ์จะส่งผลโดยตรงถึงการลำดับความในประโยค หากผู้แปลเลือกถ่ายทอดตามลำดับโดยไม่มีการปรับเปลี่ยน อาจจะทำให้บทแปลอ่านไม่เข้าใจ

8. ลักษณะที่อยู่เหนือหน่วยเสียง (Supra-segmental Features)

หมายถึงลักษณะเฉพาะที่ใช้แสดงน้ำเสียงของตัวบท เช่นการทำตัวหนา ตัวเอียง การใส่เครื่องหมายต่างๆ เช่นวงเล็บหรืออัญประกาศ เป็นต้น

การศึกษาองค์ประกอบภายในมีความสำคัญต่อกระบวนการแปลอย่างมาก ยิ่งผู้แปลมีความเข้าใจองค์ประกอบภายในของตัวบทนั้นอย่างลึกซึ้งมากเพียงใด ก็จะช่วยทำให้ผลิตบทแปลที่สื่อสารได้อย่างใกล้เคียงกับต้นฉบับมากขึ้นเพียงนั้น

2.1.2 การนำแนวทางมาใช้ประกอบการแปล

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการแปลงานชิ้นนี้ได้มาก เพราะการวิเคราะห์ตัวบทจะทำให้ตัดสินใจได้ว่าแนวทางใดเหมาะจะนำมาใช้แปล อย่างไรก็ตาม อาจมีบางประเด็นที่จำเป็นต้องให้ความสนใจและวิเคราะห์มากกว่าประเด็นอื่นๆ เช่นวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ซึ่งหนังสือเล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ ดังนั้นการวางแผนการแปลควรจะทำเพื่อจุดประสงค์เดียวกัน คือนำการสื่อสารให้เกิดความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก นอกจากนี้ส่วนของตัวบทที่เลือกมายังมีการใช้ศัพท์เฉพาะทางปรัชญา และมีการเรียบเรียงโครงสร้างประโยคที่ซับซ้อน การวิเคราะห์ด้วยแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ผู้วิจัยผลิตบทแปลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลิส (Jean Delisle)

2.2.1 รายงานการศึกษา

ฌอง เดอลิส (Jean Delisle) ได้เสนอแนวทางการแปลแบบตีความที่เรียกว่า Interpretive Theory ซึ่งเป็นแนวทางที่ยึดการสื่อสารความหมายเป็นหลัก โดยไม่ยึดติดกับถ้อยคำที่ใช้ในภาษาต้นฉบับ เนื่องจากทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการแปลไม่ใช่การถ่ายทอดรหัสภาษาชนิดคำต่อคำแบบที่เรียกกันว่า Transcoding ทว่าเป็นการถ่ายทอดความหมายระดับวาทกรรมโดยผ่านสื่อกลางคือตัวผู้แปล

เดอลิสได้เสนอกระบวนการแปล อันแสดงลำดับขั้นตอนที่เกิดขึ้นระหว่างการถ่ายทอดจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง เป็นสามขั้นตอนคือ 1. การทำความเข้าใจ (Comprehension) 2. การเรียบเรียงใหม่ (Reformulation) 3. การตรวจสอบ (Verification)

1. การทำความเข้าใจ (Comprehension)

ในขั้นตอนนี้ ผู้แปลจะต้องทำความเข้าใจด้วยทอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อสกัดเอาความหมายจากตัวบทต้นฉบับในระดับวาทกรรม ซึ่งต้องอาศัยความรู้อย่างมากทั้งทางภาษาและความรู้ทั่วไป หรือเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาของตัวบทนั้น ผู้แปลต้องตีความตัวบทโดยอาศัยทั้งความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับตัวบท (Semantic Relationship) และความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับปรากฏการณ์ที่มีได้เกิดจากภาษา (Referential Relationship) โดยนำสัญญาณต่างๆ มาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลตามเจตนารมณ์การสื่อสารของผู้เขียน

กระบวนการทำความเข้าใจจะเกิดขึ้นในสองระดับ กล่าวคือระดับถ้อยคำและระดับความหมายโดยรวม โดยอาจเกิดขึ้นแทบจะในเวลาเดียวกันหรือทับซ้อนกัน ดังต่อไปนี้

1.1 การถอดรหัสด้านภาษา (Decoding Signs) เป็นการตีความสัญญาณทางภาษาศาสตร์ โดยอิงตามความหมายประจำของถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบทนั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะยังไม่สำเร็จเป็นการแปลเพราะยังมิได้คำนึงถึงความหมายเฉพาะที่ปรากฏในบริบทนั้น

1.2 การทำความเข้าใจความหมาย (Understanding Meaning) เป็นขั้นตอนที่ผู้แปลจะวิเคราะห์ตัวบทเพื่อทำความเข้าใจในระดับวาทกรรม โดยความเข้าใจดังกล่าวจะต้องครอบคลุมทั้งด้านภาษาและเนื้อหา ความหมายตรงและความหมายแฝง ความคิดเบื้องหลัง

ฯลฯ ในกระบวนการดังกล่าวผู้แปลจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาทั้งต้นทางและปลายทาง เพื่อที่จะนำสัญญาณในฐานะที่เป็นส่วนประกอบของตัวบทนั้น มาเชื่อมโยงกับความหมายแท้จริงที่ต้องการถ่ายทอด

2. การเรียบเรียงใหม่ (Reformulation)

หลังจากกระบวนการทำความเข้าใจผ่านไปแล้ว สิ่งที่ผู้แปลได้รับคือกลุ่มความคิด ซึ่งผู้แปลจะต้องนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นภาษาปลายทาง ในระหว่างทางที่ความคิดเหล่านั้นจะแปรเปลี่ยนไปเป็นภาษาปลายทางนั้น ก็ได้ผ่านกระบวนการผลจากรูปแบบของภาษา (Deverbalization) ซึ่งเป็นขั้นที่ถ้อยคำสำนวนและรูปแบบประโยคบนหน้ากระดาษนั้นจางหายไปทั้งหมด เหลือเพียงกลุ่มความคิดที่ได้จากการตีความและทำความเข้าใจ ดังนั้นในระหว่างกระบวนการนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นภายในใจของผู้แปลคือการพยายามคิดเรียบเรียงด้วยถ้อยคำในภาษาปลายทางที่จะสื่อสารความคิดเดียวกันออกมา ด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 การใช้เหตุผลแนวเทียบเคียง (Analogical Reasoning) ผู้แปลจะเทียบเคียงความหมายระดับวาทกรรมนั้นกับคำต่างๆ ในภาษาปลายทางให้เหมาะสมตามเหตุและผล โดยอาศัยการเชื่อมโยง (Association) การนิรนัย (Deduction) และการอนุมาน (Inference)

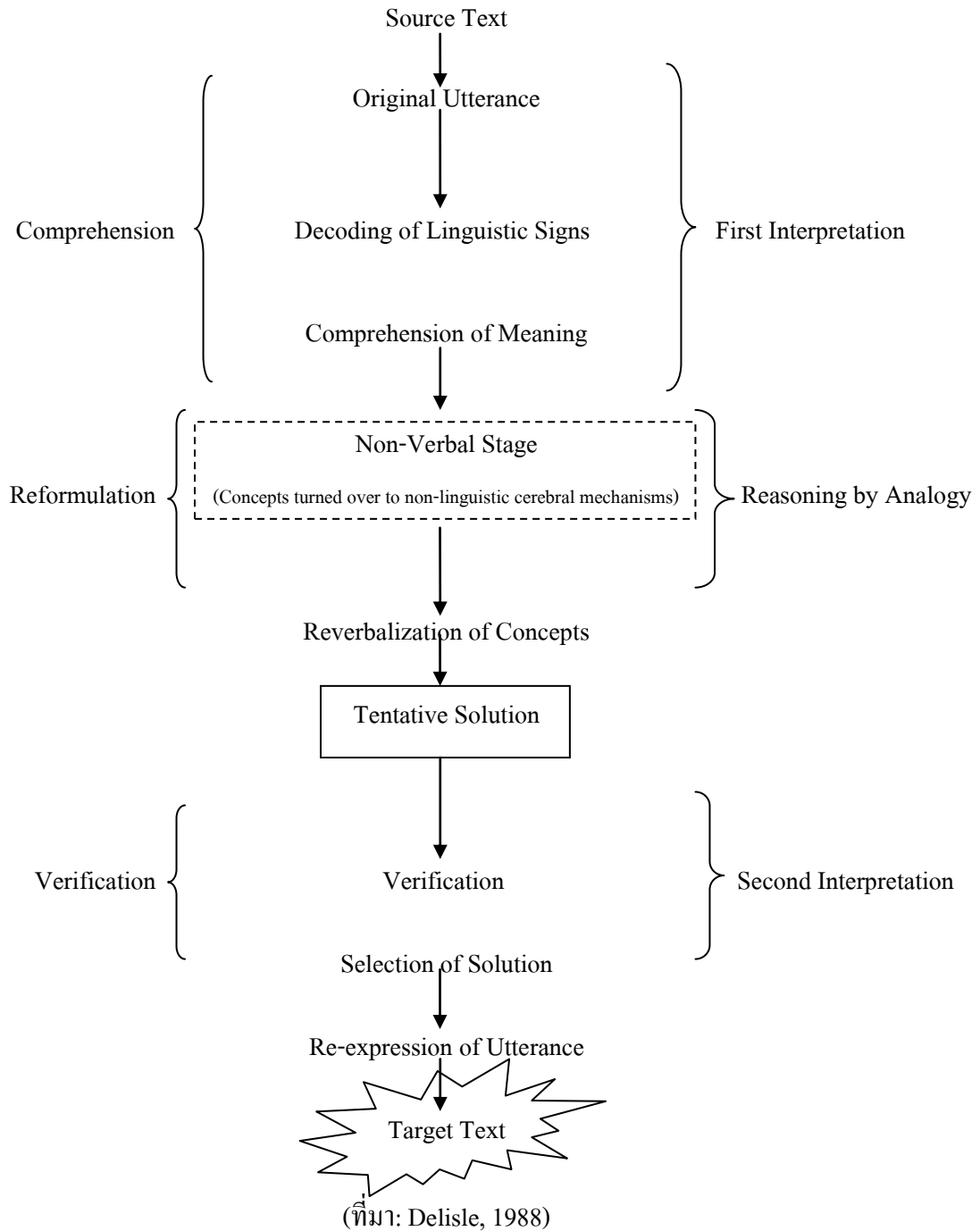
2.2 การเรียบเรียงคำพูดใหม่ (Reverbalization) เมื่อได้ข้อสรุปจากการเทียบเคียงด้วยเหตุและผลแล้ว ผู้แปลจะสร้างวาทกรรมนั้นขึ้นมาใหม่ในภาษาปลายทาง ด้วยการเรียบเรียงตามสำนวนภาษาและโครงสร้างที่เป็นธรรมชาติ

3. การตรวจสอบ (Verification)

การตรวจสอบคือการตีความครั้งที่สองจากสัญญาณในภาษาปลายทาง ซึ่งเป็นบทแปลชั่วคราวว่าสื่อความหมายของตัวบทได้ถูกต้องและครบถ้วนเพียงใด ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนหรือไม่ เป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อทำให้บทแปลมีสมมูลภาพมากที่สุด บทแปลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วจึงถือว่าเป็นบทแปลที่สมบูรณ์

แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลิสนั้นประมวลออกมาเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงขั้นตอนการแปลแบบตีความของ ฌอง เดอลิส

2.2.2 การนำความรู้มาใช้ประกอบการแปล

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีระบบระเบียบและเป็นขั้นเป็นตอน มีทั้งการทำความเข้าใจ การเรียบเรียงคำพูดขึ้นใหม่จากมโนทัศน์ ไปจนถึงการตรวจสอบความถูกต้องของบทแปล เพื่อเลือกบทแปลที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะประโยชน์ต่อการแปลด้วยทฤษฎีภาษา เพราะเป็นตัวบทลักษณะให้ความรู้และนำเสนอความคิด และมีเนื้อหาทางปรัชญาอันซับซ้อน แนวทางการตีความจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถแปลด้วยทฤษฎีในระดับวาทกรรม ซึ่งมุ่งถ่ายทอดความหมายของตัวบทเป็นหลัก โดยไม่ยึดติดกับการเรียงเรียงถ้อยคำในต้นฉบับ อันจะทำให้ผลิตบทแปลที่สละสลวยเป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

2.3 ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาเปรียบเทียบ

2.3.1 รายงานการศึกษา

คำว่า ปรัชญา นั้น เป็นคำภาษาสันสกฤต ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่า ปัญญา ในภาษาบาลี ทว่าในภาษาไทยมักจะใช้ในบริบทที่แปลว่า วิชาว่าด้วยหลักความรู้และความจริง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) โดยหลักๆ แล้วปรัชญาคือแนวคิดที่กล่าวถึงความจริงสูงสุด การมีอยู่ของสิ่งต่างๆ ความรู้และวิธีการได้มาซึ่งความรู้

ส่วนคำว่า ศาสนา นั้นมีความหมายว่าหลักคำสอน หรือลัทธิความเชื่อและการปฏิบัติอันเกี่ยวเนื่องด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยศีลธรรม หรือด้วยความจริงขั้นปรมาตถ์ โดยมีระบบระเบียบแบบแผน มีตัวบทหรือพิธีกรรม

ทั้งสองคำนี้มีความเกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากแนวปรัชญาหลายแนวมีรากฐานมาจากศาสนา และเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนต่อระบบศาสนา เพราะในระบบศาสนาเองก็ต้องมีหลักปรัชญาบางประการที่จะผูกพันความเชื่อของผู้นับถือศาสนาเช่นเดียวกัน

การจัดแบ่งประเภทศาสนา

ศาสนาในโลกจัดแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ๆ คือ 1.) ประเภทเทวนิยม (Theism) คือประเภทที่นับถือพระผู้เป็นเจ้า และ 2.) ประเภทอเทวนิยม (Atheism) คือประเภทที่ไม่นับถือพระผู้เป็นเจ้า

1. ศาสนาประเภทเทวนิยม

ศาสนาประเภทนี้นับถือพระผู้เป็นเจ้าสูงสุด ในฐานะผู้สร้างและผู้คลบดินดาลสิ่งต่างๆ ในจักรวาล ปรัชญาสูงสุดของศาสนาประเภทนี้คือการกลับไปหาหรือไปรวมกับพระผู้เป็นเจ้า ศาสนาประเภทนี้ยังแยกย่อยออกไปอีกเป็นประเภท เอกเทวนิยม (Monotheism) คือศาสนาที่มีพระเจ้าองค์เดียว เช่นศาสนากลุ่มอับราฮัม อันได้แก่ศาสนายูดาห์ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาบาไฮ นอกจากนี้ยังมีศาสนาพราหมณ์ (ยุคก่อนฮินดู) และศาสนาซิกข์ เป็นต้น และพหุเทวนิยม (Polytheism) คือมีพระเจ้าหลายองค์ ซึ่งแต่ละองค์ได้รับการบูชาไม่เท่าเทียมกันก็ได้ เช่นศาสนาฮินดู พหุเทวนิยมแบบกรีกหรือโรมันโบราณ ศาสนาชินโต เป็นต้น

2. ศาสนาประเภทเทวนิยม

ศาสนาประเภทนี้ไม่นับถือว่ามีพระเจ้า แต่เชื่อในกฎแห่งจักรวาล กฎแห่งธรรมชาติและการสืบเนื่องกันของเหตุปัจจัย ปรัชญาสูงสุดของศาสนาประเภทนี้คือการเข้าถึงความจริงสูงสุดอันจะนำไปสู่การหลุดพ้น

ศาสนาประเภทนี้ที่สำคัญมีสองศาสนาคือ พระพุทธศาสนา และศาสนาเซน

เทววิทยาว่าด้วยศาสนาต่างๆ (Theology of Religions)¹

เทววิทยาว่าด้วยศาสนาต่างๆ นี้ มีจุดกำเนิดเป็นหนึ่งในสาขาวิชาของเทววิทยาศาสนาคริสต์ โดยมุ่งเน้นปรากฏการณ์ในศาสนาคริสต์โดยเฉพาะ แต่เราสามารถนำกระบวนการที่ศรัทธาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับทุกศาสนา การศึกษาดังกล่าวนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ศรัทธาเนื่องด้วยความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา เป็นปรากฏการณ์อันเกิดจากการที่ศาสนาหนึ่งมองหรือพยายามตัดสินความถูกต้องของศาสนาอื่น ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติ หลักคำสอน และการปฏิบัติของศาสนานั้นๆ ต่อศาสนิกอื่นๆ โดยตรง กระบวนการที่ศรัทธาดังกล่าวแบ่งได้หลักๆ 3 ชนิดคือ

1. **Exclusivism (กระบวนการที่ศรัทธาแบบกีดกัน)** หมายถึงการมองเฉพาะศาสนาของตนเพียงศาสนาเดียวเป็นศาสนาที่ถูกต้อง เป็นทางที่เที่ยงตรง นำไปสู่ทางรอดหรือการหลุดพ้น ศาสนาอื่น ๆ ล้วนไม่สามารถพาไปถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ ตัวอย่างของกระบวนการที่ศรัทธาในลักษณะนี้ เช่น การกล่าวว่า “ศาสนาคริสต์เท่านั้นคือทางรอดที่แท้จริง” “มรรคผลนิพพานไม่มีในศาสนาอื่นใด เว้นแต่พระพุทธศาสนาเท่านั้น” “ศาสนาอิสลามคือทางนำที่เที่ยงตรงเพียงทางเดียว” เป็นต้น
2. **Inclusivism (กระบวนการที่ศรัทธาแบบผนวกรวม)** หมายถึงการมองว่า ศาสนาของตนเป็นศาสนาที่ครอบคลุมศาสนาอื่น ๆ เข้าไว้ทั้งหมด ศาสนาอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนย่อยส่วนหนึ่ง ซึ่งมีความถูกต้องเช่นกัน แต่ผลที่สุดแล้วก็จะนำไปสู่สิ่งเดียวกัน คือเป้าหมายสูงสุดในศาสนาดังกล่าวเท่านั้น ตัวอย่างเช่น การที่ศาสนาอิสลามถือว่านบีอิบรอฮีมหรืออับราฮัมซึ่งเป็นผู้นำความคิดเอกเทวนิยม นบีมูซาหรือโมเสสของศาสนายูดาห์ และนบีอีซาหรือพระเยซูของศาสนาคริสต์ ล้วนเป็นหนึ่งในนบีนบีของอิสลาม ซึ่งสืบเนื่องกันมาไม่ขาดสายนับตั้งแต่ต้นปีอาดัมลงมาทีเดียว

¹ <http://www.articlesbase.com/christianity-articles/theology-of-religions-pluralism-inclusivism-exclusivism-2035225.html>

กล่าวคือทุกศาสนาที่สืบจากนบีอิบรอฮีมแท้จริงคืออิสลามทั้งสิ้น หรือการที่ศาสนาฮินดูเชื่อว่า พระพุทธเจ้าเป็นอวตารปางหนึ่งของพระวิษณุ และแม้กระทั่งการที่พระพุทธศาสนากล่าวถึง พระพรหมซึ่งเป็นเทพสูงสุดในศาสนาฮินดู ในฐานะภพภูมิหนึ่งที่ยังข้องอยู่กับวัฏสงสาร และ ยังต้องปฏิบัติเพื่อไปสู่นิพพาน

3. **Pluralism (กระบวนทัศน์แบบพหุนิยม)** หมายถึงการมองว่า ทุกศาสนาต่างนำไปยังจุดสูงสุด ของคน แต่ละคนสามารถเลือกปฏิบัติศาสนาของตนได้ตามขนบประเพณีและจริตของตน เพราะท้ายที่สุดแล้วศาสนาต่างๆ เหล่านี้ก็จะนำพาให้ไปสู่ทางรอดหรือการหลุดพ้นตามที่ ตนเองมุ่งแสวงหา ซึ่งผลที่ดีที่สุดแล้วก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง ตัวอย่างเช่นในภควัทคีตา พระกฤษณะได้ตรัสว่า ไม่ว่าบุคคลจะบูชาเทพองค์ใด ด้วยวิธีเช่นไร ท้ายที่สุดแล้วทุกคนก็กำลัง ดำเนินบนเส้นทางของพระองค์อยู่ หรือการกล่าวว่า แท้จริงแล้วพระผู้เป็นเจ้ามีองค์เดียว แต่ทรง สำแดงทางต่างๆ กันแก่มนุษย์ต่างจำพวกกัน เพื่อให้เลือกปฏิบัติตามใจสมัคร เป็นต้น

ความเข้าใจกระบวนทัศน์ดังกล่าวนี้สัมพันธ์โดยตรงกับการศึกษาตัวบท ซึ่งมีประเด็นอภิปรายว่า ปรัชญาศาสนาเช่นมีลักษณะผนวกรวม กล่าวคือแสดงตนว่าเป็นมุมมองที่ครอบคลุมมุมมองศาสนาอื่นๆ ไว้ ทั้งหมด

การจัดประเภทสำนักปรัชญาอินเดีย

เนื่องจากตัวบทที่ศึกษามีความเกี่ยวข้องกับศาสนาเช่น ซึ่งเป็นปรัชญาสำนักหนึ่งของอินเดีย และใน ตัวบทยังมีการกล่าวถึงสำนักปรัชญาอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ระบบปรัชญาอินเดียโดยเฉพาะ เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจตัวบท ต่อไปนี้เป็นรายงาน การศึกษาเกี่ยวกับสำนักต่างๆ ของปรัชญาอินเดียโดยสังเขป

สำนักปรัชญาอินเดียแบ่งเป็นสองฝ่ายใหญ่ๆ โดยอิงตามเกณฑ์การนับถือพระเวท คือ 1.) ปรัชญา ฝ่ายนาสติกะ หมายถึงฝ่ายที่ไม่นับถือพระเวท และ 2.) ปรัชญาฝ่ายอัสติกะ หมายถึงฝ่ายที่นับถือพระเวท

1. ปรัชญาฝ่ายนาสติกะ

ปรัชญาฝ่ายนาสติกะ หมายถึงกลุ่มปรัชญาออกศาสนาฮินดู ที่ไม่เชื่อว่าคัมภีร์พระเวทเป็นคัมภีร์ ศักดิ์สิทธิ์ที่พระผู้เป็นเจ้าประทานมา แต่เป็นผลงานรังสรรค์ของบรรดาฤๅษีในอดีตนั่นเอง

ปรัชญาฝ่ายนี้จะไม่เชื่อพระผู้เป็นเจ้าในลักษณะบุคคล แต่เชื่อในกฎธรรมชาติ ไม่เชื่อว่าพระผู้เป็นเจ้าสร้างสิ่งต่างๆ แต่เชื่อว่าทุกสิ่งเป็นไปตามเหตุปัจจัย กล่าวโดยสรุปแล้วปรัชญาฝ่ายนี้ก็คือฝ่ายอเทวนิยมนั่นเอง ซึ่งมีอยู่ 3 สำนักใหญ่ดังต่อไปนี้

1.1 ปรัชญาจรวาก เป็นสำนักปรัชญาที่ไม่ผูกติดกับศาสนา และไม่ทราบว่ามีต้นกำเนิดจากผู้ใด มีลักษณะสุนิยม ถือว่าความจริงสูงสุดนั้นมีเฉพาะเท่าที่ตาเห็น ทุกสิ่งคือธาตุดินน้ำลมไฟประกอบกัน ตายแล้วสูญ ไม่มีชาติหน้า ไม่มีการฟื้นทุกข์ ไม่มีภพภูมิอื่นใด เมื่อเกิดมาแล้วก็ต้องแสวงหาความสุขทางกายให้เต็มที่

1.2 ปรัชญาเซน เป็นสำนักปรัชญาที่กำเนิดจากพระมหาวิระ แต่ตามแนวทางของปารศวนาถเป็นกรรมวาที เชื่อในหลักของกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด และมุ่งสู่การหลุดพ้นจากวงจรดังกล่าว เน้นการปฏิบัติตามหลักพรต และการทรมานร่างกายเพื่อเผาผลาญกรรมชั่ว มีลักษณะเด่นคือการมองความจริงว่ามีหลายแง่มุม สามารถมองได้จากมุมมองต่างๆ กัน จึงมีลักษณะยอมรับมุมมองของปรัชญาสำนักอื่น โดยมาก แต่ในฐานะที่ถูกต้องเพียงบางส่วน

1.3 พุทธปรัชญา เป็นสำนักปรัชญาที่กำเนิดจากพระพุทธเจ้า มีความคล้ายคลึงกับปรัชญาเซนคือเชื่อหลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด และปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่นิพพาน แต่ต่างจากปรัชญาเซนคือมองความจริงสูงสุดเป็นอนิจจังคือความไม่เที่ยงแท้ สิ่งต่างๆ เป็นอยู่เพียงขณะเดียวแล้วดับสูญไป พุทธปรัชญาแบ่งเป็นสำนักต่างๆ คือ 1.) สำนักไวภยิกะ ถืออภิธรรมปิฎกเป็นหลัก 2.) สำนักเสตรานตะ ถือพระสูตรเป็นหลัก 3.) สำนักโยคจารหรือวิชยานวาทถือการปฏิบัติโยคะเป็นหลัก 4.) สำนักมหายมิกะหรือสุนยวาท ถือมัชฌิมาปฏิปทาและหลักปฏิจจสมุปบาทเป็นหลัก

2. ปรัชญาฝ่ายอัสติกะ

ปรัชญาฝ่ายอัสติกะ หมายถึงกลุ่มปรัชญาฝ่ายฮินดู ซึ่งเชื่อว่าพระเวทเป็นคัมภีร์ศรuti อันเป็นสัจธรรมที่มีอยู่แล้วโดยไม่มีผู้แต่งขึ้น เป็นปราณของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งเหล่าฤษีในอดีตสดับด้วยความหยั่งรู้จากภายใน จึงมีความศักดิ์สิทธิ์และถูกต้อง ปรัชญาฝ่ายนี้เชื่อว่าพระผู้เป็นเจ้าดำรงอยู่และเป็นผู้สร้างจักรวาล แบ่งเป็นสำนักใหญ่ๆ 6 สำนักดังต่อไปนี้

- 2.1 **ปรัชญานายะ** เชื่อว่าก่อตั้งโดยมหาฤๅษีเคาตมะ เป็นปรัชญาสังนิยมฝ่ายตรรกะ ซึ่งเน้นการใช้ตรรกะในการพิสูจน์หาเหตุผล มีทรรศนะทางอภิปรัชญาคล้ายปรัชญาไวเซซิกะ มีความเชื่อว่าจุดหมายปลายทางของมนุษย์คือการรู้แจ้งตนและการหลุดพ้นทั้งปวง นั่นคือแยกอาตมันจากรูป เข้าสู่สภาวะแห่งโมกษะ
- 2.2 **ปรัชญาไวเซซิกะ** เกิดจากฤๅษีกณาทะ มีความใกล้เคียงกับปรัชญานายะ คือเป็นปรัชญาสังนิยมเหมือนกัน แต่เน้นการพัฒนาด้านอภิปรัชญาและภววิทยา ในขณะที่สำนักนายะเน้นด้านตรรกศาสตร์และญาณวิทยา ปรัชญาสำนักนี้อธิบายความมีอยู่ของสิ่งต่างๆ และอาตมันไว้อย่างละเอียด
- 2.3 **ปรัชญาสาขยยะ** เชื่อว่าเกิดจากฤๅษีกบิล เป็นปรัชญาสังนิยมและทวินิยม โดยมีหลักอภิปรัชญาสำคัญที่ว่าด้วยสิ่งที่มีอยู่จริงๆ เพียงสองสิ่งเท่านั้น คือนุรุษ ซึ่งเป็นสภาพอันเที่ยงแท้และไม่มีการเปลี่ยนแปลง กับประกฤติ ซึ่งเป็นสภาพอันแปรเปลี่ยนไปเรื่อยๆ และสิ่งนี้สำนักนี้แสวงหาคือการที่นุรุษหลุดพ้นจะประกฤติดังกล่าวมานี้
- 2.4 **ปรัชญาโยคะ** ก่อตั้งโดยอาจารย์ปตัญชลีเป็นสำนักที่เน้นการบำเพ็ญเพียรทางจิตเพื่อให้บรรลุถึงสภาพที่นุรุษแยกออกจากประกฤติ ปรัชญาโยคะมีความสัมพันธ์กับปรัชญาสาขยยะอย่างใกล้ชิด แต่ปรัชญาโยคะเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก ในภควัตติดาเรียกควบคู่กันว่า “สาขยโยคะ”
- 2.5 **ปรัชญามีมังสา** เชื่อว่าก่อตั้งโดยท่านไซมินิ เป็นสำนักที่ให้ความเคารพยกย่องพระเวทและเน้นหนักเรื่องพิธีกรรม โดยเชื่อว่าการสวดมนตร์และการประกอบยัญญูที่ถูกต้องสมบูรณ์จะพาไปสู่สุคติโลกสวรรค์ อันเป็นดินแดนแห่งบรมสุข และเชื่อถือว่าวิญญูณมีความเที่ยงแท้ถาวร และสวรรค์นรกหรือทวยเทพก็มีอยู่จริงๆ
- 2.6 **ปรัชญาเวทानตะ** เป็นระบบปรัชญาที่สนใจความสัมพันธ์ระหว่างชีวะกับพรหมัน และอธิบายความมีอยู่ของโลกลนี้ในฐานะเป็นสิ่งเดียวกับพรหมัน และมีเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นการแสดงสภาพของพรหมัน ซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากปรัชญาสำนักอื่นๆ ที่มองโลกนี้ว่าเป็นของมีอยู่จริงๆ พระพรหมสร้างขึ้นจริงๆ และแยกจากตัวตนของผู้สร้าง สำนักที่มีชื่อเสียงที่สุดในระบบเวทानตะคือสำนักอโหวตเวทानตะที่ก่อตั้งโดยสังกราจารย์

รายละเอียดของแนวคิดปรัชญาอินเดียทั้งฝ่ายนาสติกะและฝ่ายอัสติกะนั้นมีมากมายเหลือประมาณ ผู้วิจัยได้ยกมาอย่างสรุปย่อที่สุด เพียงเพื่อแสดงลักษณะที่แตกต่างกันของแต่ละสำนัก อันพอจะนำไปเป็นพื้นฐานในการอ่านและทำความเข้าใจด้วยที่ที่จะต้องแปล

2.3.2 การนำความรู้มาใช้ประกอบการแปล

ผู้วิจัยเห็นว่า ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนาโลกและสำนักปรัชญาต่างๆ ในอินเดียจะเป็นประโยชน์ในการอ่านทำความเข้าใจด้วยที่ศึกษา เพราะในตัวของมันมีสิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจมากมาย เช่นกล่าวถึงชื่อของสำนักปรัชญาโดยมิได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด หากผู้แปลมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญาสำนักต่างๆ อยู่บ้างก็จะสามารถระลึกถึงภาพรวมของแนวคิดได้ทันที ทำให้ติดตามเนื้อหาและเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นระบบ

2.4 ความรู้เกี่ยวกับศาสนาเซน

การแปลตัวบทที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซนโดยตรงเช่นนี้ คงจะถูกต้องสมบูรณ์ได้ยากหากผู้แปลไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนาเซนอยู่เลย ต่อไปนี้เป็นรายงานโดยสังเขปเกี่ยวกับศาสนาเซนที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้ามา

2.4.1 ความเป็นมาของศาสนาเซน

ศาสนาเซน² (Jainism) เป็นสำนักปรัชญาโบราณของอินเดีย ที่มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับศาสนาฮินดูและพุทธศาสนา และมีหลักการข้อใหญ่คือหลักการแห่งอหิงสาหรือความไม่เบียดเบียน เป็นสำนักปรัชญาที่สังคมตะวันตกยังไม่ค่อยรู้จักมากนัก ทว่าแนวคิดอหิงสาของเซนนั้นแทรกอยู่ในสังคมตะวันตกอยู่แล้วก่อนที่การรับรู้เรื่องศาสนาเซนจะเป็นที่แพร่หลาย

ด้วยความเป็นปรัชญาที่เกิดร่วมสมัยกัน แนวคิดของปรัชญาสำนักเซนนั้น มีความใกล้เคียงกับสำนักฮินดูและพุทธในหลายประเด็น เช่น สำนักเซนยืนยันหลักการที่เรียกว่า “กรรม” ซึ่งหมายถึงกฎแห่งการกระทำ อันเป็นเหตุส่งผลให้เกิดผลที่ผู้กระทำจะต้องรับ (ซึ่งในทางพุทธศาสนาเรียกว่า วิบาก) ซึ่งเป็นกฎสูงสุดแห่งจักรวาล เป็นกลไกขับเคลื่อนสิ่งต่างๆ และกำหนดปัจจัยต่างๆ ให้แตกต่างกัน

หลักการของกฎแห่งกรรมในสำนักคิดทั้งสามนี้อาจกล่าวได้ว่า คล้ายคลึงกับกฎแห่งฟิสิกส์ของนิวตันที่ว่า เมื่อมีแรงกระทำใดๆ บังเกิดขึ้น ก็จะมีแรงปฏิกิริยาที่เท่ากันสะท้อนกลับมาเสมอ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ หากเราขว้างลูกบอลอัดเข้าไปที่ฝาผนัง แรงปฏิกิริยาจะทำให้ลูกบอลนั้นสะท้อนกลับมา นี่เป็นกฎตามธรรมชาติที่สังเกตได้จากรอบๆ ตัวเรา ทว่ากฎแห่งฟิสิกส์กับกฎแห่งกรรมต่างกันตรงที่สิ่งที่สะท้อนกลับมาในแนวคิดของกฎแห่งกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นแรงปฏิกิริยาอันมีตัวตนเช่นในวิชาฟิสิกส์ เพราะปรัชญาอินเดียในสมัยนั้นมิได้มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างข้อเท็จจริงอันเป็นรูปธรรม กับค่านิยมต่างๆ อันเป็นนามธรรม ด้วยเหตุนี้ กรรมใดๆ ที่เกิดขึ้นด้วยจิตใจอาฆาตมาดร้าย ความเกลียดชัง ความ โลภ ความ

² คำว่า เซน เป็นคำที่ผู้วิจัยขอโน้มนำมาใช้ตามคำที่ปรากฏกันอยู่แล้วในภาษาไทย หากยึดถือหลักการปรัวรตอย่างเคร่งครัดแล้ว คำนี้จะต้องสะกดว่า ไชน (Jain) ซึ่งมีที่มาจากคำว่า ชิน (Jina) อันเป็นพระนามที่ใช้เรียกองค์ศาสดา มีความหมายว่า ผู้ชนะ (ซึ่งกิเลสตัณหาทั้งปวง) ในทำนองเดียวกับคำว่า พุทธ (Buddha) ในพุทธศาสนา ที่มีความหมายว่าผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน นั่นเอง แต่หากจะถ่ายถอดเสียงว่า ไชน ตามภาษาสันสกฤตดั้งเดิมแล้ว ไม่เพียงแต่จะทำให้ผิดแผกไปจากความนิยมดั้งเดิมในสังคมไทยแล้ว ยังทำให้ออกเสียงยากลำบากอีกด้วย ผู้วิจัยจึงใช้ว่า เซน ตามคำมาตรฐานในภาษาไทย

ริษยา ความเมตตา ความรัก ความหวังดี เป็นต้น ก็จะมีการตอบแทนต่อผู้กระทำด้วย โดยจะส่งผลให้ผู้กระทำนั้นเสวยความทุกข์หรือความสุขตามแต่ควรแก่เหตุนั้นๆ และเกาะเกี่ยวกันต่อไปไม่มีที่สิ้นสุดราบจนสิ้นเหตุแห่งการเกิดกรรม

และจากวงจรแห่งกรรมนี้เอง ก็นำมาสู่อีกแนวคิดหนึ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ขาด คือการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งปรากฏอยู่ในแนวคิดทั้งสามสำนัก ดังที่ปรัชญาฮินดูในภควัทคีตากล่าวไว้ว่า

वासंसि जीर्णानि यथा विहाय नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि।

तथा शरीराणि विहाय जीर्णान्य न्यानि संयाति नवानि देही ॥

वासंसि ชีรณานิ ยथा วิहाย นวานิ กฤหฺณาติ นโร 'ปฺราณิฯ

ตถา ศรีรานิ วิहाย ชีรณนฺย นฺยาติ संยาติ นวานิ เดฮีฯ

(บุคคลละทิ้งเสื้อผ้าเก่า แล้วสวมเสื้อผ้าใหม่ฉันใด

อาตมฉันเมื่อละทิ้งสรีระเก่า ก็ย่อมได้รับสรีระใหม่ฉันนั้น)

(ภควัทคีตา 2:22)

จากโคลกบทดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวคิดภววิทยาของฮินดูอันเนื่องด้วยเรื่องการดำรงอยู่ของจิตวิญญาณ โดยมองสรีระเป็นที่สถิตชั่วคราวของชีวะหรืออาตมัน ที่มักรู้จักกันในภาษาไทยว่าดวงวิญญาณนั่นเอง ซึ่งเมื่อสรีระนั้นถึงกาลต้องแตกดับทำลายลง ชีวะของบุคคลจักยังไม่สูญสลาย หากแต่ย้ายไปสถิตกับสรีระชุดใหม่ และเป็นเช่นนั้นอีกไปเรื่อยๆ ไม่รู้จบสิ้นจนกว่าจะหลุดพ้นจากวงจรแห่งการสร้างกรรมและเสวยผลกรรม ในโคลกบทนี้เปรียบอาการที่ชีวะย้ายจากสรีระหนึ่งไปสู่อีกสรีระหนึ่ง เสมือนการผลัดเสื้อผ้าชุดใหม่เมื่อชุดเดิมเก่าคร่ำคร่าและขาดไป ก็มองสรีระเป็นเพียงเสื้อผ้าซึ่งจะต้องผลัดเปลี่ยนเมื่อถึงกาลเท่านั้น และสรีระใหม่ที่จะได้มาก็เป็นผลจากกรรมที่กระทำไว้นั่นเองเป็นตัวกำหนด นั่นหมายความว่าเมื่อสรีระเดิมได้แตกดับลงและชีวะพ้นออกไปแล้ว ผลกรรมก็จะขับเคลื่อนให้ชีวะนั้นไปสถิตในร่างที่ควรแก่กรรมนั้น ซึ่งไม่จำเป็นแม้กระทั่งว่าจะต้องเป็นมนุษย์ อาจเป็นสัตว์เดรัจฉานหรืออื่นๆ ไปก็ได้ หากกรรมชั่วไว้มาก ก็จะอยู่ในสรีระชนิดที่ต่ำทรามกว่าลงไปตามลำดับ

เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดนี้ พระพุทธศาสนาเองก็มีบทพิจารณาที่เรียกว่า อภินิหารปัจเจกชน เป็นบทที่พุทธศาสนิกชนมักพิจารณาเนื่องๆ เวลาสวดมนต์ทำวัตร ซึ่งข้อความตอนท้ายปรากฏดังนี้

...กมฺมสโกมฺหิ กมฺมททยาโท กมฺมโยนิ กมฺมพฺนฺชฺช กมฺมปฏฺฐิสร โณฯ ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ กฺลฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ททยาโท ภวิสฺสามิ...

(...เรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรมนั้น มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งพา เราทำกรรมอันใดไว้ จะดีก็ตาม ชั่วก็ตาม จักต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น...)

จากแนวคิดเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดดังกล่าว นำไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดที่ทั้งสามสำนักมีลักษณะร่วมกัน คือการหลุดพ้นจากวงจรแห่งกรรม ที่เรียกว่า โมกษะ หรือ นิรวาณ (คำว่านิรวาณเป็นภาษาสันสกฤต ส่วนภาษาไทยมักใช้คำจากภาษาบาลีว่า นิพพาน ซึ่งเป็นคำเดียวกัน) ซึ่งหมายถึงการหลุดพ้นจากวงจรอย่างเด็ดขาดและดับความทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง ทั้งคำว่าโมกษะและนิรวาณล้วนปรากฏอยู่ในบริบทของทั้งสามสำนักคิดในความหมายเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าทั้งสำนักฮินดู พุทธ และเชน มีความคิดคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด รวมทั้งมีจุดหมายเดียวกันคือนิรวาณ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ทว่าสิ่งที่แตกต่างกันในระหว่างสามสำนักคือรายละเอียดเชิงอภิปรายว่าด้วยความจริงสูงสุด และวิธีการเข้าถึงความจริงดังกล่าวนั้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า ทั้งสามสำนักคิดรวมทั้งสาขาย่อยๆ ที่แตกแขนงออกมา มักจะมีวิวาทะกันเสมอในหัวข้ออภิปรายต่างๆ เช่นในเรื่องความเป็นจริงแห่งการดำรงอยู่ของสรรพสิ่ง ถึงกับได้รับบันทึกเป็นคัมภีร์จำนวนมาก

ศาสดาแห่งศาสนาเชนเป็นบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดในสมัยร่วมหรือใกล้เคียงกับพระโคตมพุทธเจ้า ได้รับพระนามว่า พระมหาวิระ (มีความหมายว่า ผู้แก้แค้นล้างแค้น) ในพระไตรปิฎกออกพระนามของพระมหาวิระว่า *นิคฺคฺชฺช นานฺนฺนฺตฺต* ซึ่งในภาษาไทยนิยมเรียกว่า นิกครณ์นาฏบุตร³ เดิมทีพระองค์

³ คำว่า นิกครณ์ นั้นมีที่มาจากศัพท์ว่า *นิคฺคฺชฺช* ในภาษาบาลี และ *นิกฺครฺนฺน* ในภาษาสันสกฤต อันมีความหมายว่าผู้ปราศจากเครื่องผูก ในที่นี้คือเครื่องร้อยรัดกับทางโลก และคำนี้ยังใช้เรียกนักบวชเชนทั่วไปด้วย ในพระไตรปิฎกมีคำบทที่กล่าวถึงนักบวชนิกครณ์อยู่หลายแห่ง รวมทั้งนิกครณ์นาฏบุตรเองด้วย เช่นในอุปาติวาทสูตร ซึ่งกล่าวถึงเหตุการณ์ที่นิกครณ์ชื่อทิมคปัสสี ไปพบพระพุทธเจ้า และสนทนาด้วย จากนั้นกลับมาหานิกครณ์นาฏบุตรผู้เป็นศาสดา และนิกครณ์นาฏบุตรได้ส่งสาธุศิษย์ชื่ออุบาลีคหบดีไปเฝ้าว่าทนะกับพระพุทธเจ้า ซึ่งภายหลังอุบาลีคหบดีประกาศยอมรับพระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของตน เมื่อพบนิกครณ์นาฏบุตรก็ได้สรรเสริญพระพุทธเจ้าให้ฟัง นิกครณ์นาฏบุตรกลับแค้นใจถึงกับอาเจียนเป็นโลหิต

ประสูติแต่วรรณกะษัตริย์ ทรงพระนามว่า เจ้าชายวรมาน (วรมาน) และนามโคตรว่า ชญาตบุตร (ชญาตบุตร) ในภาษามหาราษฎร์ซึ่งเป็นภาษาปรากฤตที่ใช้ในดับทเช่นปรากฎว่า ฌายบุตร มีความหมายคือ “บุตรแห่งผู้ทรงปัญญา” (ศ. ชญาต - ผู้มีความรู้) ซึ่งในชั้นหลังคัมภีร์ทางพุทธศาสนาใช้ตัวละครว่า นานบุตร อันเป็นตัวละครที่เกิดจากความเข้าใจสับสนในการกลายเสียงระหว่างภาษาปรากฤตถิ่นต่างๆ ความสับสนดังกล่าวส่งผลให้อรรถกถาจารย์บาลีตีความหมายเลื่อนไปเป็น “บุตรแห่งนักพื่อนร่า” (นาฏ - นักพื่อน) และมติดังกล่าวก็เป็นที่ยอมรับต่อๆ กันมาในหมู่ชาวไทย ดังจะเห็นได้จากในบทความวิชาการ “เชนกับพุทธ: ความเหมือนที่แตกต่าง”⁴ โดย ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร (2548) ซึ่งปรากฏข้อความต่อไปนี้

“นิครนถ์นาฏบุตร มีนามเดิมว่า วรมานะ มีฉายาว่ามหาวิระหรือวิรนารถ กัสสปโคตร พี่ชายคือนันทวิรรชนะ เป็นบุตรของหัวหน้าเผ่าพื่อนร่าชื่อสิทธารถะ กลุ่มเจ้าลิจฉวี เมืองเวสาลี มารดาเป็นภิกษุณี (ธิดา?) ของพระเจ้ากัญญา ชื่อตรีศาลาหรือปิยการิณี...”

แม้ว่าทางประวัติศาสตร์ศาสนาที่ศึกษากันในตะวันตกมักจะมีมุมมองว่าพระมหาวิระเป็นผู้ก่อตั้งศาสนาเชน ทว่าในมุมมองของเชนเองกลับมิใช่เช่นนั้น ตามตรรกะของเชนพระมหาวิระมิได้เป็นผู้ให้กำเนิดปรัชญาเชน แต่เป็นผู้สืบสายแห่งปรัชญาดังกล่าวจากบรรดา ตีรธังกร⁵ ในอดีต ตามคติความเชื่อของเชนนั้น จักรวาลมีลักษณะอันเป็นวงจร หมุนเวียนไปอย่างไม่สิ้นสุด ไม่มีต้นและปลาย มีการเกิดดับเป็นรอบ ซึ่งรอบหนึ่งเรียกว่ากัลป์หนึ่ง มีความยาวนานนับประมาณเป็นตัวเลขได้ยาก และในแต่ละกัลป์นั้นจะปรากฏตีรธังกร จำนวน 24 องค์ ซึ่งองค์พระมหาวิระเองทรงเป็นลำดับที่ 24 และเป็นองค์สุดท้ายในกัลป์นี้

ตีรธังกรองค์ก่อนหน้าพระมหาวิระ คือองค์ที่ 23 แห่งปัจจุบันกัลป์ ทรงพระนามว่า ปารศวนาถ (ปารศวนาถ) มักถือกันว่าเป็นบุคคลจริงในประวัติศาสตร์ ซึ่งทรงพระชนม์อยู่ก่อนยุคของพระมหาวิระประมาณ 250 ปีเท่านั้น โดยกล่าวกันว่า ทรงสั่งสอนหลักการอันมีลักษณะทฤทธิกริยา หมายถึงการทรมานตนเอง และยึดมั่นในหลักธรรมทั้งสี่ประการอย่างเคร่งครัดคือ 1. อหิงสา (อหิงสา) ความไม่เบียดเบียน 2. สัตย์ (สัตย์) ความจริง 3. อัสเตยะ (อเสตย์) การไม่ลักขโมย 4. อปริเคราะหฺ (อปริครห) การไม่สะสม

แนวทางของปารศวนาถผู้นี้ยังมีอิทธิพลต่อเจ้าลัทธิติในยุคต่อๆ มาเป็นอันมาก และรูปเคารพของปารศวนาถในยุคหลังมักปรากฏลักษณะประทับนั่งเข้าฌาน มีนาค (กล่าวคืองูจงอาง) เจ็ดหัวแผ่พังพานอยู่

⁴ http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=428&articlegroup_id=104

⁵ ตีรธังกร มีความหมายว่า ผู้กระทำสิ่ง กล่าวคือผู้พาข้ามห้วงแห่งสังสารวัฏ

เหนือพระเศียร มีรูปลักษณะคล้ายกับพระพุทธรูปปางนาคปรกอย่างยิ่ง ต่างกันแต่รูปของปารศวนามีเครื่องทรง หรือมีฉัตรนั้นก็เปลือยกาย พระมหาวิระมีแนวทางที่คล้ายลัทธิของปารศวนาด แต่ได้เพิ่มวัตรปฏิบัติที่เรียกว่า พรหมจรรย์ (*พรหมจรรย์*) คือการงดเว้นจากการข้องเกี่ยวกับเรื่องทางเพศโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นหลักการที่พบได้ทั้งในฮินดูและพุทธศาสนา จะเห็นได้ว่าเซนศาสนิกมิได้ถือว่าพระมหาวิระทรงคิดค้นปรัชญาด้วยพระองค์เอง หากแต่เป็นผู้ค้นพบสังขารธรรมที่เคยมีอยู่ก่อนแล้วและเลือนหายไป

อัตชีวประวัติของพระมหาวิระนั้น เป็นสิ่งที่ยังไม่สอดคล้องกันนัก โดยเฉพาะเรื่องช่วงเวลาที่พระองค์ทรงพระชนม์อยู่ แหล่งที่เราสามารถทราบเรื่องราวของพระมหาวิระ ได้นั้นมีเพียงแต่ตัวบทต่างๆ ที่เขียนขึ้นหลังสิ้นพระชนม์ไปแล้วเป็นเวลานับร้อยปี ทว่าด้วยเหตุที่อินเดียเป็นสังคมที่สืบทอดเรื่องราวต่างๆ ด้วยมุขปาฐะเป็นปกติ และในมุขปาฐะเหล่านี้มีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นน้อย จึงพอเชื่อถือได้บ้างว่ามีมูลความจริง ปัจจุบันนักบวชเซนิกายเสวตามพรเชื่อถือกันว่าช่วงชีวิตของพระมหาวิระอยู่ใน 599 – 527 ปีก่อนคริสตกาล ทว่าข้อมูลจากสารานุกรมบริตานิการระบุว่าพระมหาวิระทรงพระชนม์อยู่เมื่อ 540 – 468 ปีก่อนคริสตกาล (จะเห็นได้ว่าอย่างน้อยสิ่งที่สอดคล้องกันก็คือพระมหาวิระมีสิริพระชนมายุ 72 ปี) สถานที่ประสูติคาดกันว่าเป็นในแถบรัฐพิหารปัจจุบัน ทรงออกผนวชเมื่อพระชนมายุ 30 ปี บำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่ 12 ปีจึงบรรลุแก้วตมญาณ และทรงจาริกไปตามที่ต่างๆ ในอินเดีย ทรงสั่งสอนอยู่ 30 ปีจึงนิรวาณ

2.4.2 แนวคิดและหลักปฏิบัติของศาสนาเซน

หลักธรรมสำคัญของเซนที่เรียกว่า “พรต” (*วฺรต*) มีอยู่ห้าประการ (คล้ายศีลห้าของพระพุทธศาสนา) ซึ่งผู้ยึดถือแนวทางของพระมหาวิระไม่ว่าจะเป็นสมณะหรือเป็นคฤหัสถ์พึงยึดถือปฏิบัติ ทว่าในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งเรียกว่าอนุพรต (พรตน้อย) เป็นหลักสำหรับคฤหัสถ์ และมหาพรต (พรตใหญ่) เป็นหลักสำหรับสมณะ ดังต่อไปนี้คือ

1. **อหิงสา (*อหิงสา*)** ในระดับอนุพรตนั้นหมายถึงการไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตด้วยความจงใจ ส่วนในระดับมหาพรตหมายถึงการระงับตนไม่เบียดเบียนผู้อื่นทั้งด้วยกาย วาจา ใจ แม้ในกรณีเล็กน้อยและไม่จงใจก็ตาม
2. **สัตย์ (*สตุย*)** ในระดับอนุพรตหมายถึงการพูดความจริงและการค้าขายอย่างสุจริต ในระดับมหาพรตหมายถึงการกล่าวเพียงแต่ความจริงอย่างยิ่งยวด

3. **อัสเตยะ (อสุตย)** การไม่ลักขโมย ทั้งในระดับอนุพรดและในระดับมหาพรดมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่แน่นอนว่าในระดับมหาพรดจะต้องใช้ความระมัดระวังอันยิ่งยวดกว่า ที่จะไม่หยิบฉวยสิ่งที่ไม่ใช่ผู้ให้ให้แก่ตน แม้เพียงนิดเดียวก็ตาม
4. **พรหมจรรย์ (พฺรหฺมจฺรย)** ในระดับอนุพรดหมายถึงการไม่ล่วงประเวณีภริยาผู้อื่น หรือนอกใจสามี หรือลักลอบกระทำชู้กันโดยไม่ผ่านการสมรส ส่วนในระดับมหาพรดนั้นหมายถึงการงดเว้นการข้องเกี่ยวกับเรื่องทางเพศโดยเด็ดขาดและสิ้นเชิง
5. **อปฺริเกราหฺ (อปฺริกรฺห)** ในระดับอนุพรดหมายถึงการไม่สังสมทรัพย์สิน และไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม ส่วนในระดับมหาพรดนั้นหมายถึงการสละทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ถือครองทรัพย์สินสิ่งของใดๆ เลย

หลักธรรมทั้งห้านี้มีความใกล้เคียงกับของปารสวานาดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่หลักของพระมหาวิระเน้นพรหมจรรย์แยกออกมาต่างหากอีกข้อหนึ่ง ส่วนในหลักของปารสวานาดือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของอปฺริเกราหฺ

หลังจากพระมหาวิระดับขันธเข้าสู่นิรวาณไปแล้ว ประมาณหกศตวรรษต่อมา นักบวชนิกายเซนก็แยกออกเป็นสองนิกาย คือ

1. **นิกายทิคัมพร (ติงฺบฺร)** มีความหมายว่าผู้นั่งห่มทิส (กล่าวคือท้องฟ้า) นักบวชในนิกายนี้จะเปลือยกาย ถือพัดขนนกยูง (ซึ่งทำจากขนนกยูงที่ร่วงหล่น มิได้เก็บมาจากตัวนกยูงโดยตรง) และหม้อน้ำ ในนิกายนี้มีนักบวชหญิง แต่จะไม่ได้ได้รับความยกย่องทัดเทียมกับนักบวชชาย คือไม่นับเป็นสมณะ และไม่เปลือยกายเหมือนนักบวชชาย ฐานะของนักบวชหญิงในนิกายนี้เทียบนักบวชชายแล้วใกล้เคียงแม่ชีและภิกษุในพระพุทธศาสนา
2. **นิกายเสวตามพร (เสวฺตํบฺร)** (อ่านว่า สะ-เว- มิใช่ เสะ-วะ-) มีความหมายว่าผู้นั่งห่มขาว เป็นนิกายที่มีผู้ถือปฏิบัติมากกว่า นักบวชในนิกายนี้จะนั่งห่มผ้าขาว ถือพู่และมีผ้าขาวปิดปากและจมูก เพื่อกรองมิให้สูดเอาแมลงเล็กๆ เข้าไปโดยไม่รู้ตัว นิกายนี้มีจำนวนนักบวชมากกว่า และนักบวชหญิงจัดว่ามีความทัดเทียมกับนักบวชชาย

รายละเอียดของหลักปฏิบัติและความเชื่อในทั้งสองนิกายนี้แตกต่างกันอยู่หลายประการ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้⁶

ประเด็น	ทิกัมพร	เสวตามพร
การเปลือยกาย	การเปลือยกายถือเป็นข้อปฏิบัติอันแสดงถึงการไม่ยึดติดกับสิ่งใดๆ โดยสิ้นเชิง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบรรลุถึงหลุดพ้น	การเปลือยกายไม่จำเป็นต่อการหลุดพ้น
การบรรลุนิพพานของสตรี	สตรีไม่อาจบรรลุนิพพานได้ในปัจจุบันชาติ ต้องเกิดใหม่เป็นบุรุษเสียก่อนจึงจะบรรลุนิพพานได้	สตรีมีความสามารถบรรลุนิพพานได้ในปัจจุบันชาติเช่นเดียวกับบุรุษ
การบริโภคอาหารของผู้บรรลุนิพพาน	เมื่อบุคคลบรรลุถึงเกวลชฌานแล้ว ก็ไม่มีความต้องการบริโภคอาหารอีกต่อไป	ผู้บรรลุเกวลชฌานก็ยังคงต้องการอาหารอยู่
กำเนิดของพระมหาวิระ	ไม่มีอะไรพิเศษ	พระมหาวิระทรงปฏิสนธิในครรภ์ของพราหมณ์ชื่อเทวนันทา ทว่าเมื่อผ่านไป 83 วัน พระอินทร์ได้ย้ายตัวอ่อนนั้นไปสู่ครรภ์ของกษัตริยานีชื่อตริศาละ
การอภิเษกสมรสของพระมหาวิระ	ไม่มีรายละเอียด	พระมหาวิระทรงอภิเษกสมรสกับพระนางยโสธาทา และประสูติพระราชธิดาชื่ออินชชา หรือปรีย

⁶ <http://www.jainworld.com/jainbooks/antiquity/digasvet.htm>

		ทรรศนา และทรงครองชีวิต เยี่ยงฤๅษีตั้งจนทรงพระชนมายุ ได้ 30 พรรษา ก่อนจะออกผนวช
เพศของดิเรกักรองคั้ที่ 19 ซึ่งทรงพระนามว่า มัลล ินาถ	เพศชาย	เพศหญิง
รูปเคารพของบรรดาดิเร กักร	เปลือยพระกาย พระเนตรทอดต่ำ มี อารมณ์อันไคร้ครวญ	ทรงภูษา และประดับเพชร พลอย พระเนตรทำจากแก้ว
คัมภีร์ทางศาสนา	ฉบับดั้งเดิมสูญหายไปแล้วและไม่ ยอมรับการประชุมครั้งแรกที่นำโดย อาจารย์สฤลภักทร ว่าเป็นการเรียบ เรียงคัมภีร์ที่เรียกว่า อังคะ ขึ้นอีก ครั้งหนึ่ง (ทำนองเดียวกับการ สังคายนาในพระพุทธศาสนา)	ยอมรับคัมภีร์ที่เรียกว่า อังคะ และ สูตร ทั้ง 12 ที่มีอยู่ใน ปัจจุบันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์และ ถูกต้องตามฉบับดั้งเดิม
คำเรียกอัตชีวประวัติของ บรรดาอาจารย์ในอดีต	ปุราณะ	จริตระ
การรับอาหาร	ยืนรับประทานอาหาร โดยใช้มือที่ ประสานกันไว้ข้างหน้าซัดอาหาร เข้าปาก จะรับอาหารจากเฉพาะบ้าน เดียวเท่านั้นในแต่ละครั้ง และมีหลัก ที่จะพิจารณาบ้านอย่างเคร่งครัด	รวบรวมอาหารจากหลายๆ บ้าน มารับประทานในคราวเดียว (เหมือนพระภิกษุใน พระพุทธศาสนา)

การแต่งกาย	เปลือยกาย	นุ่งห่มผ้าขาว
บริการ	มีเพียง 2 ชั้นเท่านั้น คือพัฒนนกงูง และหม้อน้ำ	มี 14 ชั้น ซึ่งรวมผ้าห่มและผ้า คลุมไหล่เป็นต้น

ปัจจุบันพระชนทั้งสองนิกายมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรอินเดีย กล่าวคือมีเพียงหลักพันเท่านั้น และอาศัยอยู่ในเฉพาะท้องถิ่นจำกัด ส่วนชนศาสนิกนั้นมีจำนวนประมาณถึง 4.2 ล้านคน อาศัยอยู่ทั่วประเทศอินเดีย แต่ในบางรัฐมีหนาแน่นเป็นพิเศษ ดังในตารางต่อไปนี้

รัฐที่มีประชากรชนมากกว่า 100,000 คน จากการสำรวจสำมะโนประชากรอินเดียปี 2001 ⁷		
รัฐ	ประชากรชน (โดยประมาณ)	คิดเป็นร้อยละของประชากรในรัฐ
มหาราษฏร์	1,301,900	1.32%
ราชสถาน	650,493	1.15%
มัทธยประเทศ	545,448	0.91%
คุชราต	525,306	1.03%
กรรณาฏกะ	412,654	0.74%
อุตตรประเทศ	207,111	0.12%
เดลี	155,122	1.12%

⁷ <http://www.censusindia.gov.in/>

2.4.3 ตัวบททางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซน

เราสามารถพบตัวบทที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซนได้ในพระไตรปิฎก ซึ่งทำให้รู้ว่าคำบางคำเราก็มีแบบแผนที่แปลไว้ก่อนหน้านี้อแล้ว เช่น ในคำว่า นิครนถ์ ซึ่งไม่ตรงกับทั้งรูปสันสกฤตว่า *นิครนถ* หรือรูปภาษาบาลีว่า *นิคณฐ* หรือ *นิคนถ* ทว่าเราได้ยอมรับใช้ในภาษาไทยกันมาจนเป็นประเพณีแล้ว เป็นต้น

ตัวบทสำคัญบทหนึ่งในพระไตรปิฎก ซึ่งกล่าวถึงพฤติกรรมของพระมหาวิระ หรือที่ในพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยเรียกว่า นิครนถ์นาฎบุตร คือคัมภีร์ที่ชื่อว่า อุปาติวาสสูตร จากพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐเล่มที่ 13 ซึ่งเป็นพระสูตรคัมภีร์เล่มที่ 5 มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณฑาสกั ท้องเรื่องของพระสูตรนั้นเริ่มด้วยการอธิบายปรัชญาระหว่างพระพุทธเจ้ากับนิครนถ์ชื่อที่ฆตปีสสี ว่าด้วยเรื่องโทษแห่งกายทัศนะและมโนทัศนะอย่างใดจะหนักกว่ากัน อันนำมาสู่การที่นิครนถ์นาฎบุตรหรือพระมหาวิระได้ส่งสาวกอีกผู้หนึ่งนามว่าอุบาลีคหบดีไปวิภาษกับพระพุทธเจ้าเพื่อเอาชนะให้ได้ ซึ่งนิครนถ์นาฎบุตรก็มีความมั่นใจเต็มเปี่ยมว่าอุบาลีคหบดีจะชนะ ทว่าการณ์กลับกลายเป็นตรงกันข้าม พระพุทธเจ้าทรงโน้มน้าวอุบาลีคหบดีจนกลับใจและประกาศยอมรับพระองค์เป็นศาสดา

เป็นธรรมดาที่ตัวบทดังกล่าวซึ่งเป็นคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาย่อมไม่กล่าวยกย่องศาสนาเซนในทางตรงกันข้ามกลับกล่าวถึงศาสนาเซนในฐานะลัทธิที่มีความเห็นผิด และบทบาทของพระมหาวิระในคัมภีร์ดังกล่าวก็เป็นผู้แพ้พระพุทธเจ้า ซึ่งหากพิจารณาอารมณ์และกิริยาของพระมหาวิระในตัวบทแล้วจะเห็นว่าไม่สมกับเป็นผู้ละแล้วซึ่งกิเลส ดังตอนปลายของพระสูตร นิครนถ์นาฎบุตรทราบบว่าอุบาลีคหบดีกลับใจเป็นสาวกพระพุทธเจ้าแล้ว จึงกลางแคลงสงสัยว่าเป็นจริงหรือไม่ และได้เดินทางมาสอบถามด้วยตนเอง เมื่อได้ยืนยันการต่อพระพุทธเจ้าจากปากของอุบาลีคหบดีเอง ก็ถึงกับโกรธแค้นจนรากเป็นโลหิต ดังข้อความต่อไปนี้

“*อถ โข นิคนถสฺส นาฏฺบุตฺตสฺส ภวโต สกฺกาโร สหมานสฺส ตตฺถเวว อุมฺหํ โลหิตํ มุขโต อุกกณฺณิตีฯ*”

“*ครั้นเมื่อนิครนถ์นาฎบุตรทนดูสักการของพระผู้มีพระภาคไม่ได้ โลหิตอันอุ่นได้พุ่งออกจากปากในที่นั่นเอง ดังนี้แล.*”⁸

⁸ พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ เล่มที่ 13 พระสูตรคัมภีร์เล่มที่ 5 มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณฑาสกั

นอกจากนี้ยังมีคัมภีร์อื่นๆ ที่ปรากฏเรื่องราวปลีกย่อยของนิครนถ์นาฏบุตร กล่าวคือใน นานาตติยสูตร (สุ. ลี. สกถาวรรค) สามัญญผลสูตร (สุ. ที. สีลขันธวรรค) นิคัณฐสูตร (สุ. อ. ติกนิบาต) จุพทุกชกัขันธสูตร (สุ. ม. มูลปัณณาสกั) เทวทหสูตร (สุ. ม. อุปริปัณณาสกั) มหาสกุททายิสูตร (สุ. ม. มัชฌิมปัณณาสกั) มหาสัจจกสูตร (สุ. ม. มูลปัณณาสกั) สกัยิสูตร (สุ. ขุ. สุตตนิบาต) นิคัณฐนาฏปุตตสูตร (สุ. ลี. สพายตวรรค) สีหสูตร (สุ. อ. อัฏฐกนิบาต) ดังนี้เป็นต้น⁹ ในพระสูตรต่างๆ เหล่านี้กล่าวถึงการที่สานุศิษย์ของนิครนถ์นาฏบุตรยกย่องสรรเสริญหรือติเตียนท่านบ้าง กล่าวถึงการที่ท่านตอบปัญหาไม่ได้หรือเฉไฉบ้าง และกล่าวถึงความเห็นที่พระพุทธศาสนามีมติว่าผิดบ้าง เช่นในข้อที่ว่า การบำเพ็ญทุกรกิริยาเป็นการเผาผลาญกรรมเก่าให้หมดสิ้นไป และสำรวจกายวาจาใจเพื่อมิให้ทำกรรมใหม่ จะเป็นเหตุให้สิ้นกรรมและสิ้นทุกข์ทั้งปวง ดังนี้เป็นต้น ซึ่งส่วนแต่แสดงให้เห็นว่าในทางพระพุทธศาสนา มองศาสนาเซนเป็นลัทธิความเห็นที่ผิด และปราศจากแก่นสารสาระ และผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนทำให้ศาสนาเซนไม่ได้รับความสนใจมากนักในประเทศไทย

2.4.4 การนำความรู้มาใช้ประกอบการแปล

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนาเซนดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง เนื่องจากตัวบทมีคำศัพท์และคำอธิบายอันเกี่ยวข้องกับศาสนาเซนโดยตรง การศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำงานแปลชิ้นนี้ได้ด้วยความเข้าใจในระดับที่แตกต่างกับผู้มิได้ศึกษา อันทำให้มั่นใจได้ว่างานแปลจะไม่สื่อสารผิดพลาดหรือบิดเบือนจากความเป็นศาสนาเซนด้วยเหตุที่เกิดจากความไม่รู้ ส่วนการศึกษาด้วยทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาจะช่วยให้ทราบศัพท์บางคำที่นิยมแพร่หลายอยู่ในภาษาไทย และช่วยเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองทางพุทธศาสนาต่อศาสนาเซน เนื่องจากบริบทของสังคมในภาษาปลายทางคือสังคมไทยนั้น เป็นสังคมที่มีรากฐานแนวคิดพัฒนามาจากพุทธศาสนาโดยตรง

⁹ ราชานามทั้งหมดนี้นำมาจากหนังสือ “ปรัชญาอินเดีย” โดย อติศักดิ์ ทองบุญ (พิมพ์ครั้งที่ 4, 2555)

บทที่ 3

การวิเคราะห์ตัวบท การวางแผนการแปล และปัญหาที่พบในตัวบท

3.1 การวิเคราะห์ตัวบท

3.1.1 องค์ประกอบภายนอก

3.1.1.1 ผู้สังสาร

ผู้สังสารมีสองระดับ คือผู้เขียน เจฟเฟอริย์ ดี ลอง (Jeffery D Long) และผู้ว่าจ้างงานคือสำนักพิมพ์ ไอ บี ทอริส (I.B.Tauris)

เจฟเฟอริย์ ดี ลอง ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้เป็นศาสตราจารย์สาขาศาสนาและเอเชียศึกษา ณ วิทยาลัยเอลิซาเบธทาวน์ แห่งรัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา เขาจบการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมาจากมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสต์ใน ค.ศ. 1991 และระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยชิคาโก ในปี ค.ศ. 1993 และ 2003 ตามลำดับ นอกจากนี้เขายังเคยเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย ขวาทลาด เนห์รู ที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย เป็นเวลาสองปี

งานเขียนของลองโดยส่วนใหญ่ จะมีเนื้อหาว่าด้วยพหุนิยมทางศาสนา อันเป็นแนวคิดที่เขาได้จากการศึกษามุมมองของ อัลเฟรด นอร์ธ ไวท์เฮด (Alfred North Whitehead) นักคณิตศาสตร์และนักปรัชญาคนสำคัญสมัยปลายศตวรรษที่ 19 ต่อดันศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นผู้เสนอแนวคิดทางอภิปรัชญาไว้มากมายว่าด้วยการดำรงอยู่ การรับรู้ การให้คุณค่าสิ่งต่างๆ รวมไปถึงเรื่องพระเจ้าและศาสนา ไวท์เฮดเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดของนักวิชาการสำคัญๆ หลายท่าน และลองก็กล่าวถึงเขาไว้ด้วยในงานเขียนนี้

ลองมีงานเขียนมากมายที่ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และวารสารวิชาการ โดยเน้นหนักทางศาสนาฮินดู ซึ่งมีลักษณะพหุนิยมอยู่แล้วอย่างชัดเจน โดยสะท้อนออกมาทางคติความ

เชื่ออันหลากหลาย ปวงเทพเจ้าที่มีรูปลักษณ์ต่างๆ กันไป ส่วนงานเขียนที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นหนังสือนั้นมีอยู่สามเล่มคือ

A Vision for Hinduism (2007)

Jainism: An Introduction (2009)

The Historical Dictionary of Hinduism (2011)

และงานเขียนของเขาที่กำลังจะได้รับการตีพิมพ์ในอนาคตคือ Indian Philosophy: An Introduction

เจฟเฟอร์รี่ ดี ลอง มีบทบาทใน สมาคมเวทานตะ (Vedanta Society - ก่อตั้งโดยสวามีวิเวกานันตะ นักบวชฮินดู) สำนักธรรมะแห่งอเมริกาเหนือ (Dharma Academy of North America หรือชื่อย่อว่า DANAM ซึ่งตั้งใจให้พ้องกับสันสกฤตศัพท์ว่า ทาน แปลว่าการให้) และมูลนิธิฮินดูอเมริกัน (Hindu American Foundation) ลองเป็นผู้ช่วยเหลือในการจัดการประชุมวิชาการครั้งที่ 6 ของ DANAM ในปี ค.ศ. 2008 และเขาได้นำเสนอผลงานวิชาการ Hindu-To Be or Not To Be: Three Possible Reasons for Aversion to the Term 'Hindu' among Western Practitioners ในงานประชุมครั้งเดียวกันนี้ด้วย

ขณะเดียวกัน นอกจากผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ จำต้องพิจารณาผู้ส่งสารที่เป็นผู้ว่าจ้างให้เกิดการผลิตตัวบทนี้ด้วย คือ สำนักพิมพ์ ไอ บี ทอริส

ไอ บี ทอริส เป็นสำนักพิมพ์ที่ก่อตั้งขึ้นในปี 1983 โดยมีการประกาศเจตนารมณ์ไว้เมื่อแรกเริ่มว่าจะผลิตหนังสือซึ่งจะเติมเต็มช่องว่างระหว่างสำนักพิมพ์ทั่วไป กับสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย กล่าวคือจะพิมพ์เรื่องที่มีเนื้อหาเป็นวิชาการ แต่เผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย ในช่วงต้นๆ สำนักพิมพ์นี้จะเน้นหนักเรื่องเกี่ยวกับตะวันออกกลาง และเรื่องรัฐศาสตร์ ในภายหลังได้ขยายขอบเขตมาทางเรื่องปรัชญาและศาสนา โดยได้จัดพิมพ์หนังสือชุดที่เรียกว่า “Introductions to Religion” ซึ่งประกอบด้วยหนังสือแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ จำนวนสิบศาสนา และหนังสือเล่มนี้เป็นหนึ่งในนั้น

3.1.1.2 เจตนาของผู้ส่งสาร

ตัวบทต้นฉบับ Jainism: An Introduction นี้เขียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับทำความเข้าใจศาสนาเซนเบื้องต้น ทั้งทางประวัติศาสตร์ แนวคิด ขนบธรรมเนียม และหลักปรัชญาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังนำเสนอข้ออภิปรายถกเถียงเกี่ยวกับแนวคิดต่างๆ ของเซน จากมุมมองของนักวิชาการอื่นๆ

ในขณะเดียวกัน ผู้ส่งสารก็ต้องการจะชี้ให้เห็นมุมมองทางปรัชญาเซนที่เป็นประโยชน์ต่อโลกด้วย ดังที่เขาระบุไว้อย่างชัดเจนในตอนต้นเล่มว่า “เป้าหมายหลักของข้าพเจ้าคือการทำให้สำนักเซนเข้าถึงได้โดยผู้อ่านชาวตะวันตกทั่วไป โดยสมมติฐานว่าความรู้ของสำนักนี้จะเป็นประโยชน์ต่อโลก” หนังสือเล่มนี้มีได้เป็นหนังสือสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางศาสนาเซนหรือปรัชญาอินเดียมาก่อน ผู้อ่านจึงไม่จำเป็นต้องมีความรู้ล่วงหน้ามากนัก ทว่าก็มีใช้หนังสือประเภทอ้างอิงที่รวบรวมความรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับศาสนาเซนไว้อย่างครบครัน

และที่ชัดเจนที่สุดประการหนึ่งก็คือ หนังสือเล่มนี้มิได้มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่หรือเทศนาสั่งสอนตามแนวปรัชญาเซน ผู้เขียนมิใช่เซนศาสนิก จึงได้กล่าวออกตัวไว้ว่า เขาหวังว่าสิ่งที่เขียนจะแสดงความเชื่อของเซนศาสนิกได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม จุดประสงค์ของเขาคือ เพื่อพรรณนามิใช่เพื่อชี้แนะ (...to describe, not to prescribe.)

3.1.1.3 ผู้รับสาร

สำหรับผู้รับสารของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในตอนต้นเล่มว่า กลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษาในสาขาวิชาศาสนาและปรัชญาที่สนใจเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาเซน โดยเฉพาะในวิทยาลัยของผู้เขียนเอง ดังที่เขาได้เขียนคำอุทิศไว้ว่า For my students: past, present, and future (แต่นักเรียนของข้าพเจ้าทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต) ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักลงเรียนวิชาของเขาโดยมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาอินเดียเล็กน้อยหรือไม่มีความรู้เลย และผู้เขียนระบุไว้ว่าเขา รวมถึงบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในหัวข้อดังกล่าวด้วย อาจเป็นผู้เรียนเกี่ยวกับศาสนาพุทธหรือฮินดูแล้วพบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเซนในตัวบท หรือเป็นเพียงผู้สนใจทั่วไปที่อาจไม่จำเป็นต้องเป็นนักศึกษาก็ได้

ขณะเดียวกันผู้เขียนกล่าวอีกว่าหากเซนศาสนิกจะพบว่าหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์ในการช่วยอธิบายความเชื่อของพวกเขาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย เขาก็จะมีความยินดียิ่ง ซึ่งหมายความว่าผู้เขียนคาดหวังว่าเซนศาสนิกจะได้มีโอกาสแนะนำหนังสือนี้ให้แก่ผู้อื่นที่สนใจแนวทางของเซนเพื่อนำไปต่อยอดศึกษาให้มากขึ้น

3.1.1.4 สื่อหรือช่องทางที่ใช้

ตัวบทได้รับตีพิมพ์เป็นหนังสือ

3.1.1.5 สถานที่

หนังสือเล่มนี้ได้รับการตีพิมพ์ที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีใช้ต้นกำเนิดของศาสนาเซน ดังนั้นความคิดของศาสนาเซนจึงได้รับการศึกษาในฐานะหนึ่งในบรรดาระบบปรัชญาตะวันออก ซึ่งสัมพันธ์กับปรัชญาสำนักอื่นๆ ในอินเดีย อย่างไรก็ตาม แนวคิดสำคัญของศาสนาเซนคือแนวคิดอหิงสา เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายอยู่แล้วในสหรัฐอเมริกาในฐานะ Non-Violence (การไม่ใช้ความรุนแรง) และค่อนข้างมีอิทธิพลในทางการเมืองด้วย เช่นในสมัยหนึ่งที่มีการต่อสู้เรียกร้องเกี่ยวกับการแบ่งแยกสีผิวในสหรัฐอเมริกา ก็เคยมีการนำหลักอหิงสามาใช้ในการต่อสู้ด้วย

สถานที่ผลิตตัวบทนี้ยังมีนัยสำคัญอีกคือ เนื่องจากเกิดขึ้นในโลกตะวันตก จึงเป็นธรรมดาที่การใช้คำศัพท์จะมีความสัมพันธ์กับแนวคิดที่มีอิทธิพลในโลกตะวันตก นั่นคือศาสนาคริสต์

3.1.1.6 เวลา

ปีที่ตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้คือ ค.ศ. 2009 ซึ่งห่างจากปัจจุบันเพียง 5 ปี นับว่าไม่ห่างไกลมากพอที่จะทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านวาทวิทยาหรือไวยากรณ์ ในขณะที่ด้วยกันองค์ความรู้ที่ปรากฏในหนังสือก็ค่อนข้างทันสมัยและผ่านการศึกษาเปรียบเทียบตามหลักปรัชญาสมัยใหม่มาแล้ว

3.1.1.7 โอกาสพิเศษในการสื่อสาร หรือมูลเหตุจูงใจของผู้ส่งสาร

ผู้เขียนกล่าวถึงมูลเหตุจูงใจของเขาไว้ในตอนต้นของหนังสือว่า เขาเกิดแรงบันดาลใจเกี่ยวกับการศึกษาศาสนาเซนด้วยความสงสัยใคร่รู้ถึงความเป็นมาและพัฒนาการของแนวคิดที่ชื่อว่าเนกานตวาท ซึ่งหลังจากนั้นเขาก็พบว่าตัวเขาเองเห็นด้วยกับหลายๆ สิ่งที่ศาสนาเซนกล่าวไว้

และเขาได้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นด้วยความคิดที่ว่าไม่เพียงแต่แนวคิดของเซนหลายๆ ประการจะเป็นความจริงเท่านั้น แต่ยังสามารถตอบคำถามหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของโลกมนุษย์ด้วย

ในส่วนของสำนักพิมพ์ ไอ บี ทอริส นั้นผู้วิจัยเห็นว่ามิมูลเหตุจูงใจที่จะทำหนังสือชุดใหญ่ที่จะอธิบายปรัชญาและศาสนาสำคัญๆ ของโลกไว้อย่างครบถ้วน เพื่อให้เข้าถึงได้สำหรับคนที่ไม่มีความรู้มาก่อน หนังสือชุดแนะนำปรัชญาและศาสนาของสำนักพิมพ์นี้ ประกอบด้วยศาสนาและลัทธิ เต๋า เซน ยูคาย โซโรแอสเตอร์ มอร์มอน ขงจื้อ ซิกข์ อิสลาม คริสต์ ฮินดู พุทธ ซึ่งแต่ละเล่มเขียนโดยผู้เขียนแตกต่างกันไป ตามแต่ความเชี่ยวชาญของแต่ละท่าน จึงเห็นได้ว่าเป็นลักษณะการกำหนดหัวเรื่องต่างๆ ที่จะเขียนไว้ก่อน แล้วจึงไปพิจารณาภายหลังว่าผู้ใดควรจะเป็นผู้เขียน

3.1.2 องค์ประกอบภายใน

3.1.2.1 หัวข้อ

ตัวบทกล่าวถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนาเซน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมที่ยึดถือ พัฒนาการของแนวคิด และการโต้แย้งเชิงปรัชญา

3.1.2.2 เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหารวมเจ็ดบท ดังต่อไปนี้

1. What is Jainism? (ศาสนาเซนคืออะไร)
2. Mahāvīra and the Origins of Jainism (มหาวีระกับจุดกำเนิดศาสนาเซน)
3. Jain History (ประวัติศาสตร์เซน)
4. The Jain Path (วิถีแห่งเซน)
5. The Jain Doctrines of Relativity: An Intellectual History (หลักสัมพัทธภาพของเซน : ประวัติศาสตร์ทางความคิด)
6. The Jain Doctrines of Relativity: A Philosophical Analysis (หลักสัมพัทธภาพของเซน : การวิเคราะห์ทางปรัชญา)

7. The Jain Vision and the Future of Humanity (ทรรศนะของเซนกับอนาคตแห่งมนุษยชาติ)

สำหรับบทที่เลือกมาแปลคือ **หลักสัมพัทธภาพของเซน** : การวิเคราะห์ทางปรัชญา ซึ่งผู้เขียนกล่าวว่าเป็นความถนัดเฉพาะของเขามากที่สุด มีใจความสำคัญกล่าวถึงแนวคิดต่างๆ ในหลักปรัชญาเซนเบื้องต้นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งข้อโต้แย้งและข้ออภิปรายที่เกี่ยวข้องด้วยหลักแนวคิดเหล่านั้น และปิดท้ายด้วยการยกตัวอย่างการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้จริง มีหัวข้อย่อยดังนี้คือ

อนกานตวาท: หลักภววิทยาแห่งสัมพัทธภาพ – กล่าวถึงแนวคิดที่เรียกว่าอนกานตวาท ซึ่งหมายถึงแนวคิดที่มีได้ยึดติดกับด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่มองว่าความจริงนั้นมีหลายแง่และแง่ต่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับกันและกัน คือมีลักษณะสัมพัทธ์ เช่นในการอธิบายถึงวัตถุชิ้นหนึ่ง หากใช้หลักของอนกานตวาท ก็จะสามารอธิบายวัตถุชิ้นได้ทั้งในด้านภาวะและอภาวะ ซึ่งทำให้การอธิบายคุณลักษณะของวัตถุชิ้นสามารถทำได้โดยไม่สิ้นสุด

ตัวอย่างเช่น เราสามารถอธิบายหม้อได้ด้วยการพูดถึงคุณลักษณะความเป็นหม้อ แต่ในขณะเดียวกัน เราก็สามารถอธิบายหม้อได้ด้วยความไม่มีคุณลักษณะของปากกาเช่นเดียวกัน ดังนั้นหม้อจึงมีความเชื่อมโยงกับปากกาด้วยเหตุที่มันไม่มีคุณลักษณะของปากกา

แนวคิดอนกานตวาทจะมองว่าความเข้าใจผิดอย่างร้ายแรงที่สุดอย่างหนึ่งคือการชี้เฉพาะลงไปเพียงด้านเดียว โดยไม่มองถึงอีกด้านที่อิงอยู่ด้วยกัน ซึ่งเป็นลักษณะของสำนักปรัชญาอื่นๆ เช่นพุทธและเวทานตะ เป็นต้น

นยวาท: หลักญาณวิทยาว่าด้วยสัมพัทธภาพ – กล่าวถึงแนวคิดที่เรียกว่า นยวาท ซึ่งเป็นแนวคิดของเซนที่ว่าด้วยการเข้าถึงความจริงได้จากหลายมุมมอง ซึ่งแบ่งเป็นมุมมองต่างๆ รวมเจ็ดประการ ดังที่ในตำบวมมีการแจกแจงและอธิบายไว้แล้วโดยสังเขป

ตัวบทได้ยกตัวอย่างลักษณะการมองสิ่งต่างๆ จากคนละมุมกัน เช่นการมองสิ่งนั้นในมุมมองของการเกิดขึ้น การตั้งอยู่ การดับไป ทั้งๆ ที่เป็นสิ่งเดียวกัน แต่ก็สามารถมองได้จากหลายแง่มุม ตัวบทได้อภิปรายถึงการถกเถียงระหว่างสำนักที่มีความคิดอันยึดติดอยู่กับด้านเพียงด้านเดียว

เช่นสำนักพุทธ ซึ่งกล่าวว่าสิ่งต่างๆ มีธรรมชาติอันไม่เที่ยงแท้ กับสำนักเวทาคะ ซึ่งมองว่าสิ่งต่างๆ เที่ยงแท้ โดยกล่าวว่าทั้งสองสำนักนี้กล่าวถูกเฉพาะจากในแง่มุมเดียว

สยาทวาท: วิชาวิธีแห่งสัมพัทธภาพ – กล่าวถึงแนวคิดในการอธิบายสิ่งต่างๆ โดยคำกล่าวอ้างความจริง ซึ่งประกอบคำว่า สยาค กับ เอว ลงไปด้วยเพื่อให้คำพูดนั้นเป็นจริง เพราะเดิมทีคำนี้เป็นนิบาตแสดงการคาดเดา การประกอบคำนี้ลงไปในประโยคจึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมิได้ยืนยันกรณแต่เพียงข้างเดียว แต่พูดถึงเฉพาะในบางกรณี

ตัวบทได้สำแดงวิธีแจกแจงคำกล่าวอ้างความจริงด้วยวิธีที่เรียกว่าสัพติกังคิหรือการพยากรณ์เป็นเจ็ดภาค ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นแง่มุมทั้งหมดที่สามารถกล่าวถึงสิ่งของหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้โดยไม่ผิดจากความเป็นจริง โดยการแทนค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งและคุณสมบัติอย่างหนึ่งกับคุณสมบัติที่ขัดแย้งกัน แต่ทราบใดที่กล่าวโดยมีคำว่า สยาค และ เอว ก็ไม่นับว่าขัดแย้งกัน เพราะเป็นการจำกัดคำกล่าวนั้นให้หมายความถึงมุมมองเพียงมุมมองเดียว

การคัดค้านและการโต้ตอบ: ข้อกล่าวหาว่าด้วยความไม่ปะติดปะต่อและความเป็นสัมพัทธนิยม – กล่าวถึงข้อคัดค้านจากสำนักอื่นๆ ที่มองว่าความคิดของเซนไม่ปะติดปะต่อสอดคล้องกันอย่างแท้จริง โดยกล่าวถึงประเด็นข้อถกเถียงต่างๆ มีด้วยเรื่องการทำตนให้เจ็บปวดหรือทำผู้อื่นให้เจ็บปวดว่าเป็นความดีหรือความเลวเสมอหรือไม่เป็นต้น โดยประกอบการพยากรณ์แบบสัพติกังคิ ดังที่ได้แสดงไว้ในหัวข้อก่อนหน้า

อหิงสาหรือการดูถูกกลั่น: คำถามว่าด้วย “ความรุนแรง” ทางความคิด – กล่าวถึงข้ออภิปรายว่าด้วยพัฒนาการทางแนวคิดอันดูจะครอบคลุมแนวคิดอื่นๆ ทั้งหมดของเซน โดยวิเคราะห์คำถามที่ว่า แท้จริงแล้วมุมมองอันดูเหมือนจะรวมความขัดแย้งกันทั้งหมดเอาไว้ด้วยกันได้อย่างกลมกลืนนั้น คือการไม่เบียดเบียนผู้อื่นในทางความคิดและความเชื่อ กล่าวคือความเคารพมุมมองอันแตกต่างของผู้อื่น ตามหลักที่เซนเรียกว่า อหิงสา หรือแท้จริงแล้วเป็นเพียงการต้องการดูถูกกลั่น โดยแสดงว่ามุมมองของเซนนั้นครอบคลุมความคิดของสำนักอื่นๆ ได้ทั้งหมด ซึ่งในการพิจารณาดังกล่าวนี้ ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่า อันที่จริงแนวคิดที่มักจะกล่าวถึงในฐานะการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นนั้นเป็นแนวคิดสมัยใหม่ และกล่าวได้ว่ามิใช่จุดตั้งต้นของการเผยแพร่แนวคิดของศาสนาเซน

มหาตมะคานธี กับปรัชญาเซนว่าด้วยสัมพัทธภาพ – กล่าวถึงบุคคลสำคัญของอินเดียที่เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก คือมหาตมะคานธี ผู้นำทางการเมืองของอินเดียที่พาประชาชนชาติอินเดียปลดแอก

จากการตกเป็นอาณานิคมอังกฤษ โดยกล่าวถึงประวัติสังเขปของเขาและการนำปรัชญาเซนมาประยุกต์ใช้ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ ที่คานธีเป็นฮินดู แต่ในวัยเด็กเขาเคยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางศาสนาเซน และยอมรับว่าได้นำหลักการของศาสนาเซนมาปรับใช้ แม้จะไม่ใช่เป็นตามขนบแต่เป็นไปเพื่อการใช้งานจริง ดังนั้นคานธีจึงมีลักษณะที่เรียกว่าเป็น กรรมโยคี คือเป็นผู้เน้นการกระทำ มากกว่าจะเป็น ชยวานโยคี คือผู้เน้นการแสวงหาความรู้เพื่อการหลุดพ้น

อนกานตวาทในฐานะปรัชญาแห่งพหุนิยมทางศาสนา – เป็นบทสรุปตามความคิดเห็นของผู้เขียนเกี่ยวกับการตีความศาสนาเซน ว่าเป็นปรัชญาที่ส่งเสริมพหุนิยมทางศาสนาหรือไม่

3.1.2.3 สิ่งที่ได้รับสารต้องเข้าใจมาก่อน

ผู้เขียนคาดหวังผู้รับสารต้องมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรัชญาสำนักต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาตะวันออกมากพอที่จะเข้าใจแนวคิดทางปรัชญาบางประการ และคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในสาขาปรัชญาได้ นอกจากนั้นผู้รับสารยังต้องรู้จักพุทธศาสนา ศาสนาฮินดู เวทานตะ และสำนักคิดอื่นๆ ที่กล่าวถึงในฉบับทมาบ้าง โดยสังเขป เพราะในฉบับทไม่ได้ลงรายละเอียดเกี่ยวกับการอภิปรายแนวคิดของปรัชญาสำนักอื่นมากนัก

3.1.2.4 การเรียบเรียงตัวบท

ตัวบทเรียบเรียงโดยกล่าวถึงแต่ละประเด็นเป็นหัวข้อแยกย่อย มีการเกริ่นนำ การอธิบาย และยกตัวอย่างประกอบ และลงท้ายด้วยบทสรุป

3.1.2.5 ส่วนประกอบที่ไม่ใช่คำพูด

ตัวบทไม่ปรากฏลักษณะนี้

3.1.2.6 คำศัพท์

ผู้เขียนใช้ศัพท์ในระดับวิชาการ และใช้ศัพท์เฉพาะทางในสาขาวิชาปรัชญาและตรรกศาสตร์ ซึ่งผู้แปลจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าก่อนลงมือแปล นอกจากนี้ยังมีศัพท์จำนวนมากที่ปริวรรตมาจากภาษาสันสกฤตโดยตรง อย่างน้อยที่สุดผู้แปลควรเข้าใจวิธีการปริวรรตอักษรโรมันเป็นภาษาไทยอย่างถูกต้อง แต่เรื่องกลวิธีในการถ่ายทอดคำต่างๆ ดังกล่าวนั้น ควรจะต้องพิจารณาเป็นกรณีๆ ไปตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ยังสังเกตได้อีกว่า เนื่องจากตัวบทผลิตขึ้นในโลกตะวันตก คำศัพท์ที่ปรากฏบางคำจึงมีคำที่เชื่อมโยงกับศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นศาสนาที่แพร่หลายที่สุดในถิ่นดังกล่าว

3.1.2.7 โครงสร้างประโยค

ตัวบทมีจุดเด่นอย่างหนึ่งคือ การใช้ประโยคที่ยาวและมีอนุประโยคซ้อนอยู่ภายในจำนวนมาก จึงค่อนข้างซับซ้อนเข้าใจยาก ถือเป็นอุปสรรคต่อการแปลอย่างหนึ่ง เพราะการใช้ประโยคในลักษณะดังกล่าวเสี่ยงต่อการตัดแบ่งส่วนย่อยของประโยคผิดพลาด ทำให้ตีความผิดพลาดได้

3.1.2.8 ลักษณะที่อยู่เหนือหน่วยเสียง

ตัวบทปรากฏการใช้ตัวเอียงในคำที่ปริวรรตมาจากภาษาสันสกฤต และมีการใช้วงเล็บและอัญประกาศ

3.2 การวางแผนการแปล

การวางแผนการแปลเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะช่วยกำหนดทิศทางว่างานแปลจะดำเนินไปในรูปแบบใดเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายประสงค์ของผู้แปล โดยจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ เช่นเดียวกับที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว แต่ในมุมมองของผู้ผลิตงานแปล เช่น ตัวบทเป็นงานประเภทใด เหมาะสมกับการแปลลักษณะใด ตัวบทที่มีจุดมุ่งหมายต่างกันย่อมเรียกรื่องการแปลที่ต่างชนิดกันด้วย

3.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับรูปแบบการแปล

Newmark (1995) (อ้างใน สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2552) ได้จัดแบ่งประเภทการแปลออกเป็นสองชนิดดังต่อไปนี้

1. การแปลที่เน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ (SL emphasis)

การแปลลักษณะนี้เน้นการเก็บรักษาคำและรูปแบบของภาษาต้นฉบับเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมชาติของภาษาปลายทาง โดยจัดแบ่งเป็นระดับต่างๆ จากหนักไปหาเบาคือ word-for-word translation, literal translation, faithful translation, semantic translation การแปลลักษณะนี้เหมาะสำหรับการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษา เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะภาษาต้นทางและปลายทาง หรือเหมาะกับการแปลที่จำเป็นต้องเคร่งครัดกับถ้อยคำมากๆ เช่นการแปลคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ การแปลเอกสารทางกฎหมายบางประเภทที่ต้องรักษาทุกถ้อยคำให้ปรากฏครบถ้วน หรือการแปลวรรณคดีโดยมุ่งรักษาสำนวนและรูปแบบการใช้ภาษาต้นฉบับให้มากที่สุดเพื่อสื่อถึงกลิ่นอายดั้งเดิมและอรรถรสดั้งเดิม

2. การแปลที่เน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปล (TL emphasis)

การแปลลักษณะนี้เน้นการผลิตตัวบทที่มีความสละสลวยและเป็นธรรมชาติในภาษาแปล เพื่อมุ่งหมายการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยไม่ยึดติดกับถ้อยคำของต้นฉบับ จัดแบ่งเป็นระดับต่างๆ จากหนักไปหาเบาคือ adaptation, free translation, idiomatic translation, communicative translation การแปลลักษณะนี้เหมาะกับตัวบทที่เน้นความเข้าใจและความครบถ้วนของข้อมูลเป็นหลัก เช่นการรายงานข่าว การแปลตำราเรียนหรือคู่มือการใช้อุปกรณ์ ไปจนถึงการแปลเพื่อผลิตตัวบทที่มีลักษณะพิเศษเช่นเพลงหรือบทกวี ซึ่งผู้แปลไม่

สามารถจะยึดการถ่ายทอดคำต่อคำได้เพราะข้อจำกัดทางกฎเกณฑ์ของตัวบทเช่นบังคับ
ฉันทลักษณ์หรือทำนอง

3.2.2 การเลือกรูปแบบการแปล

จากการวิเคราะห์ตัวบท ทำให้ผู้แปลทราบถึงจุดประสงค์ของผู้ส่งสาร ซึ่งต้องการ
ให้เป็นตำราเรียนในวิชาปรัชญา ซึ่งตัวบทลักษณะดังกล่าวมุ่งจะให้ความรู้แก่ผู้อ่านเป็น
สำคัญ จึงเหมาะกับการแปลที่โน้มเอียงไปทางเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปล ซึ่ง
หมายถึงจะต้องปรับบทแปลในส่วนที่จะก่อให้เกิดปัญหากับความเข้าใจของผู้อ่านในภาษา
แปลด้วย เช่นการใช้คำศัพท์ที่ไม่ปรากฏคำเทียบเคียงในภาษาแปล หรือการใช้รูปประโยคที่
มีโครงสร้างต่างจากไวยากรณ์ภาษาแปล เช่นประโยคกรรมวาจกหรือประโยคที่เรียบเรียง
อย่างซับซ้อนมาก อย่างไรก็ตามจุดใดที่ไม่ก่อให้เกิดความยากลำบาก ผู้วิจัยจะพยายามเรียบ
เรียงใจความและสำนวนให้เทียบเคียงได้กับต้นฉบับ โดยไม่เพิ่มเติมลักษณะสำนวน
น้ำเสียง หรือความคิดเห็นที่เป็นส่วนตัวลงไป

3.3 ปัญหาที่พบในตัวบท

3.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะทางปรัชญาและตรรกศาสตร์

คำศัพท์ในตัวบทต้นฉบับมีจำนวนไม่น้อยที่เป็นศัพท์เฉพาะทางในสาขาวิชาปรัชญาและตรรกศาสตร์ หรือแม้แต่ทางภาษาศาสตร์ด้วยในบางกรณี ดังนั้นการแปลที่เหมาะสมก็ควรจะใช้คำศัพท์เฉพาะทางเช่นเดียวกัน

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างคำศัพท์มาเพียงบางส่วน โดยศัพท์เฉพาะอื่นๆ สามารถอ่านได้จากบทว่าด้วยคำอธิบายการแปล

ศัพท์	คำแปล	ความหมาย
ontology	ภววิทยา	คำนี้มีที่มาจากคำว่า ภว (มีอยู่ เป็นอยู่ จากธาตุ ภู ในภาษาสันสกฤต) + วิทยา (ความรู้ จากธาตุ วิท ในภาษาสันสกฤต) คำนี้เกิดจากการสร้างศัพท์ที่ตรงตัวกับคำว่า ontology ในภาษากรีก ซึ่งมาจาก <i>ὄντος</i> (ontos = ภว) + <i>λογία</i> (logia = วิทยา) วิชานี้ถูกจัดเป็นหนึ่งในสาขาหลักของวิชาอภิปรัชญา โดยมีเนื้อหาว่าด้วยการดำรงอยู่ การมีอยู่ การกลายสภาพเป็น หรือความเป็นจริงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
epistemology	ญาณวิทยา	สาขาวิชาในทางอภิปรัชญาที่มีเนื้อหาว่าด้วยธรรมชาติและขอบข่ายของความรู้ การเกิดความรู้ และการเข้าถึงความรู้
proposition	ประพจน์	เป็นศัพท์เฉพาะในทางตรรกศาสตร์ หมายถึงประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ อันสามารถระบุค่าความจริงหรือความเท็จได้ ไม่รวมถึงประโยคคำถามหรือประโยคที่มีตัวเลือก ซึ่งมีได้เกิดการยืนยันใดๆ และระบุค่าความจริงหรือเท็จไม่ได้
dialectic	วิภาษวิธี	หมายถึงการดำเนินการกระบวนการโต้แย้งด้วยเหตุและผลเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันกระจ่าง โดย

		มีกระบวนการสองรูปแบบ คือ เพื่อปฏิเสธหรือหักล้างความคิดของฝ่ายตรงข้าม และ/หรือเพื่อยืนยันหรือหาบทสรุปของจุดยืนของฝ่ายตนเอง
optative	สัตตมีวิภัติ	เป็นคำศัพท์เฉพาะทางไวยากรณ์บาลี แปลตรงตัวว่า “วิภัติที่เจ็ด” เนื่องจากเป็นลำดับที่เจ็ดในการแจกวิภัติคำกริยา แต่กริยาในวิภตินี้ทำหน้าที่เดียวกับกริยาในหลักไวยากรณ์ภาษาตะวันตกที่เรียกว่า optative ซึ่งเป็นรูปแสดงความคาดหวัง ความปรารถนา การคาดเดา เป็นต้น
monism	เอกนิยม	หมายถึงความคิดทางปรัชญาในเชิงภววิทยาอย่างหนึ่ง ที่มองการมีอยู่ของทุกสิ่งทุกอย่างโดยรวมเป็นหนึ่งเดียว
etymology	ศัพทมูลวิทยา	หมายถึงวิชาที่มุ่งศึกษาประวัติและที่มาของคำศัพท์ในภาษา
Indology	ภารตวิทยา	วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับอินเดีย คำนี้มีที่มาจากคำว่า ภารต (เหล่ากอแห่งพระภรต กล่าวคือชาวอินเดีย) + วิทยา (ความรู้)

ส่วนในบางกรณีที่ศัพท์เฉพาะบางศัพท์ยังไม่มีศัพท์บัญญัติอันแพร่หลาย ผู้วิจัยจำเป็นต้องแปลเชิงอธิบายเพื่อให้สื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ของตัวบท เช่น

indifferentism – ความเชื่อว่าทุกศาสนาเท่าเทียมกัน

triumphalism – ความคิดที่จะยก (ปรัชญาเซน) ขึ้นเหนือ (ปรัชญา) อื่น

3.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับศัพท์ภาษาสันสกฤต (หรือภาษาปรากฤต)

ในฉบับที่มีศัพท์จำนวนมากที่เป็นภาษาสันสกฤต (หรือภาษาปรากฤต ซึ่งในฉบับนี้มีน้อยมาก แต่พึงเข้าใจว่าใช้วิธีการถ่ายถอดเสียงระบบเดียวกัน) ทั้งที่เป็นอนุสาธรรณนามและคำศัพท์ทั่วไป ส่วนใหญ่จะปรากฏเป็นรูปภาษาสันสกฤตอักษรโรมันโดยตรง คือเป็นการถอดถ่ายตัวอักษรแบบตัวต่อตัวชนิดที่เรียกว่าปริวรรต (Transliteration) จากอักษรเทวนาครีที่ใช้เขียนด้วยทภาษาสันสกฤตเดิม ซึ่งรูปที่ปริวรรตเป็นตัวอักษรโรมันแล้วปรากฏสัญลักษณ์ต่างๆ ตามระบบอักษรสากลสำหรับการปริวรรตภาษาสันสกฤต (International Alphabet of Sanskrit Transliteration – IAST) อย่างครบถ้วนและอย่างเคร่งครัด

สัญลักษณ์ต่างๆ ดังกล่าวที่เพิ่มเติมมาจากอักษรโรมันปกติ มีไว้เพื่อจำแนกการออกเสียงที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่นพยัญชนะ ट ठ ड ढ ण (ฏ ฐ ฑ ฒ ณ) ซึ่งเรียกว่าพยัญชนะนุททชะ ที่เกิดจากฐานเพดานแข็ง กับพยัญชนะ त थ द ध न (ต ถ ท ฐ น) ซึ่งเรียกว่าพยัญชนะทันตชะ ที่เกิดจากฐานฟัน พยัญชนะทั้งสองกลุ่มนี้มีฐานเกิดต่างกัน จึงกำหนดให้จำแนกด้วยการประจุด้านล่างเมื่อถ่ายเสียงพยัญชนะฐานเพดานแข็ง กล่าวคือ ṭ ṭh ḍ ḍh ṇ ส่วนพยัญชนะฝ่ายทันตชะให้ถ่ายเสียงโดยไม่ต้องมีจุด คือ t th d dh n ตามลำดับ และส่วนพยางค์ कि และ की มีเสียงที่คล้ายคลึงกันเพราะใช้พยัญชนะและสระเสียงเดียวกัน ต่างกันที่ความสั้นยาวของสระ ดังนั้นจึงกำหนดให้จำแนกเสียงสั้นยาวด้วยการเพิ่มขีดยาวบนสระเสียงยาว คือ ki kī ตามลำดับ ส่วนในกรณีเสียงเสียดแทรก ष ทั้งสามตัวซึ่งมีฐานเกิดต่างกัน คือ श ष स (ตรงกับ ศ ษ ส ในภาษาไทย) นั้น ระบบปริวรรตเป็นอักษรโรมันได้กำหนดให้แยกเป็น Ś Ṣ และ S ตามลำดับ

ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงตัวอย่างของหลักการพื้นฐานบางประการ นอกจากนี้แล้วยังมีสัญลักษณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีก ผู้สนใจสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้โดยง่ายและในเวลาไม่นาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากเรียนรู้และใช้ได้อย่างชำนาญแล้ว จะสามารถปริวรรตอักษรเทวนาครีเป็นอักษรโรมันได้โดยไม่ผิดพลาดเลย เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยจะขอยกตารางระบบปริวรรต IAST พร้อมระบบปริวรรตเป็นอักษรไทยมาประกอบไว้ ณ ที่นี้ด้วย สำหรับประโยชน์ในการใช้อ้างอิงต่อไปภายหน้า

Vowels and codas			
Devanāgarī	Transcription		Category
अ	a	ə	monophthongs & syllabic liquids ¹⁰
आ	ā	əɑ	
इ	i	ɪ	
ई	ī	ɪ̄	
उ	u	ʊ	
ऊ	ū	ʊ̄	
ऋ	r̄	ɾ	
ॠ	r̄̄	ɾ̄	
ऌ	l̄	ɺ	
ॡ	l̄̄	ɺ̄	

¹⁰ กลุ่มสระเดี่ยวรวมทั้ง ฤ ृ ฤ ฤ

ए	e	เอ	diphthongs ¹¹
ऐ	ai	ไอ	
ओ	o	โ	
औ	au	เอา	
अं	aṁ	อँ	anusvara ¹²
अः	aḥ	อะ	visarga ¹³
अऽ	a'	'	avagraha ¹⁴

¹¹ สระผสมสองเสียง

¹² เสียงจันจมูกที่ตามหลังสระ

¹³ เสียงพ่นลมตามหลังสระ

¹⁴ ไม่มีผลในการออกเสียง แต่ใช้แทนตัว अ ที่หายไปในการเข้าสนธิ

Consonants					
velars	palatals	retroflexes	dentals	labials ¹⁵	
क k ก	च c จ	ट ṭ ฏ	त t ต	प p ป	tenuis stops ¹⁶
ख kh ข	छ ch ฉ	ठ ṭh ฐ	थ th ถ	फ ph ผ	aspirated stops
ग g ก	ज j จ	ड ḍ ฌ	द d ต	ब b บ	voiced stops
घ gh ฆ	झ jh ฌ	ढ ḍh ฒ	ध dh ฐ	भ bh ภ	breathy-voiced stops
ङ ṅ ง	ञ ñ ญ	ण ṇ ฌ	न n น	म m ม	nasal stops
ह h ห	य y ย	र r ร	ल l ล	व v ว	approximants
	श ś ศ	ष ṣ ษ	स s ส		sibilants

¹⁵ จำแนกพยัญชนะตามฐานเกิดเป็นห้ากลุ่ม จากคอถ่มน้เข้าไปขวา คือที่มีฐานเกิดในคอ ปุ่มเหงือก เพดานแข็ง (ซึ่งต้องม้วนลิ้นขึ้นไปแตะ) ฟัน และริมฝีปาก

¹⁶ จำแนกพยัญชนะตามคุณสมบัติ จากแถวบนลงล่าง คือ เสียงไม่ก้องและไม่พ่นลม เสียงไม่ก้องและพ่นลม เสียงก้องและไม่พ่นลม เสียงก้องและพ่นลม เสียงขึ้นจมูก เสียงกึ่งสระ และเสียงเสียดแทรก

ระบบดังกล่าวทั้งสองระบบมีมาตรฐานและสามารถแทนเสียงภาษาสันสกฤตได้อย่างแม่นยำถูกต้องที่สุด ทำให้สามารถสืบทอดกลับไปหารูปศัพท์ดั้งเดิมในอักษรเทวนาครีได้อย่างง่ายดาย แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ที่จะทำการแปลตัวบทก็จำเป็นต้องทราบด้วยว่า ระบบการปรัวรรตเป็นอักษรโรมันแตกต่างกับระบบปรัวรรตเป็นอักษรไทยอย่างไร และทั้งสองระบบมีข้อจำกัดหรือข้อดีข้อด้อยอย่างไร

ในขณะที่อักษรโรมันเป็นอักษรระบบ Alphabet ซึ่งเขียนทั้งพยัญชนะและสระเรียงกันไปตามลำดับ แต่อักษรไทยกลับเป็นอักษรชนิดเดียวกับอักษรเทวนาครี คือระบบที่เรียกว่า Abugidas ซึ่งสระถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องเกาะเกี่ยวกับพยัญชนะ ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวๆ ได้ หลักการปรัวรรตอักษรเทวนาครีเป็นภาษาไทยนั้นจึงแตกต่างจากอักษรโรมัน

ตัวอย่างเช่น ในขณะที่อักษรเทวนาครี **क** ต้องถ่ายเป็นอักษรโรมัน ka คือเพิ่มอักษร a เพื่อแทนการออกเสียงสระอะ แต่อักษรไทยสามารถใช้ ก เพียงตัวเดียวแทนที่ได้อย่างสมบูรณ์ โดยกำหนดว่าในนั้นมีเสียงสระอะพ่วงอยู่ด้วยโดยอัตโนมัติ แต่ในขณะเดียวกันเมื่ออักษรเทวนาครีปรากฏเป็นรูปที่ไม่มีสระผสม เป็นเสียงควบกล้ำ หรือเป็นตัวสะกด ซึ่งแทนด้วยเครื่องหมายวิราม เช่น **क्** หรือด้วยตัวซ้อน เช่น **क्क्** อักษรโรมันเขียนแทนได้ด้วยอักษรเดี่ยวๆ ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมายใดๆ คือเป็น k หรือในกรณีอักษรซ้อนก็เขียนติดกันเป็น kk ทว่าอักษรไทยจำเป็นต้องใส่เครื่องหมายพินทุเพื่อแสดงว่าเป็นครึ่งเสียง และด้วยเหตุที่อักษรไทยไม่มีตัวเชิงหรือตัวซ้อนเมื่ออักษรเทวนาครีปรากฏรูปเป็นตัวซ้อนอักษรไทยจึงใช้พินทุเช่นกัน ไม่ว่าจะซ้อนเรียงกันกี่ตัวก็ให้ใส่พินทุลงเท่านั้นตัว เช่น **त्स्य** จะต้องปรัวรรตเป็นอักษรไทยว่า รุตฺสย (ซึ่งมีพินทุเรียงกันถึงสามตัว)

ข้อดีข้อด้อยของการปรัวรรตทั้งสองระบบนี้ต่างกัน อักษรไทยมีข้อดีกว่าอักษรโรมันคือประหยัดเนื้อที่มากกว่าและเทียบเคียงตำแหน่งได้ตรงกับอักษรเทวนาครีมากกว่า เนื่องจากอักษรไทยมีจำนวนใกล้เคียงกับอักษรเทวนาครี สามารถถอดถ่ายได้ตัวต่อตัว โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งอักษรอื่นมาช่วยอย่างในอักษรโรมัน เช่น **ख** สามารถถอดเป็น ข ตัวเดียวโดยไม่จำเป็นต้องสะกดเป็นสองตัวคือ kh แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความลยาอ่านยาก และสับสนระหว่างตัวกึ่งเสียงและเต็มเสียง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสร้างความอ่านยากให้มากกว่าอักษรเทวนาครีดั้งเดิมไปเสียอีก และไม่เพียงแต่เท่านั้น ด้วยเหตุที่เราอ่านออกเสียงภาษาสันสกฤตเป็นภาษาไทย ระบบอักษร

ของไทยจึงไม่สะท้อนการออกเสียงดั้งเดิมตามแบบสันสกฤตนัก ขณะที่อักษรโรมันทำหน้าที่ดังกล่าวได้ค่อนข้างดี เพื่อประกอบคำอธิบายข้างต้น ขอยกตัวอย่างเปรียบเทียบการปริวรรตทั้งสองระบบให้เห็นชัดเจนดังต่อไปนี้

ตัวบทอักษรเทวนาครี

यथा पश्यति मध्वेव न प्रपातमवेक्षते ।

पश्यस्यप्सरसस्तद्वद्भ्रंशमन्ते न पश्यसि ॥

ปริวรรตเป็นอักษรโรมัน

Yathā paśyati madhveva na prapātamavekṣate,

Paśyasyapsarasastadvadbhramśamante na paśyasi.

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

ยถา ปศฺยติ มธฺเวว น ปฺรปาตมเวกฺษเตฯ

ปศฺยสฺยปฺสรสฺตตวฺตดฺวฺดฺบฺรํชมฺนเต น ปศฺยสฺยิฯ

(จาก มหาकाพย์सानทรนนทะ ของอัสวโณษ)

จะเห็นได้ว่าในระหว่างการปริวรรตทั้งสองแบบนี้ การปริวรรตด้วยอักษรโรมันอ่านสะดวกกว่าภาษาไทยมาก ในกรณีที่มีพยัญชนะติดกันหลายๆ ตัว และด้วยเหตุนี้ การที่ตัวบทต้นฉบับใช้ระบบอักษรนี้ในการปริวรรตภาษาสันสกฤต จึงไม่สร้างความลำบากแก่ผู้อ่านมากนัก และผู้เขียนเองก็ได้อธิบายไว้ตอนต้นเล่มแล้วว่าสัญลักษณ์ต่างๆ ในระบบนั้นมีวิธีการออกเสียงอย่างไร

อย่างไรก็ตามเมื่อมาถึงการแปล สิ่งนี้จำเป็นต้องพิจารณาใคร่ครวญให้มาก เนื่องจากการปริวรรตด้วยระบบอักษรไทยที่ประกอบพินทุและนิคหิตนั้น หากมีมากจนเกินไปจะสร้างความลำบากและไม่สบายตาแก่ผู้อ่าน ทำให้อ่านสะดุดไม่ราบรื่น และอีกประการหนึ่ง ในภาษาไทยมีศัพท์ที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตและมีรูปแผลงอย่างไทยอันแพร่หลายและเป็นที่เข้าใจกันดีอยู่แล้ว เช่น *ธรรมบท* ไทยใช้ว่า *ธรรมบท* *ตริจฺวาน* ไทยใช้ว่า *ไตรจวาน* หรือ *เดียจฺวาน* เป็นต้น ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรพิจารณาเป็นกรณีไป เพื่อหาทางลดการสะกดด้วยรูปปริวรรตให้เหลือน้อยที่สุด โดยมีกรณีต่างๆ ดังนี้

- ก. ในบางกรณีที่ศัพท์อยู่ในเนื้อความ และเทียบเคียงกับรูปแผลงอย่างไทยได้ ก็ควรจะเลือกใช้รูปแผลงอย่างไทย เพื่อให้อ่านง่ายและเข้าใจง่าย และวงเล็บอักษรที่ปริวรรตมาจากอักษรโรมันเฉพาะในครั้งแรก เมื่อกล่าวซ้ำในเนื้อความอีกทีหนึ่ง ก็ใช้รูปที่แผลงเป็นไทยแล้ว

ตัวอย่าง – A common illustration in Jain texts of the limitations of *ekāntatā* is the dispute between *nityatvavāda* and *anityatvavāda*.

ตัวอย่างประกอบที่พบบ่อยในคัมภีร์ของเซนว่าด้วยข้อจำกัดของเอกานตตา คือการโต้แย้งระหว่างแนวคิด *นิตยัตวาวาท* (*นิตยัตวาวาท*) กับ *อนิตยัตวาวาท* (*อนิตยัตวาวาท*)

คำทั้งสองนี้เป็นศัพท์ที่มาจากภาษาสันสกฤต ทว่าในโอกาสต่อๆ ไปจะมีการกล่าวถึงอีกหลายครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงได้แปลรูปไปให้เป็นรูปแผลงอย่างภาษาไทยเสียก่อน โดยระบุศัพท์ดั้งเดิมไว้ในวงเล็บ จากนั้นจึงใช้รูปแผลงต่อไปเพื่อให้อ่านสะดวก

แนวทางข้อนี้จะมียกเว้นก็เพียงเมื่อตัวสะกดของคำที่ปริวรรตจากภาษาสันสกฤตกับตัวสะกดของคำรูปแผลงนั้นไม่มีความแตกต่างกัน ในกรณีดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าไม่จำเป็นต้องใส่คำเดิมในภาษาสันสกฤตไว้ในวงเล็บ เช่น นยาภาส ไม่จำเป็นต้องใส่ (*นยาภาส*)

- ข. กรณีที่กล่าวถึงคำนั้นในวงเล็บ คืออ้างถึงคำนั้นในฐานะเป็นศัพท์สันสกฤตจริงๆ ซึ่งเป็นต้นเค้าของคำศัพท์บางคำในเนื้อความ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรคงรูปภาษาสันสกฤตไว้รวมทั้งพินทุและอื่นๆ

ตัวอย่าง – The former state (*pariyāya*) of the substance (*dravya*) has passed away – the crown. A new state has taken its place – the necklace. But the substance – the gold – constituted by its essential qualities (*guṇas*) persists.

สภาพเดิม (*ปรยาย*) ของมวลสาร (*ทรวย*) นั้นสิ้นสุดลงแล้ว คือสภาพของ มงกุฏ สภาพใหม่เข้ามาแทนที่ คือสภาพของกรองศอ แต่มวลสาร คือทอง ที่ประกอบขึ้นโดยลักษณะอันเป็นแก่นของมัน (*คุณ*) ยังคงอยู่

ในที่นี้คำว่า *ปรยาย* *ทรวย* และ *คุณ* นั้นเป็นศัพท์ที่ต้องการกล่าวถึงใน ฐานะศัพท์สันสกฤตโดยตรง อันที่จริงคำทั้งสามมีรูปที่แผลงเป็นภาษาไทยได้สนิท คือ *ปรยาย* *ทรวย* และ *คุณ* ตามลำดับ ทว่าเป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งสามคำไม่อาจใช้ หมายถึงคำที่อยู่หน้าวงเล็บได้เลย เพราะในภาษาไทยล้วนใช้ในความหมายที่ ต่างต่าง คำว่า *ปรยาย* นั้นภาษาไทยใช้ในความหมายว่าอธิบายหรือพรรณนา คำว่า *ทรวย* นั้นภาษาไทยใช้ในความหมายด้านของมีค่า ส่วนคำว่า *คุณ* ภาษาไทยใช้ไป เฉพาะลักษณะทางดี

- ค. กรณีที่ศัพท์นั้นเป็นชื่อเฉพาะของคัมภีร์ สถานที่ บุคคล กล่าวคือเป็นนอสาชารณนาม และในตัวเองดั้งเดิมใช้เป็นเนื้อเดียวกับเนื้อความโดยกระทำเป็นตัวเอียงหรือไม่ กระทำเป็นตัวเอียงก็ดี ผู้วิจัยเห็นว่า ควรใช้แต่รูปแผลงอย่างเดียวแม้ในการกล่าวถึง ครั้งแรก เพื่อให้เข้ากับเนื้อความอย่างสนิท

ตัวอย่าง – The range of Jain response to, for example, the deities worshipped by Hindus has included everything from acceptance – the Jains, for example, offer *pūjā* to *Saraswatī* and *Lakṣmī* – to ambivalence – *Krishna*, for example, is regarded as residing in Hell for his violent deeds in the *Mahābhārata* war, but will be reborn as a Jina in the next cosmic cycle, and is claimed to be related to *Neminātha*, the 22nd Tīrthaṅkara – to loathing and contempt – particularly for *Śiva*, who is ridiculed in some Jain text.

ขอบข่ายการตอบสนองของชาวเจนต่อเหล่าเทพที่พวกอินดูนับถือนั้น รวมไว้ทุกสิ่ง นับตั้งแต่การยอมรับ เช่นการที่ชาวเจนถวายการบูชาต่อ พระแม่*สร้สวดี*และพระแม่*ลักษมิ* ไปจนถึงความรู้สึกก้ำกึ่ง เช่นชาวเจน เชื่อว่าพระ*กฤษณะ*กำลังเสวยทุกข์ในนรกด้วยกรรมที่เบียดเบียนผู้อื่นใน มหาภารตยุทธ์ ทว่าจะประสูติใหม่เป็นพระชินเจ้าองค์หนึ่งในกัปต่อไป และอ้างกันว่าเกี่ยวเนื่องเป็นญาติกับพระ*เนมินาถ* ตีรลักรองค์ที่ 22 หรือ

ไปจนกระทั่งความเกลียดชังและดูถูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อพระคิวัระ ผู้ถูกปรามาสในคัมภีร์ของเซนบางเล่ม

ในที่นี้ปรากฏอสาธนามหลายคำ เช่น สรัสวดี ลัก্ষมี กฤษณะ เนมิ นาด คิวัระ คำทั้งหมดนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นอสาธนามที่ไม่จำเป็นต้องแสดงตัวสะกดภาษาสันสกฤต เพราะเป็นการกล่าวถึงในลักษณะชื่อบุคคล ซึ่งในภาษาอังกฤษก็มีได้ใช้ตัวเอียง ทว่าคงสัจลักษณ์ต่างๆ ของการปริวรรตภาษาสันสกฤตไว้ ในขณะที่สำหรับคนไทย ชื่อเหล่านี้เป็นที่คุ้นเคยดีอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องปริวรรตหรือเพิ่มวงเล็บหรือใช้วิธีอื่นใด เช่น สรัสวดี ไม่จำเป็นต้องใช้ สรัสวดี (สรสวดี)

- ง. ในกรณีที่ศัพท์นั้นถูกใช้เป็นภาษาสันสกฤตในดัตถภาษาอังกฤษ และเป็นตัวเอียง แต่เป็นคำที่รู้จักกันแพร่หลายในภาษาไทยมาตรฐานอยู่แล้ว ซึ่งไม่ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้เลือกใช้คำรูปแผลงแทนที่เคยโดยไม่จำเป็นต้องทำเป็นตัวเอียงหรือเพิ่มวงเล็บ

ตัวอย่าง - the Jains, for example, offer *pūjā* to Saraswatī and Lakṣmī...

เช่นการที่ชาวเซนถวายการบูชาต่อพระแม่สรัสวดีและพระแม่ลัก্ষมี

ศัพท์ดังกล่าว ในดัตถภาษาอังกฤษปรากฏว่า *pūjā* ซึ่งมีใช้อื่นใดเลย นอกจากคำไทยว่า “บูชา” โดยแท้ เพราะคำนี้เป็นคำที่ภาษาไทยเราใช้อย่างสนิทสนม ทว่าดูเป็นคำภาษาต่างประเทศสำหรับผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องถอดคำดังกล่าวเป็น บูชา หรือ บูชา (บูชา)

3.3.3 การปรับบทแปล

เนื่องจากภาษาคั้งเดิมของตัวบทเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งมีวิธีการเขียน โครงสร้างประโยค และ ไวยากรณ์ที่แตกต่างจากภาษาไทยอย่างมาก หากยึดโครงสร้างเดิมอาจทำให้เข้าใจยาก ดังนั้นในบางกรณีผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำเป็นต้องปรับบทแปลเพื่อให้เหมาะสมกับภาษาปลายทาง ด้วยวิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.3.3.1 การเพิ่มคำขยายในคำที่เข้าใจยาก

ในตัวบทมีคำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะปรากฏอยู่หลายแห่ง อาจจะเป็นชื่อหนังสือ ชื่อบุคคล ชื่อแนวคิด เป็นต้น คำศัพท์เหล่านี้ไม่เป็นที่คุ้นเคยกับผู้อ่านชาวไทย เมื่ออ่านพบในครั้งแรกจึงอาจยังไม่ชัดเจนว่าศัพท์นั้นคือสิ่งใด มีลักษณะอย่างไร เพราะฉะนั้นในบางแห่งผู้วิจัยก็จำเป็นต้องเพิ่มคำขยายลงไปเพื่อให้ความหมายชัดเจนขึ้น เช่น

As Haribhadra summarizes it in the section on Jainism in his *Ṣaḍdarśanasamuccaya*:

ดังที่หริภักทรสรุปไว้ในบทว่าด้วยศาสนาเซน ใน *กัมภีร์ ษัทธิธรรมสมุจจยะ*

Epistemologically, *anekāntavāda*, with its affirmation that every entity possesses infinite attributes, entails, *nayavāda*, which is best translated as ‘perspectivism’ or the ‘doctrine of perspectives’.
ในทางญาณวิทยา ทฤษฎีอนันตวาทซึ่งยืนยันว่าวัตถุทุกสิ่งมีคุณลักษณะอันเป็นอนันต์ นำมาสู่ทฤษฎีนิยวาท ซึ่งหากจะแปลให้เหมาะที่สุดคือ “ทรรศนนิยม” หรือ “หลักการแห่งมุมมอง”

Like Whitehead, the Jains affirm that, ‘The chief danger to philosophy is narrowness in the selection of evidence.’

เช่นเดียวกับอัลเฟรด นอร์ธ ไวท์เฮด นักปรัชญา บรรดาชาวเซนยืนยันว่า “อันตรายใหญ่หลวงในทางปรัชญาคือความคับแคบในการเลือกสรรหลักฐาน”

3.3.3.2 การปรับโครงสร้างประโยคที่ยาวและซับซ้อน

ดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้เมื่อวิเคราะห์ตัวบท ลักษณะที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งของสำนวนภาษาอังกฤษในตัวบทคือการใช้ประโยคที่ยาวและซับซ้อนซึ่งทำให้อ่านเข้าใจยาก จากตัวบทพบว่า มีการใช้ประโยคยาวซึ่งมีอนุประโยคซ้อนกันหลายชั้น มีอนุประโยคขยายใจความที่ผูกขึ้นตรงกลาง ซึ่งแยกคำที่ควรติดกันให้ออกห่างจากกัน มีส่วนของประโยคที่เรียงเรียงผิดจากลำดับทั่วไป กรณีดังกล่าวแม้ว่าจะเป็นสำนวนเฉพาะตัวของผู้เขียน ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องเคารพในระดับหนึ่ง กระนั้นก็ตาม เมื่อลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในอากรอันชวนให้อ่านยาก เข้าใจยาก ลำดับความสับสน เพราะจะวิปลาสไปจากโครงสร้างประโยคภาษาไทยมาก จนเกินไปแล้ว ผู้วิจัยก็จำเป็นต้องปรับบทแปลเพื่อให้อ่านได้อย่างราบรื่น ตามหลักการแปลแบบตีความของ ฉลอง เดอลิต ซึ่งหวังประโยชน์ในการถ่ายทอดสาระเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะดังที่กล่าวไว้ข้างต้นในหัวข้อการวางแผนการแปล หนังสือเล่มนี้มีใช้วรรณกรรมซึ่งผู้แปลพึงรักษาลำดับของการเรียงเรียงถ้อยคำให้ใกล้เคียงกับต้นฉบับที่สุด แต่เป็นหนังสือวิชาการที่ต้องการถ่ายทอดความรู้และความคิด ถ้าผู้แปลสามารถแปลได้อย่างมีสมมูลภาพทั้งใจความและลักษณะภาษา ย่อมเป็นอุดมคติ ทว่าหากมีสิ่งใดที่ผู้แปลจะต้องเสียสละในระหว่างใจความและภาษา ก็ย่อมต้องเป็นภาษาก่อน ตัวอย่างเช่น

The number of possible predications which can validly be made of an entity is heightened to infinity by the fact that, *unlike other Indian (and Western) notions of a substance as having no real relations to any other entity*, Jainism affirms a definition of an entity which includes within itself the entity's relations, both of being and non-being, with every other entity constituting the cosmos.

คำพยากรณ์ที่จะกล่าวถึงสิ่งนั้นได้อย่างสมเหตุสมผลมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอนันต์ ทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริงที่ศาสนาเชนยอมรับการจำกัดความหมายสิ่งหนึ่งๆ ที่รวมความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นทั้งแง่ของภาวะและอภาวะ กับสิ่งอื่นๆ ทั้งหมดที่ประกอบขึ้นเป็นจักรวาลเข้าไปในตัวด้วย *อันต่างจากการให้ความหมายของสำนักคิดอินเดีย (และตะวันตก) อื่นๆ ซึ่งมองว่าวัตถุต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์แท้จริงกับสิ่งอื่นใด*

ในประโยคนี้ผู้วิจัยได้กลับส่วนขยายที่แทรกตรงกลางประโยคไปไว้ท้ายประโยคแทน เพื่อให้เข้าใจความต่อเนื่องและไม่สับสน

In this text, *further elaborated by the commentary of his disciple, Mallisenasuri, the Syādvādamañjarī ('The Flower-Spray of the Doctrine of Conditional Predication')*, Hemacandra, while affirming that Jainism contains the true insights of all other systems – and thereby, implicitly, that other systems do contain true insights – seeks primarily to refute the doctrines of those systems, demonstrating their absurdity either on the basis of self-contradiction or conflict with the data experience, as well as the standard Jain charge of ‘one-sidedness’ (*ekāntatā*); for Hemacandra also upholds the dominant interpretation of *nayavāda*, and expressed it in this text.

(คัมภีร์นี้มีอรรถกถาเพิ่มเติมในคัมภีร์ชื่อ สยามทวาทมัญจรี (“ชื่อแห่งสยามทวาท”) เขียนโดยศิษย์ของเหมจันทรชื่อมัลลิมณฑล) ในคัมภีร์นี้ แม้เหมจันทรจะยอมรับว่าศาสนาเซนมีญาณทัศนะอันแท้จริงที่มีในระบบอื่นๆ ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ก็มีนัยว่าระบบอื่นๆ ทั้งหมดก็มีญาณทัศนะอันแท้จริงเช่นกัน แต่โดยหลักๆ เขาก็พยายามจะหักล้างหลักคำสอนของระบบต่างๆ เหล่านั้น โดยแสดงความไม่สมเหตุสมผลไม่ว่าบนรากฐานของการพุดขัดแย้งในตนเองหรือขัดแย้งกับข้อมูลทางประสบการณ์ เช่นเดียวกับข้อกล่าวหามาตรฐานของเซนคือความ “ยึดติดด้านเดียว” (เอกานตตา) เพราะเหมจันทรก็สนับสนุนการตีความแบบที่นิยมที่สุดของ *นยวาท* และสำแดงไว้ในคัมภีร์นี้เช่นกัน

ข้อความที่เป็นตัวเอียงในประโยคนี้มีความสัมพันธ์กับใจความหลักน้อยมาก เป็นเพียงข้อมูลที่เพิ่มเติมเข้ามาซึ่งก่อให้เกิดความสับสนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเพิ่มวงเล็บเพื่อแยกข้อความทั้งหมดออกไปจากประโยคนั้นเลย

3.3.3.3 การปรับรูปแบบประโยคกรรมวาจก

ความแตกต่างทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีผลต่อวิธีการใช้ภาษาโดยตรง ลักษณะหนึ่งที่สำคัญและพบบ่อยมากคือ การที่ภาษาอังกฤษนิยมใช้ประโยคกรรมวาจก ในขณะที่ภาษาไทยจะพยายาม

หลีกเลี่ยงมากที่สุด หากประโยคนั้นไม่มีความหมายเป็นทางลบจริงๆ ในตัวบท
ต้นฉบับมีลักษณะดังกล่าวอยู่มากมาย ซึ่งผู้วิจัยพยายามปรับให้เป็นกรรตุวาท
เท่าที่พอจะทำได้ ตัวอย่างเช่น

Under the first interpretation, when a naya is illustrated by a
school of thought ...

ในการตีความประการแรก เมื่อสำนักคิดสำนักหนึ่งอธิบายนยะข้อหนึ่ง

(กลับเป็นกรรตุวาทอย่างง่าย ๆ)

Before one can begin to argue in favor of either an application or
an appropriation of the Jain philosophy of relativity there are a
couple of objections that must first be met.

ก่อนที่ผู้ใดจะเริ่มอภิปรายเพื่อสนับสนุนไม่ว่าการประยุกต์ใช้หรือการยึดถือทฤษฎี
สัมพัทธภาพเช่น ผู้นั้นยังคงต้องเผชิญข้อคัดค้านสองสามข้อต่อไปนี้เสียก่อน

(เพิ่มประธานสมมติ)

... the truth of a claim is relative to the perspective from which it
is made...

ความจริงของคำกล่าวอ้างย่อมสัมพันธ์กับมุมมองอันเป็นที่มาของคำกล่าวอ้างนั้น

(เปลี่ยนไปใช้คำอื่นที่สื่อความหมายเดียวกัน)

บทที่ 4

ตัวบทต้นฉบับ บทแปล และคำอธิบายการแปล

หลังจากผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ต้นฉบับ วางแผนการแปล และศึกษาปัญหาการแปลแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนที่ต้องลงมือแปลตัวบท ซึ่งจะต้องนำความรู้ต่างๆ ทั้งในทางทฤษฎีการแปลและภาษาศาสตร์มาผสมผสานกันเพื่อผลิตตัวบทที่มีสมมูลภาพ

ต่อไปนี้เป็นตารางตัวบทต้นฉบับ พร้อมคำแปลและคำอธิบายเฉพาะประเด็นที่มีปัญหาหรือจำเป็นต้องค้นคว้าเพิ่มเติม

ตัวบทต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
Chapter VI The Jain Doctrines of Relativity: A Philosophical Analysis <i>Anekāntavāda: The Ontology of Relativity</i> Let us turn now from intellectual history to an analysis of the Jain Doctrines of relativity themselves: <i>anekāntavāda</i>, <i>nayavāda</i>, and <i>syādvāda</i>. <i>Anekāntavāda</i> may be translated as the ‘non-one-sided’ or ‘many-sided doctrine’, or the ‘doctrine of many-sidedness.’ I find Satkari Mookerjee’s translation, ‘philosophy of non-absolutism’, useful up to a point, but ultimately deceptive, inasmuch as it might be taken to imply that there is <i>no</i> absolute viewpoint within Jain philosophy. But according to Jainism such a viewpoint does exist – the viewpoint that encompasses all others, the viewpoint of fully enlightened and liberated omniscient beings (<i>kevalins</i>), like Mahāvīra, souls that have been	บทที่ 6 หลักสัมพัทธภาพของเซน: การวิเคราะห์ทางปรัชญา อนกานตวาท: (1) หลักภววิทยา(2) แห่งสัมพัทธภาพ บัดนี้ขอเปลี่ยนจากประวัติศาสตร์เชิงภูมิปัญญาไปสู่การวิเคราะห์ตัวหลักคำสอนของเซนว่าด้วยสัมพัทธภาพบ้าง ซึ่งได้แก่ <i>อนกานตวาท</i> (<i>อนกานตวาท</i>) <i>นยวาท</i> และ <i>สยทวาท</i> (<i>สยทวาท</i>) (3) <i>อนกานตวาท</i> อาจแปลได้ว่าหลักคำสอนที่ “ไม่มีด้านเดียว” หรือ “มีหลายด้าน” หรือ “หลักแห่งความมีหลายด้าน” ผู้เขียนเห็นว่าคำแปลของสัตถกวี มุขารชิต (4) ที่ว่า “หลักปรัชญาแห่งความไม่ตายตัว” พอใช้ได้ในระดับหนึ่ง แต่ท้ายที่สุดก็ชวนให้ไขว้เขว เนื่องจากผู้อ่านอาจพาลสรุปไปว่า (5) ในปรัชญาศาสนาเซน <i>ไม่มี</i> มุมมองตายตัว ทว่าตามมติศาสนาเซนนั้น มุมมองตายตัวมีอยู่ เป็นมุมมองที่ครอบคลุมมุมมองอื่นๆ ไว้ทั้งหมด เป็นมุมมองของผู้รู้แจ้งโดยบริบูรณ์ และเป็นศัพท์บัญญัติ ผู้หลุดพ้นแล้ว (<i>เกวลิน</i>) (6)	(1) “<i>อนกานตวาท</i>” โดยศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต น + เอก + อนต + วาท โดยในสี่ส่วนต่างๆ เหล่านี้ น มีความหมายปฏิเสธ เอก มีความหมายว่า หนึ่ง อนต มีความหมายว่าจุดสิ้นสุด จุดปลายด้านใดด้านหนึ่ง และ วาท มีความหมายว่าคำพูด ซึ่งในที่นี้หมายถึง ลัทธิความคิดที่กล่าวคำพูดนั้นๆ ในตัวบททางพระพุทธศาสนา ลัทธินี้เรียกว่า “อนกานตวาทะ” ในที่นี้ผู้วิจัยคงชื่อตามภาษาสันสกฤตไว้โดยไม่ปรับเป็นภาษาไทย เพื่อความเข้ากันได้กับส่วนอื่นๆ ของตัวบทที่ใช้ภาษาสันสกฤต และมีได้ประวิสรรชนีย์ท้ายคำ เพราะความนิยมของภาษาไทยนั้นมักออกเสียงสะกดท้ายคำเมื่อเป็นไปได้ เช่น ในคำว่า วิวาท โอวาท เถรวาท เป็นต้น (2) คำว่า “<i>ภววิทยา</i>” ในที่นี้แปลจากศัพท์ว่า Ontology ซึ่งมีความหมายว่าวิชาที่ว่าด้วยการดำรงอยู่ของสรรพสิ่ง อันเป็นแขนงหนึ่งของวิชาปรัชญามีเนื้อหาหลักว่าด้วยภาวะและอภาวะของสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะ (3) พึงเข้าใจว่าอักษร ส กับ ย ในที่นี้ออกเสียงควบกัน จึงเป็น “สะ-หยาด-ทะ-วาด” มิใช่ “สะ-ยา-ทะ-วาด” แต่ผู้วิจัยได้ละเครื่องหมายทั้งปวงเสียมิให้ยุ่งรัง เดิมที่ผู้วิจัยใช้จุดพินทุ แต่ก็เห็นว่าทำให้แยกออกจากการถ่ายเสียงภาษาสันสกฤตดั้งเดิมที่ปรากฏมากใน

liberated from their inessential defiling karmic matter. <i>Anekāntavāda</i> is an ontological doctrine. Its fundamental claim, as it eventually came to be understood by the tradition, is that all existent entities have infinite attributes. As Haribhadra summarizes it in the section on Jainism in his <i>Ṣaḍdarśanasamuccaya</i>: Existence is characterized by emergence, perishing and duration. On account of this, it is said that an entity has infinite (<i>ananta</i>) attributes and is the object of an instrument of knowledge (<i>[pra]māna</i>). This claim stems from the ontological realism that characterizes the Jain position. That is, according to Jain thought, reality is essentially as we perceived it. The apparent contradictions that our perceptions of reality involve – continuity and change, emergence and perishing, permanence and flux, identity and difference – reflect the interdependent, rationally constituted nature of things. Reality is a synthesis of	เช่นพระมหาวีระ เหล่าชีวะ (7) ผู้พ้นจากกรรมอันเป็นมลทินที่ไร้แก่นสาร อนekanตวาทเป็นหลักคำสอนหนึ่งทางภววิทยา คำกล่าวอ้างพื้นฐานของหลักการนี้ซึ่งในท้ายที่สุดกลายมาเป็นที่เข้าใจกันตามขนบนั้น อ้างว่าสิ่งทั้งปวงที่ดำรงอยู่ก่อปรด้วยคุณลักษณะอันเป็นอนันต์ ดังที่หริภทรสรุปไว้ในบทว่าด้วยศาสนาเซน ในคัมภีร์ <i>ยัททรศนสมุจยยะ</i> ความดังต่อไปนี้ สภาวะแห่งการดำรงอยู่นั้นกำหนดคุณลักษณะได้โดย การเกิดขึ้น การดับไป และการตั้งอยู่ (8) โดยนัยนี้แล จึงกล่าวกันว่าสิ่งใดๆ ย่อมก่อปรด้วยคุณลักษณะอันมีรูปลิ้น (<i>อนนุต</i>) และเป็นเครื่องมือสำหรับเข้าถึงความรู้ (<i>[ปฺร]มาน</i>) คำกล่าวอ้างนี้มีรากฐานจากสัจนิยมเชิงภววิทยา ที่แสดงลักษณะจุดยืนของศาสนาเซน กล่าวคือตามความคิดแบบเซน ความจริงนั้นมีแก่นสารดังที่เรารับรู้นั่นเอง สภาวะตรงข้ามที่ปรากฏ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การรับรู้ความจริงของเรา ไม่ว่าจะเป็นความต่อเนื่อง และความเปลี่ยนแปลง การเกิดขึ้นและการดับไป	ด้วยทลบบนี้ไคยัก จึงได้เปลี่ยนมาใช้เครื่องหมายยามักการ แต่ผลที่สุดได้รับความเห็นว่าถ้าใช้ยามักการก็จำเป็นต้องใช้ในทุกตำแหน่งที่ของเดิมเป็นพินทุ จะทำให้อ่านยากและไม่คุ้นตาผู้อ่าน จึงได้ตัดออกทั้งหมด (4) ตัวสะกด “มุขรช” นี้สอบทานได้จากอักษรภาษาเบงกาลี <i>মুখর্ষি</i> เดิมที่ผู้วิจัยอ้างอิงตัวอักษรเทวนาครีในภาษาฮินดีว่า <i>मुखर्षि</i> (<i>มุขร์ช</i>) แต่เนื่องจากทราบภายหลังว่านามสกุลนี้เป็นภาษาเบงกาลี จึงต้องเทียบตัวสะกดภาษาเบงกาลีแทน (5) ในที่นี้ประโยคภาษาอังกฤษเป็นกรรมวาจก ผู้วิจัยได้สมมติประธานขึ้นเป็น “ผู้อ่าน” เพื่อให้เป็นกรรมวาจก (6) ในบริบทศาสนาเซน คำว่า “เกวลิน” ใช้ในความหมายคล้ายกับคำว่า อรหันต์ (อรหนุต) ในพุทธศาสนา ในขณะที่คำเดียวกัน ซึ่งภาษาปรากฏดในคัมภีร์เซน ใช้รูปว่า อริหนุต มีความหมายถึงพระชินเจ้าองค์เดียว (7) คำว่า “ชีวะ” นี้แปลจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า soul ซึ่งในภาษาไทยมักแปลว่าวิญญาณหรือดวงวิญญาณ แต่ในขณะที่เดียวกันคำนี้เองในภาษาบาลีก็มี ความหมายแตกต่างกับภาษาไทยอยู่แล้ว คำว่า “วิญญาณ” ในภาษาบาลี โดยเฉพาะในบริบท

opposites. This multi-faceted (a good translation of ‘<i>anekānta</i>’) character of reality is reflected in the definition of existence that we have seen presented in the <i>Tattvārthasūtra</i>: ‘Emergence, perishing, and duration constitute existence’. It is therefore consistent with the nature of reality to affirm contrary attributes of any given entity. The number of possible predications which can validly be made of an entity is heightened to infinity by the fact that, unlike other Indian (and Western) notions of a substance as having no real relations to any other entity, Jainism affirms a definition of an entity which includes within itself the entity’s relations, both of being and non-being, with every other entity constituting the cosmos. A pot, therefore, is related to all other pots by having all of the qualities that go into making a pot a pot. But it is also related to pens by its not possessing pen qualities. It can therefore be asserted that, from a certain perspective (that of being a pen –	สภาพถาวรและกระแสแห่งขณะ(9) หรืออัตตลักษณ์และความแตกต่าง ล้วนสะท้อนความอิงอาศัยกัน ซึ่งประกอบกันตามเหตุและผลขึ้นเป็นธรรมชาติแห่งสรรพสิ่ง ความจริงคือการสังเคราะห์แห่งคู่ตรงข้ามลักษณะหลายแง่ (คำนี้ใช้แปลคำว่า ‘อนกานต’ ได้ดี) ของความจริงนั้นสะท้อนในคำจำกัดความของสภาวะแห่งการดำรงอยู่ ที่เราพบในคัมภีร์คัตตวาทสูตร ดังนี้ “การเกิดขึ้น การดับ ไป และการตั้งอยู่ ประกอบกันเป็นสภาวะแห่งการดำรงอยู่” ดังนั้นความยอมรับคุณลักษณะตรงข้ามของสิ่งใด ๆ ที่กำหนดให้จึงสอดคล้องกับธรรมชาติของความจริง (10) คำพยากรณ์ที่จะกล่าวถึงสิ่งนั้นได้อย่างสมเหตุสมผลมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอนันต์ ทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริงที่ศาสนาเซนยอมรับการจำกัดความหมายสิ่งหนึ่งๆ ที่รวมความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นทั้งแง่ของภาวะและอภาวะ กับสิ่งอื่นๆ ทั้งหมดที่ประกอบขึ้นเป็นจักรวาล เข้าไว้ในตัวด้วย อันต่างจากการให้ความหมายของสำนักคิดอินเดีย (และตะวันตก) อื่นๆ ซึ่งมองว่าวัตถุต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์แท้จริงกับสิ่งอื่นใด(11) ดังนั้นหม้อใบหนึ่งจึงสัมพันธ์กับหม้อใบอื่นทั้งหมด ด้วยเหตุ	พระพุทธศาสนามีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “การรับรู้” (perception) ส่วนคำว่า “ชีวะ” ในที่นี้ มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ดวงวิญญาณ” ในภาษาไทย (8) ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เรามักพบว่า เรียงลำดับต่างกัน คือ ใช้ว่า การเกิดขึ้น การตั้งอยู่ และการดับ ไป ตามห้วงเวลาก่อนหลังจริงๆ ในขณะที่ต้นฉบับของหนังสือเล่มนี้ใช้ว่า การเกิดขึ้น การดับ ไป และการตั้งอยู่ แม้อาจกลับลำดับให้เข้ากับสำนวนภาษาที่นิยมได้โดยไม่เสียความ แต่อาจเกิดปัญหาว่าหากในเวลาต่อไปมีการแจกแจงตัวอย่าง หรืออธิบายขยายความ ไปตามลำดับนี้ ก็จะเกิดความยุ่งยาก จึงคงไว้ตามต้นฉบับ (9) “กระแสแห่งขณะ” ในที่นี้แปลจากศัพท์ว่า <i>flux</i> ซึ่งตามศัพท์แปลว่าอาการไหลไปแห่งของเหลว รวมทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรมเช่นกาลเวลา ในทางปรัชญาและในบริบทนี้ <i>flux</i> หมายถึงการที่ขณะแห่งการดำรงอยู่ของสิ่งต่างๆ ไหลไปอย่างต่อเนื่องกัน เป็นสาย อันเป็นคู่ตรงข้ามกับ <i>permanence</i> ที่หมายถึงสภาพอันคงทนถาวร ในที่นี้ผู้วิจัยจึงพยายามทำให้ความหมายชัดเจนขึ้น จากคำว่า “การไหล” ที่จะเข้าใจได้ยาก จึงได้เทียบเคียงสิ่งที่ไหลเป็น “กระแส” และเพิ่มคำว่า “ขณะ” ให้สื่อสารได้

i.e. having pen-qualities) the pot does not exist – that is, it contains within its definition non-being with respect to pen-qualities. It does not exist <i>qua</i> pen. The Jain definition of an entity thus includes, in the form of its internal relations with them, both positive and negative, every other entity in the cosmos. Despite its different metaphysical starting point from Buddhism and Vedānta – its metaphysical realism in contrast with these two traditions’ idealist bent – one can discern points of contact between the fundamental ontology of Jainism and that of Buddhism – in terms of affirming a relational, interdependent worldview – and Vedānta – in terms of the perception of a deep unity that can be seen to underlies all entities. Although this may, at first glance, seem to be a surprising conclusion, given the profound dualism of the Jain worldview – with its sharp distinction between <i>jīva</i> and <i>ajīva</i> – the fundamentally relational nature of existence is a logical implication of the Jain doctrines of relativity when they are	ที่มีคุณสมบัติทุกประการที่ทำให้หม้อเป็นหม้อ แต่ก็สัมพันธ์กับปากกาเช่นกัน ด้วยความปราศจากคุณสมบัติของปากกา ดังนั้นจึงอ้างได้ว่า จากมุมมองบางมุม (ของการเป็นปากกา นั่นคือมีคุณสมบัติของปากกา) หม้อนั้น ไม่มีอยู่ กล่าวคือ หม้อมีความหมายของความไม่มีคุณสมบัติของปากการวมอยู่ในตัว หม้อจึงมิได้ดำรงอยู่ในฐานะปากกา คำจำกัดความของสิ่งต่างๆ ในแบบเซนจึงรวมความสัมพันธ์ภายในทั้งทางบวกและทางลบต่อสิ่งอื่นๆ ทั้งหมดในจักรวาลไว้ด้วย แม้เซนจะมีจุดเริ่มต้นทางอภิปรัชญาที่แตกต่างกับพุทธและเวทานตะ กล่าวคือสัจนิยมทางอภิปรัชญาของเซน ซึ่งต่างกับการโน้มไปสู่อุดมคตินิยมของทั้งสองสำนักนี้ แต่เรายังคงสามารถรับรู้จุดเชื่อมโยงระหว่างภววิทยาพื้นฐานของเซนกับพุทธ ในแง่การยอมรับมุมมองโลกที่มีลักษณะสัมพันธ์และอิงอาศัยซึ่งกันและกัน และเซนกับเวทานตะ ในแง่การรับรู้ถึงเอกภาพอันลึกซึ้งที่เห็นได้ว่าเป็นรากฐานของทุกสรรพสิ่ง(12) แม้ว่าเมื่อมองผิวเผิน นี่อาจดูเหมือนข้อสรุปที่น่าประหลาดใจ เมื่อประกอบความเป็นทวิภาพนิยม	ง่ายขึ้น (10) ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างของประโยค เพราะประโยคเดิมเป็นลักษณะโครงสร้างแบบประธานสมมติ (impersonal <i>it</i>) (11) ในส่วนนี้ต้นฉบับเป็นประโยคยาวที่มีอนุประโยคแทรกกลาง คือส่วนที่เป็นตัวเอียงดังต่อไปนี้ ...by the fact that, <i>unlike other Indian (and Western) notions of a substance as having no real relations to any other entity</i>, Jainism affirms... แต่มีความสำคัญไม่เท่าประโยคหลัก ซึ่งจิตใจจะอธิบายความคิดของเซน หากแทรกมาเพื่อขยายความแตกต่างของเซนจากปรัชญาสำนักอื่นเท่านั้น เนื่องจากเป็นส่วนขยายที่ยาวมาก เมื่อนำมาลงในภาษาไทยซึ่งไม่มีการคั่นด้วยจุลภาคอย่างไรในภาษาอังกฤษ ทำให้ข้อมูลสะดุด และเป็นการนำเรื่องใหม่ขึ้นมากล่าว อันจะทำให้ผู้อ่านติดตามความคิดได้ยาก เหตุนี้ผู้วิจัยจึงตัดสินใจกลับส่วนขยายทั้งหมดไปต่อท้ายประโยค ดังที่เห็นในบทแปล (12) ในย่อหน้านี้นั้นถึงจุดดังกล่าว ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมคำว่า “เซน” ลงไปในบทแปลถึง 3 จุด เพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เพราะในต้นฉบับภาษาอังกฤษ ใช้สรรพนาม <i>it</i> แทน (13) ผู้วิจัยได้ปรับบทแปลเพื่อความชัดเจน จาก

applied consistently to any given topic. This can be seen due to the inability to define any given entity in isolation, but only in terms of its relations of negative and positive prehension of the qualities of other entities, that these doctrines affirm. Though I am not aware of any Jain scholars who have sought to so apply it, this view of Jain philosophy as affirming a deeper relational unity beneath the dualism it affirms on a cosmological level can help account for the otherwise inexplicable ability of karmic matter to affect the soul. Nayavāda: The Epistemology of Relativity Epistemologically, <i>anekāntavāda</i>, with its affirmation that every entity possesses infinite attributes, entails, <i>nayavāda</i>, which is best translated as ‘perspectivism’ or the ‘doctrine of perspectives’. The gist of this doctrine has already been presented: because all entities possess infinite attributes – some of which seem incompatible – one may make infinitely	อย่างลึกซึ้งของมุมมองโลกแบบเซน ซึ่งแบ่งแยกชัดเจนระหว่างชีวะและอชีวะ ธรรมชาติของการดำรงอยู่ที่สัมพันธ์กันโดยพื้นฐานนั้น คือข้อสรุปเชิงตรรกะของหลักสัมพัทธภาพเซน เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกันในเรื่องใดๆ ก็ตามที่กล่าวถึง ข้อนี้อาจเห็นได้จากการที่หลักการนี้ยืนยันว่า (13) เราไม่อาจจำกัดความสิ่งใดๆ ที่ยกมาได้ว่าเป็นเอกเทศ แต่จะจำกัดความได้ (14) เฉพาะด้านความสัมพันธ์ของวัตถุนั้นๆ ต่อการยึดคุณสมบัติทางลบทางบวกของสิ่งอื่นๆ แม้ว่าผู้เขียนจะไม่ทราบว่ามีนักวิชาการเช่นผู้ใดพยายามจะนำมาใช้เช่นนั้น แต่มุมมองนี้ที่มองปรัชญาเซนว่ารับรองเอกภาพเชิงสัมพัทธ์เบื้องต้นดีกว่า ภายใต้ทวิภavnิยมที่เซนยืนยันในระดับจักรวาลวิทยานั้น จะช่วยอธิบายการที่วัตถุแห่งกรรม(15)จะสามารถส่งผลต่อชีวะ ซึ่งมีจะนั้นจะอธิบายไม่ได้ นยวาท: หลักญาณวิทยาว่าด้วยสัมพัทธภาพ ในทางญาณวิทยา ทฤษฎีอเนกานตวาทซึ่งยืนยันว่าวัตถุทุกสิ่งมีคุณลักษณะอันเป็นอนันต์ นำมาสู่ทฤษฎีนยวาท ซึ่งหากจะแปลให้เหมาะที่สุดคือ	โครงสร้างนามวลีที่ชี้คยวและมีส่วนขยายแทรกกลาง (14) วลีที่ว่า “แต่จะจำกัดความได้...” นี้เป็นการซ้ำคำเพื่อความชัดเจน (15) “วัตถุแห่งกรรม” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า karmic matter คำนี้แปลเป็นภาษาไทยได้ยาก เพราะกรรมมีลักษณะเป็นนามธรรม จึงมิได้เป็นสสารที่จับต้องได้ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งคำว่า วัตถุ (วัตถุ) ในภาษาบาลี และคำว่า matter ในภาษาอังกฤษนั้นต่างหมายความได้ทั้งสสาร และเรื่องราวเช่นเดียวกัน

many, and sometimes seemingly incompatible, claims about the character of an entity – such as, ‘It is the nature of an entity to endure over time’, or ‘It is the nature of an entity to perish’. The truth of one’s affirmations about an entity depend upon the perspective from which one’s affirmations are made. Truth is a function of perspective (<i>naya</i>). This doctrine of <i>nayas</i> enables the Jains to avoid the charge of self-contradictions in their attribution of seemingly incompatible characteristics to an entity. No violation of the law of contradiction is entailed; for it is not the case that the Jains make incompatible predications of an entity in the same sense, but in different senses, from different <i>nayas</i>. In other words, the Jains do not claim, for example, that an entity both exists and does not exist in the same sense. But in different senses, from different perspectives, the entity <i>can</i> be said both to exist and not to exist (<i>qua</i>	“ทรรศนนิยม” (16) หรือ “หลักการแห่งมุมมอง” สารัตถะของหลักการนี้ได้เสนอไว้ก่อนหน้านี้อแล้ว กล่าวคือ เนื่องด้วยสิ่งทั้งปวงมีคุณลักษณะอันเป็นอนันต์ โดยคุณลักษณะบางประการอาจดูเหมือนไม่เข้ากันได้ เราอาจกล่าวอ้างถึงคุณลักษณะของสิ่งนั้น ได้หลายนัย โดยไม่สิ้นสุด แม้บางครั้งจะฟังดูไม่เข้ากัน(17) ดังเช่น “ธรรมชาติของสิ่งหนึ่งๆ ย่อมจีรังยั่งยืน” หรือ “ธรรมชาติของสิ่งหนึ่งๆ ย่อมสูญสลายไป” (18) ความจริงของข้อยืนยันของบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับมุมมองอันเป็นที่มาของข้อยืนยันข้อนั้น(19) ความจริงคือกลไกของมุมมอง (<i>นยะ</i>) นั่นเอง หลักการว่าด้วยนยะนี้ทำให้บรรดาชาวเซน หลีกพ้นจากข้อครหาว่ากล่าวขัดแย้งกับตนเองด้วยการ บ่งคุณลักษณะที่ดูจะขัดแย้งกันแก่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่ เป็นการละเมิดกฎของการ โต้แย้ง(20) เพราะชาวเซน มิได้กล่าวอ้างถึงสิ่งนั้น โดยขัดแย้งกันในความหมาย เดียวกัน ทว่ากล่าวอ้างในความหมายอื่น จากนยะอื่น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ชาวเซนมิได้อ้างเป็นต้นว่าสิ่ง หนึ่งทั้งมีอยู่และไม่มีอยู่ในความหมายเดียวกัน ทว่าใน	(16) ศัพท์ภาษาอังกฤษว่า perspectivism นี้มาจากศัพท์ที่ เสนอโดยฟรีดริช นีทเช่ (Friedrich Nietzsche) โดยยัง ไม่มีศัพท์บัญญัติภาษาไทยอย่างเป็นทางการ ผู้วิจัย พบผู้แปลศัพท์นี้ว่า “มุมมองนิยม” โดยจำกัดความ ว่า “มุมมองนิยม หรือ perspectivism คือ แนวคิดที่ อธิบายว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ของมนุษย์เป็น สิ่งที่ขึ้นอยู่กับความเชื่อเบื้องหลังของผู้เชื่อ เช่น ข้อมูลจากประสบการณ์ ความเชื่อที่ยอมรับก่อน หน้า ภาพประทับต่างๆ หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องใน การเชื่อ” (วรเทพ ว่องสรรพการ, 2546)¹ อย่างไรก็ตาม การสร้างศัพท์โดยวิธีดังกล่าว คือนำคำไทยมา ต่อกับศัพท์สันสกฤต โดยเรียงลำดับตามวิธีสมาส อย่างสันสกฤตนั้น ผู้วิจัยไม่เห็นด้วย ดังนั้นจึงได้ใช้ ศัพท์สันสกฤตว่า “ทรรศนะ” (ทฺรศน) มาแทน (17) เนื่องจากวลีขยายคำศัพท์นี้ผุดขึ้นตรงกลางและแยก นามกับคุณศัพท์ให้ห่างกัน ผู้วิจัยจึงได้กลับส่วน ขยายดังกล่าวมาต่อท้ายและแปลงเป็นอนุประโยค แทน (18) เดิมทั้งสองประโยคเป็นประโยคประธานสมมติ ผู้วิจัยได้ปรับให้เป็นโครงสร้างแบบภาษาไทย (19) หากแปลอย่างตรงตัวคือ “มุมมองที่ซึ่งข้อยืนยันของ บุคคลนั้นถูกกระทำจาก” ซึ่งมีใช้ลักษณะของ

¹ <https://sites.google.com/site/smcucorat/Home/khxmul-web/ph/sakha-wicha-prachya/naew-sangkhep-raywicha/bthkhwam-thi-keiywkhxng-prach/yanwithya-sasna>

pot, for example, but not <i>qua pen</i>). This doctrine is illustrated with the example of the golden crown. Recall the definition of existence as characterized by origination, cessation and endurance. A golden crown comes into the possession of a king. His son, the prince, wants to keep the crown, but the queen wants it melted down and made into a necklace. The king agrees to the wishes of his wife and the crown is melted down. The queen is delighted to have a new necklace. The prince is disappointed that the coveted crown has been destroyed. The king, however, is indifferent, for the amount of gold in questioned has remained the same. These three people are viewing the same entity – the gold – from the perspectives of emergence, perishing, and duration – hence their varied reactions to the phenomena that they observe. The former state (<i>pariyāya</i>) of the substance (<i>dravya</i>) has passed away – the crown. A new state has taken its place – the necklace. But the substance – the gold – constituted by its essential qualities	ความหมายอื่น จากมุมมองอื่น อาจกล่าวได้ว่าถึงขั้นทั้งมีอยู่และไม่มีอยู่ (เป็นต้นว่า มีอยู่ในฐานะหม้อ แต่มีใช้ในฐานะปากกา) ขออธิบายหลักการนี้ด้วยตัวอย่างเรื่องมงกุฎทองคำ(21) โปรดนิกย้อนถึงคำจำกัดความของการมีอยู่ที่กำหนดคุณลักษณะโดยที่มาดั้งเดิม การสิ้นสุด และการดำรงอยู่(22) สมมติว่า(23)พระราชาทรงมีมงกุฎทองคำอยู่องค์หนึ่ง พระราชโอรสประสงค์มงกุฎนั้น แต่พระราชินีทรงมีพระประสงค์จะให้หลอมทำสร้อยพระศอ พระราชาทรงเห็นชอบกับพระประสงค์ของพระมหีสีมงกุฎองค์นั้นจึงถูกหลอม พระราชินีทรงดีพระทัยที่ได้สร้อยพระศอใหม่ พระราชโอรสเสียพระทัยที่มงกุฎอันเป็นที่ปรารถนาของพระองค์ถูกหลอม แต่พระราชินีไม่ทรงยินดียินร้ายอันใด(24)เพราะปริมาณทองที่ว่าก็ยังอยู่เท่าเดิม บุคคลทั้งสามกำลังมองสิ่งเดียวกัน คือทอง จากมุมมองแห่งการเกิดขึ้น การดับไป และการตั้งอยู่ ฉะนั้นจึงมีปฏิกิริยาต่างกันต่อปรากฏการณ์ที่แต่ละคนสังเกตเห็น สภาพเดิม (<i>ปรายาย</i>) (25)ของมวลสาร (<i>ทรวุย</i>)	ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงต้องปรับบทแปลด้วยการยึดความหมายและผลจากถ้อยคำของต้นฉบับ (20) ในต้นฉบับเป็นกรรมวาจก ผู้วิจัยได้ปรับเป็นรูปกวางก (21) ในต้นฉบับเป็นกรรมวาจก ผู้วิจัยปรับสำนวนตามหลักการแปลแบบตีความ (22) ความหมายเดียวกับ การเกิดขึ้น การดับไป และการตั้งอยู่ ที่เคยกล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ในที่นี้ผู้เขียนหลากคำ ผู้วิจัยจึงแปลให้แตกต่างกัน (23) คำนี้เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อความต่อเนื่องของเนื้อความ (24) indifferent มีความหมายว่ารู้สึกเฉยๆ กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (จะเกิดหรือไม่ก็ไม่ต่างกัน) ผู้วิจัยได้เลือกใช้สำนวนไทยว่า “ไม่ยินดียินร้าย” ซึ่งสื่อความหมายได้ชัดเจน (25) ศัพท์นี้ตรงกับคำว่า <i>ปรายาย</i> ในภาษาไทย ทว่าผู้วิจัยได้ยึดความหมายของคำว่า the former state จึงแปลว่าสภาพเดิม (26) ศัพท์นี้ตรงกับคำว่า <i>ทรวุย</i> ในภาษาไทยนั่นเอง แต่ในที่นี้แปลว่ามวลสาร จากคำภาษาอังกฤษว่า substance เพราะทรวุย ในภาษาไทยมีความหมายเกี่ยวกับทรวุยสินเงินทอง หรือสิ่งของที่อยู่ในความครอบครอง ของบุคคลหนึ่ง จะมีได้มีความหมายตรงกับคำนี้ในบริบทดังกล่าว

(<i>gunas</i>) persists. In one sense, a new entity has come into being. In another, an entity has been destroyed. And in yet another, no change has occurred. This illustrates the complex character of reality. As indicated earlier, the perspectives of emergence, perishing, and duration are not the only <i>nayas</i> affirmed in Jain philosophy. According to later interpretations, the number of <i>nayas</i> is potentially infinite: ‘Reality is many-faced (<i>anantadharmakātmakam vastu</i>) and intelligence is selective. There are, therefore, as many ways of knowing (<i>nayas</i>) as there are faces to reality.’ As we have seen, though, a standardized list of seven <i>nayas</i> is articulated in a number of Jain philosophical texts, such as the <i>Tattvārthasūtra</i>. Though explanations of the items on this list vary in their particulars from text to text, Kendall Folkert provides the following ‘compromise account’ of the <i>nayas</i>, which gives one a good general sense of	(26) นั้นสิ้นสุดลงแล้ว คือสภาพของมกฏฐ สภาพใหม่เข้ามาแทนที่ คือสภาพของสร้อยพระศอ แต่มวลสารคือทอง ที่ประกอบขึ้นโดยลักษณะอันเป็นแก่นของมัน (คุณ) ยังคงอยู่ในความหมายหนึ่ง สิ่งใหม่ได้บังเกิดขึ้น ในอีกความหมายหนึ่งสิ่งหนึ่งได้ถูกทำลาย ทว่าในอีกความหมายหนึ่งเล่า ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรเลย ข้อนี้อธิบายลักษณะอันซับซ้อนของความจริง ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ มุมมองว่าด้วยการเกิดขึ้น การดับไป และการตั้งอยู่นั้นมิได้เป็นเพียงนยะกลุ่มเดียวที่ยอมรับในปรัชญาเซน ตามการตีความในภายหลัง จำนวนของนยะสามารถมีได้จนไม่สิ้นสุด “ความจริงมีหลายโฉมหน้า (อนนุตรฐมกาทุมกั วสุต) และสติปัญญานั้นเป็นตัวเลือกหยิบยก ฉะนั้นจึงมีวิธีที่จะเรียนรู้ (นยะ) ได้มากเท่ากับโฉมหน้าของความจริง” กระนั้นก็ตาม เราได้เห็นแล้วว่ามिनยะอยู่เจ็ดประการที่แจกแจกกันเป็นมาตรฐานในคัมภีร์ทางปรัชญาของเซนจำนวนหนึ่ง เช่น ตตววารถสุตฺร แม้ว่าคำอธิบายของข้อต่างๆ จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้างในคัมภีร์ต่างกัน เคนดัล โพลเคิร์ต ได้ให้ “คำอธิบายที่เป็นกลางๆ”(27) ของนยะต่างๆ เหล่านั้น	(27) ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า ‘compromise account’ โดยคำว่า compromise หมายถึงการประนีประนอม การไกลเกลี่ย เป็นต้น ทว่าหากใช้คำว่า คำอธิบายที่ประนีประนอม จะฟังดูแปร่งหู ผู้วิจัยจึงใช้ว่า “คำอธิบายที่เป็นกลางๆ” หมายถึงคำอธิบายที่แตกต่างกันจากหลายๆ สำนักซึ่งนำมาสังเคราะห์ให้เป็นคำอธิบายที่ยอมรับกันได้ทุกฝ่าย (28) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้คุณศัพท์ที่มีลักษณะปฏิเสธ ซึ่งแปลตรงตัวได้ว่า “แบ่งแยกอย่างไม่เพียงพอ” ผู้วิจัยได้ยึดความหมายเป็นหลัก จึงแปลว่า “มิได้แบ่งแยกกันอย่างเด็ดขาด” (29) etymology หรือศัพทมูลวิทยา หมายถึงวิชาว่าด้วยที่มาและประวัติของคำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555) คำนี้มักใช้สับสนกับคำว่า “นิรุกติศาสตร์” ซึ่งเป็นวิชาที่ศึกษาประวัติและที่มาของภาษา อันเป็นศัพท์บัญญัติจากคำว่า philology (30) คำว่า “ด้ายยืน” ในที่นี้แปลจากคำว่า “สุตฺร” ในภาษาสันสกฤต โดยอิงตามคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการทอผ้า ในการทอผ้านั้นจะมีด้ายอยู่สองชนิดคือ “ด้ายยืน” และ “ด้ายพุ่ง” โดยช่างทอผ้าจะจึงด้ายยืนเตรียมไว้ก่อนเสมอ เพื่อเป็นหลักในการทอผ้าทั้งผืน ก่อนจะทอ ด้ายพุ่งลงไปขัดกับด้ายยืนเหล่านั้น คำว่า ฤชสุตฺร ในที่นี้มีความหมายว่าด้ายยืนที่ซึ่งตรงไว้ ซึ่งใน

the Jain epistemological project as it is expressed in this list: <i>naigamanaya</i>: the viewpoint from which the general and particular properties of the object are inadequately distinguished; a commonsense, concrete way of looking at an object <i>saṃgrahanaya</i>: the viewpoint that takes primary account of the generic properties of the object <i>vyavahāranaya</i>: the viewpoint that regards an object only in light of one’s practical experience of it [not the same as Kundakunda’s <i>vyavahāranaya</i>] <i>rjusūtranaya</i>: the viewpoint that takes account only of the present mode of an object, or sees it only as the present agglomerate of particulars <i>śabdanaya</i>: the viewpoint concerned with the relationship of word to object in general, i.e. the question of synonyms and their significance	ซึ่งให้ความหมายโดยทั่วไปของหลักญาณวิทยาของ เช่น ได้ดี ดังที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้ <i>ในคมนยะ (ในคมนย)</i> มุมมองที่คุณลักษณะ ทั่วไปและเฉพาะของวัตถุมีได้แบ่งแยกกัน อย่างเด็ดขาด(28) เป็นสามัญสำนึก เป็นวิถี อันเป็นรูปธรรมในการมองวัตถุ <i>สงเคราะห์นยะ (สังครนย)</i> มุมมองที่ยึดเอา คำอธิบายคุณสมบัติทั่วไปของวัตถุเป็นหลัก <i>วยวหารนยะ (วยวหารนย)</i> มุมมองที่มองวัตถุ โดยอาศัยเฉพาะประสบการณ์จริงของบุคคล ต่อวัตถุนั้น [ซึ่งไม่เหมือนกับวยวหารนยะของ กุนทกุนทะ] <i>ฤษุสูตรนยะ (ฤษุสูตรนย)</i> มุมมองที่มองเฉพาะ สภาพในเวลานั้นของวัตถุ หรือมองวัตถุนั้น เป็นเพียงการจับตัวรวมกันของหน่วยย่อยใน เวลานั้น <i>ศัพท์นยะ (ศพทนย)</i> มุมมองที่ว่าด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับวัตถุ โดยทั่วไป กล่าวคือ คำถามเกี่ยวกับคำไวพจน์ ต่างๆ และนัยสำคัญของคำเหล่านั้น	ขณะเดียวกัน คำว่าสูตร ที่แปลว่าคำย่นนี้ ยังคงกลาย มาเป็นความหมายถึงพระสูตร และสิ่งอื่นที่วางไว้ เป็นแนวทางตายตัวเช่นสูตรทำอาหารหรือสูตรคูณ อีกด้วย (31) ทั้งส่วนของ<i>เอวัมภูตุนยะ</i>และ<i>ฤษุสูตรนยะ</i>ก่อนหน้า นี้ ผู้เขียนได้แทรกวงเล็บไว้กลางศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยเห็น ว่าทำให้ผู้อ่านสับสน ขณะเดียวกันหากเลื่อนวงเล็บมา ไว้หลังศัพท์ก็จะทำให้ความหมายขาดจากหน้า วงเล็บ เพราะคำในวงเล็บเป็นคำแปลเพียงบางส่วน ของทั้งศัพท์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มศัพท์สันสกฤตเฉพาะส่วน ที่ตรงกับคำแปลในวงเล็บลงไปเพื่อความชัดเจน (32) ในต้นฉบับใช้กริยาเพียงคำเดียวว่า conceptualize แต่ เนื่องจากเป็นวิธีการสร้างคำในลักษณะลงวิภक्तिปัจจัย แบบภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่อาจแปลให้เป็นคำภาษาไทย เพียงคำเดียวได้ ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยความหมายมาปรับ การแปลให้เป็น โครงสร้างแบบภาษาไทย จึงได้รูปว่า “นำ...มากลับเป็นแนวคิด” (33) คำว่า “ความเข้าใจ” ในที่นี้เพิ่มมาเพื่อให้เนื้อความ ชัดเจนขึ้น (34) คำว่า “อไทวตเวทานตะ” มาจากศัพท์สันสกฤตว่า <i>อไทวตเวทานต</i> ซึ่งเมื่อถ่ายถอดเป็นอักษรไทยโดย ลดเครื่องหมายพินทุออกแล้ว อาจทำให้เกิดความ กำกวมได้ โดยแทนที่จะอ่านเป็นเสียงควบว่า อะ-

<i>samabhirūḍhanaya</i>: the viewpoint concerned with the etymological relationship of word to object <i>evambhūtanaya</i>: the viewpoint that holds that language must conform to the function of an object at the moment in which a word is used of an object. Anyone with some familiarity with Indian philosophy will recognize a number of well-known Indian philosophical positions associated with particular schools of thought in this list. The <i>rjusūtra</i> (literally ‘straight thread’) <i>naya</i>, for example, resembles early Buddhist metaphysical positions; and the <i>evambhūta</i> (‘existing thus’) <i>naya</i> resembles Mīmāṃsā views of the relationship of language and object in a Vedic ritual context. One can see, then, the potential uses of <i>nayavāda</i> in Jain attempts to conceptualize the fact of a diversity of philosophical perspective in the society around them, and as a polemical tool. This doctrine is, in fact, employed for both uses in Jain	สมภีรูดฺหนยะ (สมภีรูดฺหนย) มุมมองที่ว่าด้วยความสัมพันธ์เชิงศัพท์มูลวิทยา(29)ของถ้อยคำกับวัตถุ เอวัมภูตฺนยะ (เอวัมภูตฺนย) มุมมองที่ถือว่าภาษาต้องสอดคล้องกับหน้าที่/การทำงานของวัตถุในขณะที่ใช้คำนั้นกับวัตถุนั้น ผู้ใดคุ้นเคยกับปรัชญาอินเดียอยู่บ้างคงระลึกถึงจุดยืนทางปรัชญาอินเดียซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีบางข้ออันเกี่ยวเนื่องกับสำนักคิดบางสำนักได้จากรายชื่อนี้ เช่น <i>ฤษุสฺตรนยะ</i> (<i>ฤษุสฺตร</i> แปลตรงตัวว่า “สายขึ้น”)(30) คล้ายกับจุดยืนทางอภิปรัชญาของพุทธศาสนายุคต้นๆ และ <i>เอวัมภูตฺนยะ</i> (<i>เอวัมภูต</i> แปลว่า “เป็นอยู่ดังนั้น”)(31) คล้ายมุมมองปรัชญามีมางสาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาษากับวัตถุในบริบททางพิธีกรรมสมัยพระเวท ดังนั้นเราจึงเห็นประโยชน์ที่เป็นไปได้ของ <i>นยวาท</i> ใน การที่เซนพยายามจะนำข้อเท็จจริงของความหลากหลายทางมุมมองปรัชญาในสังคครอบตัวมากล้นเป็นแนวคิด(32) และเป็นเครื่องมือในการโต้แย้ง ในความเป็นจริงหลักการข้อนี้ได้ใช้ประโยชน์ทั้งสองอย่างในคัมภีร์ทางปรัชญาของเซน	ไท่ว-ตะ อาจมีผู้ออกเสียงเป็น อะ-ไท-วะ-ตะ ในภาษาไทยนั้นเห็นว่าเป็นการยากที่จะแยกรูปทั้งสองออกจากกันได้ เว้นแต่จะประเครื่องหมายอื่นลงไป เช่น เครื่องหมายพินทุหรือยามักการ ข้อนี้นับเป็นจุดอ่อนของภาษาไทยโดยแท้ คือภาษาไทยไม่มีการแยกระหว่างอักษรที่ควบกันหรือแยกกัน คงเขียนเรียงตัวกันไปเสมือนว่าเป็นรูปเดียวกัน เช่น ในตัวอย่างคำไทยว่า “หวงเหนน” และ “จอกเหนน” หรือว่า “โกฐูเขมา” และ “วัดเขมา” ผู้อ่านจะต้องมีความรู้อยู่แล้วว่าคำเหล่านี้อ่านแยกหรือควบกันอย่างไรจึงจะออกเสียงได้ถูกต้อง ความกำกวมดังกล่าวยังก่อให้เกิดปัญหาามากที่สุดในรูปคำที่ซ้ำกันอย่างแท้จริงด้วย เช่น คำว่า เทวภาวะ อาจอ่านออกเสียงได้เป็นสองทาง คืออ่านว่า เทว-ภา-วะ ซึ่งแปลว่า สภาวะความเป็นสอง (duality) ก็ได้ หรือจะอ่านว่า เท-วะ-ภา-วะ ซึ่งแปลว่า สภาวะความเป็นเทพ (deity) ก็ได้ ในกรณีนี้หากเกิดขึ้นจริง อาจต้องมีวิธีการเขียนเพื่อให้เห็นความต่าง เช่น การใช้ ยามักการ หรือพินทุเป็นต้น อย่างไรก็ตามในคำว่า ไทวดเวทานตะนี้ ในทางปรัชญาเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าอ่านออกเสียง ท และ ว ควบกัน (คือเหมือนอ่านว่า “อัทไวดะ” และ จะไม่ก่อให้เกิดความสับสนทางความหมายเพราะคำ

philosophical texts. This brings us, then, to the Jain theory of error. The worst philosophical error one can commit, and which is the root of all error, is <i>ekāntatā</i> – one-sidedness, or absolutism. A common illustration in Jain texts of the limitations of <i>ekāntatā</i> is the dispute between <i>nityatvavāda</i> and <i>anityatvavāda</i>. <i>Nityatvavāda</i>, according to which there are permanently enduring substances – the view of both Naiyāyikas and Vaiśeṣikas and of Advaita Vedānta – is correct if affirmed from the perspective of the enduring nature of a thing, but incorrect inasmuch as it rules out the reality of change. Similarly, the contrary view, <i>anityatvavāda</i>, the affirmation of impermanence as the essential nature of things – the view of Buddhism – is correct if affirmed about the constantly changing modal nature of things, but incorrect inasmuch as it rules out the permanently enduring aspect of a substance. The truth, of course, is <i>nityānityatvavāda</i>. Reality is, in different senses, both eternal and non-	ถ้าคับต่อไปเราจะกล่าวถึงทฤษฎีของเซนว่าด้วยความเข้าใจผิดพลาด(33) ความเข้าใจผิดพลาดทางปรัชญาอย่างทรมานที่สุดที่ฟังจะทำได้และเป็นรากเหง้าของความเข้าใจผิดพลาดทั้งปวงคือ <i>เอกานตตา (เอกานุตตตา)</i> หมายถึงความมีด้านเดียวหรือสัมบูรณ์นิยม ตัวอย่างประกอบที่พบบ่อยในตัวบทของเซนว่าด้วยข้อจำกัดของ <i>เอกานตตา</i> คือการโต้แย้งระหว่างแนวคิด <i>นิตยัตวาท (นิตยัตวาท)</i> กับ <i>อนิตยัตวาท (อนิตยัตวาท)</i> <i>นิตยัตวาท</i> ซึ่งเชื่อว่ามีสสารที่คงทนถาวร อันเป็นมุมมองของทั้งพวกไนยายิก และ ไวเศษิก และของอไทวตเวทานตะ(34)ด้วยนั้น จะถูกต้องหากใช้ยืนยันจากมุมมองของธรรมชาติที่ดำรงอยู่ของสิ่งหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันก็ผิดพลาดเพราะไม่รวมความจริงของการเปลี่ยนแปลงไว้ด้วย เช่นเดียวกันมุมมองที่ตรงกันข้ามคือ <i>อนิตยัตวาท</i> ซึ่งอ้างว่าความไม่คงทนถาวรเป็นธรรมชาติแก่นแท้ของสรรพสิ่ง อันเป็นมุมมองของพุทธศาสนา จะถูกต้องหากใช้ยืนยันเกี่ยวกับธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ของสรรพสิ่ง แต่ขณะเดียวกันก็ผิดพลาดเพราะไม่รวมแง่มุมการดำรงอยู่อย่างถาวรของสสารไว้ด้วย แน่แน่นอนว่าความ	ว่า อไทวตะ ที่อ่านออกเสียงว่า อะไทวะตะ นั้นไม่ปรากฏว่ามีความหมายว่าอย่างไร ผู้แปลจึงมิได้ใช้เครื่องหมายใดๆ คงปล่อยให้เป็นที่เข้าใจเอง

eternal, according to the Jain perspective.

The Jains evaluate alternative schools of thought as representing partially correct, but incomplete, *ekānta nayas*. Like Whitehead, the Jains affirm that, ‘The chief danger to philosophy is narrowness in the selection of evidence.’ This is the realist thesis that any metaphysical system based on only one dimension of experience errs inasmuch as it rules out the validity of other perspectives.

According to the Jain version of realism, *ekāntatā* leads to *māyāvāda* – the thesis that the bulk of human experience is the result of illusion (*māyā*) – a view rejected by the Jains as destructive to spiritual practice.

***Syādvāda*: The Dialectic of Relativity**

The concerns of Jain tradition are not confined to the realm of philosophy in the sense of inquiry into the nature of reality, but extend to the realm of ‘meta-philosophy’ as well – to reflection upon and discussion of what constitutes the

จริงก็คือ *นิตยานิตยัตวาท* (*นิตยานิตยัตวาท*) (35) ตามมุมมองของเซน ความจริงนั้น ในความหมายที่ต่างกัน เป็นได้ทั้งยังขึ้นและไม่ยังขึ้น (36)

เซนประเมินค่าสำนักคิดอื่นๆ ที่แตกต่างกันว่าแสดงถึงแนวคิด *เอกานตนยะ* (*เอกานตนยะ*) ที่ถูกต้องบางส่วนแต่ไม่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับอัลเฟรด นอร์ธ ไวท์เฮด นักปรัชญา (37) บรรดาชาวเซนยืนยันว่า “อันตรายใหญ่หลวงในทางปรัชญาคือความคับแคบในการเลือกสรรหลักฐาน” นี่เป็นทฤษฎีเชิงสังขนิมว่าระบบอภิปรัชญาใดๆ ที่อยู่บนรากฐานมิติเพียงมิติเดียวของประสบการณ์นั้นผิดพลาด เพราะปฏิเสธความถูกต้องของมุมมองอื่น

ตามสังขนิมแบบฉบับเซน *เอกานตตานำมาสู่มายาวาท* คือทฤษฎีที่ว่าองประสบการณ์ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจากภาพลวง (*มายา*) ซึ่งเป็นมุมมองที่เซนปฏิเสธ เพราะเป็นผลร้ายต่อการปฏิบัติทางจิตวิญญาณ

***สยาทวาท*: วิภาษวิธี (38) แห่งสัมพัทธภาพ**

สิ่งที่สำนักเซนให้ความสนใจนั้นมิได้จำกัดอยู่เพียงขอบเขตของปรัชญาในความหมายการแสวงหา

(35) “*นิตยานิตยัตวาท*” เกิดจากกันรวมคำทั้งสองข้างต้นเข้าด้วยกัน เมื่อบวกคำว่า *นิตย* กับ *อนิตย* เข้าด้วยกันจึงต้องสมาสกันเป็น *นิตยานิตย* ซึ่งมี ความหมายว่าเป็นได้ทั้งเที่ยงและไม่เที่ยง จะว่าเที่ยงก็ใช่ จะว่าไม่เที่ยงก็ใช่

(36) ผู้วิจัยปรับบทแปลโดยกลับลำดับเสียใหม่ตามที่นิยมในภาษาไทย เนื่องจากแก่นสารสำคัญของประโยคนี้คือสิ่งนั้นเป็น *มุมมองของเซน* ดังนั้นการเรียบเรียงใหม่ในลักษณะนี้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างปะติดปะต่อมากกว่าจะกล่าวที่หลัง

(37) ในต้นฉบับใช้เพียงคำว่า ไวท์เฮด เท่านั้น แต่ผู้วิจัยเติมคำว่า “*อัลเฟรด นอร์ธ*” และ “*นักปรัชญา*” ลงไป ด้วยให้ความชัดเจนขึ้น เพื่อให้เข้าใจว่าเป็นไวท์เฮด คนไหน เนื่องจากบุคคลสำคัญที่ชื่อไวท์เฮด มีหลายคนและอยู่ในหลากหลายสาขาต่างๆ กัน แต่ในที่นี้ผู้เขียนหมายถึงนักคณิตศาสตร์และปรัชญาผู้มีชื่อในต้นศตวรรษที่ 20 นามว่า อัลเฟรด นอร์ธ ไวท์เฮด ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวคิดทางปรัชญามากรวมทั้งต่อตัวผู้เขียนเองด้วย

(38) คำว่า “*วิภาษวิธี*” นี้เป็นศัพท์เฉพาะที่มาจากคำว่า

proper nature of philosophical discourse. This brings us to <i>syādvāda</i>, translatable literally as the ‘maybe doctrine’, but more accurately as the ‘doctrine of conditional or qualified assertion’ – the doctrine of the proper formulation and analysis of philosophical claims in light of the philosophy of relativity. In the discussion of <i>nayavāda</i>, it was stated that, according to the dominant Jain theory of error, one commits falsehood only by stating propositions dogmatically or one-sidedly. Consequently, according to later Jain thought (at least from the time of the Samantabhadra’s <i>Āptamīmāṃsā</i>, very likely the first text to introduce <i>syādvāda</i> in the form which was to become normative for the mainstream tradition), one states a true proposition only when one speaks in a non-exclusive manner. The mark of this non-exclusive, non-absolutist form of speech is the qualification of one’s philosophical claims with the Sanskrit modifier ‘<i>syāt</i>’, hence the name ‘<i>syātvāda</i>’, or ‘<i>syāt-</i>	ธรรมชาติของความจริง แต่ขยายไปสู่ขอบเขตของ “อภิปรัชญา” ด้วย คือไปสู่ภาพสะท้อนและการอภิปรายสิ่งๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นธรรมชาติอันเหมาะสมของวาทกรรมทางปรัชญา นี้ นำเรามาสู่หลัก <i>สยาทวาท</i> ซึ่งอาจแปลแบบตรงตัวได้ว่า “หลักอาจจะ” แต่หากจะให้ถูกต้องกว่าควรแปลว่า “หลักการยืนยัน โดยมีเงื่อนไขหรือมีข้อแม้” ซึ่งเป็นหลักการกำหนดและวิเคราะห์คำกล่าวอ้างทางปรัชญาอย่างเหมาะสม ในทางปรัชญาว่าด้วยสัมพัทธภาพ ในการอภิปรายเรื่อง <i>นยวาท</i> ได้กล่าวไว้ว่า ตามหลักทฤษฎีของเซนที่แพร่หลายที่สุดว่าด้วยความเข้าใจผิดพลาด บุคคลจะทำผิดพลาดต่อเมื่อกล่าว ประพจน์(39)อย่างตั้งคั้นหรือในด้านเดียวเพียงเท่านั้น สืบเนื่องจากนี้ ตามความคิดของเซนสมัยหลัง (อย่างน้อยก็ในสมัยของคัมภีร์ <i>อปาตมิมิงสา</i> ของสมันตรภัทร ซึ่งดูเหมือนเป็นคัมภีร์แรกที่แนะนำ <i>สยาทวาท</i> ในรูปแบบที่กลายมาเป็นบรรทัดฐานสำหรับชนบกระแสหลัก) บุคคลจะกล่าวประพจน์ที่เป็นจริงก็ต่อเมื่อพูดโดยอาการไม่ชี้เฉพาะเจาะจง เครื่องหมายแห่งรูปแบบคำพูดที่ไม่เจาะจงหรือไม่ชี้ขาดนี้คือการที่ผู้นั้นนำเอา	dialectic ซึ่งหมายถึงการอภิปรายสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงข้อสรุปร่วมกันว่าฝ่ายใดถูกและฝ่ายใดผิด โดยในวิทยวิธีนี้จะประกอบไปด้วยการยืนยันฝ่ายตนเองและการปฏิเสธฝ่ายตรงข้าม และการหาเหตุผลสนับสนุนการยืนยันและการปฏิเสธดังกล่าว นั้น โดยหลักของตรรกวิทยา คือการใช้เหตุและผล (39) “<i>ประพจน์</i> (proposition)” ในทางตรรกศาสตร์ หมายถึงประโยคใดๆ ที่สามารถแสดงค่าความจริงหรือความเท็จได้ ดังนั้นจึงเป็นได้เพียงประโยคบอกเล่าหรือบอกเล่าเชิงปฏิเสธ แต่มิใช่ประโยคคำถามหรือคำสั่ง (40) คำว่า “<i>สยาทวาท</i>” สำเร็จมาจากคำเดิมว่า <i>สยาตุ+วาท</i> ซึ่งตามไวยากรณ์ภาษาสันสกฤต อักษร ต ท้ายคำจะต้องแปลงเป็น ท ให้เข้ากับอักษร ว ที่ตามมา เพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นพยัญชนะ โฆษะเหมือนกัน ฉะนั้นเมื่อถอดออกเป็นคำเดิมจะต้องกลับมีรูปเป็น <i>สยาตุ</i> และเมื่อแปลเป็นภาษาไทย โดยกล่าวถึงในฐานะเป็นศัพท์สันสกฤต จึงสะกดว่า <i>สยาต</i> (41) คำว่า “<i>สัจตมวีภิติ</i>” เป็นศัพท์เฉพาะทางไวยากรณ์

doctrine’, for the Jain doctrine of the proper formulation and expression of philosophical claims. What does the word ‘<i>syāt</i>’ mean? In ordinary Sanskrit usage, ‘<i>syāt</i>’ is the third-person singular optative form of the verbal root <i>as</i>, meaning ‘exist’. ‘<i>Syāt</i>’ thus normally means ‘it could be’, ‘it should be’, ‘maybe’ or ‘it is possible...’. But in the context of its usage as a technical term in Jain philosophy, it is stipulated that <i>syāt</i> is not the third-person singular optative form of ‘exist’, but an indeclinable particle (<i>nipāta</i>). In its normal usage, <i>syāt</i> conveys a sense of indefiniteness. But this sense is not adequate to what the Jains intend when they use this term to qualify philosophical claims. Quite the opposite meaning is, in fact, intended by the Jains in their technical use of this word; for the point of <i>syādvāda</i> is ultimately not to be vague, but to <i>disambiguate</i> language, to coordinate the exclusive, one sided claims made by various competing schools of	ศัพท์สันสกฤตว่า “<i>สุยาค</i>” อันเป็นที่มาของชื่อ “<i>สยาทวาท</i>” หรือ “หลักแห่ง<i>สยาค</i>”(40) มาใช้ในคำกล่าวอ้างทางปรัชญาของตน สำหรับหลักการของเซนเกี่ยวกับการกำหนดและการแสดงคำกล่าวอ้างทางปรัชญาอย่างเหมาะสม คำว่า “<i>สุยาค</i>” แปลว่าอะไร ในการใช้ภาษาสันสกฤตทั่วไป คำนี้เป็นรูปกริยาสัตตมีวิภक्ति(41)ของบุรุษที่สามเอกพจน์จากธาตุ <i>อส</i> ที่แปลว่า “มีอยู่” ดังนั้นโดยปกติ “<i>สุยาค</i>” จึงแปลได้ว่า “มันอาจจะ” “มันควรจะ” “อาจจะ” หรือ “เป็นไปได้ที่...” แต่ในบริบทการใช้เป็นศัพท์เฉพาะในปรัชญาเซน ได้ตกลงกันไว้ว่า <i>สุยาค</i> จะไม่ใช่เป็นกริยารูปสัตตมีวิภक्तिของบุรุษที่สามเอกพจน์ของคำว่า “มีอยู่” แต่ใช้เป็นคำผันไม่ได้ (<i>นิบาต</i>)(42) ในการใช้ทั่วไป <i>สุยาค</i> แสดงความหมายของความไม่เฉพาะเจาะจง แต่ความหมายนี้ไม่เพียงพอ กับสิ่งที่เซนเจตนาจะหมายถึง เมื่อใช้คำนี้ทำให้คำกล่าวอ้างทางปรัชญามีน้ำหนัก ในความเป็นจริงเมื่อชาวเซนใช้ศัพท์นี้เป็นศัพท์เฉพาะ จะหมายความในทางตรงข้ามไปเลยทีเดียว (43) เพราะจุดประสงค์ของ<i>สยาทวาท</i>นั้นในท้ายที่สุด	บาลี ที่ใช้กันอยู่ในการเรียนภาษาบาลีในประเทศไทย โดยรูปศัพท์แล้วหมายถึงเป็นวิภक्तिที่เจ็ดของคำกริยา ซึ่งบอกอาการปรารถนา หรือคาดหวัง หรือคาดเดา ในศัพท์ว่า “สัตตมีวิภक्ति” นี้มิได้แสดง ความหมายเดียวกับคำว่า optative ในภาษาอังกฤษ แต่อย่างใด คือบ่งบอกแต่เพียงลำดับของวิภक्तिกริยา โดยมีได้บ่งชี้หน้าที่ ทว่าผู้แปลได้เลือกใช้คำนี้เพื่อ ความสะดวกต่อผู้ศึกษาสันสกฤตและบาลีไวยากรณ์ ในภาษาไทย เพื่อให้นำไปค้นในตำราไวยากรณ์ได้ (42) คำว่า “<i>นิบาต</i>” เป็นศัพท์ทางไวยากรณ์บาลีที่แพร่หลายอยู่แล้วเช่นกัน หมายถึงคำประเภทที่จะปรากฏในประโยคเป็นรูปเดียวกันเสมอ ไม่มีการผันตามพจน์ กาล มาลา วาก ใดๆ เหมือนคำนาม กริยา หรือวิเศษณ์อื่นๆ นิบาตมักเป็นคำสั้นๆ เช่น <i>น</i> (ไม่) <i>มา</i> (อย่า) <i>เท</i> (เอ๋ย) <i>เอว</i> (ดังนี้) <i>เสว</i> (พຽงนี้) (43) ประโยคในต้นฉบับเป็นกรรมวาก ผู้วิจัยได้ทำให้เป็นกรรตุวากและเรียบเรียงใหม่ตามลำดับที่นิยมในภาษาไทย

thought with partially valid perspectives, or <i>nyayas</i>, understood as such in terms of the broader or higher perspective held to be provided by the Jainadarśana – a point of view which is itself based upon the absolute or omniscient perspective of the Jina. As Samantrabhadra explains: In the sentences of the position of relativity there is a movement towards specificity. [This occurs] due to the connection of the meaning of the particle (<i>nipāta</i>) ‘<i>syāt</i>’ with Your [Mahāvīra’s] absolute perspective. Due to its renunciation of absolutism, <i>syādvāda</i> [could be taken to mean] ‘somehow’ or ‘sometimes’ [in other words, to convey a sense of indefiniteness]. But in the method of sevenfold predication [to be explained shortly] it means ‘in some specific sense’. In Jain technical usage, then, <i>syāt</i> conveys the meaning ‘in some specific sense, or from some specific perspective,	แล้วมิใช่เพื่อให้คลุมเครือ หากแต่เพื่อขจัดความกำกวมในภาษา(44) เพื่อประสานรวมคำพูดที่ผูกขาดและติดกับด้านเดียวซึ่งกล่าวโดยสำนักคิดต่างๆ ที่แข่งขันกันอันมีมุมมองหรือ <i>นยะ</i> ถูกต้องบางส่วน ตามที่เข้าใจกันเช่นนั้น ในฐานะมุมมองที่กว้างขวางกว่าและสูงกว่า ซึ่งถือกันว่าเผยแพร่โดยเซนทรรสนะ (<i>ไชนทรสน</i>)(45) เป็นมุมมองที่มีรากฐานจากมุมมองอันสัมบูรณ์และรู้แจ้งของพระชินเจ้า ดังที่สมันตรภทอธิบายไว้ว่า ในบรรดาถ้อยความของจุดยืนทางสัมพัทธภาพ มีการเคลื่อนเข้าไปหาความเฉพาะ [นี้เกิดขึ้น] เพราะความเชื่อมโยงกันระหว่างความหมายของส่วนย่อย (<i>นิบาต</i>) “<i>สุยาด</i>” กับมุมมองอันสัมบูรณ์ของพระองค์ [มหาวีระ] อันเนื่องจากการละทิ้งสัมบูรณ์ภาพ สยาทวาท [อาจแปลได้ว่า] “บางกรณี” หรือ “บางขณะ” [กล่าวคือเพื่อแสดงความหมายอันไม่เจาะจง] แต่ในวิธีของการพยากรณ์แบบสัปติกังคี (46) [ซึ่งจะอธิบายในลำดับต่อไป] จะมีความหมายว่า “ในบางความหมายจำเพาะ”	(44) กริยาภาษาอังกฤษ <i>disambiguate</i> นี้สร้างขึ้นโดยการเติมคำอุปสรรคลงไปยังหน้าเพื่อให้ความเป็นปฏิเสธ แต่ในทางความหมายนั้นคือทำให้หมดไปหรือสูญสิ้นไป ผู้วิจัยจึงใช้คำกริยาว่า <i>ขจัด</i> เพื่อแปลส่วนอุปสรรคนี้ให้มีความหมาย (45) หากจะให้เคร่งครัดตามตัวอักษรแล้ว คำนี้ควรสะกดว่า “<i>ไชนทรสนะ</i>” แต่ผู้วิจัยใช้คำว่า <i>เซน</i> มาโดยตลอดเพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจง่าย เพราะฉะนั้นจึงใช้คำว่า <i>เซน</i> ในคำสมาสลักษณะนี้ด้วย ซึ่งมีข้อดีคือทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ทันทีเมื่อสังเกตเห็นรูปคำ (46) คำว่า “<i>สัปติกังคี</i>” นี้เป็นคำภาษาสันสกฤตที่ใช้ในศัพท์เซน ซึ่งมีความหมายว่าเจ็ดภาค หมายถึงการแจกแจงเป็นประพจน์ที่มีลักษณะแตกต่างกันจำนวนเจ็ดประพจน์ คำนี้เป็นคำดั้งเดิมในภาษาสันสกฤตก่อนที่ผู้เขียนต้นฉบับจะถอดเป็นภาษาอังกฤษว่า sevenfold

it is certainly the case that...’. According to Ācārya Mahāprajñā, for a statement to be valid according to <i>syādvāda</i>, it must include not only the modifier ‘<i>syāt</i>’ – which, in ordinary usage conveys a sense of indefiniteness – but the modifier ‘<i>eva</i>’ as well. In a sense the opposite of ‘<i>syāt</i>’ in ordinary Sanskrit usage, <i>eva</i> is typically used to give emphasis, to indicate that something is <i>certainly</i> the case, or that what is being said is of special importance. It tends to have the same function as the old English word ‘<i>verily</i>’, and is frequently translated as such in early English renditions of Sanskrit texts. The pairing of <i>syāt</i> with <i>eva</i> is intended to convey the synthesis of the relative and the absolute that it is the purpose of <i>syādvāda</i> to effect – the idea that the truth of a claim is relative to the perspective from which it is made, but that, given this specification, definite truth-claims are possible. In the words of Ācārya Mahāprajñā: In the absence of relativism [i.e. relativity] indicated by the phrase	ดังนั้นในการใช้เฉพาะของเซน คำว่า <i>สุยาค</i> มีความหมายว่า “ในบางความหมายจำเพาะ หรือจากบางมุมมองจำเพาะ เป็นจริงแน่นอนว่า...” ตามมติของอาจารย์มหาปรัชญา(47) การจะกล่าวอ้างให้ถูกต้องตามหลักสยาทวาทนั้น จะต้องใส่ไม่เพียงนิบาต “<i>สุยาค</i>” ซึ่งหน้าที่ปกติมีความหมายไม่เจาะจงเท่านั้น แต่ต้องร่วมกับศัพท์ “<i>เอว</i>” ด้วย ในความหมายหนึ่ง ศัพท์ “<i>เอว</i>” ตรงข้ามกับ “<i>สุยาค</i>” ในการใช้ภาษาสันสกฤตทั่วไป มักใช้เพื่อแสดงการเน้นความ เพื่อชี้ว่าบางสิ่งย่อมเป็นจริงแน่นอน หรือเน้นว่าสิ่งที่กำลังพูดนั้นสำคัญเป็นพิเศษ ศัพท์นี้เห็นจะมีกลไกเดียวกับศัพท์ภาษาอังกฤษเก่าว่า “<i>verily</i>” (“แน่แท้”)(48) และในการถ่ายทอดด้วยภาษาสันสกฤตเป็นภาษาอังกฤษในสมัยแรกๆ ก็มักจะแปลเช่นนั้น (49) การจับคู่ศัพท์ <i>สุยาค</i> กับ <i>เอว</i> นั้นมุ่งหมายที่จะสื่อว่าการนำสิ่งที่สัมพัทธ์และสิ่งที่สัมบูรณ์มารวมกันมีจุดประสงค์ให้ <i>สยาทวาท</i> มีผลคือแนวคิดว่าความจริงของคำกล่าวอ้างย่อมสัมพัทธ์กับมุมมองอันเป็นที่มาของคำกล่าวอ้างนั้น(50) แต่ว่าคำกล่าวอ้างความจริงอย่างเจาะจงนั้นเป็นไปได้ด้วยข้อกำหนดนี้ ตามคำของอาจารย์มหาปรัชญาต่อไปนี้ว่า	(47) “<i>อาจารย์มหาปรัชญา</i>” เป็นอาจารย์ของสำนักเตตราปันถิ ฝ่ายเสวตมพร เป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยเผยแพร่ปรัชญาเซน (48) ข้อความในวงเล็บนี้ผู้วิจัยเดิมมาเพื่อแสดง ความหมายของศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้เขียนยกมา เนื่องจากผู้เขียนใช้วิธียกศัพท์มาเปรียบเทียบ โดยระบุด้วยว่าเป็นภาษาอังกฤษเก่า ในฉบับแปลจึงจำเป็นต้องคงคำนั้น ไว้ในฐานะศัพท์ภาษาอังกฤษเก่า และขยายความด้วยการเพิ่มคำแปลไว้ในวงเล็บ (49) ผู้วิจัยเรียบเรียงโครงสร้างประโยคใหม่เพื่อให้พ้นจากลักษณะกรรมวาจก และลำดับความตามความนิยมในภาษาไทย ซึ่งมักกล่าวถึงส่วนขยายเกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่มาก่อน (50) ในต้นฉบับแปลตรงตัวว่า “<i>มุมมองซึ่งมัน (คำกล่าวอ้าง) ถูกกระทำจาก</i>” ผู้วิจัยแปลว่า “<i>ที่มาของคำกล่าวอ้าง</i>” โดยยึดหลักการแปลด้วยการตีความ ซึ่งมุ่งถ่ายทอดความหมายเป็นสำคัญ

‘in some respect’ (<i>syāt</i>) the use of the expression ‘certainly’ (<i>eva</i>) would confer an absolutistic import on the propositions. But by the use of the word ‘<i>syāt</i>’ (in some respect) indicative of relativism [i.e. relativity], the expression ‘certainly’ (<i>eva</i>) loses the absolutistic import and confers definiteness on the intended attributes predicated in the propositions. According to Siddhasena, there are seven possible applications of ‘<i>syāt</i>’. These applications exhaust all the truth-values of a given proposition. These seven applications of <i>syāt</i> do not correspond to the traditional seven <i>nayas</i>, but their purpose is the same: to situate various views as parts of the greater whole constituted by the synthesizing perspective of Jain philosophy. According to Samantabhadra, the seven possible truth-claims that can be made with respect to any given proposition <i>p</i> are: 1. In a sense/ from one point of view	เมื่อไม่มีการบ่งชี้สัมพัทธนิยม [คือสัมพัทธภาพ] ด้วยวลี “ในบางกรณี” (<i>สุยาคฺ</i>) การใช้สำนวนว่า “แน่แท้” (<i>เอว</i>) จะทำให้ประพจน์นั้นมีความหมายเชิงสัมบูรณ์ แต่ด้วยการใช้คำว่า “<i>สุยาคฺ</i>” (ในบางกรณี) ที่บ่งชี้ถึงสัมพัทธนิยม [คือสัมพัทธภาพ] สำนวนว่า “แน่แท้” (<i>เอว</i>) จะสูญเสียความหมายเชิงสัมบูรณ์ และทำให้เกิดความชี้เฉพาะแก่คุณสมบัติที่ตั้งใจจะกล่าวถึงในประพจน์นั้น ตามมติของสิทธิเสน การใช้ “<i>สุยาคฺ</i>” ที่เป็นไปได้มีเจ็ดวิธี วิธีเหล่านี้ครอบคลุม(51)ค่าความจริงทั้งหมดจากประพจน์ที่ยกขึ้นมา การใช้ <i>สุยาคฺ</i> ทั้งเจ็ดวิธีนี้มิได้โยงกับนยะแบบดั้งเดิมทั้งเจ็ดประการ แต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือเพื่อแสดงมุมมองหลากหลายในฐานะส่วนประกอบขององค์รวมใหญ่กว่าที่สร้างขึ้นโดยการสังเคราะห์มุมมองของปรัชญาเซน ตามมติของสมันตภทฺร คำกล่าวอ้างความจริงที่เป็นไปได้ทั้งเจ็ดประการซึ่งสามารถกล่าวในส่วนของประพจน์ <i>p</i> (52)ใดๆ คือ 1. ในความหมายหนึ่ง/จากมุมมองหนึ่ง (<i>สุยาคฺ</i>) <i>p</i>	(51) exhaust มีความหมายโดยตรงว่าเผาผลาญพลังงานจนหมด หรือนำมาใช้จนหมด ซึ่งหากใช้ในบริบทนี้จะไม่สื่อความหมายในภาษาไทยเลยแม้แต่น้อย แต่คำนี้ยังมีความหมายอีกว่า “To treat or cover thoroughly: <i>exhaust all possibilities</i>” (The American Heritage Dictionary, 2012) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ความหมายว่า “<i>ครอบคลุม</i>” ซึ่งเหมาะสมกับบริบทมากกว่า เพราะกล่าวถึงค่าความจริง (52) เป็นสัญลักษณ์แทนค่าประพจน์ในทางตรรกศาสตร์ ผู้วิจัยจึงคงสัญลักษณ์ไว้ตามหลักวิชาตรรกศาสตร์

(<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) true. 2. In another sense/ from another point of view (<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) not true. 3. In another sense/ from another point of view (<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) both true and not true. 4. In another sense/ from another point of view (<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) inexpressible. 5. In another sense/ from another point of view (<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) both true and inexpressible. 6. In another sense/ from another point of view (<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) both not true and inexpressible. 7. In another sense/ from another point of view (<i>syāt</i>) <i>p</i> is certainly (<i>eva</i>) true, not true and inexpressible. In order to illustrate the function of <i>syādvāda</i> in the analysis of a proposition, let us return to our friend, the pot, and analyze the unqualified proposition “The pot exists”:	ย่อมจริงเป็นแน่แท้ (เอว) 2. ในอีกความหมายหนึ่ง/จากอีกมุมมองหนึ่ง (สุยาค) <i>p</i> ย่อมไม่จริงเป็นแน่แท้ (เอว) 3. ในอีกความหมายหนึ่ง/จากอีกมุมมองหนึ่ง (สุยาค) <i>p</i> ย่อมทั้งจริงและไม่จริงเป็นแน่แท้ (เอว) 4. ในอีกความหมายหนึ่ง/จากอีกมุมมองหนึ่ง (สุยาค) <i>p</i> ย่อมอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ (เอว) 5. ในอีกความหมายหนึ่ง/จากอีกมุมมองหนึ่ง (สุยาค) <i>p</i> ย่อมทั้งจริงและอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ (เอว) 6. ในอีกความหมายหนึ่ง/จากอีกมุมมองหนึ่ง (สุยาค) <i>p</i> ย่อมทั้งไม่จริงและอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ (เอว) 7. ในอีกความหมายหนึ่ง/จากอีกมุมมองหนึ่ง (สุยาค) <i>p</i> ย่อมทั้งจริง ไม่จริง และอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ (เอว)(53) เพื่อจะแสดงตัวอย่างการนำ <i>สยาทวาทมา</i> ใช้วิเคราะห์ประพจน์ ขอยกสิ่งที่เคยพูดกันมาแล้ว(54)คือ หม้อ และมาวิเคราะห์ประพจน์ที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์	(53) ทั้งเจ็ดภาคมีชื่อเรียกในภาษาสันสกฤตดังนี้ 1. สุยาค อสูติ 2. สุยาค นาสติ 3. สุยาค อสูติ จ นาสติ จ 4. สุยาค อวฤตพฺยม 5. สุยาค อสูติ จ อวฤตพฺยม จ 6. สุยาค นาสติ จ อวฤตพฺยม จ 7. สุยาค อสูติ จ นาสติ จ อวฤตพฺยม จ (54) ในต้นฉบับใช้สำนวนว่า ‘let us return to our friend’ “ขอให้เรากลับมาหาเพื่อนของเรา” ซึ่งสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะหมายถึงคือ หม้อ เป็นสิ่งที่เคยใช้ยกตัวอย่างประกอบมาแล้ว และจะใช้ต่อไปอีก เพราะจะทำให้เห็นภาพได้ต่อเนื่องดี การจะใช้สำนวนตรงๆ ว่าให้ “กลับมาหาเพื่อนของเรา” นั้นในภาษาไทยฟังดูแปร่ง เพราะหม้อไม่ใช่เพื่อน ผู้วิจัยจึงแปลโดยยึดถือความหมายเป็นหลักว่า “ขอยกสิ่งที่เคยพูดกันมาแล้ว”

1. In a sense (that of possessing the defining characteristics of a pot), the pot certainly does exist. 2. In another sense (that of possessing some characteristics incompatible with those of a pot, such as the characteristics unique to a pen), the pot certainly does not exist (i.e. it does not possess those non-pot characteristics). 3. In another sense (the two aforementioned senses taken in successive conjunction with one another), the pot certainly both does and does not exist. (It exists with respect to some characteristics and not others). 4. In another sense (the first two senses taken in simultaneous conjunction with one another), the character of the pot certainly is inexpressible. (This is the sense in which the concrete character of the	ที่ว่า “หม้อมืออยู่” 1. ในความหมายหนึ่ง (ที่ว่า มีคุณลักษณะที่ใช้กำหนดความเป็นหม้อ) หม้อมืออยู่เป็นแน่แท้ 2. ในอีกความหมายหนึ่ง (ที่ว่า มีคุณลักษณะบางประการที่ไม่เข้ากับของหม้อ เช่นคุณลักษณะที่มีเฉพาะปากกา) หม้อมือไม่มีอยู่เป็นแน่แท้ (ด้วยไม่มีคุณลักษณะที่มีใช้หม้อดังกล่าว) 3. ในอีกความหมายหนึ่ง (ที่นำทั้งสองความหมายที่กล่าวข้างต้นมาเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน) หม้อมือทั้งมีอยู่และไม่มีอยู่เป็นแน่แท้ (หม้อมืออยู่ในส่วนของคุณลักษณะบางประการแต่มีใช้บางประการ) 4. ในอีกความหมายหนึ่ง (ที่นำสองความหมายแรกมาเชื่อมโยงกันพร้อมกัน) คุณลักษณะของหม้อมืออธิบายไม่ได้ (นี่คือความหมายที่คุณลักษณะอันเป็นรูปธรรมของหม้อถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำไม่ได้ ทว่าทำได้เพียงแต่ที่ประมวลศัพท์ของวิท겐ชไตน์(55)ไว้ว่า	(55) “วิท겐ชไตน์” หมายถึง ลูควิก วิท겐ชไตน์ (1889 – 1951) นักปรัชญาชาวออสเตรีย-อังกฤษ ที่มีผลงานในสาขาตรรกศาสตร์และปรัชญาทางคณิตศาสตร์ทางจิต และทางภาษา ²

²ศึกษาประวัติและผลงานโดยละเอียดได้ที่ <http://www.iep.utm.edu/wittgens/>

pot cannot be captured in words but, in Wittgenstein’s terminology, can only be ‘shown’ – the point at which the limits of language are surpassed.) 5. In another sense (the first sense combined with the fourth), the pot certainly both exists and is in expressible. 6. In another sense (the second sense combined with the fourth), the pot certainly does not exist and is inexpressible. 7. In another sense (the third sense combined with the fourth), the pot certainly both does and does not exist and is inexpressible. This sevenfold application of <i>syāt</i> is taken to be universally applicable and to be exhaustive of the possible truth-values that a given proposition can convey. <i>Syādvāda</i> is, in fact, applied by the Jain logicians to a wide variety of topics. It represents Jain dialectical logic at its most sophisticated, and is yet elegantly simple. As Matilal summarizes	“แสดงให้เห็น” ซึ่งเป็นจุดที่ข้ามขีดจำกัดทางภาษา) 5. ในอีกความหมายหนึ่ง (ความหมายแรกรวมกับความหมายที่สี่) หม้อย่อมทั้งมีอยู่และอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ 6. ในอีกความหมายหนึ่ง (ความหมายที่สองรวมกับความหมายที่สี่) หม้อย่อมทั้งไม่มีอยู่และอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ 7. ในอีกความหมายหนึ่ง (ความหมายที่สามรวมกับความหมายที่สี่) หม้อย่อมทั้งมีอยู่ ไม่มีอยู่ และอธิบายไม่ได้เป็นแน่แท้ การประยุกต์ใช้คำว่า <i>สุยาคู</i> แบบสัจปดิกังคินี ถือกันว่าใช้ได้ทั่วไปและครอบคลุมค่าความจริงที่เป็นไปได้ทั้งหมดที่ประพจน์หนึ่งสามารถแสดงออกมาได้ในความเป็นจริงนักตรรกะของเซนนำ <i>สยาทวาตมา</i> ใช้กับหัวข้อหลากหลายอย่างกว้างขวาง(56) เป็นตัวแทนตรรกะเชิงวิภาษวิธีในระดับที่ชัดเจนที่สุดของเซน แต่ก็เรียบง่ายอย่างพองาม ดังที่มติลาล(57)สรุปว่า “เพียงเติมนิบาตว่า <i>สุยาคู</i> ลงไปในประพจน์ ท่านก็ยึดความจริงไว้ได้แล้ว”	(56) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมวาจก ผู้วิจัยจึงปรับโครงสร้างให้เป็นกรรมตุวาจก ตามความนิยมของภาษาไทย (57) “มติลาล” ในที่นี้หมายถึง พิมพ์ กฤษณะ มติลาล (1935 – 1991) นักปรัชญาอินเดียที่มีผลงานเขียนเกี่ยวกับปรัชญาเปรียบเทียบระหว่างอินเดียกับตะวันตก รวมทั้งปรัชญาภาษา เวชศึก มีมางสา และพุทธ

it, ‘Add a <i>syāt</i> particle to the proposition and you have captured the truth.’ The seven applications of <i>syāt</i> are not, according to the tradition, arbitrary – unlike, it could be argued, the standard list of seven <i>nayas</i> presented earlier – but really do reflect the possible number of truth-claims which can logically be made with respect to a given proposition; for further combinations of the first four applications (e.g. ‘In a certain case, <i>x</i> is true, true, not true, and inexpressible’) are redundant, while applications five, six, and seven do amount to distinctive truth-claims, and not mere repetitions of the first four distinct possibilities. The logic of this claim is difficult to dispute. The only limitation on the universality of the application of <i>syādvāda</i> is that placed by the insistence of the tradition that the seven possible truth-values of a given proposition – the sense in which a given proposition can be said to be true – as well as the perspective (<i>nayas</i>) from which these truth-values can be affirmed, must be consistent with the	ตามชนบทคำว่า(58) การประยุกต์ใช้ <i>สุยาค</i> ทั้งเจ็ดประการนี้มีได้เป็นไปตามอำเภอใจ ซึ่งกล่าวได้ว่าต่างจากรายชื่อของ <i>นยะ</i> ทั้งเจ็ดตามมาตรฐานที่เสนอไว้ก่อนหน้านี้ หากแต่สะท้อนจำนวนคำกล่าวอ้างความจริงที่สามารถทำได้อย่างสมเหตุผลในส่วนของประพจน์หนึ่งที่ยกขึ้นมาได้จริงๆ เพราะการผสมชุดการประยุกต์สี่ข้อแรกให้ยิ่งขึ้นไปอีกนั้น (ตัวอย่างเช่นในบางความหมาย <i>x</i> ย่อมทั้งเป็นจริง เป็นจริง ไม่จริง และอธิบายไม่ได้) เป็นการเพ้อ ส่วนข้อ ห้า หก และเจ็ดยังคงเพิ่มเติมคำกล่าวอ้างความจริงแยกต่างหากบางประการ มิใช่เพียงการกล่าวซ้ำกับความเป็นไปได้สี่ข้อต้น ธรรมชาติของคำพูดนี้นั้นยากที่จะโต้แย้งได้ ข้อจำกัดของการนำ <i>สุยาค</i> ไปใช้กับทุกเรื่องนั้น มีเพียงข้อที่สำนักดั้งเดิมได้วางไว้(59) ซึ่งยืนยันกรณาคำความจริงทั้งเจ็ดที่เป็นไปได้ของประพจน์ที่ยกขึ้นมา ความหมายซึ่งประพจน์นั้นจะสามารถกล่าวอ้างได้ว่าเป็นจริง รวมทั้งมุ่มมอง (<i>นยะ</i>) ที่สามารถใช้ยืนยันคำกล่าวอ้างความจริงเหล่านี้ ทั้งหมดจะต้องสอดคล้องกับมุ่มมองโลกของเซน ดังที่ลีทเซนได้อ้างไว้ว่า “มุ่มมองที่นำเสนอรูปแบบของ <i>นยะ</i> ได้ดี มีแต่จะ	(58) ในต้นฉบับ ส่วนนี้เป็นวลีที่แทรกอยู่ภายในประโยคยาว แต่เพื่อปรับโครงสร้างให้เป็นไปตามความนิยมของภาษาไทยจึงกลับมาไว้ข้างหน้า (59) ประโยคนี้ผู้วิจัยได้ปรับ โครงสร้างและถ้อยคำเพื่อลดกลิ่นอายภาษาอังกฤษให้น้อยลง เนื่องจากประโยคดั้งเดิมมีค่านามอยู่ถึงห้าคำคือ limitation, universality, application, insistence, tradition หากจะแปลโดยยึดถ้อยคำสำนวนในห้วงที่สุดคงต้องแปลว่า “ข้อจำกัดเพียงข้อเดียวของความเป็นสากลของการประยุกต์ใช้ <i>สุยาค</i> คือข้อจำกัดที่วางโดยการยืนยันของสำนักดั้งเดิมว่า...” ซึ่งในภาษาไทยดูจะเป็นถ้อยคำสำนวนที่วกวนและไม่สละสลวย และยังมีลักษณะกรรมวาจกด้วย

Jain worldview. As Siddhasena has asserted, ‘A well presented view of the form of <i>naya</i> only lends support to the Āgamic doctrine while the same, if ill presented, destroys both (i.e. itself as well as its rival). This suggests a dual sense in which error can be committed. The chief error, of course – the cardinal sin – is the absolute affirmation of the truth of a single perspective to the exclusion of its contrary. But another misuse of a <i>naya</i>, or <i>nyābhāsa</i>, would be to affirm the truth of a proposition in a sense that is incompatible with the logic of the larger perspective of the Jain tradition. The test, in other words, of whether <i>syādvāda</i> has been applied correctly is the extent to which the conclusions derived therefrom are compatible with the normative claims of the Jain tradition, taken to provide a kind of fixed point among the relativity of views which ensures that one does not stray from the truth in the course of accommodating a plurality of perspectives – a fixed point itself founded upon the absolute	ส่งเสริมหลักคำสอนในพระสูตร(60) แต่มุมมองเดียวกันถ้านำเสนอไม่ดี จะทำลายทั้งคู่ (หมายถึงทั้งตัวเองและฝ่ายปฏิบัติ) นี้แสดงให้เห็นว่าความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ในสองความหมาย(61) แน่่อนว่าความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงที่สุด เทียบได้กับอนันตริยกรรม(62)ที่เดียว คือการยืนยันซึ่งขาดความจริงจากเพียงมุมเดียว จนถึงการกีดกันสิ่งที่ขัดแย้ง แต่การใช้<i>นยะ</i>ผิดวิธีอีกอย่างหนึ่ง หรือ <i>นยาภาส</i> นั่นคือการอ้างความจริงของประพจน์หนึ่งในความหมายที่ไม่เข้ากับตรรกะของมุมมองใหญ่ในสำนักเซน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือสิ่งที่ทดสอบว่า<i>สยาทวาท</i> นำมาใช้อย่างถูกต้องหรือไม่ คือข้อสรุปที่ได้มาจากข้อความนั้นจะเข้ากับการกล่าวอ้างมาตรฐานของสำนักเซนเพียงใด ซึ่งนำมาเสนอจุดอันตรายตัวในบรรดาสัมพัทธภาพของมุมมอง อันจะยืนยันได้ว่าเราจะไม่หลงจากความจริงไปโอนอ่อนตามมุมมองหลายๆ มุม จุดอันตรายตัวนั้นตั้งอยู่บนมุมมองสัมบูรณ์ของพระชินเจ้าผู้ตรัสรู้แล้ว การนำมาตรฐานทางปทัสถานเข้ามาในปรัชญาสัมพัทธภาพนี้คือสิ่งที่ป้องกันมิให้ปรัชญานี้กลายเป็นรูปแบบหนึ่งของสัมพัทธนิยม ทั้งนี้มิใช่ว่า	(60) ในภาษาอังกฤษใช้ว่า Āgamic doctrine คำนี้หมายถึงหลักการตามตำราหรือตามพระสูตร ผู้วิจัยเห็นว่าถ้ายังคงแปลโดยถ่ายถอดเสียงภาษาสันสกฤตเป็น “<i>หลักการอาคม</i>” ก็จะไม่สื่อความหมายต่อคนไทย เพราะในภาษาไทยคำว่าอาคมมีความหมายไปในทางคาถาและไสยศาสตร์ (61) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อลดความจำเป็นในการใช้ประพจน์สรรพนามขยาย (62) คำว่า “อนันตริยกรรม” นี้ ผู้วิจัยใช้การแปลในลักษณะโวหารเทียบเคียง เพราะในต้นฉบับภาษาอังกฤษ ผู้เขียนใช้คำว่า “cardinal sin” ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับบริบทศาสนาคริสต์ ใช้เรียกบาปใหญ่ 7 ประการในทฤษฎีของคริสต์ นั่นคือ 1. ราคะ 2. ตะกละ 3. โลภะ 4. เกียจคร้าน 5. โทสะ 6. ริษยา 7. มานะ และศัพท์นี้ก็นำมาใช้เป็นความเปรียบในเรื่องอื่นๆ ในความหมายว่าเป็นความผิดมหันต์ และอภัยไม่ได้สำหรับเรื่องนั้นๆ ส่วนอนันตริกรรมนั้น โดยทั่วไปเป็นคำที่ปรากฏในบริบททางพระพุทธศาสนา มีความหมายว่ากรรมอันหนักกว่ากรรมใดๆ และเป็นเครื่องตัดรอนมรรคผลนิพพาน ซึ่งเป็นที่รับรู้กันว่ามียอยู่ 5 ประการคือ 1. มาตุฆาต ฆ่ามารดา 2. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา 3. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์ 4. โลหิตุปบาท ทำ

perspective of the enlightened Jina. The introduction of a normative standard into this philosophy of relativity is what prevents it from being a form of relativism. It is not the case that <i>any</i> proposition can be true in <i>any</i> sense, but only in senses specifiable from within a correct understanding of reality. The sevenfold application of <i>syāt</i>, taken together with its metaphysical basis in <i>anekāntavāda</i> and <i>nayavāda</i>, completes the complex of concepts which I have labeled the ‘Jain doctrines of relativity’ and which articulate the Jain philosophy of relativity. This philosophy has applications relevant to the modern study of religion – and to the question of truth and religious plurality in particular – which in my opinion, gives it an importance that has yet to be matched by a corresponding Western scholarly interest. It now remains to address possible logical objections to this position as I have outlined it.	คำพูดใดๆ อาจเป็นจริงในความหมายใดๆ ก็ได้ หากแต่จะเป็นจริงเฉพาะในความหมายที่ระบุได้จากความเข้าใจความจริงอย่างถูกต้อง เมื่อนำการใช้ <i>syāt</i> แบบสัจพจน์ มารวมกับพื้นฐานทางอภิปรัชญาใน <i>อนเนกานตวาท</i> และ <i>นยวาท</i> ก็ทำให้แนวคิดอันซับซ้อนที่ผู้เขียนได้ขนานนามว่า “หลักสัมพัทธภาพของเซน” และแนวคิดที่สนับสนุนปรัชญาสัมพัทธภาพของเซนนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ (63) หลักปรัชญานี้มีการประยุกต์ใช้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายุคใหม่เรื่องศาสนา และเกี่ยวเนื่องกับคำถามว่าด้วยความจริงและพหุนิยมทางศาสนาโดยทั่วไป ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าสร้างความสำคัญให้แก่หลักการนี้ในแบบที่ยังต้องเทียบเคียงความสนใจในโลกวิชาการของตะวันตกที่สอดคล้องกัน ขณะนี้ยังคงเหลือเรื่องที่ต้องกล่าวถึงคือการโต้แย้งทางตรรกะที่เป็นไปได้ต่อจุดยืนนี้ ดังที่ผู้เขียนได้เกริ่นไว้แล้วคร่าวๆ การคัดค้านและการโต้ตอบ: ข้อกล่าวหาว่าด้วยความไม่ปะติดปะต่อและความเป็นสัมพัทธนิยม(64) ก่อนที่ผู้ใดจะเริ่มอภิปรายเพื่อสนับสนุนไม่ว่า	ร้ายพระพุทธรูปเจ้าถึงหื้อพระโลหิต 5. สังฆเภท ชังสงฆ์ ให้แตกกัน คำว่าอนันตริยกรรมเองก็ถูกนำมาใช้ในลักษณะความเปรียบเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น “In academia, the cardinal sin is plagiarism.” “อนันตริยกรรมในทางวิชาการ คือ การลอกเลียนวรรณกรรม” เป็นต้น (63) จากสำนวนต้นฉบับภาษาอังกฤษที่ไม่เหมาะกับการถอดคำต่อคำ ผู้วิจัยได้ปรับบทแปลโดยอิงตามความหมายเพื่อให้อ่านราบรื่นขึ้น ตามหลักการแปลแบบตีความของฉอง เตอิล (64) คำว่า “สัมพัทธนิยม” แปลจากภาษาอังกฤษว่า relativism ซึ่งเป็นคนละคำกับสัมพัทธภาพ (relativity) ความคิดลักษณะสัมพัทธนิยมนี้จะให้ความสำคัญกับเฉพาะการเปรียบเทียบกับบริบทรอบ

Objections and Reponses: The Charges of Incoherence and Relativism

Before one can begin to argue in favor of either an application or an appropriation of the Jain philosophy of relativity there are a couple of objections that must first be met.

There is, first, the criticism leveled by the traditional opponents of the Jain view – the other schools of Indian philosophy – that the Jain philosophy of relativity is incoherent, and that the ascription of contrary attributes to a single entity is self-contradictory.

This criticism, however, is easily met with the recognition that it is based on a misunderstanding of the system of *nayas*. As mentioned earlier, the Jain position is not that contrary attributions can be made of an entity *in the same sense*, but only in different senses and from different perspectives – perspectives which the Jains spend a great deal of time and energy delineating.

One may add that the schools that level this charge most insistently – the

การประยุกต์ใช้หรือการยึดถือทฤษฎีสัมพัทธภาพเซน
ผู้นั้นยังคงต้องเผชิญข้อคัดค้านสองสามข้อต่อไปนี้
เสียก่อน(65)

ประการแรก มีข้อวิพากษ์ที่ฝ่ายปฏิบัติดั้งเดิม
ต่อมุมมองเซน ซึ่งได้แก่สำนักคิดปรัชญาอินเดียนแนว
อื่นๆ ยกขึ้นกล่าวว่า ปรัชญาเซนในเรื่องสัมพัทธภาพ
นั้นไม่ปะติดปะต่อ และการระบุคุณสมบัติที่ขัดแย้ง
กันให้แก่วัตถุสิ่งเดิวนั้นเป็นการขัดแย้งในตนเอง

ที่ว่าหากตระหนักว่าข้อวิพากษ์นี้เกิดจากการ
เข้าใจระบบนยะผิดพลาด ก็จะแก้ไขได้อย่างง่ายดาย(66)
ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จุดยืนของเซนนั้นมีได้อ้างว่า
คุณสมบัติอันขัดแย้งกันจะใช้กล่าวถึงวัตถุหนึ่งได้ใน
ความหมายเดียวกัน แต่จะใช้ได้จากต่างความหมายและ
ต่างมุมมองกันเท่านั้น ซึ่งมุมมองเหล่านั้นเซนพากเพียร
อธิบายอย่างเต็มกำลัง(67)

อาจกล่าวเสริมได้ว่าสำนักคิดที่ยกข้อกล่าวหา
นี้ขึ้นยืนกรานมากที่สุด นั่นคือสำนักอโรวาทและพุทธ
นั้น แสดงตัวอย่างอมตะของสิ่งที่ชาวเซนจะเรียกว่า
เอกานตวาท เพราะผู้ถือแนวอโรวาทยืนยันว่า มีเพียง
สิ่งเดียวที่สามารถพูดได้ว่ามีอยู่จริงๆ ในจักรวาล

ด้าน และถือว่า ไม่มีความเป็นจริงอันสัมบูรณ์ จะมี
เฉพาะค่าความจริงที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์กัน
ระหว่างสิ่งต่างๆ

(65) รูปประโยคในภาษาอังกฤษเป็นกรรมจาก ผู้วิจัยได้
ปรับโครงสร้างเป็นกรรมจาก โดยเพิ่มประธาน
สมมติลงไปว่า “ผู้นั้น” เพื่อให้สอดคล้องกับคำว่า
“ผู้ใด” ด้วย

(66) รูปประโยคในภาษาอังกฤษเป็นกรรมจาก ผู้วิจัยได้
ปรับโครงสร้างเป็นกรรมจาก และสลับลำดับ
ใจความโดยกล่าวเงื่อนไขขึ้นก่อน เพื่อให้อ่านได้
อย่างราบรื่น

(67) ในต้นฉบับ แปลตรงตัวได้ว่า “ซึ่งเซนใช้เวลาและ
พลังงานอย่างมากในการอธิบาย” แต่สำนวนดังกล่าว
ฟังแปร่งหู ผู้วิจัยจึงปรับบทแปลให้ราบรื่น โดยอิง
ความหมายเป็นสำคัญ

Advaitins and Buddhists – articulate classic examples of what the Jains would call <i>ekāntavāda</i> – for the Advaitins affirm that only one entity can be coherently said to exist in the cosmos, the changeless and formless <i>nirguṇa</i> Brahman, and the Buddhists that the nature of reality is <i>śūnya</i>, or void. Since both schools only accept one facet of existence – continuity and change, respectively – as a proper basis for reflection, they would, of course, object to any position which accepts other principles as indicative of the character of reality – and this is the case; for these schools marshal similar charges against the realist Naiyāyikas, Vaiśeṣikas, and Mīmāṃsakas on the same basis – the impossibility of attributing, in <i>any</i> sense, contrary properties to one entity. Another criticism that has been leveled more recently against the Jain philosophy of relativity is that it operates in what could be called a ‘moral vacuum’ – that it cannot give an adequate grounding to moral claims – essentially, that it is a form of relativism.	กล่าวคือนิรคุณพรหมอันปราศจากการเปลี่ยนแปลงและปราศจากรูปแบบ ส่วนชาวพุทธกล่าวว่าธรรมชาติของความจริงคือ <i>สุญญะ (ศูนฺย)</i> (68)หรือความว่าง เนื่องจากทั้งสองสำนักยอมรับการดำรงอยู่เพียงแง่มุมเดียว คือเพียงความต่อเนื่องหรือเพียงความเปลี่ยนแปลงเท่านั้นตามลำดับ(69) ว่าเป็นรากฐานอันเหมาะสมที่จะสะท้อนความจริง สำนักทั้งสองจึงยอมคัดค้านจุดยืนใดๆ ก็ตามที่ยอมรับว่าหลักอื่นใดบ่งบอกคุณลักษณะของความจริง และก็เป็นเช่นนั้นจริงเสียด้วย (70)เพราะสำนักคิดเหล่านี้ก็ใช้ข้อกล่าวหาทำนองเดียวกันกับพวกไวยาสิกะ ไวเศสิกะ และมิมางสกะ ซึ่งมีลักษณะสามัญม ด้วยรากฐานเดียวกันคือความไม่อาจจะกำหนดคุณลักษณะอันขัดแย้งกันให้แก่วัตถุสิ่งเดียวได้ ไม่ว่าในความหมายใดๆ ข้อวิพากษ์อีกข้อหนึ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นกับปรัชญาสัมพัทธภาพเช่นเมื่อไม่นานมานี้คือ ข้อที่ว่าปรัชญานี้ดำเนินไปในสิ่งที่เรียกได้ว่า “สุญญากาศทางจริยธรรม” ข้อที่ว่าปรัชญานี้ไม่อาจเป็นรากฐานคำกล่าวอ้างทางจริยธรรมได้ดีพอ และที่สำคัญ ข้อที่ว่าปรัชญานี้เป็นรูปแบบหนึ่งของสัมพัทธนิยม (71)	(68) ในต้นฉบับใช้รูปภาษาสันสกฤต แต่ในวัฒนธรรมไทยซึ่งคุ้นเคยกับภาษาบาลีของพุทธนิกายเถรวาท รูปบาลีว่า <i>สุญญะ</i> เป็นที่รู้จักมากกว่า ทั้งสองคำมีความหมายเดียวกัน คือ ความว่าง ไทยรับมาใช้ทั้งสองรูปแต่ต่างความหมายกัน โดยใช้รูปแผลงจากบาลีว่า <i>สุญ</i> ในความหมายว่าว่างหรือสิ้นไป หายไป ส่วนรูปแผลงจากสันสกฤตว่า <i>ศูนฺย</i> ใช้ในความหมายชื่อตัวเลข และความหมายว่าจุดกลางหรือจุดรวมหรือแม้แต่หน่วยงาน ซึ่งนับว่าเป็นความหมายที่กลายไปจากความหมายดั้งเดิมอีกชั้นหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรใช้คำที่เป็นที่เข้าใจกันในภาษาไทยมากกว่าก่อนที่จะระบุคำดั้งเดิมไว้ในวงเล็บ (69) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษมีคำว่า “ตามลำดับ” ปรากฏอยู่ด้วย แต่ผู้วิจัยสังเกตว่าหากใช้คำนี้ต่อท้ายทันทีจะก่อให้เกิดความกำกวม (คืออาจเข้าใจว่าเปลี่ยนแปลงตามลำดับ มิใช่ลำดับของการกล่าวว่าเป็น) จึงเพิ่มคำว่า “เพียง” และ “เท่านั้น” เพื่อเอื้ออำนวยให้สร้างประโยคที่ชัดเจนขึ้น (70) คำแปลของสำนวนภาษาอังกฤษว่า <i>this is the case</i> นั้นไม่ควรใช้การถ่ายทอดคำต่อคำ ตัวอย่างเช่น “นี่คือกรณี” เพราะจะไม่สื่อความหมายอะไรเลยในภาษาไทย ผู้วิจัยจึงเลือกแปลโดยยึดความหมาย

With <i>syādvāda</i>, for instance, how can one claim, as the Jains do, that violence is evil? Does not <i>syādvāda</i>, if taken seriously, entail that violence is evil from one point of view, both good and evil from another point of view, of inexpressible moral character from another, etc.? This, essentially, is the charge that this philosophy constitutes a form of relativism in the modern sense – a charge frequently accompanied by the peculiar view that Jain thought is a form of skepticism. But this criticism is, like the first, based on a fundamental misconception of the Jain position. Recall the second rule of philosophical interpretation using <i>syādvāda</i> – that the <i>nayas</i>, the senses one invokes to articulate a truth-value for a given proposition, must be in harmony with the Jain conception of reality based on the absolute perspective of the <i>kevalin</i>, or Jina, Mahāvīra. Samantabhadra, in fact, addresses the question of violence in his <i>Āptamīmāṃsā</i> – the <i>locus classicus</i> for	ตัวอย่างเช่น หากใช้ <i>สยทวาท</i> เราจะกล่าวอ้างอย่างที่ว่าชาวเจนกล่าวได้อย่างไรว่าความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย ถ้าเราหมายความว่าความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายจากแล้ว จะมิกลายเป็นว่าความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายจากในมุมมองหนึ่ง มิใช่สิ่งชั่วช้าหรือก็คือดีนั่นเอง จากอีกมุมมองหนึ่ง ทั้งดีและชั่วจากอีกมุมมองหนึ่ง และมีลักษณะทางจริยธรรมอันอธิบายไม่ได้จากอีกมุมมองหนึ่ง ฯลฯ ละหรือ ที่สำคัญ นี่เป็นข้อกล่าวหาว่าปรัชญาที่ประกอบด้วยรูปแบบของสัมพัทธนิยมในความหมายแบบสมัยใหม่ เป็นข้อกล่าวหาที่มักควบคู่กับมุมมองเฉพาะ ว่าความคิดเจนเป็นรูปแบบหนึ่งของกังขาคติ (72) ทว่าเช่นเดียวกับข้อแรก ข้อวิพากษ์นี้ก็ตั้งอยู่บนความเข้าใจผิดพื้นฐานเกี่ยวกับจุดยืนของเจน ขอให้นึกถึงกฎข้อที่สองของการใช้ <i>สยทวาท</i> มาตีความปรัชญา ที่ว่า <i>นยะ</i> หรือความหมายที่เราหยิบยกขึ้นมา สำแดงค่าความจริงของประพจน์ที่กล่าว จะต้องเข้ากันได้กับแนวคิดของเจนว่าด้วยความจริง ตามมุมมองสัมบูรณ์ของ <i>เกวลิน</i> หรือพระมหาวิริชินเจ้า(73) อันที่จริงสมันตรภทรได้กล่าวถึงคำถามเรื่อง	(71) ประเด็นสำคัญข้อหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ภาษาไทย ซึ่งสร้างความยุ่งยากต่อการแปลภาษา อังกฤษไม่น้อย คือในภาษาเขียนโดยทั่วไปของภาษาไทย ไม่นิยมให้ปรากฏสรรพนามว่า “มัน” โดยไม่จำเป็น ขณะที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า <i>it</i> แทนสิ่งของและนามธรรมจนเป็นปกติ โดยปกติเมื่อเกิดกรณีดังกล่าว มักมีทางเลือกอยู่สองสามทางคือตัดคำสรรพนามทิ้งไปเลยโดยละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าหมายถึงสิ่งนั้น หรือกล่าวคำนั้นซ้ำลงไปประโยคแทนที่จะใช้สรรพนาม ทั้งสองวิธีนี้สามารถเลือกได้ตามความเหมาะสมแก่บริบท ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการซ้ำคำเพื่อให้ความหมายชัดเจน (72) ศัพท์ว่า “กังขาคติ” นั้นมาจากภาษาอังกฤษว่า <i>skepticism</i> หมายถึงความคลางแคลงสงสัยต่อทฤษฎีที่ตั้งไว้แล้ว และเรียกร่องข้อพิสูจน์หรือยืนยัน คำนี้พบว่ามีศัพท์ที่อยู่สองศัพท์ที่ใช้ในภาษาไทย คือ กังขาคติ และ วิมตินิยม อย่างไรก็ตามคำว่า “กังขา” ในกังขาคติ นั้นเป็นที่รู้จักในภาษาไทยมากกว่า ทำให้เข้าใจง่ายกว่าอีกคำหนึ่ง (73) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษแยกเป็นสองคำ คือจินะคำหนึ่ง และมหาวิระคำหนึ่ง ซึ่งหมายถึงบุคคลเดียวกัน ผู้วิจัยได้สมาสคำทั้งสองรวมกันเพื่อความสละสลวย

the application of the Jain philosophy of relativity to a whole range of philosophical and moral issues: Violence [literally, causing pain] to another is always evil, while causing [another] happiness is [always] good. Both unintentional and deliberate destruction [are evil]. Causing pain to oneself is always good, while [causing oneself] happiness is evil. Wise monks renounce attachment to both [pleasure and pain]. Samantrabhadra’s approach to the question, ‘Is violence, in some sense, good?’ reflects both the Jain philosophy of relativity as articulated in <i>syāvāda</i> and the profound Jain commitment to asceticism. Violence, in one sense (<i>syāt</i>) – the sense in which it is directed at others – is certainly (<i>eva</i>) evil. Violence, in another sense (<i>syāt</i>) – the sense in which it is directed at oneself in a Jain ascetic context, such as when one fasts for the purpose of ‘burning off’ bad <i>karma</i> – is certainly (<i>eva</i>) good.	ความรุนแรงไว้แล้วในคัมภีร์<i>อาปตมิมางสา</i> เป็นวรรคทอง(74)สำหรับการประยุกต์ใช้ปรัชญาสัมพัทธภาพ เชนกับประเด็นปรัชญาและจริยธรรมทั้งหมด ความรุนแรง [แปลตรงตัวว่าทำให้เจ็บปวด] ต่อผู้อื่นนั้นชั่วร้ายเสมอ ส่วนการทำให้ [ผู้อื่น] มีความสุขนั้นดี [เสมอ] การทำลายทั้งไม่ตั้งใจ และจงใจ [นั้นชั่วร้าย] การทำให้ตนเองเจ็บปวดนั้นดีเสมอ ส่วน [การทำให้ตนเองมีความสุข] นั้นชั่วร้าย ภิกษุ(75)ผู้ฉลาดย่อมสละความยึดติดทั้ง [ความพอใจ และความเจ็บปวด] การใช้วิธีของสมันตรภทรตอบคำถาม “ในบางความหมาย ความรุนแรงเป็นสิ่งดีหรือไม่” สะท้อนทั้งปรัชญาสัมพัทธภาพเชนดังที่แสดงไว้ใน<i>สยาทวาท</i> และข้อปฏิบัติอันลึกซึ้งของเชนกับการบำเพ็ญทุกรกิริยา(76) ความรุนแรงนั้น ในความหมายหนึ่ง (<i>สยาต</i>) ซึ่งเป็นความหมายที่มุ่งกระทำต่อผู้อื่น ย่อมชั่วร้ายเป็นแน่แท้ (<i>เอว</i>) และความรุนแรง ในอีกความหมายหนึ่ง (<i>สยาต</i>) คือความหมายที่มุ่งกระทำต่อตนเองในบริบทของการบำเพ็ญทุกรกิริยาในเชน เช่นอดอาหารเพื่อ	(74) ต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้คำว่า <i>locus classicus</i> ซึ่งเป็นภาษาละติน หมายถึงข้อความในวรรณกรรมที่มักถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวเสมอๆ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่ามีความหมายคล้ายกับคำว่า “วรรคทอง” ที่หมายถึงส่วนของวรรณคดีไม่ว่าร้อยแก้วหรือร้อยกรองที่ไพเราะเป็นพิเศษและเป็นที่ยึดจำหรือกล่าวขวัญมากกว่าส่วนอื่น (75) นักบวชเชนนั้นเรียกได้ว่าเป็นภิกษุเหมือนกับนักบวชในพระพุทธศาสนา เพราะมีวัตรปฏิบัติในการภิกขาจารคือเที่ยวบิณฑบาตเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงใช้คำนี้เมื่อตัวบทกล่าวถึงพระในศาสนาเชน (76) <i>asceticism</i> หมายถึงการดำรงชีวิตที่หลีกเลี่ยงจากความสุขสบาย หรือประพฤตินอนอยู่ในกรอบข้อจำกัดอันเคร่งครัด ในบริบทของศาสนาเชน วัตรปฏิบัติดังกล่าวยกระดับขึ้นไปจนถึงขั้นสุดโต่ง คืออดอาหารและทรมานตนเอง ซึ่งพระพุทธเจ้าเองก็ทรงบำเพ็ญมาก่อนจะตรัสรู้ คนไทยรู้จักวัตรปฏิบัติดังกล่าวจากพุทธประวัติ ในนามว่า ทุกรกิริยา หมายถึงสิ่งที่กระทำได้ยากลำบาก

Similarly, causing happiness to others is good, a source of merit, while (selfishly) pursuing one's own happiness – or better, one's own <i>pleasure</i> – is evil, an impediment on the path to liberation. In these first two senses combined violence is both evil and good. And finally, in another sense, the moral character of violence is inexpressible; for the Jina has transcended the pursuit of both pleasure and pain, and so, like the wise monk, is indifferent to both. But has Samantrabhadra really avoided the implications of relativism in his formulation of relativity? One might ask, once the truth-values of a given proposition, such as 'Violence is evil', have been specified, whether further specification is possible. Having established that violence directed at others is always evil, is it possible to apply <i>syādvāda</i> again to this claim? The result of such a second-level application would then be that violence directed at others is, in a sense, evil, but that, in another sense, it is good. This is where the test of	จุดประสงค์จะ “เผาผลาญ” กรรมชั่วนั้น ย่อมดีเป็นแน่แท้ (เอว) ในทางคล้ายคลึงกัน การสร้างสุขให้ผู้อื่นนั้นดี เป็นบ่อเกิดแห่งบุญ ขณะที่การไขว่คว้าหาความสุขของตนเอง (อย่างเห็นแก่ตัว) หรือที่ยิ่งกว่านั้นคือความพึงพอใจของคนนั้นชั่วร้าย เป็นสิ่งกีดขวางทางหลุดพ้น ในสองความหมายแรกรวมกัน ความรุนแรงนั้นทั้งชั่วร้ายและดี และในที่สุดได้อีกความหมายหนึ่ง ลักษณะทางจริยธรรมของความรุนแรงนั้นอธิบายไม่ได้ เพราะพระชินเจ้าอยู่เหนือการไขว่คว้าทั้งความสุขและความเจ็บปวด ฉะนั้น จึงทรงวางอุเบกขา(77)ต่อทั้งสองทาง ดังเช่นภิกษุผู้ฉลาด ทว่าสมันตรภัทรได้หลีกเลี่ยงนัยยะของสัมพัทธนิยมในการกำหนดสัมพัทธภาพของเขาจริงหรือ เมื่อได้มีการระบุค่าความจริงของประพจน์ที่กำหนดให้ เช่นว่า “ความรุนแรงนั้นชั่วร้าย” เราอาจจะถามว่าจะกระทำการชี้เฉพาะต่อไปได้หรือไม่(78) เมื่อตั้งไว้แล้วว่าความรุนแรงที่มุ่งกระทำต่อผู้อื่นนั้นชั่วร้ายเสมอ จะใช้ <i>สยาทวาท</i> กับคำกล่าวนี้อีกได้หรือไม่ ผลลัพธ์ของการประยุกต์ใช้ระดับที่สองเช่นนั้นจะ	(77) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้คำว่า is indifferent ซึ่งหมายความว่ารู้สึกไม่แตกต่าง รู้สึกเฉยๆ ซึ่งในภาษาไทยสามารถใช้คำว่า วางอุเบกขา (78) ต้นฉบับเป็นประโยคกรรมจาก ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตุจากแล้วเรียบเรียงประโยคให้เข้ากับโครงสร้างภาษาไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำส่วนของประโยคที่ว่า “เราอาจจะถามว่า” มาติดกับคำถามโดยตรง เพราะในต้นฉบับมีส่วนขยายยาวมาแทรกตรงกลาง ทำให้อ่านไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

correspondence with the normative claims of Jainism must again play its role. The conclusion that violence directed at others is also, in some sense, good, could conceivably be upheld by the assertion that such violence is justifiable if it is engaged in for the purpose of self-defense – or better, for the defense of another who is defenseless (such as a Jain monk). But is such a conclusion compatible with Jainism? Indeed, such claims have historically been made by the Jain community on behalf of both self-defense and the existence of Jain kings, who necessarily engage in violence as part of the pursuit of their royal duties. But it could be argued that such claims are simply false, given the normative Jain commitment to <i>ahimsā</i> (which seems to be Jaini’s position). Clearly, <i>syādvāda</i> lends itself to some form of situational ethics – and rightly so. But what if one is confronted with the specific claim, ‘Violence directed at others for the sake of one’s own pleasure is good’? Short of the possibility	กลายเป็นว่า ความรุนแรงที่มุ่งกระทำต่อผู้อื่นนั้นในบางความหมายก็ชั่วร้าย แต่ว่าในอีกความหมายหนึ่งดี และนี่คือจุดที่การทดสอบความเกี่ยวข้องกับคำกล่าวที่เป็นบรรทัดฐานของเซนจะต้องมีบทบาทอีกครั้งหนึ่ง ข้อสรุปที่ว่าความรุนแรงที่มุ่งกระทำต่อผู้อื่นในบางความหมายก็ดีด้วยนั้น อาจพอคิดหาข้อสนับสนุนได้ด้วยการกล่าวว่า ความรุนแรงในลักษณะนั้นเป็นสิ่งชอบธรรมได้ หากก่อขึ้นโดยประสงค์จะป้องกันตัว หรือที่ยิ่งกว่านั้นคือป้องกันผู้อื่นที่ป้องกันตัวไม่ได้ (เช่นพระเซน) แต่ข้อสรุปดังกล่าวเข้ากับศาสนาเซนได้จริงหรือ จริงอยู่ในประวัติศาสตร์ชุมชนชาวเซนเคยกล่าวไว้คั้งนั้น(79) ทั้งเพื่อป้องกันตัวเอง และเพื่อปกป้องความดำรงอยู่ของบรรดากษัตริย์เซน ซึ่งจำเป็นต้องข้องเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติราชกิจ ทว่าก็แย้งได้ว่าข้ออ้างนั้นผิดโดยสิ้นเชิง(80) เมื่อดูจากข้อผูกมัดกับบอหิงสาตามบรรทัดฐานของเซน (ซึ่งดูจะเป็นจุดยืนของชาวเซน) แน่ชัดว่า <i>สยาทวาท</i> สนับสนุนรูปแบบจริยธรรมบางประการที่อิงสถานการณ์ และสนับสนุนอย่างชอบ	(79) ต้นฉบับเป็นประโยคกรรมจาก ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างให้เป็นกรรตุจาก (80) คำว่า simply ในที่นี้มีได้มีความหมายว่า “อย่างง่าย ๆ” แต่มีความหมายว่า absolutely, altogether ซึ่งในภาษาไทยสามารถแปลได้หลายอย่างขึ้นอยู่กับบริบทในที่นี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “โดยสิ้นเชิง” ซึ่งเป็นคำที่เข้ากับคำว่า “ผิด” (81) คำว่า short of ซึ่งโดยปกติมีความหมายว่า ขาดหรือไม่เพียงพอ ในบริบทนี้หมายถึงการไม่พูดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือละทิ้งสิ่งนั้นออกไปจากประเด็นการอภิปราย ผู้วิจัยจึงเลือกยึดการแปลแบบตีความ

that such violence, engaged in to sufficient degrees, would eventually so sicken one that one would renounce it and adopt a life of nonviolence – as the Buddhist tradition claims happened in the case of King Aśoka – one would be hard-pressed to find a perspective acceptable from within the Jain worldview supportive of such a claim. Again, the limiting factor upon the universalization of the Jain philosophy of relativity is the fact that the perspective from which particular truth-claims can be affirmed must finally be coherent with the total Jain worldview. The objection, of course, could be leveled at this point that the introduction of this principle of limitation – the absolute perspective of the enlightened Jina – is arbitrary, and is finally incoherent with the philosophy of relativity as a whole. This objection, however, is met with the claim that the necessity of an absolute perspective is itself an entailment of the philosophy of relativity, consistently applied. Ācārya	ธรรมด้วย แต่ถ้าหากเราต้องเผชิญกับคำกล่าวอ้างที่เจาะจงว่า “ความรุนแรงที่มุ่งต่อผู้อื่นเพื่อความพอใจของคนนั้นดี” ถ้าหากไม่กล่าวถึง(81)ความเป็นไปได้ที่เมื่อกระทำความรุนแรงเช่นนั้นไปถึงจุดหนึ่งทีพอเพียง จะทำให้ในที่สุดผู้นั้นถึงกับเหนื่อยหน่ายจนสละละทิ้งแล้วหันมาใช้ชีวิตแนวอหิงสา(82) ดังเช่นที่สำนักพุทธกล่าวอ้างว่าเกิดในกรณีพระเจ้าอโศก ผู้นั้นจะต้องลำบากอย่างหนัก หากจะหามุมมองที่ยอมรับได้จากภายในมุมมองโลกของเซนที่สนับสนุนคำกล่าวเช่นนั้น อีกครั้ง ปัจจัยที่จำกัดการนำทฤษฎีสัมพัทธภาพของเซนมาใช้กับทุกสิ่ง(83) คือข้อเท็จจริงที่ว่า มุมมองที่ใช้ได้กับคำกล่าวอ้างความจริงเฉพาะนั้น ท้ายที่สุดจะต้องเชื่อมโยงกับมุมมองโลกโดยภาพรวมของเซน แน่นอนว่า ณ จุดนี้เราอาจยกข้อคัดค้านขึ้นได้ว่า(84)การนำหลักการของข้อจำกัดนี้มาใช้ กล่าวคือ มุมมองสัมบูรณ์ของพระชินเจ้า(85)ผู้ตรัสรู้ นั้นเป็นการทำตามอำเภอใจ และท้ายที่สุดก็ไม่เชื่อมโยงกับปรัชญาสัมพัทธภาพในภาพรวม อย่างไรก็ตามข้อค้านนี้ตอบ	(82) คำว่า “อหิงสา” (ซึ่งมิได้ใช้ตัวเอียง) ในที่นี้แปลจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า nonviolence ซึ่งเป็นคำเดียวกับศัพท์ภาษาสันสกฤตว่า <i>ahimsā</i> ที่ปรากฏอยู่ในตัวบทนี้มากมาย ผู้แปลใช้คำนี้ในฐานะคำศัพท์ภาษาไทยที่เป็นที่รู้จักกันคืออยู่แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องแปลหรืออธิบายอีก (83) คำว่า universalization ในที่นี้เป็นคำศัพท์ที่สร้างขึ้น โดยการลงวิภक्तिปัจจัยแบบในภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่อาจแปลเป็นภาษาไทยเพียงคำเดียวได้ ผู้วิจัยจึงแปลโดยยึดตามความหมาย โดยใช้โครงสร้าง “นำ...มาใช้กับทุกสิ่ง” (84) ในประโยคต้นฉบับเป็นรูปกรรมาจก ผู้วิจัยได้ปรับให้เป็นรูปกรรตุวจากโดยวิธีสมมติประธาน คือ “เรา” รวมทั้งปรับโครงสร้างประโยคให้เข้ากับภาษาไทย (85) คำว่า “พระชินเจ้า” นี้ ผู้วิจัยใช้แนวเทียบเคียงจากการแปลคำ Buddha ว่าพระพุทธเจ้า จึงเรียกศาสดาของศาสนาเซนว่าพระชินเจ้า อย่างไรก็ตาม มีข้อควรกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า คำว่า ชินะ หรือแม้แต่คำว่า พระชินเจ้า ก็ตาม ก็ล้วนหมายความถึงพระพุทธเจ้าด้วย โดยความหมายว่าพระองค์เป็นผู้ชนะ (มารและกิเลสทั้งปวง) ดังเช่นในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา “ชินาลังการ” ซึ่งมีคำอธิบาย

Mahārajñā explains this in the following passage: It has been said that the sevenfold predication can be applicable with respect to each and every attribute of a substance. If so is the non-absolutism ... itself available to the system of sevenfold predication? If the reply is in the affirmative, the predication of negation (that is, the second among the seven propositions) would be a kind of absolutism. And in this way non-absolutism would not be a universally applicable doctrine. ... The propounder of non-absolutism ... admits both non-absolutism and absolutism in their proper perspective. This is why the system of sevenfold predication is applicable to non-absolutism ... itself in the following manner: 1. There is absolutism in some respect. 2. There is non-absolutism in some respect.	โต้ได้โดยข้อที่ว่าความจำเป็นของมุมมองสัมบูรณ์เอง นั่นคือการนำปรัชญาสัมพัทธภาพมาประยุกต์ใช้อย่างคงเส้นคงวา อาจารย์มหาปรัชญาอริยาบยไว้ในข้อความต่อไปนี้ กล่าวกันว่าการพยากรณ์แบบสัจปติภังคี นำมาใช้ได้ตามคุณลักษณะแต่ละประการและทุกๆ ประการของสิ่งหนึ่ง หากเป็นเช่นนั้นนั้น อสัมบูรณ์นิยม... เองนำมาใช้กับระบบพยากรณ์แบบสัจปติภังคีนี้ได้หรือไม่ หากตอบว่าได้ การวินิจฉัยทางปฏิเสธ (นั่นคือข้อสอง จากข้อเสนอเจ็ดข้อ) จะเป็นสัมบูรณ์นิยมอย่างหนึ่ง และโดยลักษณะเช่นนี้ อสัมบูรณ์นิยมจะมีใช้หลักการที่ใช้ได้กับทุกสิ่ง... ผู้สำแดงอสัมบูรณ์นิยม... ยอมรับทั้งอสัมบูรณ์นิยมและสัมบูรณ์นิยมในมุมมองที่เหมาะสมของแต่ละด้าน นี่เป็นเหตุที่ระบบพยากรณ์สัจปติภังคินั้นใช้ได้กับอสัมบูรณ์นิยม... เองด้วย โดยอาการต่อไปนี้ 1. มีสัมบูรณ์นิยม ในบางลักษณะ 2. มีอสัมบูรณ์นิยม ในบางลักษณะ	ว่า “คัมภีร์แสดงเครื่องประดับพระชินเจ้า” รวมทั้งคัมภีร์ “ชินจริต” คือประวัติของพระชินเจ้า ทั้งสองคัมภีร์นี้รจนาโดยพระภิกษุในพระพุทธศาสนา และกล่าวถึงพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น แม้กระทั่งในคาถาชินบัญญัติซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในประเทศไทยก็เรียกพระพุทธเจ้าว่าชินะ ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าคำว่า ชินะ ก็คือ พระชินเจ้า ก็ดี นี่เป็นภาษาสาธนะของทั้งพระโคตมพุทธเจ้าและพระมหาวิระ แต่ในบริบทของหนังสือเล่มนี้ซึ่งมุ่งกล่าวเฉพาะศาสนาเซน ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้คำนี้ในหมายถึงเฉพาะพระมหาวิระพระองค์เดียว จะไม่ก่อให้เกิดความสับสนแต่ประการใด

3. There are both absolutism and non-absolutism in some respect. 4. There is indescribability in some respect. 5. There is absolutism and indescribability in some respect. 6. There is non-absolutism and indescribability in some respect. 7. There is absolutism, non-absolutism, and indescribability in some respect. The affirmation of an absolute perspective in the Jain philosophy of relativity is thus not an ad hoc introduction, but an <i>entailment</i> of this philosophy applied consistently <i>to itself</i>. In response to this claim, one might still object that, with respect to the question of violence, it is not the claim of non-absolutism that needs to be exempted from being relativized, but a secondary claim about the acceptability of violence. It must be pointed out here, though, that the <i>Jainadarśana</i> as a whole is conceived as an internally coherent system, and the various claims that constitute it as	3. มีทั้งสัมบูรณ์นิยมและอสัมบูรณ์นิยม ใน บางลักษณะ 4. มีความอธิบายไม่ได้ ในบางลักษณะ 5. มีสัมบูรณ์นิยม และความอธิบายไม่ได้ ใน บางลักษณะ 6. มีอสัมบูรณ์นิยม และความอธิบายไม่ได้ ในบางลักษณะ 7. มีสัมบูรณ์นิยม อสัมบูรณ์นิยม และความ อธิบายไม่ได้ ในบางลักษณะ การกล่าวรับรองมุมมองสัมบูรณ์ในปรัชญา เชนว่าด้วยสัมพัทธภาพจึงมิใช่การนำมาใช้เป็นการ เฉพาะกิจ (86) แต่เป็นการนำปรัชญานี้มาประยุกต์ใช้ อย่างสอดคล้องกับตัวมันเอง เพื่อจะตอบโต้คำกล่าวอ้างนี้ บางคนอาจยัง ค้านว่า หากพิจารณาตามประเด็นคำถามความรุนแรง สิ่งที่จะต้องยกเว้นจากการนำมาเชื่อมโยงสัมพัทธ ภาพกันมิใช่คำกล่าวอ้างเกี่ยวกับสัมบูรณ์ภาพ หากแต่ เป็นคำกล่าวชั้นรองที่ว่าด้วยความยอมรับได้ของความ รุนแรงต่างหาก(87) กระนั้นก็จะต้องชี้ไว้ในที่นี้ว่าชน ทรรสนะทั้งหมดเป็นที่รับรู้กันในฐานะระบบที่	(86) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้วลีภาษาละตินว่า ad hoc (for this) ซึ่งมีความหมายว่าการใช้กับกรณีทีพุดถึง เท่านั้น หรือในภาษาไทยมักใช้ว่า เฉพาะกิจ (87) ต้นฉบับภาษาอังกฤษกล่าวว่า “...it is not the claim of non-absolutism that needs to be exempted from being relativized, but a secondary claim about the acceptability of violence.” หากแปลไป ตามลำดับก็จะเข้าใจยากและเป็นภาษาไทยที่แปร่ง ผู้วิจัยจึงได้ปรับโครงสร้างประโยคโดยแยกส่วน ประโยคดังนี้ it is not the claim of non-absolutism (1) that needs to be exempted from being relativized, (2) but a secondary claim about the acceptability of violence.(3) และเรียบเรียงใหม่โดยการสลับลำดับเป็น (2) (1) (3) เพื่อให้เหมาะกับโครงสร้างภาษาไทยและช่วยให้ ผู้อ่านไม่สับสน ทว่ายังคงความหมายครบถ้วน ตามเดิม (88) ในภาษาอังกฤษใช้โครงสร้างแบบคู่ขนาน โดยละ กริยาเสียในครั้งที่สอง ดังต่อไปนี้ ...The <i>Jainadarśana</i> as a whole <u>is conceived as</u> an internally coherent system, and the various claims that constitute it (are conceived) as implying one another... อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าหากตัดส่วนที่วงเล็บ ออกก็จะไม่เสียความแต่อย่างใด จึงมิได้แปลซ้ำคำ

implying one another. <i>Ahimsā</i> thus remains a constant within this system of relativity. <i>Ahimsā</i> or Assimilation? The Question of Intellectual ‘Violence’ As alluded to earlier, <i>syādvāda</i> has frequently been characterized and promoted by its contemporary interpreters as ‘intellectual <i>ahimsā</i>’. By this is meant a practice of nonviolence extended to the realm of philosophical discourse, a kind of charity toward other philosophical positions and their possible insights into the character of reality. Such an approach is rooted not in mere notions of ‘tolerance’ – often connected in modernity with the trivialization of religion – but in the very nature of the cosmos itself. Specifically, it is rooted in the fact that reality is multi faceted (<i>anekānta</i>) and thus amenable to multiple, non-exclusive perspectives, and that nonviolence (<i>ahimsā</i>) is an essential component of the Jain path to liberation, rooted in the metaphysics of the soul	เชื่อม โยงกันภายใน และคำกล่าวอ้างหลากหลายที่ประกอบกันเป็นระบบนี้บ่งบอกถึงนัยกันและกัน(88) <i>อหิงสา</i>จึงยังคงที่ภายในระบบสัมพัทธภาพนี้ <i>อหิงสา</i>หรือการดูดกลืน:(89) คำถามว่าด้วย “ความรุนแรง” ทางความคิด(90) ดังที่กล่าวถึงไว้ก่อนหน้านี้ ผู้ตีความร่วมสมัยมักบรรยายลักษณะและเผยแพร่<i>สยาทวา</i>ทว่าเป็น “<i>อหิงสาทางความคิด</i>” (91)คำนี้หมายความว่า การปฏิบัติตามหลักอหิงสานั้นขยายไปถึงด้านวาจาธรรมทางปรัชญา เป็นเหมือนการเอื้อแก่จุดยืนทางปรัชญาอื่นๆ และความหยั่งรู้ของจุดยืนเหล่านั้นที่เป็นไปได้ต่อลักษณะของความจริง วิธีดังกล่าวฝังรากอยู่มิใช่แต่ในความคิดเรื่อง “การยอมรับผู้อื่น”(92) ซึ่งมักจะเกี่ยวพันกับความเป็นสมัยใหม่และการลดบทบาทสำคัญของศาสนาเท่านั้น แต่ฝังรากอยู่ในธรรมชาติแท้จริงของจักรวาลเองที่เดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อเท็จจริงที่ว่า ความจริงมีหลายนัย (<i>อนekanant</i>) จึงลงรอยกับมุมมองที่หลากหลายและไม่เฉพาะเจาะจง และที่ว่าการไม่ใช้ความรุนแรง (<i>อหิงสา</i>) นั้นเป็นแก่นหลักของเส้นทาง	(89) ศัพท์ภาษาอังกฤษว่า assimilation นี้ โดยปกติหมายถึงการผนวกรวมหรือการควมรวม เช่นในกรณีการควมรวมกิจการ ทว่าในบริบทนี้คำว่าผนวกรวมหรือควมรวมอาจยังไม่เพียงพอจะใช้ถ่ายทอดความหมายที่แท้จริง เพราะจากเนื้อหา ผู้กล่าวหาศาสนาเซนได้โจมตีในทำนองว่าศาสนาเซนอ้างว่ามุมมองของคนเป็นมุมมองที่ครอบคลุมมุมมองอื่นทั้งหมด พฤติกรรมดังกล่าวจึงมิใช่เพียงการผนวกรวมหรือควมรวม ซึ่งยังมีนัยยะของความเท่าเทียมกันอยู่บ้าง แต่เป็นลักษณะของการกลืนกินอย่างหมดจดมากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ศัพท์คำว่า “ดูดกลืน” ซึ่งแสดงระดับการรวมที่มากกว่าการผนวกรวมหรือควมรวม และยังมีแง่ลบอีกด้วย จึงเหมาะกับการใช้แปลข้อกล่าวหา ที่ควรต้องใช้คำแง่ลบ (90) ในกรณีนี้ “<i>ความรุนแรงทางความคิด</i>” มิได้หมายถึงการคิดจะกระทำรุนแรงต่อผู้อื่น (เช่นคิดจะฆ่า) แต่หมายถึงการเบียดเบียนแนวคิดของผู้อื่นด้วยการคัดค้านหรือโจมตีแนวคิดเหล่านั้นว่าผิด ฉะนั้น <i>อหิงสาทางความคิด</i> จึงหมายถึงการยอมรับความคิดผู้อื่นอย่างสงบ ไม่ถกเถียงหรือโจมตี (91) ประโยคต้นฉบับเป็นกรรมาจก ผู้วิจัยจึงปรับเป็นกรรตุวาท (92) คำว่า “<i>การยอมรับผู้อื่น</i>” นี้ แปลจากภาษาอังกฤษว่า

(<i>jīva</i>). Violent, delusory passions (<i>rāgadveṣamoha</i>), such as those involved in one-sided attachment to particular views, attract soul-obscuring karmic matter to the <i>jīva</i> and hinder its progress toward <i>kevalajñāna</i> and liberation. This is why Haribhadra affirms that ‘those great graspers at unprofitable argument due to pride and ignorance should be renounced by those desirous of liberation. In reality, those desirous of liberation should have no attachment to grasping anywhere.’ In other words, one who engages in philosophical debate and makes assertions without qualification, affirming the exclusive truth of only one point of view, not only fails to express the truth by failing to take into account the many possible perspectives from which a proposition may be validly asserted, but also runs the risk of arousing unwanted passions (such as competitiveness, defensiveness, or anger) in the course of one’s discussion and thus further enmeshing oneself in the process of <i>saṃsāra</i> (birth, death, and rebirth). This,	แห่งเช่นผู้ความหลุดพ้น ฟังร่ากอยู่ในระดับอภิปรัชญาของจิตวิญญาณ (ชีวะ) อารมณ์อันรุนแรงและล่อลวง (รากเหตุยโมห – รากะ โทสะ โมหะ) (93) ดังเช่นที่ทำให้ห้องติดอยู่เพียงด้านเดียวในมุมมองเฉพาะบางมุม ได้โน้มนำวัตถุแห่งกรรมอันบดบังจิตวิญญาณมาสู่ชีวะและกิดขวางหนทางเจริญไปสู่ <i>เกวลชญาณ</i> (<i>เกวลชญาณ</i>) (94) และความหลุดพ้น นี่เป็นเหตุที่หริภทฺรกล่าววว่า “บรรดาผู้ยึดติดกับการถกเถียงอันหาประโยชน์มิได้ด้วยเหตุแห่งมานะ(95)และอวิชา(96)นั้น เหล่าผู้ปรารถนาจะหลุดพ้น ฟังเลิกสนใจเสียในความจริง เหล่าผู้ปรารถนาจะหลุดพ้น มิควรมีความยึดติดจับฉวยที่ใดๆ เลย” กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ใดเข้าร่วมถกเถียงทางปรัชญาและกล่าวยืนยันล่อยๆ โดยปราศจากการให้น้ำหนัก และประกาศความจริงเฉพาะของเพียงมุมมองเดียว ผู้ นั้นไม่เพียงมีอาจสำแดงความจริงเพราะไม่ได้รวมมุมมองที่เป็นไปได้อีกหลายมุมมองที่ประพจน์นั้นจะใช้ได้อย่างสมเหตุผลเข้าไว้ด้วยแล้ว แต่ยังเสี่ยงกับการกระตุ้นอารมณ์อันไม่พึงปรารถนาอีกด้วย (เช่นความแก่งแย่งชิงดี ความหวงแหนปกป้อง หรือความโกรธ)	tolerance ซึ่งโดยปกติมักแปลว่า “ขันติธรรม” แต่ในบริบทนี้แปลตรงๆ ได้ยาก เพราะมีนัยยะของการยอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งคำว่าขันติธรรมในภาษาไทยไม่สื่อความหมายดังกล่าวชัดเจนเพียงพอ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “การยอมรับผู้อื่น” แทน (93) คำว่า “รากเหตุยโมห” นี้เป็นศัพท์สันสกฤตซึ่งประกอบจากศัพท์สามคำว่า ราก เหตุย และ โมห ซึ่งในภาษาไทยมักปรากฏในรูปบาลีว่า รากะ โทสะ โมหะ แปลเป็นภาษาไทยง่ายๆ ว่า ความใคร่ ความโกรธ และความหลง ทว่าในบริบททางพระพุทธศาสนา คำว่า รากะ ในที่นี้ มักใช้คำว่า โลภะ คือความโลภแทนที่มากกว่า ดังที่เราัมักพูดกันบ่อยๆ ว่า โลก โกรธ หลง นั่นเอง ในที่นี้ผู้วิจัยเพิ่มศัพท์ รากะ โทสะ โมหะ ลงไปในวงเล็บด้วยเพราะจะทำให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจความหมายได้ทันที (94) “<i>เกวลชญาณ</i>” คือความรู้ในระดับที่ทำลายกรรมและกิเลส ซึ่งทำให้บรรลุถึงความหลุดพ้น ทางพระพุทธศาสนาใช้ว่า <i>อัสวัคชญาณ</i> (95) คำว่า “<i>มานะ</i>” หมายถึงความถือว่าตนดีกว่าเขา หรือเสมอกับเขา เป็นต้น (96) คำว่า “<i>อวิชา</i>” หมายถึงความไม่รู้ ทั้งสองคำนี้มี ความหมายเข้ากับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า pride และ ignorance เป็นอย่างดี และส่วนใหญ่จะใช้เป็นคำ

essentially, is the logic of the argument of those who claim that the Jain philosophy of relativity articulates an ethic of ‘intellectual <i>ahimsā</i>’. It is also the case, however, that this doctrine has historically served as a powerful polemical weapon in the hands of Jain logicians against the adherents of rival schools of thought – portrayed as examples of <i>ekāntavāda</i>. Indeed, it may be argued that the characterization of Jain doctrines of relativity as constituting a form of intellectual <i>ahimsā</i> is a false one. This charge is two-pronged; that is, it can be made from two perspectives – one historical and the other philosophical. In much of both the scholarly and the popular literature of the last couple of centuries on the religions of South Asia, a great deal has been made of the supposedly “tolerant” character of these religions, particularly in contrast with the alleged doctrinal rigidity (or stability, depending upon the author’s evaluative stance) of the monotheistic traditions of the West: Judaism, Christianity and Islam.	เพียงเพื่อการถกเถียงของตน ทำให้ข้องอยู่กับวิถีสงสาร (การเวียนว่ายตายเกิด)(97) มากขึ้น โดยแก่นแล้วนี่คือ ตระการการถกเถียงของบรรดาผู้ที่อ้างว่าปรัชญา สัมพัทธภาพเซนสนับสนุนหลักจริยธรรมของ “อหิงสา ทางความคิด” อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องจริงด้วยว่าในทาง ประวัติศาสตร์หลักการนี้ได้ใช้เป็นอาวุธอันทรงพลังใน มือนักตรรกะเซนที่ใช้ถกเถียงกับบรรดาอนุศิษย์ของ สำนักทางปรัชญาที่เป็นปฏิปักษ์กัน ซึ่งเซนเรียกว่าเป็น ตัวอย่างของ <i>เอกานตวาท</i> อันที่จริงอาจแย้งได้ว่า การ บ่งชี้ลักษณะว่าหลักสัมพัทธภาพของเซนสร้างรูปแบบ ของอหิงสาทางความคิดนั้นเป็นสิ่งที่ผิด ข้อกล่าวหานี้มี สองแขนง(98) กล่าวคือสามารถกระทำได้จากสอง มุมมอง ทั้งจากมุมมองทางประวัติศาสตร์และทาง ปรัชญา ช่วงสองสามศตวรรษที่ผ่านมา มีวรรณกรรม จำนวนมากทั้งเชิงวิชาการและทั่วไปเกี่ยวกับศาสนา ต่างๆ ในเอเชียได้กล่าวถึงลักษณะที่น่าจะ “ยอมรับ ผู้อื่น” ของศาสนาเหล่านี้(99) โดยเฉพาะที่ต่างกับหลัก คำสอนซึ่งว่ากันว่าเข้มงวด (หรือจะเรียกว่ามั่นคงก็ได้	แปลของคำสองคำดังกล่าวด้วย แม้ว่าจะเป็นคำที่มา จากทางพุทธศาสนา แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันอย่าง แพร่หลาย (97) แม้ว่าในต้นฉบับจะใช้คำว่า <i>samsāra</i> (birth, death, and rebirth) ซึ่งอาจแปลตรงตัวได้ว่า “สงสาร (เกิด ตาย และเกิดอีก)” ทว่าคำพ้องคำว่า “สงสาร” นั้นใน ภาษาไทยมีความหมายไปเลยอีกอย่างหนึ่ง คือ หมายถึงความทุกข์ ดังนั้นจึงต้องเติมคำว่า “วิถีสงสาร” ให้ เป็น “วิถีสงสาร” เพื่อให้ตรงกับความนิยมในการใช้ ภาษา อนึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดนี้เป็นที่เข้าใจดีในหมู่ ผู้อ่านชาวไทยอยู่แล้ว ฉะนั้นคำอธิบายในวงเล็บที่ว่า “เกิด ตาย และเกิดอีก” นั้น ในภาษาไทยมีสำนวน เฉพาะที่หมายถึงแนวคิดนี้โดยตรง นั่นคือ “การเวียน วายตายเกิด” นั่นเอง ผู้วิจัยจึงใช้คำนี้เพราะเป็นคำที่ สละสลวยและมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษทุก ประการ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการแปลแบบตีความ ของฉอง เคนลิต ซึ่งยึดความหมายเป็นหลักโดยไม่ สนใจถ้อยคำของภาษาต้นฉบับ (98) ถ้อยคำสำนวนในภาษาอังกฤษนั้นเป็นโวหาร คือคำ ว่า two-pronged ซึ่งแปลตรงตัวว่ามี “สองง่าม” เป็น การเปรียบข้อกล่าวหานี้กับอุปกรณ์หรืออาวุธใดๆ ที่มีปลายเป็นซี่หรือง่ามอันแหลมคมสองแฉก เช่น ส้อม สำหรับขังเนื้อ ทำให้ผู้อ่านนึกถึงความหมายแฝง

In this literature, the indigenous traditions of South Asia – primarily Vedāntic Hinduism – are typically depicted as capable of accommodating within themselves an enormous variety of doctrines and practices, an internal diversity which would, it is generally presumed, never be countenanced by the orthodoxy-obsessed religions of the West. Modern Vedāntic descriptions of Hinduism, for example, as ‘not a religion, but religion itself in its most universal and deepest significance’, and its Indological equivalent, the image of Hinduism as ‘a vast sponge, which absorbs all that enters it without ceasing to be itself’, are well-known expressions of the view that accommodation of diversity is definitive of Hindu religiosity. Probably less well known than these depictions of Hindu accommodation of diversity, but arising from similar historical circumstances and concerns, is the twentieth-century depiction of Jainism, too, as a religion characterized throughout its history by peaceful	ขึ้นอยู่กับจุดยืนในการให้คุณค่าของผู้เขียน) อันเป็นของชนบเอกเทวนิยมแบบตะวันตก ได้แก่ศาสนาฮินดู ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ในวรรณกรรมนี้ โดยทั่วไปมักพรรณนาว่า (100)ชนบพื้นเมืองของเอเชียใต้ ซึ่งคือศาสนาฮินดูแบบเวทานตะเป็นหลักนั้น สามารถบรรจุรวมหลักคำสอนและหลักปฏิบัติอันหลากหลายเข้าไปภายในตนเอง เป็นความหลากหลายภายในซึ่งเป็นที่เข้าใจกัน โดยทั่วไปว่า จะไม่มีวันลงรอยศาสนาตะวันตกที่ยึดติดกับแบบแผนได้ คำอธิบายศาสนาฮินดูแบบเวทานตะสมัยใหม่ ดังตัวอย่างเช่นที่ว่า “มิใช่ศาสนา แต่เป็นตัวหลักคำสอนเองในนัยที่เป็นสากลและลึกที่สุด”(101) และสิ่งที่เทียบกันได้ในทางภารตวิทยา คือภาพของศาสนาฮินดูที่เป็น “ฟองน้ำใหญ่ที่ดูดซับทุกสิ่งเข้าไปหา โดยไม่สูญเสียความเป็นตัวเอง” เป็นการแสดงมุมมองอันเป็นรู้จักกันดีที่ว่า คำจำกัดความศาสนภาวะของฮินดูคือการให้พื้นที่แก่ความหลากหลาย(102) คำอธิบายที่อาจจะรู้จักกันน้อยกว่าคำอธิบายที่ว่าศาสนาฮินดูให้พื้นที่แก่ความหลากหลาย แต่ก็เกิดขึ้นจากสภาพทางประวัติศาสตร์และความคิดอัน	แห่งการทีมแทงได้อย่างชัดเจน ทว่าเป็นเรื่องบังเอิญว่าในภาษาไทย คำว่า “สองง่าม” ซึ่งควรจะใช้แปลคำนี้ได้ดีนั้น มักปรากฏร่วมกับคำว่า “สองแ่ง” เป็น “สองแ่งสองง่าม” ซึ่งมีความหมายไปทางวาจาหยาบ โหลน ผู้วิจัยจึงนึกเทียบเคียงว่าคำว่า prong นี้จะปรากฏในที่ใดอีกบ้าง และเห็นว่ามิใช่อีกที่หนึ่ง หมายถึงกิ่งหรือแขนงของเขากวาง เป็นอันยุติว่าคำแปลในที่นี้ควรใช้ว่า “สองแขนง” (99) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนลำดับข้อมูลของประโยคนี้ด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมีส่วนขยายที่ยาวมากและหากเรียบเรียงไม่ดีจะสร้างความกำกวมได้อีกด้วย เช่นหากเรียบเรียงส่วนข้อมูลที่ว่า “ช่วงสองสามศตวรรษที่ผ่านมา” ไว้แทรกกลางระหว่างคำว่า “วรรณกรรมเชิงวิชาการและทั่วไป” กับ “เกี่ยวกับศาสนาต่างๆ ในเอเชียใต้” ก็จะแยกส่วนขยายออกห่างกันมากเกินไป แต่หากนำมาต่อท้ายก็อาจเกิดความกำกวมว่า หมายถึงศาสนาต่างๆ เฉพาะในช่วงสองสามศตวรรษที่ผ่านมา มิหนำซ้ำประโยคต้นฉบับยังมีปัญหาอีกว่า ส่วนที่ตามมามีลักษณะกรรมวาจกอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าในประโยคผู้วิจัยนำหลักการแปลแบบตีความมาใช้อย่างเต็มที่ คือสกัดข้อมูลออกมาจากประโยคเดิมให้ครบถ้วน แล้วเรียบเรียงขึ้นใหม่ด้วยตนเองให้

toleration, in the realm of philosophy, of multiple points of view. It has been claimed that the Jain system of philosophical analysis embodies ‘intellectual <i>ahimsā</i>’ – an extension of the central ethical principle of the Jain path into the realm of religious and philosophical discourse. In particular, the Jain doctrines of relativity have been claimed by a number of scholars to articulate an ethic of tolerance toward non-Jain religious and philosophical perspectives, whose assimilation within a Jain intellectual framework they also serve to facilitate. But is this an adequate reading of these doctrines? One might, of course, have suspicions about whether the concept of ‘intellectual <i>ahimsā</i>’ actually reflects the orientations of the authors of the premodern Jain texts in which these doctrines of relativity are formulated, particularly given their tendency toward sharp polemic – Haribhadrasūri being a notable exception. Might the ‘discovery’ of	ใกล้เคียงกัน คือคำอธิบายสมัยศตวรรษที่ 20 เกี่ยวกับศาสนาเซนว่าเป็นศาสนาที่รู้จักกันมาตลอดช่วงประวัติศาสตร์ว่ายอมรับมุมมองอันหลากหลายของผู้อื่นในทางปรัชญาอย่างสงบเช่นกัน เป็นที่กล่าวกันว่าระบบวิเคราะห์ปรัชญาของเซนนั้นสร้าง “อหิงสาทางความคิด” ซึ่งเป็นการเผยแพร่หลักการทางจริยธรรมแกนกลางแห่งวิถีเซนไปสู่แง่มุมของวาทกรรมทางศาสนาและปรัชญา โดยทั่วไปมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวกันว่า(103)หลักการสัมพัทธภาพของเซนสนับสนุนหลักจริยธรรมแห่งการยอมรับมุมมองทางศาสนาและปรัชญาที่มีใจแบบเซน ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการดูคลื่นภายในกรอบความคิดเช่นด้วย ทว่านี่เป็นการทำความเข้าใจ(104)หลักคำสอนเหล่านี้ได้อย่างถ่องแท้หรือไม่ แน่นอน บางคนอาจสงสัยว่าจริงหรือไม่ที่แนวคิด “อหิงสาทางความคิด” นี้สะท้อนแนวทางที่แท้จริงของบรรดาผู้เขียนคัมภีร์เกี่ยวกับศาสนาเซนช่วงก่อนสมัยใหม่ ซึ่งวางรูปแบบหลักสัมพัทธภาพเหล่านี้ขึ้น แม้บางส่วนจะมีแนวโน้มไปสู่การถกเถียงอย่างรุนแรง แต่หริภักทรูรีเป็นข้อยกเว้นสำคัญ	ใจความสมบูรณ์ โดยไม่อาศัยลำดับการกล่าวของต้นฉบับ (100) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมวาจาจากผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตุวาจาและเรียบเรียงใหม่ตามความนิยมของภาษาไทย (101) ต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้ว่า ‘not a <u>religion</u>, but <u>religion</u> itself in its most universal and deepest significance’ วลีนี้มีความซับซ้อนอยู่ในตัว เพราะใช้คำว่า religion ซ้ำถึงสองครั้งในความหมายที่ต่างกัน โดยครั้งแรกหมายถึงศาสนาในลักษณะที่เป็นระบบ มีคำสอน มีศาสดา มีนิกบวช ทว่าในครั้งที่สองไม่ได้ยึดความหมายนี้ กลับใช้คำว่าศาสนา หมายถึงเฉพาะแก่นคำสอน ในกรณีภาษาไทยหากจะแปลว่า “ศาสนา” ทั้งสองครั้งก็จะทำให้ความหมายไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนคำที่สองให้เป็น “หลักคำสอน” (102) ผู้วิจัยได้สลับลำดับเพื่อให้อ่านได้อย่างราบรื่นและเป็นไปตามความนิยมของภาษาไทย (103) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมวาจาจากผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตุวาจาและเรียบเรียงใหม่ตามความนิยมของภาษาไทย (104) คำว่า reading ในที่นี้มีใช้การอ่านเช่นเดียวกับอ่านหนังสือ แต่เป็นการพยายามทำความเข้าใจถึงใจสิ่งหนึ่งให้ทะลุปรุโปร่ง ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “ทำความเข้าใจ

‘intellectual <i>ahimsā</i>’, of an ethic of religious toleration articulated in the philosophical doctrines of a premodern South Asian school of thought, be a product of such typically modern concerns as nation-building and harmony among the diverse religious communities inhabiting the modern Indian nation-state? This clearly seems to be the case with modern formulations of Hinduism as ‘not a religion, but religion itself in its most universal and deepest significance’, of the Vedāntic Brahman as the ocean into which the streams of the world’s various religions pour, or the peak of the mountain up which all paths lead. This is primarily an historical question. Furthermore, because they allow for the incorporation of non-Jain perspectives in a Jain philosophical framework, might the doctrines of relativity represent not an ethic of toleration, but an assertion of the superiority of the Jain <i>darśana</i> over all other schools of thought as the place where the various one-sided (<i>ekānta</i>)	การ “คั่นพบ” หลัก “อหิงสาทางความคิด” อันเป็นหลักจริยธรรมในการยอมรับศาสนาอื่นที่สำแดงอยู่ในหลักปรัชญาของสำนักคิดในเอเชียใต้ก่อนสมัยใหม่นั้น อาจเป็นผลผลิตของประเด็นที่สนใจกันในสมัยใหม่โดยเฉพาะ ดังเช่นการสร้างชาติ และความกลมเกลียวระหว่างชุมชนอันประกอบด้วยศาสนาหลากหลายที่อาศัยอยู่ในรัฐชาติอินเดียสมัยใหม่ใช่หรือไม่ ดูเหมือนชัดเจนว่าเป็นเช่นนั้นจริงในการก่อรูปแบบของศาสนาฮินดูสมัยใหม่ซึ่ง “มิใช่ศาสนา แต่เป็นตัวหลักคำสอนเองในนัยที่เป็นสากลและลึกที่สุด” และรูปแบบของพรหมันแบบเวทานตะ ดังเช่นมหาสมุทรอันกระแสน้ำแห่งศาสนาต่างๆ ในโลกทุกสายไหลรินไปหา หรือยอดบรรพตอันเส้นทางทุกสายมุ่งขึ้นไปหา(105) ในเบื้องต้นแล้วนี้เป็นคำถามเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ เนื่องจากหลักการสัมพัทธภาพนั้นยอมรับการรวมมุมมองอันมิใช่แบบเซนเข้าไว้ในกรอบทางปรัชญาของเซนด้วย จริงหรือไม่ที่หลักการนี้อาจมิได้แสดงจริยธรรมการยอมรับผู้อื่น ทว่าเป็นการยืนยันว่าทรรศนะเซนเลิศเลอกว่าทรรศนะของสำนัก	เข้าใจ” มาแปลคำนี้ (105) การแปลประโยคที่มีประพจน์สรรพนามประกอบกับบุพบท เช่น to which, in which, at whom ฯลฯ ในบางกรณีหากแปลตรงๆ อาจทำให้เกิดคำบุพบทท้ายประโยค ซึ่งไม่สู้สละสลวยนัก เช่น “the ocean into which the streams of the world’s various religions pour” “มหาสมุทรอันกระแสน้ำแห่งศาสนาต่างๆ ในโลกทุกสายไหลรินไปสู่” ผู้วิจัยได้ปรับคำบุพบทให้เป็นกริยาแทน คือใช้คำว่า “ไปหา” ซึ่งมีความหมายของการเคลื่อนที่ไปทางสิ่งนั้น เช่นเดียวกัน

insights of other belief systems find their true, conditionalized expression? If this is the case, then these doctrines are simply the Jain version of the strategy of inclusivism, found in Buddhist and Vedāntic philosophical texts as well, in which one’s own system is depicted as the final truth toward which all other paths point – or, as is the case with Jain inclusivism, the sum total of truths taught in other systems of thought. Finally, for the Jains, might not such inclusivism have been a defense mechanism, a philosophical survival strategy on the part of a community that, throughout most of its history, been, with only occasional exceptions, a tiny (though influential) minority? Kendal Folkert claims that the reading of ‘tolerance’ or intellectual <i>ahimsā</i> into the Jain doctrines of relativity is a purely modern phenomenon, there being no clear premodern textual evidence that <i>ahimsā</i> was an explicit or even a primary motivation of the Jain	คิดอื่นๆ ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับจะแสดงบรรดาความคิดชั่วเดียว (เอกานตะ) ในระบบความเชื่ออื่นๆ ออกมาได้อย่างแท้จริงและได้รับการยอมรับ หากนั่นเป็นความจริง หลักการเหล่านี้ก็จะเพียงกลยุทธ์ในการผนวกรวม(106)ของเซน ที่พบได้เช่นกันในคัมภีร์ปรัชญาของพุทธและเวทานตะ ซึ่งสำแดงว่าระบบของตนเองเป็นจุดหมายปลายทางสูงสุดที่วิถีทางอื่นล้วนมุ่งไปหา หรือหมายถึงผลรวมของความจริงทั้งหมดที่ระบบปรัชญาอื่นๆ สอนไว้ ดังในกรณีการผนวกรวมของเซน(107) ท้ายที่สุด หรือว่าการผนวกรวมดังกล่าวนี้สำหรับชาวเซนจะมีได้เป็นกลไกปกป้อง คือกลยุทธ์เพื่อการอยู่รอดทางปรัชญาในส่วนของชุมชนที่ตลอดช่วงประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เว้นแต่ในบางโอกาสมีฐานะเป็นกลุ่มชนส่วนน้อย (แต่มีอิทธิพล) เคนดัล ฟอล์คเคิร์ต กล่าวอ้างว่า การทำความเข้าใจเรื่อง “การยอมรับผู้อื่น” หรือ “อหิงสาทางความคิด” ไปสู่หลักสัมพัทธภาพของเซนนั้นเป็นปรากฏการณ์สมัยใหม่ล้วนๆ ไม่มีหลักฐานลายลักษณ์ก่อนสมัยใหม่อันชัดเจนที่ว่าอหิงสาเป็นแรงจูงใจอันชัด	(106) คำว่า “การผนวกรวม” ผู้วิจัยแปลจากภาษาอังกฤษว่า inclusivism ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการทัศน์ระหว่างศาสนา อันแบ่งเป็นสามลักษณะดังต่อไปนี้ 1. exclusivism กระบวนการทัศน์แบบกีดกัน คือมองศาสนาอื่นว่าผิดหมด มีศาสนาของตนถูกต้องศาสนาเดียว 2. inclusivism กระบวนการทัศน์แบบผนวกรวม คือมองศาสนาอื่นว่ามีส่วนถูกต้อง แต่ในฐานะเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของศาสนาตน 3. plurism กระบวนการทัศน์แบบพหุนิยม คือมองทุกศาสนาว่าล้วนแต่ดีพอๆ กัน และนำไปสู่จุดที่แต่ละคนต้องการได้ (107) ประโยคในต้นฉบับมีส่วนขยายแทรกกลาง ผู้วิจัยได้สลับตำแหน่งมาอยู่ท้ายประโยค เพื่อให้ข้อความราบรื่น

intellectuals who formulated these doctrines, or that the two concepts – nonviolence and conceptual relativity – were ever even seen by premodern Jain intellectuals to be connected at all, at least not explicitly. The argument, of course, hinges on what one takes ‘tolerance’ precisely, to mean, and how well this notion corresponds with the claim of the Jain philosophy of relativity. As Folkert points out, the dominant Jain theory of error – that it is the result of <i>ekāntatā</i>, or exclusivity with respect to philosophical perspectives – is congenial to being interpreted as a form of ‘tolerance’ in what could be called a modern sense – an affirmation of the importance of openness to a plurality of perspectives, a rejection of arbitrary, irrational dogmatism. But this is not the only theory of error articulated in the Jain tradition – for there is also the insistence that perspectives, or <i>nayas</i>, must be employed in a manner consistent with Jain doctrine. The dominant theory fits well with the notion that this	แข็งหรือแม้กระทั่งเป็นมูลฐานของปรัชญาเมธีเช่นผู้วางรูปแบบหลักการนี้ หรือที่ว่าสองหลักการนี้ กล่าวคือ อหิงสาและสัมพัทธภาพทางแนวคิด จะมีปรัชญาเมธีเช่นก่อนสมัยใหม่มองว่าเกี่ยวข้องกันด้วยซ้ำ หรือแม้เกี่ยวข้องก็มีใช้อย่างชัดเจน(108) แน่นอนว่าข้อถกเถียงนี้บอกไว้ว่าเรามอง “การยอมรับผู้อื่น” มีความหมายอย่างไรกันแน่ และยึดติดนี้เชื่อมโยงกับคำกล่าวอ้างว่าด้วยหลักปรัชญาสัมพัทธภาพของเซนได้ดีเพียงใด ดังที่ฟอลเคิร์ตชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีที่ยอมรับกันมากที่สุดของเซนว่าด้วยความผิดพลาด ซึ่งกล่าวว่าเป็นผลลัพธ์ของ <i>เอกานตตา</i> หรือการติดกันผู้อื่น(109) ในทางมุมมองปรัชญานั้น เหมาะสมที่จะตีความว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของ “การยอมรับผู้อื่น” ในสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นความหมายแบบสมัยใหม่ เป็นการรับรองความสำคัญของความเปิดกว้างต่อลักษณะหลากหลายทางมุมมอง อันเป็นการปฏิเสธความอวดคือถือดีตามอำเภอใจโดยปราศจากเหตุผล(110) แต่ไม่มีทฤษฎีว่าด้วยความผิดพลาดประการเดียวที่แสดงไว้ในสำนักเซน ทั้งนี้เพราะยังมีการยืนยันว่ามุมมองหรือ <i>นยะ</i> ต่างๆ จะต้องนำมาใช้ในลักษณะที่สอดคล้อง	(108) วลีที่ว่า “หรือแม้เกี่ยวข้อง...” นี้เติมเข้าไปเพื่อความต่อเนื่องและชัดเจน (109) “การติดกันผู้อื่น” นี้ผู้วิจัยแปลจากคำว่า <i>exclusivity</i> ซึ่งเป็นคำตรงข้ามของ “การผนวกรวม” โดยความหมายแล้วหมายถึงกระบวนการที่คนที่มองว่าพวกของตนเท่านั้นที่ถูกต้อง และกีดกันพวกอื่นออกจากพวกตน (110) ศัพท์ว่า <i>dogmatism</i> นั้นหมายถึงการยืนยันว่าหลักตนเองเท่านั้นที่ถูกต้อง โดยไม่มีข้อพิสูจน์ใดๆ อันมีนัยถึงการดึงดัน คับขัน อวดคือถือดี ในที่นี้ปรากฏร่วมกับคำว่า <i>arbitrary</i> หมายถึงการทำตามอำเภอใจ และคำว่า <i>irrational</i> หมายถึง ไม่มีเหตุผล

philosophy is a form of intellectual <i>ahimsā</i>; the other theory, however, does not: The fact that the <i>nayas</i> can be interpreted differently plays a role in the notion of intellectual <i>ahimsā</i>. Two interpretations of the problem of error in the <i>nayavāda</i> have been mentioned: first, that <i>nayas</i> err in being incomplete [<i>ekānta</i>]; second, that they are susceptible to active misuse [<i>durnaya</i>]. Under the first interpretation, when a <i>naya</i> is illustrated by a school of thought, it is possible to draw the conclusion that each school of thought contributes or partakes in a valid, though limited, view of matters, and that if these limited viewpoints can be synthesized one will have the means of understanding matters in their multi-faceted real status. Thus schools of thought are simply extensions of the fact that any one judgement is limited, and no odium need be attached to the various	กับหลักของเซน ทฤษฎีที่ยอมรับกันมากที่สุดนั้นเข้ากัน ได้ดีกับความเห็นว่าปรัชญานี้เป็นรูปแบบของอหิงสา ทางความคิด ทว่าอีกทฤษฎีหนึ่งต่อไปนี้มีใจเช่นนั้น ข้อเท็จจริงที่ว่านยะสามารถตีความได้ แตกต่างกันไปนั้น มีบทบาทในแนวคิดเรื่อง อหิงสาทางความคิด มีการกล่าวถึงการ ตีความปัญหาเรื่องความผิดพลาดใน นยวาท อยู่สองประการ ประการแรกคือ นยะนั้นมีความผิดพลาดเพราะไม่สมบูรณ์ [เอกานตะ] ประการที่สอง นยะเหล่านั้น นำไปใช้อย่างผิดๆ [ทุรนยะ] ได้ง่าย ในการ ตีความประการแรก เมื่อสำนักคิดสำนักหนึ่ง อธิบายนยะข้อหนึ่ง(111) ก็เป็นไปได้ที่จะ สรุปว่าสำนักคิดแต่ละสำนักสนับสนุนหรือมี ส่วนร่วมในมุมมองของเรื่องต่างๆ ที่ถูกต้อง ทว่ามีข้อจำกัด และว่าถ้ามุมมองอันจำกัด เหล่านี้สามารถนำมาสังเคราะห์ได้ เราก็จะ มีวิธีเข้าใจเรื่องต่างๆ ในสถานะแท้จริงอันมี หลายแง่มุม ดังนั้นบรรดาสถาสำนักคิดจึงเป็น เพียงส่วนต่อขยายจากข้อเท็จจริงที่ว่า การ	(111) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมวาจาของผู้วิจัยได้ปรับ โครงสร้างเป็นกรรตุวาจาและเรียบเรียงใหม่ตาม ความนิยมของภาษาไทย

schools of thought except that they are one-sided while the Jain position is not. ...Under the second interpretation, where <i>nayas</i> are capable of being fallacious as well as limited, matters would be very different. What causes the existence of various schools of thought is not only the fact that judgements tend to be partial, but also that there can be error in those judgements. Thus it is not merely wrong-headed insistence on a particular viewpoint that lies behind the existence of various schools, it is also error itself. As we have seen, the Jain doctrines of relativity postulate a universe of multi-faceted entities that can be characterized in infinitely many ways from a correspondingly infinite variety of perspectives. The relational character of reality and knowledge posited by <i>anekāntavāda</i> and <i>nayavāda</i> entails that the truth of any given claim about the nature of an entity is relative to the	ตัดสินใดๆ ก็ตามล้วนมีข้อจำกัด และเราไม่จำเป็นต้องมีความรังเกียจ(112)ต่อสำนักคิดอันหลากหลาย เว้นแต่ในประเด็นที่ว่า (113)สำนักเหล่านั้นล้วนผูกติดกับด้านเดียว ขณะที่จุดยืนของเซนมิใช่เช่นนั้น ...ส่วนในการตีความประการที่สอง ซึ่งนยะสามารถเป็นสิ่งหลอกหลวงและจำกัดได้ เรื่องราวก็จะผิดแผกไปมาก เหตุที่ทำให้เกิดสำนักคิดหลายสำนักขึ้นนั้นมีมิใช่เพียงเพราะการตัดสินมักจะเป็นความจริงเพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ยังมีข้อผิดพลาดในการตัดสินเหล่านั้นด้วย ดังนั้นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการดำรงอยู่ของสำนักคิดหลายสำนักจึงมิใช่เพียงการยืนยันอย่างผิดๆ จากบางมุมมองเท่านั้น แต่คือตัวความผิดพลาดเองด้วย(114) ดังที่ได้เห็นแล้ว หลักสัมพัทธภาพของเซน ยืนยันถึงจักรวาลแห่งสิ่งที่มีหลายแง่มุม ซึ่งกำหนดคุณลักษณะได้หลายวิธีอย่างไม่สิ้นสุด จากมุมมองอันหลากหลายอย่างไม่สิ้นสุดเช่นเดียวกัน ลักษณะความ	(112) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมวาจา ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตุวาจาและเรียบเรียงใหม่ตามความนิยมของภาษาไทย (113) คำว่า “ประเด็น” ในที่นี้เดิมเข้ามาเพื่อความชัดเจนและราบรื่น (114) ผู้วิจัยได้เรียบเรียงลำดับของข้อมูลในประโยคใหม่เพื่อให้เข้ากับลักษณะของภาษาไทย และทำให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น

perspective from which the claim is made – that is, that claims about reality are true not absolutely, but only conditionally: ‘in a certain sense’ (<i>syāt</i>), or from a certain point of view. These doctrines allow Jain philosophers to take what Matilal calls an ‘inclusive middle path’ regarding ontological questions, questions about the ultimate character of reality and the entities constituting it. Buddhist logicians, for example, typically claim that reality is ultimately characterized by impermanence, consisting of a series of causally connected momentary events. Adherents of Advaita Vedānta, however, claim that there is ultimately only one unchanging entity – Brahman – of which all of reality consists. Jain authors incorporate both perspectives into their view that reality is characterized by both change and continuity. According to the Jain, therefore, the Buddhist and the Vedāntin are both right from their respective points of view and wrong only	เกี่ยวข้องกับความจริงกับความรู้ที่แสดงไว้โดยอนกานตวาทกับนยวาทนำมาสู่ข้อที่ว่าความจริงของคำกล่าวอ้างใดๆ เกี่ยวกับธรรมชาติของวัตถุนั้นสัมพันธ์กับมุมมองอันเป็นที่มาของคำกล่าวอ้างนั้น(115) กล่าวคือ ข้อกล่าวอ้างเกี่ยวกับความจริงนั้นเป็นจริงไม่ทั้งหมด แต่เพียงตามเงื่อนไขเท่านั้น คือ “ในบางความหมาย” (<i>สุยาค</i>) หรือจากบางมุมมองเท่านั้น หลักการนี้ทำให้นักปรัชญาเซนถือว่าสิ่งที่มีคติ ลาลเรียกว่า “ทางสายกลางที่ผนวกรวมทุกสิ่ง”(116) เกี่ยวกับคำถามในทางภววิทยานั้นเป็นคำถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะขั้นปรมาตม์(117)ของความจริงและสิ่งที ประกอบขึ้นเป็นความจริงนั้น ตัวอย่างเช่น นักตรรกะ ทางพุทธ โดยทั่วไปมักอ้างว่าความจริงนั้น โดยปรมาตม์ แล้วมีลักษณะอันไม่เที่ยงแท้ ประกอบด้วยชุดของเหตุ บัจจัยเนื่องกันไปเป็นขณะๆ ทว่าผู้ยึดมั่นสำนักอไทวด เวทานตะอ้างว่าโดยปรมาตม์มีเพียงสิ่งเดียวที่ไม่ เปลี่ยนแปลง คือ พรหมัน ซึ่งมีอยู่ในความจริงทั้งมวล นักเขียนเซนได้รวมทั้งสองมุมมองเข้าด้วยกันใน มุมมองของตนว่า ความจริงมีทั้งลักษณะเปลี่ยนแปลง และต่อเนื่อง ดังนั้นหากว่าตามศาสนาเซนแล้ว ทั้งชาว	(115) เป็นกรณีเดียวกับ (19) ผู้วิจัยจึงปรับบทแปลด้วยวิธี เดียวกัน (116) คำว่า “ทุกสิ่ง” ในที่นี้เดิมมาเพื่อความชัดเจน (117) คำว่า “ปรมาตม์” นี้ผู้วิจัยแปลจากคำว่า ultimate มีความหมายว่าเนื้อแท้ขั้นสูงสุด เป็นศัพท์ในทาง ปรัชญา มีคำอธิบายไว้ในพจนานุกรมดังนี้ ปรมาตม์ [ปะ-ระ-มัด, ปอ-ระ-มัด] น. ประโยชน์อย่างยิ่ง, เนื้อความอย่างยิ่ง, ความจริงอันเป็นที่สุด; ชื่อ พระอภิธรรมปิฎก. ว. ลึกซึ่งยากที่ปุถุชนจะเข้าใจ ได้ เช่น นี่เป็นเรื่องปรมาตม์. (ป.). ดู ปรมา- (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) และ ปรมาตม์, ปรมาตตธรรม (ปรมาตต) (Paramattha) 1. the highest good; the highest ideal; the highest gain; the highest benefit; the final goal; the Absolute Truth; the Ultimate Reality; Nibbāna. 2. (the four) Ultimates; Ultimate Realities. (พจนานุกรมพุทธศาสนา ไทย-อังกฤษ)

inasmuch as they assert their positions absolutely, thus negating one another. Change and continuity presuppose one another, and the only properly comprehensive world view, according to Jain thought, is one which allows for both principles to operate as genuine elements of reality reducing neither to the realm of <i>māyā</i>, or illusion which the two extreme positions of Buddhism and Advaita each do to the other's privileged principle: impermanence and eternity. The philosophy of the unchanging substance is embodied in its strongest form by Advaita Vedānta. The affirmation that the momentary state is most ultimate is expressed by the various schools of Buddhism. A mixture of both views, which gives priority to permanence, can be found in the Sāṃkhya school, with its doctrine of <i>puruṣa</i>, or unchanging spirit, as the eminent reality in contrast with <i>prakṛti</i> – changing matter – from which <i>puruṣa</i> seeks to liberate itself. A mixture of both views which gives priority to particularity and change can be found in	พุทธและพวกเวทานตะต่างก็ถูกต้องจากมุมมองของตนเอง และจะผิดก็เพียงในข้อว่าพวกเขายึดตำแหน่งของตนเองอย่างเด็ดขาด ซึ่งเป็นการปฏิเสธกันและกัน ความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่องนั้นแสดงให้เห็นกันและกัน และตามความคิดของเซนมีมุมมองโลกมุมนเดียวเป็นความเข้าใจอันถูกต้องคือมุมมองที่ปล่อยให้หลักการทั้งสองดำเนินไปได้ในฐานะองค์ประกอบอันแท้จริงของความจริง โดยที่ไม่ลดอีกมุมมองหนึ่งลงไปอยู่ในฐานะ <i>มายา</i> หรือภาพลวง ซึ่งจุดยืนอันสุดโต่งทั้งสองข้างของพุทธและอเทวนตะต่างก็กระทำต่อหลักการอันสูงสุดของอีกฝ่าย คือความไม่เที่ยงแท้ และความ เป็นนิรันดร์ ปรัชญาที่ว่าด้วยสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงนั้น ได้ก่อตัวขึ้นในรูปแบบแข็งแกร่งที่สุดโดยสำนักอเทวนตะ เวทานตะ ส่วนคำกล่าวที่ว่าสภาพเพียงชั่วขณะคือสิ่งปรมาตถ์นั้นกล่าวโดยสำนักคิดอันหลากหลายในทางพุทธ ส่วนผสมมุมมองทั้งสองที่ให้ความสำคัญแก่ความเที่ยงแท้มากกว่าพบได้ในสำนักสงฆ์ขยะ ซึ่งมีหลักการ <i>บุรุษ</i> (118) หรือวิญญาณที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในฐานะความจริงอันสูงส่งที่ตรงกันข้าม	(118) คำว่า “บุรุษ” ในที่นี้มีได้เป็นศัพท์ทั่วไปที่หมายถึงมนุษย์เพศชาย แต่เป็นศัพท์เฉพาะจากคำว่า <i>puruṣa</i> ในภาษาสันสกฤตซึ่งหมายถึงวิญญาณอันแผ่ซ่านอยู่และมีสภาพนิ่ง ไม่มีการเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ ซึ่งเป็นสภาพตรงข้ามกับ <i>ปรกฤติ</i> อันหมายถึงพลังงานที่เป็นเหตุให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือความเคลื่อนไหวต่างๆ รวมทั้งในทางจิตด้วย

the Nyāya and Vaiśeṣika, according to Jainism, which places itself firmly in the middle between the two extremes of eternalism and momentarism and their more moderate forms. Jainism affirms the existence, equally, of both persisting substances and changing modes. It therefore depicts itself as the most comprehensive, the most inclusive, meta-philosophical view; and premodern Jain texts frequently include or consist of lists of all the possible perspectives from which a given question can be viewed and answered correctly. The fact that the doctrines of relativity thus enabled premodern Jain intellectuals to incorporate elements of non-Jain systems of thought into their own philosophical framework, and that Jains have been among the foremost composers of doxographies – compendia of the views of various schools of thought containing remarkably little in the way of polemic or distortion – combined with the modern historical trends which might lead a scholars to <i>want</i> to see toleration in the	กับ <i>ประภคติ</i> คือสิ่งที่มีอาการแปรเปลี่ยน ซึ่ง <i>บุรุษ</i> แสวงหาความหลุดพ้นจากสิ่งนั้น ส่วนผสมมุมมองทั้งสองที่ให้ความสำคัญแก่ความแยกเป็นส่วนและความเปลี่ยนแปลงมากกว่าพบได้ในสำนักนยาเยและไวเศษิก ตามการกล่าวอ้างของเซน ซึ่งวางตนอย่างมั่นคงอยู่ตรงกลางระหว่างปลายสุดสองด้านของ <i>สัสตวาท</i>(119)กับ <i>ขณิกวาท</i>(120) รวมทั้งรูปแบบที่เป็นกลางๆ กว่า ศาสนาเซนรับรองความมีอยู่อย่างเท่าเทียมกันของทั้งสิ่งที่คงทนถาวรและลักษณะอันเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเซนจึงแสดงตนว่าเป็นมุมมองทางอภิปรัชญาที่ครอบคลุมและมีลักษณะผนวกรวมมากที่สุด และคัมภีร์เซนก่อนสมัยใหม่มักจะรวมหรือประกอบด้วยรายการของมุมมองทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่จะใช้พิจารณาและตอบคำถามที่ยกขึ้นมาได้อย่างถูกต้อง ข้อเท็จจริงที่ว่าหลักสัมพัทธภาพทำให้ปรัชญาเมธีเซนยุคก่อนสมัยใหม่สามารถรวมเอาลักษณะระบบความคิดที่ไม่ใช่เซนเข้าไว้ในกรอบปรัชญาของตนได้ด้วยอาการดังกล่าวนั้น และที่ว่าชาวเซนอยู่ในบรรดาพวกแรกสุดที่แต่งตำรามติปรัชญา(121) ซึ่งรวมหัวข้อ	(119) คำว่า “<i>สัสตวาท</i>” นี้แปลจากภาษาอังกฤษว่า eternalism หมายถึงความเห็นที่ว่าสิ่งเที่ยงแท้ถาวร คำว่า <i>วาท</i> นี้จะใช้ <i>ทิว</i> แทนก็ได้ ในพจนานุกรมมีอธิบายไว้ดังนี้ <i>สัสตทิว</i> น. ลัทธิที่ถือว่าโลกและวิญญาณเป็นของเที่ยงไม่เสื่อมสูญ. (ป. สสสททิว). (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) <i>สัสสททิว</i> <u>eternalism</u>; the doctrine of the continuance of the soul after death; the doctrine that soul and world are eternal. (พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์) (120) คำว่า “<i>ขณิกวาท</i>” นี้แปลจากภาษาอังกฤษว่า momentarism หมายถึงความเห็นที่ว่า “สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นและตั้งอยู่ชั่วขณะหนึ่งแล้วดับไป” (อดิศักดิ์ทองบุญ, 2524) ซึ่งเป็นความเห็นหลักของสำนักปรัชญาพุทธทั้งหลาย (121) doxography เป็นศัพท์ที่มาจากภาษากรีก δόξα – ความเห็นหรือมุมมอง + γραφειν – เขียนหรืออธิบาย คำนี้หมายถึงตำราประเภทที่พรรณนาความคิดหรือมติของปราชญ์ในอดีต ในที่นี้ผู้วิจัยใช้การแปลเชิงอธิบายความ

doctrines of a school of Indian philosophy – the same trends which have led many to conceive of Hinduism as the most tolerant of religions – make it quite understandable that a twentieth-century scholar of the caliber of Matilal might come to the following conclusion about the Jain doctrines of relativity: Non-violence, i.e., abstention from killing or taking the life of others, was the dominant trend in the whole of (the) śramaṇa movement in India, particularly in Buddhism and Jainism. I think the Jainas carried the principle of non-violence to the intellectual level, and thus propounded their <i>anekānta</i> doctrine. Thus, the hallmark of the <i>anekānta</i> doctrines was toleration. The principle embodied in the respect for the life of others was transformed by the Jaina philosophers, at the intellectual level, into respect for the view(s) of others. This was, I think, a unique attempt to	มุมมองของสำนักคิดต่างๆ โดยมีการถกเถียงหรือความ บิดเบือนอยู่ค่อนข้างน้อย ประกอบกับกระแสทาง ประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่อาจชักจูงให้นักวิชาการ ต้องการเห็นการยอมรับผู้อื่นในหลักคำสอนของสำนัก ปรัชญาอินเดีย ซึ่งเป็นกระแสเดียวกับที่ได้เคยชักจูงให้ ผู้คนจำนวนมากคิดว่าศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่ยอมรับ ผู้อื่นมากที่สุดมาแล้วนั้น ทำให้เข้าใจได้ว่านักวิชาการ ศตวรรษที่ 20 ที่มีสติปัญญาระดับมดิลาลจะได้ข้อสรุป เกี่ยวกับหลักสัมพัทธภาพของเขนดังต่อไปนี้ อหิงสา กล่าวคือการงดเว้นจากการฆ่าหรือ พรากชีวิตผู้อื่น เป็นกระแสที่นิยมสูงสุดใน ขบวนการสมณะ(122)อินเดียทั้งหมด โดยเฉพาะในศาสนาพุทธและเขน ข้าพเจ้าคิด ว่า ชาวเขนนำหลักของความไม่เบียดเบียน ไปสู่ระดับภูมิปัญญา และด้วยเหตุนี้จึง แสดงหลักอเนกานตะของตนให้ประจักษ์ ดังนั้นสัญลักษณ์แห่งหลักอเนกานตะจึง เท่ากับความยอมรับผู้อื่น ปรัชญาเมธีเขนได้ เปลี่ยนโฉมหลักการที่ก่อเกิดขึ้นจากความ เคารพต่อชีวิตผู้อื่นไปสู่ระดับภูมิปัญญา(123)	(122) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้รูปภาษาสันสกฤตว่า śramaṇa ซึ่งอาจถอดเป็นอักษรไทยได้ว่า <i>ศรมณ</i> หรือ <i>ศรมณะ</i> แต่คำนี้คือคำเดียวกับ สมณะ ที่คุ้นเคย กันคืออยู่แล้วในภาษาไทย ผู้วิจัยจึงใช้รูปแผลงอย่าง ไทยแทนที่ (123) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมาจก ผู้วิจัยได้ปรับ โครงสร้างเป็นกรรมาจกและเรียบเรียงใหม่ตาม ความนิยมของภาษาไทย

harmonize the persistent discord in the field of philosophy. Unfortunately, Matilal does not make a case for this conclusion on the basis of specific evidence from premodern Jain texts. It is apparently supposed to be obvious that a doctrine that involves the incorporation of the views of others into one's own expresses an ethic of nonviolence toleration of those others in fact. Is it possible that this is obvious only to a modern thinker, to whom issues of communal tolerance and inter-religious harmony are among the most pressing issues of the day? Is it possible that, because one's own existential situation is so characterized by the perceived need for a perspective conducive to peacemaking, the quest for such a perspective being conceived, as perhaps, a matter of national, or even global, survival, one reads that need back into history and presumes that the authors of the texts one is studying were motivated by those same concerns as well? The point, again, is not that one cannot use the Jain philosophy of	กลายเป็นการเคารพต่อมุมมองผู้อื่น ข้าพเจ้าคิดว่านี่เป็นความพยายามอันโดดเด่นที่จะสร้างความกลมเกลียวในวาทกรรมอันขัดแย้งกันอยู่ตลอดในสาขาของปรัชญา น่าเสียดายที่มตีลาลมิได้สรุปเช่นนี้โดยอาศัยหลักฐานจำเพาะจากคัมภีร์เซนก่อนสมัยใหม่ เท่าที่ปรากฏ น่าจะขัดแย้งว่าหลักคำสอนที่เนื่องกับการรวบรวมมุมมองของผู้อื่นเข้ามาในมุมมองของคนนั้น แท้จริงแสดงถึงหลักจริยธรรมของการยอมรับผู้อื่น โดยปราศจากความรุนแรง แต่เป็นไปได้หรือไม่ว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวจะขัดแย้งก็เฉพาะต่อนักคิดสมัยใหม่ ที่ประเด็นความยอมรับระหว่างชุมชนและความกลมเกลียวระหว่างศาสนาถือเป็นหนึ่งในประเด็นที่กีดกันที่สุดในยุคสมัยของพวกเขา และเป็นไปได้หรือไม่ว่า เนื่องจากสถานการณ์แห่งการดำรงอยู่ของตนถูกกำหนดลักษณะด้วยความปรารถนาที่รับรู้ได้ต่อมุมมองอันเอื้ออำนวยการสร้างสันติภาพ ซึ่งบางทีการค้นหามุมมองดังกล่าวนั้นเป็นที่เข้าใจกันในฐานะเรื่องของความอยู่รอดระดับชาติหรือแม้กระทั่งระดับโลกด้วยซ้ำ เราจึงทำความเข้าใจความต้องการอันนั้น	

relativity in the service of inter-religious harmony, but that is not as clear that this is what the ancient Jain thinkers who developed it had in mind. One scholar who does try to make a properly historical case for the doctrines of relativity being an extension of the principle of <i>ahimsā</i> into the realm of philosophical discourse is Nathmal Tatia. It has been suggested by Tatia that <i>syādvāda</i> evolved from early Jain monastic rules regarding proper – that is, nonviolent – speech. Tatia points out that in some of the earliest extant Jain texts, such as the <i>Ācārāṅga</i> and <i>Sūtrakṛtāṅga</i>, explicit admonitions against violence not only in body, but in speech and mind as well, occur. Similarly, the <i>Daśavaikālika Sūtra</i>, an early Jain manual of monastic discipline, contains the following rule for Jain monks with regard to speech: A wise monk does not speak inexpressible truth, truth mixed with falsehood, doubtful truth, or complete falsehood. A wise monk speaks after careful	ย้อนกลับไปหาประวัติศาสตร์ และทักท้วงว่าผู้เขียนตัวบทที่เรา กำลังศึกษาอยู่นั้น ได้รับแรงจูงใจจากความสนใจข้อเดียวกันนี้ด้วย นอกจากนี้ สิ่งที่เป็นประเด็นมิใช่ว่าเราไม่อาจนำปรัชญาสัมพัทธภาพขึ้นมาใช้ในเรื่องความกลมเกลียวระหว่างศาสนา เพียงแต่ไม่แน่ชัดว่านักคิดเช่นสมัยโบราณที่พัฒนาหลักการนี้ขึ้นมาจะคิดเช่นนั้นอยู่แต่แรก นักวิชาการผู้หนึ่งที่พยายามหากรณีทางประวัติศาสตร์อันชัดเจนที่แสดงว่าหลักสัมพัทธภาพเป็นการขยายต่อจากหลักอหิงสาไปสู่ด้านวาจากรรมทางปรัชญาได้แก่ นามมัล ตาเตีย เขาชี้ไว้ว่า(124) <i>สยาทวาท</i> พัฒนามาจากพระวินัย(125)ของนักบวชชนในยุคต้น ว่าด้วยการพูดอันเหมาะสม ซึ่งหมายความว่าพูดไม่เบียดเบียนใคร ตาเตียชี้ว่าในคัมภีร์เช่นบางฉบับในยุคแรกสุด เช่น <i>อาจารย์วคะ</i> หรือ <i>สูตรกฤตางคะ</i> ปรากฏคำสั่งสอนตักเตือนอย่างชัดเจนไม่เฉพาะเรื่องความรุนแรงทางกายกรรม แต่รวมถึงวจีกรรมและมโนกรรมด้วย(126) ทำนองเดียวกัน <i>ทศไวกาลิกสูตร</i> ซึ่งเป็นคู่มือพระวินัยนักบวชชนในยุคต้น มีวินัยสำหรับนักบวชชนว่าด้วยการพูดดังนี้	(124) เนื่องจากต้นฉบับเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้วิจัยจึงปรับเป็นกรรตุวาจก เป็น “ตาเตียชี้ไว้ว่า...” ทว่าการปรับบทแปลดังกล่าวทำให้คำว่า ตาเตีย สองคำมาติดกัน ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนคำที่สองเป็นสรรพนามว่า “เขา” แทน (125) คำว่า “พระวินัย” อนุโลมใช้ตามคำที่เราู้กันในภาษาไทยซึ่งมีความหมายว่าระเบียบข้อบังคับสำหรับนักบวช (126) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้คำว่า body, speech and mind ซึ่งในบริบทของช่องทางแห่งการกระทำภาษาไทยใช้คำว่ากายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม

thought of things uncertain even of truths, in a manner which may be free from sin, mild and beyond doubt. Likewise, he does not use harsh words, nor even truth that may cause deep injury, for even these generate bondage to negative karmas. A wise soul, conscious of evil intentions, does not speak words as prohibited above, or any other that may cause harm. It does not seem like a very big leap from rules about nonviolent speech such as those found in an early text like the <i>Daśavaikālika Sūtra</i> to the claim of later text like Samantabhadra’s <i>Āptamī māmsā</i> that the proper way to express a claim is to accompany in with the word ‘<i>syāt</i>’ and the elaboration of the senses in which various, prima facie contradictory claims can all be said to be true by means of the doctrine of the <i>nayas</i> and the metaphysics of <i>anekāntavāda</i>. As Folkert points out, however, in	ภิกษุผู้ฉลาดไม่พึงกล่าวความจริงอันมีอาจแสดง ความจริงอันแจ่มด้วยความเท็จ ความจริงอันพึงสงสัย ฤๅความเท็จล้วน ภิกษุผู้ฉลาดพึงกล่าวหลังพิจารณารอบคอบแล้วซึ่งสิ่งอันไม่แน่ แม้แต่ของความจริง ด้วยอาการซึ่งอาจพ้นจากบาป อ่อนโยน และพ้นจากความพึงสงสัย แลในอาการเดียวกัน ภิกษุมิพึงกล่าวพรุสวาท (127) ฤๅแม้ความจริงอันจะยังให้เกิดความเจ็บปวดรวดร้าวลึก(128) เพราะแม้สิ่งเหล่านี้ก็สร้างเรื่องเกี่ยวเนื่องด้วยกรรมชั่วบุคคล(129)ผู้ฉลาด รู้เจตนาชั่วทั้งปวง ย่อมมิกล่าวคำดั่งห้ามไว้ นั้น ฤๅแม้คำอย่างอื่นที่จะก่อเกิดอันตราย กฎเกี่ยวกับการพูดที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ดังเช่นที่ปรากฏในคัมภีร์ยุคแรกๆ เช่น <i>ทศไวภาติกสูตร</i> ดูเหมือนไม่ห่างไกลกันนัก(130) เมื่อเทียบคำกล่าวอ้างในคัมภีร์ยุคหลังเช่น <i>อาปตมิมิงสา</i> ของสมันตภทรที่ว่าวิธีพูดอันเหมาะสมนั้นจะต้องใส่คำว่า “<i>สุยาตุ</i>” ลงไปด้วย และคำอธิบายความหมายต่างๆ ที่คำกล่าว	(127) ต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้คำว่า harsh words หมายถึง วาจาที่เกี่ยวกรวดหยาบคาย ผู้วิจัยใช้คำว่า “พรุสวาท” ซึ่งมีความหมายตรงกัน (128) คำว่า injury ในที่นี้มีได้หมายถึงอาการบาดเจ็บทางกาย แต่เป็นความเจ็บปวดรวดร้าวที่เกิดจากคำพูด (129) แม้คำว่า soul ในบริบทของศาสนาเชน มักแปลเป็นภาษาไทยว่า “ชีวะ” แต่ในกรณีนี้ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า คำนี้อาจมิได้ปรากฏในตัวบทภาษาปรากฏุดดั้งเดิมในรูปของ “ชีวะ” แต่ในภาษาอังกฤษซึ่งแปลมาอีกทีหนึ่งใช้ soul ในความหมายว่า “บุคคล” เสียมากกว่า เพราะคำดังกล่าวมีความหมายถึงบุคคล (person) ได้ด้วย อย่างไรก็ตามแม้ตัวบทดั้งเดิมจะใช้คำว่า ชีวะ จริงก็เป็นเรื่องที่น่าเข้าใจได้เช่นกัน เพราะการกระทำต่างๆสามารถมองว่าชีวะหรือวิญญาณเป็นผู้กระทำ แม้จะกระทำหรือพูดผ่านสรีระคือร่างกาย ดังนั้นไม่ว่าตัวบทภาษาปรากฏุดจะใช้คำว่า ชีวะหรือไม่ ผู้วิจัยยังคงเห็นว่า การแปลว่าบุคคลจะสื่อความหมายสำหรับผู้อ่านชาวไทยมากกว่า เพราะในภาษาไทยเราไม่คุ้นเคยกับการกล่าวถึงชีวะหรือจิตวิญญาณในฐานะผู้กระทำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะแปลว่า “บุคคล” โดยยึดความหมายเป็นหลัก (130) ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างของประโยคเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น เพราะในภาษาอังกฤษมีส่วนขยายยาวมาก

his critique of Tatia’s argument, this is an inference which the modern scholar must draw; for the connection between nonviolent speech and <i>syādvāda</i> does not seem to be made, at least explicitly, in any of the premodern Jain texts currently available to modern scholarship. Is there no merit, though, in the position of those scholars who have perceived tolerance in the Jain doctrines of relativity? Whatever their historical origins, could these doctrines not be used to argue for inter-religious tolerance today? In partial defense of the scholars of Jainism who have held that the doctrines of relativity are expressions of intellectual <i>ahiṃsā</i>, I would want to argue that there are two issues here that can easily become conflated. One is the <i>historical</i> question of whether the premodern formulations of the Jain doctrines of reality did, in fact, constitute an extension of the principle of <i>ahiṃsā</i> into the realm of religious and philosophical discourse. The second is the <i>philosophical</i> question of whether or not,	หลากหลายอันอาจขัดแย้งกันเมื่อแรกเห็น จะอาจกล่าวว่าเป็นจริงได้ทั้งหมดโดยใช้หลักการว่าด้วย <i>นยะ</i> และหลักอภิปรัชญาว่าด้วย <i>อนekanantavada</i> อย่างไรก็ตาม ดังที่ฟอลเคิร์ตได้ชี้ไว้ในคำวิพากษ์ข้ออภิปรายของดาเตีย นี่เป็นข้อวินิจฉัยที่นักวิชาการยุคใหม่ต้องยกขึ้นมา เพราะการพูดที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่นกับ <i>สยาทวาท</i> นั้นจะไม่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน(131) อย่างน้อยก็ไม่เด่นชัด ในตัวบทชนก่อนสมัยใหม่ที่นักวิชาการสมัยใหม่เข้าถึงได้ในปัจจุบัน กระนั้นก็ตาม จุดยืนของบรรดานักวิชาการที่มองเห็นการยอมรับผู้อื่นในหลักสัมพัทธภาพของเขินจะไม่มีคุณประโยชน์อะไรเลยหรือ (132) ไม่ว่าหลักคำสอนเหล่านั้นจะมีที่มาทางประวัติศาสตร์อย่างไร แต่จะไม่อาจนำมาใช้อภิปรายสนับสนุนประเด็นการยอมรับระหว่างศาสนาในทุกวันนี้เลยหรือ ในการปกป้องบางส่วนของบรรดานักวิชาการทางศาสนาเขินผู้ยึดถือว่าหลักสัมพัทธภาพคือการสำแดง <i>หิงสา</i> ทางความคิด ผู้เขียนใคร่ขออภิปรายว่าในที่นี้มีอยู่สองประเด็นที่อาจจับรวมกันได้ง่ายๆ หนึ่ง	แทรกตรงกลาง (131) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมาจก ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตวจาจกและเรียบเรียงใหม่ตามความนิยมของภาษาไทย (132) ผู้วิจัยกลับลำดับประโยคตามความนิยมในภาษาไทย

regardless of the actual motivations behind their historical formulation, these doctrines <i>can legitimately be so interpreted</i> as to be capable of deployment in the name of religious toleration. In other words, whether or not they were originally conceived as expressions of ‘intellectual <i>ahimsā</i>’, can the Jain doctrines of relativity, by their internal logic, be deployed to provide the philosophical foundation for an ethic of religious toleration? Simply to pose the problem in the form of the question ‘Do the Jain doctrines of relativity express an ethic of religious toleration or not?’ is to lose sight of this very important distinction. These two issues, however, though distinguishable, are interrelated. With regard to the first issue – the historical question – I tend to agree with Folkert’s position that there is insufficient evidence for making the strong positive claim that many Jain scholars have made in this regard. Regarding the second issue,	คือคำถามเชิงประวัติศาสตร์ที่ว่า อันที่จริงแล้วการกำหนดหลักสัมพัทธภาพของเขาก่อนสมัยใหม่นั้น ทำให้เกิดการขยายหลักอหิงสาเข้าสู่วาทกรรมด้านศาสนาและปรัชญาหรือไม่ สองคือคำถามเชิงปรัชญาว่า หากไม่สนใจแรงจูงใจอันแท้จริงเบื้องหลังการวางรูปแบบทฤษฎีนี้ในประวัติศาสตร์ หลักคำสอนเหล่านี้จะสามารถตีความได้อย่างชอบธรรมหรือไม่ว่านำมาใช้ในนามของการยอมรับระหว่างศาสนาได้ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ไม่ว่าในแรกเริ่มหลักการเหล่านี้จะเข้าใจกันว่าเป็นการสำแดง “อหิงสาทางความคิด” หรือไม่ แต่ด้วยตรรกะภายในตัวมันเอง เราจะนำหลักสัมพัทธภาพของเขามาใช้(133)สร้างรากฐานจริยธรรมแห่งการยอมรับระหว่างศาสนาได้หรือไม่ การจะเพียงนำปัญหานี้มาตั้งเป็นรูปแบบคำถามว่า “หลักสัมพัทธภาพของเขานั้นสำแดงจริยธรรมแห่งการยอมรับระหว่างศาสนาหรือไม่” นั้นเป็นการมองข้ามการแยกแยะอันสำคัญยิ่งข้อนี้ไป อย่างไรก็ตาม แม้ทั้งสองประเด็นนี้จะแยกออกจากกันได้แต่ก็เกี่ยวเนื่องกัน ในทางประเด็นแรกคือคำถามเชิงประวัติศาสตร์นั้น ผู้เขียนออกจะเห็นพ้องกับ	(133) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมาจก ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตวจก โดยสมมติประธาน “เรา” ขึ้นในประโยค

however, of whether the Jain doctrines of relativity might plausibly be used as elements in the making of an argument for religious toleration, I am strongly inclined to support the position that they can be so used. The historical and the philosophical issues are interrelated, however, inasmuch as textual evidence indicates that, historically, even if the doctrines of relativity were not necessarily designed with <i>ahimsā</i> in mind, there are Jain writers who did put them to what could be called ‘tolerant’ or ‘nonviolent’ uses, and Jain writers who did not. This suggests that the answer to the question. ‘Do the Jain doctrines of relativity articulate and ethic or religious toleration or do they not?’ cannot be an easy ‘Yes’ or ‘No’. I would like to argue – after the manner in which the Jain texts themselves confront philosophical questions – that the best answer to this question is ‘In some sense yes; in another, no’. Regarding the attitude that is proper for Jains to hold toward non-Jain religious beliefs and practices, there is no	ฝ่ายของฟอลเคิร์ตว่า ไม่มีหลักฐานเพียงพอจะยืนยันหนักแน่นอย่างที่นักวิชาการเช่นหลายท่านกล่าวอ้าง แต่ในทางประเด็นที่สอง ที่ว่าหลักสัมพัทธภาพของเขาสถาปนามาใช้เป็นปัจจัยในการสนับสนุนการยอมรับระหว่างศาสนาได้อย่างสมควรหรือไม่ นั้น ผู้เขียนโน้มเอียงอย่างมากไปทางสนับสนุนฝ่ายที่ว่านำมาใช้ เช่นนั้นได้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นทางประวัติศาสตร์กับปรัชญานั้นสัมพันธ์กันเนื่องจากหลักฐานทางตัวบทระบุว่า แม้หลักสัมพัทธภาพไม่จำเป็นว่าจะต้องคิดค้นขึ้น(134)โดยมีหลักอหิงสาอยู่ในใจ ในทางประวัติศาสตร์ ก็มีนักเขียนเช่นบางคนนำหลักเหล่านั้นมาใช้กับสิ่งที่เรียกได้ว่า “ยอมรับผู้อื่น” หรือ “ไม่เบียดเบียน” และนักเขียนเช่นบางคนก็มิได้ทำเช่นนั้น นี่แสดงให้เห็นว่าเราจะตอบคำถามที่ว่า “หลักสัมพัทธภาพของเขาสถาปนารับรองระหว่างจริยธรรมหรือระหว่างศาสนาหรือไม่ใช่” ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” อย่างง่ายๆ นั้นไม่ได้ ผู้เขียนใคร่จะอภิปรายในแบบฉบับเดียวกับตัวบทตนเองเมื่อเผชิญคำถามทางปรัชญา ว่า คำตอบที่ดีที่สุดต่อคำถามนี้คือ “ในบางความหมายก็ใช่ บางความหมายก็ไม่ใช่”	(134) คำว่า design ในบริบทนี้หากแปลว่า “ออกแบบ” จะฟังเหมือนศัพท์ในทางสถาปัตยกรรม ซึ่งไม่เข้ากับบริบทที่กล่าวถึงทางแนวคิด ผู้วิจัยจึงเลือกแปลว่า “คิดค้น” แทน

consensus among premodern Jain writers. All Jains are, of course, enjoined to live lives of nonviolence in body, speech and mind, entailing the avoidance of career that involve the taking of human or animal life and the performance of acts of charity toward the larger community, Jain and non-Jain. However, behaving nonviolently, or even kindly, toward others need not – though it can – entail acceptance of or even respect for their beliefs and practices. The range of Jain responses to, for example, the deities worshipped by Hindus has included everything from acceptance – the Jains, for example, offer <i>pūjā</i> to Sarasvatī and Lakṣmī – to ambivalence – Krishna, for example, is regarded as residing in Hell for his violent deeds in the Mahābhārata war, but will be reborn as a Jina in the next cosmic cycle, and is claimed to be related to Neminātha, the 22nd Tirthaṅkara – to loathing and contempt – particularly for Śiva, who is ridiculed in some Jain text. In the realm of philosophy, the Jain	เกี่ยวกับเรื่องทัศนคติอันเหมาะสมที่ชาวเจนจะพึงมีต่อหลักความเชื่อและปฏิบัตินอกศาสนาเช่นนั้น มิได้มีฉันทานุมติในหมู่นักเขียนชาวเจนก่อนสมัยใหม่ แต่อย่างใด แน่นอนว่าชาวเจนทุกคนล้วนถูกกำหนดให้ใช้ชีวิตอันปราศจากการเบียดเบียนทั้งทางกายวาจาใจ อันนำมาสู่การหลีกเลี่ยงอาชีพที่ข้องเกี่ยวกับการพรากชีวิตคนและสัตว์ และสู่การประกอบกรกุศลต่อชุมชนระดับใหญ่กว่าทั้งที่เป็นชนและมิใช่ชน ทว่าการประพฤติตนโดยไม่เบียดเบียนหรือแม้แต่โดยเอื้ออารีต่อผู้อื่นนั้น ไม่จำเป็นต้องนำมาซึ่งความยอมรับหรือแม้แต่การเคารพความเชื่อและหลักปฏิบัติของผู้อื่น แม้จะเป็นไปได้ก็ตาม (135) ตัวอย่างเช่น ขอบข่ายการตอบสนองของชาวเจนต่อเหล่าเทพที่พวกฮินดูนับถือ นั้นรวมไว้ทุกสิ่ง นับตั้งแต่การยอมรับ เช่นการที่ชาวเจนถวายการบูชา(136)ต่อพระแม่สรวิศาดีและพระแม่ลักษมี ไปจนถึงความรู้สึกก้ำกึ่ง(137) เช่นชาวเจนเชื่อว่าพระกฤษณะกำลังเสวยทุกข์(138)ในนรกด้วยกรรมที่เบียดเบียนผู้อื่นในมหาภารตยุทธ์ ทว่าจะประสูติใหม่เป็นพระชินเจ้าองค์หนึ่งในกัลป์(139)ต่อไป และอ้างกันว่าเกี่ยวเนื่องเป็นญาติกับพระเนมินาถ ตีรถึงกรองค์	(135) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษ ส่วนขยายนี้แทรกอยู่ภายในประโยค ผู้วิจัยได้กลับมาไว้ท้ายประโยคเพื่อให้อ่านได้อย่างราบรื่น (136) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษ คำนี้ถูกกล่าวถึงในฐานะคำภาษาสันสกฤตว่า <i>pūjā</i> ซึ่งถอดเป็นภาษาไทยได้ว่า <i>บูชา</i> แต่สำหรับชาวไทยแล้วคำนี้เป็นที่คุ้นเคยกันดีในชีวิตประจำวัน จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้รูปภาษาสันสกฤตแต่อย่างใด (137) คำว่า ambivalence โดยปกติมักหมายถึงความลังเลตัดสินใจได้ไม่เด็ดขาด ทว่าในบริบทนี้หมายถึงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางดีและไม่ดีเหมือนกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่อาจแปลว่าลังเลได้เพราะสิ่งที่ชาวเจนเชื่อเกี่ยวกับพระกฤษณะนั้นไม่มีความลังเลอยู่เลย เพียงแต่เป็นทั้งทางดีและไม่ดีอยู่ในบุคคลเดียวกันเท่านั้น ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “ความรู้สึกก้ำกึ่ง” คือกึ่งดีกึ่งไม่ดี ไม่ชี้ชัดไปทางใดทางหนึ่งนั่นเอง (138) ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า residing ซึ่งแปลว่าอาศัยอยู่ แต่หากแปลว่าอาศัยอยู่ก็จะแปร่ง เพราะนรกในความรู้สึกของคนไทยมิใช่สถานที่สำหรับอาศัยอยู่ โดยมากมักใช้ว่า “เสวยทุกข์ในนรก” มากกว่า (139) ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า cosmic cycle ซึ่งแปลตรงตัวได้ว่ารอบแห่งจักรวาล ในคติของทั้งพราหมณ์ฮินดูเจน และพุทธ มีแนวคิดตรงกันคือจักรวาลมีการเกิด

doctrines of relativity have had applications with regard to issues of religious toleration at least as varied as the Jain response to the Hindu deities in popular literature. For some, such as Haribhadrasūri, the doctrines of relativity prove that there are fundamental truths in the teaching of the masters of all traditions, including the non-Jain Kāpila (the traditional founder of the Sāṃkhya system of philosophy) and the Buddha. As we have already seen, in his <i>Yogaśr̥ṣṭisamuccaya</i>. Haribhadra asserts that <i>nirvāṇa</i> is essentially one, but is described differently by the great masters who have attained it in order to meet the needs of their particular disciples and of the times in which they lived. The proper attitude, therefore, to hold toward all the great founders of the various paths is veneration and the respect. Disputation over matter of logic is to be avoided as non-conducive to the supreme goal, the common aspiration of all. He writes elsewhere, ‘I do not have any partiality for Mahāvīra, nor do I revile people such	ที่ 22 หรือไปจนกระทั่งความเกลียดชังและดูถูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อพระศิวะ ผู้ถูกปรามาสในคัมภีร์ของเซนบางเล่ม ทางด้านปรัชญา หลักสัมพัทธภาพของเซนมีการนำมาปรับใช้เกี่ยวกับประเด็นการยอมรับระหว่างศาสนาอย่างน้อยก็หลากหลายพอๆ กับการตอบสนองของเซนต่อเทพอินดูในวรรณกรรมชาวบ้าน สำหรับบางคน เช่นหริภักทรสุริ หลักสัมพัทธภาพพิสูจนัให้เห็นว่ามีความจริงพื้นฐานในคำสอนของเหล่าศาสดาทุกสำนักรวมทั้งศาสดาที่ไม่ใช่เซนอย่างกาปีละ (ผู้ก่อตั้งระบบปรัชญาสาขายะตามขนบ) และพระพุทธเจ้า ดังที่เราได้เห็นในงานของหริภักทรสุริชื่อ <i>โยคทฤษฎีสุมุจยะ</i> หริภักทรยืนยันว่านิรวาณ (นิพพาน) (140) นั้นแท้จริงมีเพียงหนึ่งเดียว แต่บรรดาศาสดาผู้ยิ่งใหญ่ผู้บรรลุนิรวาณนำมาอธิบายอย่างแตกต่างกัน(141)เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสานุศิษย์และยุคสมัยนั้นๆ ดังนั้นทัศนคติอันเหมาะสมที่จะพึงมีต่อบรรดาผู้ยิ่งใหญ่ผู้สำแดงวิถีอันหลากหลายทุกท่านคือความเคารพบูชา การท่อมุ่ถึงกันในเรื่องตรรกะนั้นควรหลีกเลี่ยง เพราะไม่น่าไปสู่จุดมุ่งหมายอันสูงสุดซึ่งเป็นความปรารถนา	ดับเป็นรอบ ซึ่งรอบหนึ่งๆ ที่จักรวาลบังเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และสูญสลายไปนี้ เป็นเวลายาวนานมากจนยากจะประมาณตามวิธีคำนวณของมนุษย์ได้ รอบจักรวาลดังกล่าวมีศัพท์เฉพาะเรียกว่า “กัลป์” หรือ “กัลป์” (ป. กปฺป; ส. กल्प) ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกใช้รูปจากภาษาสันสกฤตว่า “กัลป์” เพื่อให้สอดคล้องกับตัวบทที่ใช้ภาษาสันสกฤตเป็นหลัก (140) ในต้นฉบับใช้คำภาษาสันสกฤตว่า <i>nirvāṇa</i> ซึ่งเป็นคำเดียวกับคำว่า นิพพาน ในภาษาบาลี อันหมายถึงสภาพที่พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด คำว่านิพพานหรือนิรวาณนี้เป็นศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันทั้งในศาสนาอินดู เชน และพุทธ สำหรับในประเทศไทยที่นับถือพุทธนิกายเถรวาทเป็นหลักนั้น คำว่านิพพานเป็นที่เข้าใจและนิยมมากกว่า แต่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ศัพท์สันสกฤตเพื่อให้สอดคล้องกับตัวบท จึงได้วงเล็บคำว่านิพพานไว้ด้วย (141) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมาจก ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตุวจาก

as Kāpila [the founder of the <i>Sāṃkhya</i> system of philosophy]. One should instead have confidence in any person whose statements are in accord with reason (<i>yukti</i>).’ One may, however, contrast Haribhadra’s attitude toward non-Jain <i>darśanas</i> with that of another celebrated Jain thinker of the Śvetāmbara tradition. Hemacandra, author of the <i>Anyayogavyavacchedika</i> – a possible translation of the title of which is ‘The Ripper-Apart of Other Systems of Thought’. In this text, further elaborated by the commentary of his disciple, Malliṣeṇasūri, the <i>Syādvādamañjarī</i> (‘The Flower-Spray of the Doctrine of Conditional Predication’), Hemacandra, while affirming that Jainism contains the true insights of all other systems – and thereby, implicitly, that other systems do contain true insights – seeks primarily to refute the doctrines of those systems, demonstrating their absurdity either on the basis of self-contradiction or conflict with the data experience, as well as the	ร่วมกันของทุกคน ในอีกที่หนึ่งเขาเขียนไว้ว่า “ข้าพเจ้ามิได้เอนเอียงมาข้างพระมหาวิระ และข้าพเจ้ามิได้ประณามหยามเหยียดคนอย่างกาปิละ [ผู้ก่อตั้งระบบปรัชญาสาขายะ] เราควรจะเชื่อมั่นผู้ใดก็ตามที่กล่าวชอบด้วยเหตุผล (<i>ยুক্তิ</i>)” อย่างไรก็ตามเราอาจแย้งทัศนคติของหริภักธต่อทรรศนะที่มีใช้แบบเซน โดยทัศนคติของนักคิดเช่นผู้มีชื่อเสียงอีกท่านในนิกายเศวตามพร คือ เหมจันทรผู้เขียน <i>อันยโยคะวัจเจทิกะ</i> (142) ซึ่งชื่อเรื่องดังกล่าวสามารถแปลได้ว่า “ผู้ถึระบบความคิดอื่นๆ ให้ขาด” (คัมภีร์นี้มีอรรถกถาเพิ่มเติมในคัมภีร์ชื่อ <i>สยาทวาทมัญจรี</i> (“ชื่อแห่งสยาทวาท”) เขียนโดยศิษย์ของเหมจันทรชื่อมัลลิมณฑสุริ)(143) ในคัมภีร์นี้ แม้เหมจันทรจะยอมรับว่าศาสนาเซนมีญาณทัศนะอันแท้จริงที่มีในระบบอื่นๆ ทั้งหมด ด้วยเหตุนั้นก็มิใช่ว่าระบบอื่นๆ ทั้งหมดก็มีญาณทัศนะอันแท้จริงเช่นกัน แต่โดยหลักๆ เขาก็พยายามจะหักล้างหลักคำสอนของระบบต่างๆ เหล่านั้น โดยแสดงความไม่สมเหตุผลสมผล ไม่ว่าบนรากฐานของการพุดขัดแย้งในตนเองหรือขัดแย้งกับข้อมูลทางประสบการณ์ เช่นเดียวกับข้อกล่าวหา	(142) โดยปกติแล้วการถ่ายทอดภาษาสันสกฤตนั้นไม่จำเป็นต้องประวิสรรชนีย์กลางคำ ยกเว้นแต่เพียงกรณีนี้ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นต้องประวิสรรชนีย์ เพราะพยัญชนะที่เรียงต่อกันนั้นทำให้เกิดรูปคำที่ไม่พึงประสงค์ (143) ปัญหาสำคัญข้อหนึ่งที่พบในตัวบทต้นฉบับคือ ผู้เขียนมักสอดแทรกข้อความที่อยู่นอกเหนือประเด็นหรือไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับประเด็นนักเข้ามาในท่ามกลางประโยค ซึ่งในบางครั้งก็เกินความจำเป็น และสร้างความสับสนให้ผู้อ่านไม่น้อย เช่น ในกรณีนี้ข้อความทั้งวรรคที่ว่า further elaborated by the commentary of his disciple, Malliṣeṇasuri, the <i>Syādvādamañjarī</i> (‘The Flower-Spray of the Doctrine of Conditional Predication’) จัดว่าเข้าลักษณะดังกล่าว แม้ผู้เขียนจะมีเจตนาดีคือต้องการให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม แต่การกล่าวถึงหนังสืออีกเล่มหนึ่งแทรกกลางระหว่างจะอธิบายเนื้อความหนังสืออีกเล่มนั้นเป็นวิธีเขียนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผู้อ่านนัก ทว่าในการแปลเราจำเป็นต้องเคารพต้นฉบับในระดับหนึ่ง โดยรักษาข้อมูลส่วนนี้ไว้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำอันมีประโยชน์ว่า วิธีแก้ปัญหายอย่างหนึ่งคือ ใส่วงเล็บให้แก่ข้อความทั้งท่อนนั้นเพื่อแยกเนื้อความออกจากใจความหลัก และผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การกระทำดังกล่าวมิใช่การดัดแปลง

standard Jain charge of ‘one-sidedness’ (<i>ekāntatā</i>); for Hemacandra also upholds the dominant interpretation of <i>nayavāda</i>, and expressed it in this text. The following verse, sometimes cited as evidence for the nonviolent character of Jain philosophy, sounds, in this context, more like a form of Jain philosophical triumphalism: As, because of being alternatives and counter-alternatives one to another, the other prime doctrines are jealous, not so as Thy [the Jina’s] religion, in desiring the Methods [<i>naya</i>] in totality, without distinction [or] given to partiality. For Hemacandra the doctrines of relativity demonstrate the superiority of Jainism over other schools of thought, its ability to assimilate their insights to itself. Do the Jain doctrines of relativity, then, articulate an ethic of <i>ahiṃsā</i>, of nonviolent toleration for the views of others, seen as each expressing a genuine insight into truth? Or do they constitute a rhetorical strategy of assimilation, by	มาตรฐานของเซนคือความ “ยึดติดด้านเดียว” (<i>เอกานตตา</i>) เพราะเหตุที่สนับสนุนการตีความแบบที่นิยมที่สุดของ <i>นยวาท</i> และสำแดงไว้ในคัมภีร์นี้เช่นกัน โคลงต่อไปนี้ซึ่งบางครั้งยกมาเป็นหลักฐานแสดงลักษณะอหิงสาของปรัชญาเซน ในบริบทนี้มีน้ำเสียงคล้ายรูปแบบความคิดที่จะยกปรัชญาเซนขึ้นเหนือปรัชญาอื่น(144)เสียมากกว่า ขณะที่หลักการอื่นๆ ริษยากัน ด้วยเป็นทางเลือกและทางเลือกค้ำ(145)ซึ่งกันและกัน ศาสนาของพระองค์ [พระชินเจ้า] มิได้เป็นเช่นนั้น ในการแสวงหาวิถี [นยะ] โดยความร่วมมือกัน ไม่มีแบ่งแยก [หรือ] มีอคติสำหรับเหตุอื่น หลักสัมพัทธภาพแสดง ความที่ศาสนาเซนเหนือกว่าสำนักคิดอื่นๆ คือความสามารถที่จะดูดกลืนญาณทัศนะของสำนักเหล่านั้นไว้ในตนได้ ถ้าเช่นนั้นแล้ว หลักสัมพัทธภาพของเซนสำแดงหลักจริยธรรมแห่งอหิงสา กล่าวคือการยอมรับมุมมองของผู้อื่นโดยไม่ใช้ความรุนแรง โดยมองว่าแต่ละมุมมองล้วนแสดงญาณทัศนะอันแท้จริงสู่การเข้าถึง	จากต้นฉบับมากขึ้นไปเลย เพราะในบางกรณี การเขียนภาษาอังกฤษซึ่งมีการแทรกอนุประโยคที่คั่นด้วยจุลภาคหน้าหลัง ก็มีค่าเท่ากับการใส่วงเล็บในภาษาไทยอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงใช้วิธีดังกล่าวมาเพื่อแก้ปัญหาข้างต้น เพื่อให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น (144) คำว่า triumphalism นี้หมายถึงแนวคิดที่เห็นว่าควรยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นเหนือสิ่งอื่นๆ ทั้งหมด จากการค้นหาในอินเทอร์เน็ต พบว่าเคยมีผู้แปลไว้เป็นหลายทาง ซึ่งแต่ละทางยังไม่เคยได้รับการยอมรับเป็นศัพท์บัญญัติ เช่น แปลว่า “ลัทธิเกรียงไกร” หรือ “ลัทธิระเริงชัย” ซึ่งล้วนยากจะสื่อความหมายแก่ผู้อ่าน ผู้วิจัยเห็นว่า หากพิจารณาแนวทางการแปลแบบตีความของฉอง เตอลิต เราไม่จำเป็นต้องแปลคำศัพท์คำหนึ่งให้ออกมาเป็นคำเดียวเสมอไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อภาษาปลายทางยังไม่มีศัพท์บัญญัติถึงคำนั้นอันเป็นที่ยอมรับทั่วไป เราอาจแปลโดยการอธิบายความก็ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกการแปลแบบอธิบายความว่า “รูปแบบความคิดที่จะยกปรัชญาเซนขึ้นเหนือปรัชญาอื่น” ซึ่งแม้จะยาวกว่าต้นฉบับมาก แต่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วน (145) คำว่า “ทางเลือกค้ำ” นี้ผู้วิจัยใช้แปลคำว่า counter-alternatives ซึ่งหมายถึงทางเลือกที่อยู่ตรงข้ามกันเลยทีเดียว (มิใช่เพียงทางเลือกอื่นทั่วไป)

which the central teachings of other schools of thought are ‘swallowed up’ into Jainism, which comes out on top as the superior, all-inclusive perspective? The evidence indicates that the answers to these questions depend on who is deploying the doctrines in a given situation. But one thing is clear: for the authors in question, these doctrines are logical entailments of the metaphysical system accepted by the Jain tradition as a whole – the one systematized in Umāsvāti’s <i>Tattvārthasūtra</i> – and not primarily response to religious diversity. An issue remains, though. Even given the current interpretation of <i>nayavāda</i>, are the Jain doctrines of relativity really ‘nonviolent’? Do they not interpret the doctrines of other communities in ways foreign to the self-understanding of those communities, subsuming their ideas in an intellectual framework to which they would probably not acquiesce? By relativizing them, does this philosophy not distort doctrines beyond recognition? Does it provide a	ความจริงหรือไม่ หรือว่าหลักการเหล่านั้นสร้างกลยุทธ์ทางวาทศิลป์ในการดูถูกอื่น ซึ่งทำให้คำสอนอันเป็นจุดศูนย์กลางของสำนักคิดอื่นถูก “กลืน” เข้าไปในศาสนา เช่น ที่ปรากฏอยู่บนจุดสูงสุดในฐานะมุมมองที่ผนวก รวมทุกสิ่งไว้ใช่หรือไม่ หลักฐานบ่งชี้ว่าคำตอบของคำถามนี้ขึ้นอยู่กับใครเป็นผู้ใช้หลักการในสถานการณ์ที่กำหนด แต่มีสิ่งหนึ่งที่ชัดเจน คือ สำหรับนักเขียนต่างๆ ที่กล่าวถึงนั้น หลักคำสอนเหล่านี้คือความเป็นเหตุเป็นผลเนื่องกันของระบบอภิปรัชญาที่ขนบชนยอมรับโดยรวมและมีได้ตอบสนองต่อความหลากหลายทางศาสนาเป็นหลัก ซึ่งหลักดังกล่าวได้สร้างขึ้นเป็นระบบใน <i>คัตวารกสูตร</i> ของอุมาสวาตี (146) ทว่าก็ยังเหลืออีกประเด็นหนึ่ง คือแม้ว่าจะตีความหลัก <i>นยวาท</i> ตามที่เป็นอยู่นี้ ทว่าหลักสัมพัทธภาพของเขานั้นมีลักษณะ “ไม่เบียดเบียน” จริงหรือไม่ หลักคำสอนเหล่านี้มิได้ตีความหลักคำสอนของชุมชนอื่นๆ ในวิธีที่แปลกไปจากความเข้าใจตนเองของชุมชนเหล่านั้น โดยรวมแนวคิดของพวกเขาเข้าในกรอบภูมิปัญญาที่พวกเขาอาจจะไม่ยอมรับก็ได้หรือ โดย	(146) ใจความดังกล่าวเป็นใจความรอง กล่าวไว้เพิ่มเติม รายละเอียดเท่านั้น อันเป็นลักษณะที่ปรากฏบ่อยในตัวบทต้นฉบับนี้ ซึ่งแม้ว่าจะตัดออกเลยก็ไม่เสียความ ผู้วิจัยจึงเรียบเรียงไว้ท้ายประโยค

framework for genuine understanding of the other, or for the absorption and appropriation of a constructed ‘other’ with little resemblance to the genuine article? Are the Jain doctrines of relativity a kind of theological imperialism? These are serious questions, and must be answered by those of us who would appropriate this system of logic as a framework for the analysis of religious doctrines and for the conceptualization of religion in general. To some extent, I would claim that the issue must be conceded – that <i>anekāntavāda</i>, <i>nayavāda</i>, and <i>syādvāda</i> do not interpret the doctrinal claims of other schools of thought without some distortion, without imposing foreign categories of understanding upon them. I would also maintain, however, that this is inevitability for anyone, from any perspective, who attempts to understand other points of view using their own categories of understanding. How can one avoid using the categories of one’s own worldview when seeking to	การนำหลักการเหล่านี้มาเชื่อมโยงกัน ปรัชญาจะมีบิดเบือนหลักการที่อยู่นอกเหนือการรับรู้หรือปรัชญาที่สร้างกรอบเพื่อความเข้าใจผู้อื่นอย่างแท้จริงหรือเพื่อคูดซึมและครอบครอง “สิ่งอื่น” ที่ถูกสร้างไว้โดยมีความคล้ายคลึงกับของแท้เพียงน้อยนิดกันแน่ หลักสัมพัทธภาพของเซนเป็นลัทธิจักรวรรดินิยมทางเทววิทยา(147)จริงหรือไม่ คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่จริงจัง ซึ่งบรรดาพวกเราที่คิดจะยึดถือระบบตรรกะนี้เป็นกรอบสำหรับการวิเคราะห์หลักคำสอนทางศาสนาและสำหรับการสร้างแนวคิดทางศาสนาโดยทั่วไปนั้นจะต้องตอบให้ได้(148) ผู้เขียนขอกล่าวว่าจะต้องยอมรับประเด็นนี้ในระดับหนึ่งว่า <i>อนกานตวาท นยวาท และ สยทวาท</i> มิได้ตีความค่ากล่าวอ้างเชิงหลักการของสำนักอื่นๆ โดยปราศจากการบิดเบือน หรือโดยปราศจากการยึดยึดชุดความเข้าใจอันแปลกปลอมลงไปในการหลักกรสำนักเหล่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนจะยืนยันยืนยันว่านี่ย่อมเป็นเรื่องหลีกเลี่ยงมิได้สำหรับผู้ใดก็ตาม จากมุมมองใดก็ตาม ที่พยายามเข้าใจมุมมองของผู้อื่น โดยใช้ชุดความ	(147) ต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้ว่า <i>theological imperialism</i> หรือ “จักรวรรดินิยมทางเทววิทยา” ซึ่งหมายถึงการพยายามยึดครองอำนาจทางหลักคำสอนโดยการรวบเอาศาสนาหรือลัทธิอื่นเข้าไว้ภายใต้ของตนเอง (148) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษแปลตรงตัวได้ว่า “จะต้องได้รับคำตอบจาก...” ซึ่งเป็นสำนวนที่มีลักษณะไม่เป็นภาษาไทยนัก ผู้วิจัยจึงเรียบเรียงใหม่โดยอาศัยความหมายเป็นหลัก

understand the views of others? The same general principle applies to secular theories of religion and culture no less than to the perspectives of philosophers and religiously committed intellectuals. In <i>India and Europe: An Essay in Understanding</i>, Wilhelm Halbfass provides what I find to be a useful discussion of the concept of <i>inclusivism</i> as a way of understanding the position which a tradition of thought that is bound, on the one hand, by commitment to certain absolute, normative claims, and, on the other, by injunctions of tolerance and nonviolence, must logically assume. He writes that, ‘any kind of tolerance which is allied with, and committed to, religious absolutism, and which keeps itself free from relativism, skepticism or indifferentism, is by definition <i>inclusivistic</i>’. Halbfass furthermore recognizes that, among the possible varieties of inclusivism, some are, in a sense, more inclusive than others, and that the Jain system of relativity is something of a	เข้าใจของตนเอง เราจะหลีกเลี่ยงการใช้ชุดมุมมองของโลกของตนเองได้อย่างไรเมื่อพยายามจะเข้าใจมุมมองของผู้อื่น หลักการทั่วไปข้อเดียวกันนี้ใช้ได้กับทฤษฎีทางโลกเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมไม่น้อยไปกว่ากับมุมมองของนักปรัชญาและปัญญาชนที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับศาสนา ในข้อเขียนเรื่อง <i>India and Europe: An Essay in Understanding</i> วิลเฮล์ม ฮาล์ฟฟาส กล่าวถึงสิ่งที่ผู้เขียนเห็นว่าเป็นข้ออภิปรายอันมีประโยชน์เรื่องแนวคิดที่ว่าด้วยการผนวกรวม ในฐานะเป็นวิธีการเข้าใจจุดยืนซึ่งชนบความคิดที่ในทางหนึ่งผูกติดกับข้อกล่าวอ้างบางประการที่เด็ดขาดและมีกฎเกณฑ์ ส่วนอีกทางหนึ่งผูกติดกับการยอมรับผู้อื่นและความไม่เบียดเบียนนั้นจะต้องตั้งไว้อย่างสมเหตุผล เขาเขียนว่า “การยอมรับผู้อื่นชนิดใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวเนื่องและผูกติดกับสัมบูรณ์นิยมทางศาสนา และที่หลีกเลี่ยงจากสัมพัทธนิยม กังขาคติ หรือความเชื่อว่าทุกศาสนาเท่าเทียมกัน (149) นั้น โดยความหมายแล้วถือเป็นการผนวกรวม” ฮาล์ฟฟาสยังตระหนักต่อไปอีกว่า ในบรรดา รูปแบบที่เป็นไปได้ของการผนวกรวม ในความหมาย	(149) คำว่า “ความเชื่อว่าทุกศาสนาเท่าเทียมกัน” นั้นเป็นคำแปลเชิงอธิบายความของคำว่า <i>indifferentism</i> ซึ่งหมายถึงความเชื่อที่ว่าทุกลัทธิปรัชญาหรือศาสนา นั้นมีความเท่าเทียมกัน ไม่มีลัทธิหรือศาสนาใดที่เหนือกว่าพวกอื่น ซึ่งโดยแท้จริงแล้วเป็นความคิดที่มีรากฐานมาจากศาสนาคริสต์นิกายโรมันแคทอลิก และด้วยเหตุนี้จึง ไม่อาจสับสนศัพท์ที่เป็นภาษาบาลีสันสกฤตได้ ผู้วิจัยยังคงไม่พบศัพท์บัญญัติของคำนี้ที่จะสื่อความหมายได้ในศัพท์เดิยจริงๆ หลังจากพยายามคิดผูกศัพท์ใหม่โดยค้นจากพจนานุกรมภาษาบาลีสันสกฤตอยู่สักพักหนึ่งแล้ว ก็ได้ผลลัพธ์แต่คำที่ไม่สื่อความหมายต่อผู้อ่านในภาษาไทย จึงตกลงใจใช้การแปลแบบอธิบายความ ดังเหตุผลที่อธิบายไว้ใน (144)

model in this respect: In addition to the ‘vertical’, hierarchical model of inclusivism, there is also a ‘horizontal’ model, which is typified by the Jaina doxographies. The Jainas present their own system not as the transcending culmination of lower stages of truth, but as the complete and comprehensive context, the full panorama which comprises other doctrines as partial truths or limited perspectives. Although these two models are not always kept apart in doxographic practice, they represent clearly different types of inclusion. The subordination of other views to the Vedāntic idea of Brahman or the Madhyamaka viewpoint of ‘emptiness’ (<i>śūnyatā</i>) postulates an ascent which is at the same time a discarding and transcendence of doctrinal distinctions; the inclusion and neutralization of other views is not a subordinating identification of	หนึ่งบางรูปแบบก็มีลักษณะผนวกรวมมากกว่าบางรูปแบบ และตระหนักว่าระบบสัมพัทธภาพของเขานั้นเป็นสิ่งที่นับเป็นแบบอย่างในเรื่องนี้ ดังที่ว่า นอกจากรูปแบบการผนวกรวมซึ่งมีลำดับชั้น “แนวตั้ง” ก็ยังมีรูปแบบ “แนวนอน” ที่บรรดาตำราปฏิบัติปรัชญาเช่นแสดงแบบแผนไว้(150) ชาวเซนมิได้นำเสนอระบบของตนเองในฐานะสิ่งสุดยอดที่อยู่เหนือความจริงระดับที่ต่ำกว่า แต่ในฐานะบริบทที่สมบูรณ์และครอบคลุม เป็นมุมมองกว้างเต็มที่(151)ซึ่งบรรจุรวมหลักการอื่นไว้ในฐานะความจริงบางส่วนหรือ มุมมองอันจำกัด แม้ว่าในทางตำราปฏิบัติ ปรัชญา รูปแบบทั้งสองนี้จะมีได้ถูกจัดแยกกันเสมอ(152) แต่ก็แสดงประเภทการผนวกรวมที่ต่างกันอย่างชัดเจน การนำมุมมองอื่นๆ มารวมอยู่ได้ความคิดนิกายเวทานตะว่าด้วย พรหมัน หรือมุมมองนิกายมัธยมกะเรื่อง “ความว่าง” (<i>ศูนฺยตา</i>) นั้นนำเสนอการไต่ระดับขึ้นสูงพร้อมๆ ไปด้วยการกำจัดและ บำราบการแยกแยะเชิงหลักคำสอนต่างๆ การ	(150) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมาจก ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างเป็นกรรตวจก (151) คำว่า panorama โดยทั่วไปมักแปลกันว่า “ทัศนียภาพ” ทว่าในบริบทนี้มีความหมายถึงมุมมองในเชิงความคิด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “มุมมอง” (152) ผู้วิจัยปรับโครงสร้างประโยคใหม่ตามความนิยมของภาษาไทย

specific foreign concepts with specific aspects of one's own system, but an attempt to supersede and transcend specific concepts and conceptual and doctrinal dichotomies in general. The Jaina perspectivism, on the other hand, represents a horizontally coordinating inclusivism which recognizes other views as parts and aspects of its own totality. Of course, the Jainas, too, claim a superior vantage point, and a higher level of reflection. The logical structure of what Halbfass calls <i>inclusivism</i> is required by a philosophy, like Jainism, which would avoid the undesirable extremes of both absolutism and relativism. Mahatma Gandhi and the Jain Philosophy of Relativity Interestingly, no less of a champion of <i>ahimsā</i> than Mahatma Gandhi was an advocate of the Jain philosophy of relativity. If one asks, 'What was	ผนวกรวมและการล้มล้างแนวความคิดอื่นๆ มิใช่การรวมอัตลักษณ์บางประการในแนวคิดที่ต่างกันกับลักษณะบางประการของระบบของตน แต่เป็นความพยายามที่จะเอาชนะและแทนที่แนวคิดจำเพาะ และชี้ทางแนวคิดและหลักคำสอนโดยทั่วไป ในทางกลับกัน แนวทรรศนิยมแบบเขนนั่นแสดงการผนวกรวมที่ผสมกันกันในทางแนวนอน ซึ่งเห็นมุมมองอื่นเป็นส่วนและลักษณะในองค์รวมของตน แน่แน่นอนว่าชาวเขนก็อ้างว่าตนมีจุดได้เปรียบที่เหนือกว่าและสะท้อนความจริงมากกว่าเช่นเดียวกัน โครงสร้างเชิงตรรกะของสิ่งที่ฮัลฟฟาส เรียกว่าการผนวกรวมนั้น จำเป็นต่อปรัชญาเช่นศาสนาเขนซึ่งต้องการจะหลีกเลี่ยงความสุดโต่งอันไม่พึงปรารถนาของสัมบูรณ์ภาพและสัมพัทธ์ภาพ มหาตมะกานธีกับปรัชญาเขนว่าด้วยสัมพัทธ์ภาพ เป็นที่น่าสนใจว่า บุคคลผู้เชิดชูอหิงสาระดับมหาตมะกานธีก็เป็นผู้สนับสนุนทฤษฎีสัมพัทธ์ภาพ	

Gandhi’s approach to religious diversity?’, one finds that the answer is: <i>syādvāda</i>! As we shall see, Gandhi’s <i>syādvāda</i> was not necessarily the <i>syādvāda</i> of the Jain philosophers we have been studying. We shall even see that Gandhi was aware of this. As with a host of other ideas that he encountered from a variety of traditions and sources – Hinduism, Christianity, Buddhism, modern thought – Gandhi appropriated and adapted the concept of Jainism from the perspective of his own emergent worldview and needs. In this way, he is a model for all of us who seek to draw wisdom from other traditions. His <i>syādvāda</i>, therefore, may not be ‘authentically’ Jain. But it is nevertheless instructive. Gandhi’s general attitude toward religious diversity is well summarized in the following, fairly representative passage: Religions are different roads converging upon the same point.	ของเซน หากมีผู้ถามว่า “คานธีใช้วิธีการอะไรต่อความหลากหลายทางศาสนา”(152) ก็จะได้รับคำตอบว่า <i>สยาทวาทนน</i>เอง(153) ดังที่เราจะเห็นกันต่อไปนี้ <i>สยาทวาท</i>ของคานธี อาจมิใช่ <i>สยาทวาท</i>ของนักปรัชญาเซนที่เราได้เรียนรู้มาก่อนหน้านี้ก็ได้ และเรายังจะเห็นอีกด้วยซ้ำว่าคานธีก็ทราบเรื่องนี้ และเช่นเดียวกับความคิดอื่นๆ ที่เขาประสบจากประเพณีและแหล่งอันหลากหลาย คือศาสนาฮินดู ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ และแนวคิดสมัยใหม่ คานธีก็ได้ยึดถือและนำแนวคิดของเซนมาใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์ จากมุมมองโลกและความจำเป็นของเขาเอง ด้วยเหตุนี้เขาจึงเป็นแบบอย่างแก่พวกเราทั้งปวงที่พยายามจะดึงภูมิปัญญาจากประเพณีอื่นๆ ดังนั้น <i>สยาทวาท</i>ของเขาอาจไม่ใช่เซน “แท้ๆ” แต่ก็ยังเป็นแนวทางเชิงแนะนำสั่งสอน ทัศนคติโดยรวมของคานธีต่อความหลากหลายทางศาสนาสรุปไว้ได้อย่างเหมาะสมในข้อความอันเป็นตัวแทนได้อย่างดีดังต่อไปนี้ ศาสนาทั้งหลายก็คือทางสายต่างๆ กันที่นำไปสู่จุดเดียวกันนั่นเอง จะเป็นไรไปเล่าถ้า	(152) ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างประโยคให้เข้ากับลักษณะภาษาไทยมากขึ้น จากโครงสร้างภาษาอังกฤษที่แปลตรงตัวได้ว่า “อะไรคือวิธีการของคานธีต่อความหลากหลายทางศาสนา” (153) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ ซึ่งเป็นกลวิธีบ่งบอกน้ำเสียงเน้นหนัก แต่วิธีการนี้ไม่สู้จำเป็นนักในภาษาไทย ซึ่งโดยปกติไม่นิยมใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เว้นแต่เพื่อแสดงคำอุทานเสียงดัง ในภาษาไทยมีวิธีการอื่นๆ ที่ใช้แสดงออกถึงน้ำเสียง เช่น ใช้คำบอกมาลาต่างๆ (นะ ลี ละ เอะ ฯลฯ) ช่วยเสริมน้ำเสียง ในกรณีดังกล่าวผู้วิจัยเลือกแปลว่า “<i>สยาทวาทนน</i>เอง” ซึ่งทำให้ได้น้ำเสียงเน้นหนักใกล้เคียงกัน

What does it matter that we take different roads so long as we reach the same goal? Elsewhere, he elaborates further upon this same theme: I believe in the fundamental truth of all great religions of the world. I believe that they are all God-given and I believe that they were necessary for the people to whom these religions were revealed. And I believe that if only we could all of us read the scriptures of the different faiths from the standpoint of the followers of these faiths, we should find that there were at the bottom all one and were all helpful to one another. <i>The Non-Systematic Pluralism of the Karma-Yogi</i> The vast body of Gandhi's written work contains numerous passages of a similar sort, which elaborate upon or presuppose a pluralist orientation toward the world's religions. This is the view that the religions are paths leading to a common	แม้เราจักเลือกทางต่างสายกัน ตราบใดที่เราบรรลุจุดหมายเดียวกัน ในอีกที่หนึ่งเขาได้อธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อเดียวกันดังนี้ ฉันเชื่อในความจริงพื้นฐานของศาสนาสำคัญทุกศาสนาในโลก ฉันเชื่อว่าศาสนาเหล่านั้นพระเจ้าเป็นเจ้าของ(154)ประทานมาทั้งสิ้น และเชื่อว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ที่ได้รับการเปิดเผย(155)ศาสนาเหล่านี้ และฉันเชื่อว่าถ้าเพียงแต่เราทุกคนอ่านคัมภีร์ของหลักศรัทธาที่แตกต่างกันจากมุมมองของผู้นับถือหลักศรัทธาเหล่านั้นเราจะพบว่าที่สุดแล้วหลักการเหล่านั้นล้วนเป็นหนึ่งเดียวกันและล้วนเกี่ยวพันกัน พหุนิยมที่ไม่เป็นระเบียบแบบแผนของกรรมโยคี ในบรรดางานเขียนจำนวนมากของคานธี มีหลายข้อเขียนที่จัดอยู่ในประเภทใกล้เคียงกัน ซึ่งอธิบายหรือแสดงการมุ่งไปสู่พหุนิยมของศาสนาโลกนี้คือมุมมองที่ว่าศาสนาต่างๆ เป็นวิถีที่นำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และถ้าเข้าใจศาสนาอย่างถูกต้อง	(154) ศัพท์ God ในบริบทนี้ หมายถึงพระผู้เป็นเจ้าสูงสุดเพียงพระองค์เดียว ในคริสตธรรมคัมภีร์เรียกว่า “พระเจ้า” เมื่อพิจารณาถึงการที่มหาตมะคานธีเป็นชาวฮินดู และในความหมายของเขาก็หมายถึงพระผู้เป็นเจ้าในลักษณะที่ไม่แบ่งแยกว่าเป็นศาสนาใด ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “พระผู้เป็นเจ้า” เพื่อมิให้ซ้ำซ้อนกับคำว่า “พระเจ้า” ในคริสตธรรมคัมภีร์ (155) “การเปิดเผย” หมายถึงการที่พระผู้เป็นเจ้าทรงสำแดงศาสนาซึ่งโดยปกติแล้วเป็นที่เร้นลับสำหรับมนุษย์ให้แก่มนุษย์ได้ทราบ ศัพท์เฉพาะในศาสนาคริสต์เรียกการเปิดเผยนี้ว่า “วิวรณ์”

goal, and that, properly understood, they express mutually supportive, complementary views of ultimate reality, rather than mutually incompatible and, by implication, antagonistic alternatives. According to the <i>Bhagavad Gītā</i> – which Gandhi once described as ‘an infallible guide of conduct’, and which was to become his ‘dictionary of daily reference’ – there are multiple paths to spiritual liberation for different kinds of people. These paths, or disciplines – <i>yogas</i> – have, for centuries, provided a framework in terms of which Hindus have understood and defined their varied beliefs and practices. They form a framework that allows for a considerable religious diversity within Hinduism itself. In terms of the <i>Gītā</i>’s model of many paths to salvation, Gandhi would probably be characterized best as a <i>karma-yogī</i>, a practitioner of the discipline of action. An activist through and through, Gandhi’s primary concern was not to develop a consistent systematic philosophy – a concern more typical of a	ศาสนาจะแสดงมุมมองที่ส่งเสริมและเกื้อหนุนซึ่งกัน ในเรื่องความจริงสูงสุด แทนที่จะไม่ลงรอยกันและมี นัยว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ตามที่ปรากฏใน <i>ภควัทคีตา</i> ซึ่งคานธีเคย อธิบายไว้ว่าเป็น “สิ่งซึ่งนำอันถูกต้องแห่งจรรยา”(156) และได้กลายเป็น “พจนานุกรมสำหรับอ้างอิง ประจำวัน” ของเขานั้น หนทางสู่ความหลุดพ้นทางจิต วิญญาณมีหลายสายสำหรับคนต่างจำพวกกัน วิธีหรือ หลักคำสอนเหล่านี้ ที่เรียกว่า <i>โยคะ</i> ได้นำเสนอกรอบที่ ชาวฮินดูใช้ทำความเข้าใจและอธิบายความเชื่อและ หลักปฏิบัติอันหลากหลายของตนมานานนับศตวรรษ แล้ว และวิธีเหล่านั้นสร้างกรอบที่รองรับความ หลากหลายทางศาสนาอย่างมากภายในตัวศาสนาฮินดู เอง ตามแบบฉบับของ<i>ภควัทคีตา</i> เรื่องวิถีอัน หลากหลายสู่ความหลุดพ้น ถ้าจะจัดประเภทของคานธี ให้เหมาะที่สุดคงอยู่ในหมู่<i>กรรมโยคี</i>คือผู้ประพฤติตาม หลักแห่งการกระทำ คานธีเป็นนักกิจกรรมอย่างเต็มที่ จุดมุ่งหมายหลักของเขามีไข่พยายามพัฒนาปรัชญาที่มี ระบบระเบียบสม่ำเสมอ ซึ่งจะเข้าลักษณะของพวกเขา	(156) คำว่า “จรรยา” นี้ผู้วิจัยแปลจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า conduct ซึ่งหมายถึงแบบแผนการประพฤติปฏิบัติอัน ดีงาม ส่วนคำว่า “จรรยา” นั้นมีความหมายดังนี้ จรรยา [จัน-] น. ความประพฤติ, กิริยาที่ควรประพฤติ ในหมู่ในคณะ เช่น จรรยาแพทย์, นิยมใช้ในทางดี เช่น มีจรรยา หมายความว่า มีความประพฤติที่ดี. (ส. จรรยา; ป. จริยา). (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

<i>jñāna-yogī</i>, a seeker after wisdom. His concern was with translating ideas into action with a positive transformative impact on the suffering of human beings. <i>Satya</i> and <i>ahimsā</i>, truth and nonviolence – the first two Jain <i>vratas</i> – were, for Gandhi, inseparable. He claimed that, ‘a perfect vision of Truth can only follow a complete realization of Ahimsa’ – a typically Jain approach. For him, the most important test of the truth of an idea was not its logical coherence with other ideas in a philosophical system, but the ability of that idea to facilitate transformative nonviolent action. As he once wrote: ... Whenever you are in doubt or when the self becomes too much with you, try the following expedient: Recall the face of the poorest and most helpless man you have ever seen and ask yourself if the step you contemplate is going to be of any use to him. Will he be able to gain anything by it? Will it restore to him control over his own life and destiny? ... Then you will	ชยฺหฺยาน โยคี(157) คือผู้แสวงหาภูมิปัญญาเสียมมากกว่า ส่วนจุดมุ่งหมายของเขานั้นอยู่ที่การแปรความคิดเป็นการกระทำที่มีผลกระทบเชิงเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกต่อความทนทุกข์ของมนุษยชาติ สัตย์กับ อหิงสา คือความจริงและการไม่เบียดเบียน ซึ่งเป็นพรต (158)สองประการแรกของเขานั้น สำหรับคานธีแล้ว แยกจากกันไม่ขาด เขากล่าวว่า “การเห็นความจริงอัน สมบูรณ์แบบ เกิดได้จากการประจักษ์แจ้งในอหิงสา เท่านั้น” ซึ่งเป็นวิถีของเขนแท้ๆ ทีเดียว สำหรับเขาแล้ว การทดสอบที่สำคัญที่สุดสำหรับความจริงของความคิด หนึ่งๆ นั้นมิใช่ความเชื่อมโยงทางตรรกะต่อความคิด อื่นๆ ในระบบปรัชญา แต่เป็นศักยภาพของความคิด นั้นที่จะเอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนไหวแบบอหิงสาอัน นำมาสู่ความเปลี่ยนแปลง ครั้งหนึ่งเขาเขียนไว้ว่า ...เมื่อใดก็ตามที่ท่านสงสัย หรือเมื่ออหิงการ (159)ของท่านเริ่มหนักเกินไปสำหรับท่าน จง ลองทางแก้ต่อไปนี้ คือจงระลึกถึงใบหน้าของ คนยากจนและอับจนที่สุดที่ท่านเคยเห็น แล้ว ถามตนเองว่า ย่างก้าวที่ท่านกำลังใคร่ครวญ อยู่ นั้นเป็นประโยชน์ต่อเขาหรือไม่ เขาจะ	(157) พึงเข้าใจว่าอักษร ช และ ญ นั้นควบกล้ำกัน แต่ผู้วิจัย ตัดเครื่องหมายพินทุออก (158) “พรต” (วฺรต) ในบริบทของศาสนาเขนนั้นหมายถึง ข้อปฏิบัติที่จะงดเว้นกรรมชั่ว ซึ่งห่างเหินกับทาง พุทธศาสนาแล้ว ใกล้เคียงกับแนวคิดของ “เบญจศีล” เป็นอย่างยิ่ง แม้กระทั่งจำนวนพรต ซึ่งมีห้าข้อ และ หลักการโดยรวมของพรตซึ่งคล้ายคลึงกับศีลในทาง พุทธศาสนา (รายละเอียดในเรื่องของพรตกรุณาอ่าน เพิ่มเติมได้ในบทที่ 2 ของสารนิพนธ์เล่มนี้ ส่วนที่ว่า ด้วยการทบทวนความรู้เกี่ยวกับศาสนาเขน) (159) คำว่า “อหิงการ” ในบริบทนี้ ผู้วิจัยมิได้นำมาใช้ตาม ความหมายในภาษาพูดทั่วไป ที่มักมีความหมายว่า ะโศโหหัง หรือ จองหอง อดดี เป็นต้น ซึ่งเป็น ความหมายที่ต่อยอดจากรากเดิมอีกชั้นหนึ่งแล้ว แต่ นำมาใช้ในความหมายเดียวกับศัพท์ทาง พระพุทธศาสนาซึ่งมีความหมายดั้งเดิมว่า “การกล่าว ว่าเป็นตัวฉันเอง” (ป. อหฺ = ฉัน) ศัพท์นี้ตรงกับคำว่า ego ในภาษาละติน ซึ่งท่านพุทธทาสภิกขุมักใช้ว่า “ตัวกู” คู่กับคำว่า “มมังการ” หรือ “ของกู”

find your doubts and your self melting away. <i>Gandhi: The Anekāntavādī</i> What is the <i>jñāna-yogi</i>, then, who is concerned with the consistency and clarity of ideas and methods, to make of Gandhi’s views on religious plurality? If one is interested in discerning a systematic worldview underlying Gandhi’s various pronouncements on this subject, how should one proceed? One can begin by attending to Gandhi’s social and historical context. Gandhi’s pronouncements about the ultimate unity and complementarity of the world’s religious echo similar claims made by other prominent Hindus of the nineteenth and twentieth centuries. In response to the intellectual and cultural challenges of the West, a ‘Neo-Hindu’ or ‘Neo-Vedāntic’ movement emerged in the nineteenth century that conceived of a ‘universal religion’ of which all religions are forms or aspects. The classic expression of the	ได้รับอะไรจากสิ่งนั้นหรือไม่ สิ่งนั้นจะช่วย กอบกู้การควบคุมชีวิตและชะตากรรมของเขา เองคืนมาให้เขาหรือไม่ แล้วท่านจะพบว่า ความสงสัยและอหังการของท่านปลาศนา การไป คานธีผู้เป็นอนอกานตวาที ถ้าเช่นนั้นแล้วชฎาน โยคี ผู้สนใจเกี่ยวกับ ความคิดและวิธีการที่ลงรอยกันและชัดเจน(160) จะได้อะไรจากมุมมองพหุนิยมทางศาสนาของคานธีเล่า ถ้าผู้ใดสนใจที่จะมองจากมุมมองโลกที่เป็นระบบ เบื้องหลังถ้อยแถลงอันหลากหลายของคานธีเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้นั้นจะดำเนินการต่อไปอย่างไร เราอาจเริ่มต้นด้วยการสนใจบริบททางสังคมและประวัติของคานธี ถ้อยแถลงของคานธีเกี่ยวกับเอกภาพอันสูงสุดและความสมานฉันท์ของศาสนาโลกสะท้อนกับคำกล่าวอ้างที่คล้ายคลึงกันของชาวฮินดูสำคัญคนอื่นๆ ในศตวรรษที่สิบเก้าและยี่สิบ เพื่อเป็นการตอบสนองการทำลายทางปัญญาและวัฒนธรรมจากตะวันตก ขบวนการ “ฮินดูกระแสใหม่” หรือ “เวทานตะกระแสใหม่”(161) ก็เกิดขึ้นในศตวรรษที่สิบ	(160) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษที่มีคำนามมากเกินไป ซึ่งไม่เหมาะสมกับรูปประโยคภาษาไทย มาเป็นการใช้คำนามประกอบคำคุณศัพท์ (161) คำว่า “กระแสใหม่” นี้แปลจากอุปสรรคว่า neo ซึ่งมี ความหมายว่าใหม่

universalist Neo-Hinduism is found in the life and teachings of the nineteenth-century Bengali saint Sri Ramakrishna Paramahansa, who claimed: God has made different religions to suit different aspirants, times, and countries. All doctrines are only so many paths; but a path is by no means God Himself. Indeed, one can reach God if one follows any of the paths with whole hearted devotion. One may eat a cake with icing either straight or sidewise. It will taste sweet either way. As one and the same material, water, is called by different names by different peoples, one calling it water, another eau, a third aqua, and another pani, so the one Everlasting-Intelligent-Bliss [<i>satchit-ananda</i>) is invoked by some as God, by some as Allah, by some as Jehovah, and by others as Brahman. As one can ascend to the top of a house by means of a ladder or a bamboo or a staircase or a	เก้า ซึ่งก่อกจากหลัก “ศาสนาสากล” ที่มีรูปแบบและลักษณะของทุกศาสนา ตัวอย่างการแสดงออกอันโดดเด่นของแนวคิดฮินดูกระแสใหม่อันเป็นสากลนิยมนี้พบได้ในชีวิตและคำสอนของนักบุญชาวเบงกอลสมัยศตวรรษที่สิบเก้า ศรีรามกฤษณะปรมาหังสะ ซึ่งกล่าวว่า พระผู้เป็นเจ้าของศาสดาต่าง ๆ กัน เพื่อให้เหมาะกับผู้แสวงหา กาละ และเทศะ ต่าง ๆ กัน หลักธรรมต่าง ๆ นั้นเพียงมีหลากหลายวิธี ทว่าวิธีหนึ่ง ๆ ก็คือองค์พระผู้เป็นเจ้านั่นเอง แน่แท้บุคคลย่อมบรรลุถึงพระผู้เป็นเจ้าของได้หากปฏิบัติตามวิถีใดวิถีหนึ่งโดยอุทิศตนอย่างสุดจิตสุดใจ บุคคลย่อมบริโภคนมโรยน้ำตาลจากด้านตรงหรือด้านข้างก็ได้ไม่ว่าด้านใดรสชาติย่อมหวานลิ้นเหมือนกัน วัตถุประสงค์อันหนึ่งอันเดียวกันคือน้ำ ผู้คนต่างพากันย่อมเรียกต่างกัน คือบ้างก็เรียกน้ำ บ้างก็เรียก “eau” บ้างก็เรียก “aqua” บ้างก็เรียก “pani”(162) ข้อนี้ฉันใด ฉันนั้นแลพระผู้ทรงอยู่นิรันดร์ ทรงปัญญาคุณ และทรงเกษม	(162) ข้อความในเครื่องหมายอัฒภาคนี้คงไว้เป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ เพราะเป็นคำที่กล่าวถึงในฐานะภาษาต่างประเทศคือ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาละติน และภาษาฮินดี ตามลำดับ

rope, so diverse are the ways and means to approach God, and every religion in the world shows one of these ways. This Hindu universalism is typically articulated, in the writing of such thinkers as Swāmi Vivekānanda and S. Radhakrishnan, in terms of the philosophy of <i>Advaita</i>, or non-dualism. According to this philosophy, the ultimate reality is <i>nirguṇa</i> Brahman – a pure impersonal existence beyond all conceptual thought, name, and form. The deities of Hinduism (and, in Neo-Hinduism, the ultimate realities of all the world’s religions) are forms or manifestations of their reality, which is ultimately identical with everything. According to this view, the perception of a world of forms distinct from Brahman is conceived as a result of cosmic illusion, or <i>māyā</i>. This school of thought is based on the teachings of Śaṅkarācārya, an eighth-century Hindu philosopher who interpreted the <i>Upaniṣads</i> as revealing the ultimate unity	(163) [สตฺ-จิตฺ-อานนฺท] บุคคลบ้างก็ออกพระนามพระองค์ว่า “พระเจ้า” บ้างก็ว่า “อัลลอฮ์” บ้างก็ว่า “ยะโฮวา”(164) และบ้างก็ว่า “พรหมัน” หนึ่งบุคคลย่อมป็นขึ้นหลังคาบ้าน ได้ด้วยบันไดลิง หรือด้วยท่อนไม้ไผ่ หรือด้วยขั้นบันได หรือด้วยเชือกฉั่นใด วิธีและวิธี เข้าถึงพระเป็นเจ้าก็หลากหลายดุจเดียวกัน ฉะนั้น ทุกศาสนาในโลกต่างก็สำแดงคนละวิธีกัน สากลนิยมฮินดูเช่นนี้ร้อยเรียงกันตามแบบฉบับอยู่ในข้อเขียนของนักคิดอย่างสวาไมวีเวกานันทหรือ ส.ราชกฤษณัน ในชื่อของปรัชญาอ <i>ไทวตะ</i> หรือ ความไม่เป็นทวิภาพ ตามหลักปรัชญานี้ ความจริงสูงสุดคือ <i>นิรคุณพรหมัน</i> สภาวะอันบริสุทธิ์และไม่ใช้บุคคล ซึ่งพ้นจากแนวความคิด นาม และรูปใดๆ เทพต่างๆ ของศาสนาฮินดู (หรือในฮินดูกระแสใหม่คือ ความจริงสูงสุดของทุกศาสนาในโลก) คือรูปแบบหรือการประจักษ์แจ้งความจริงข้อนี้ ซึ่งในที่สุดแล้ว เหมือนกันกับทุกๆ สิ่ง ตามมุมมองนี้ การรับรู้โลกแห่งรูปลักษณ์ที่	(163) ในต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นการนำคำคุณศัพท์มาร้อยเรียงต่อกันเพื่อสร้างคำประสม ผู้วิจัยได้เลือกวิธีแปลโดยการนำคุณศัพท์เหล่านั้นมาสร้างเป็นวลีที่สมบูรณ์ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น (164) ในพระคัมภีร์เดิมของศาสนายูดาห์ซึ่งเขียนเป็นภาษาฮีบรูนั้น พระนามของพระเจ้าปรากฏด้วยสี่ตัวอักษรคือ <i>יהוה</i> ซึ่งตรงกับอักษรโรมันว่า <i>YHWH</i> โดยเขียนเฉพาะพยัญชนะ ไม่ได้ใส่สัญลักษณ์กำกับเสียงสระ การออกเสียงแท้จริงของคำนี้ยังคงเร้นลับเพราะศาสนายูดาห์จะไม่ออกเสียงพระนามของพระองค์จริงๆ แม้กระทั่งในเวลาสวดพระคัมภีร์ซึ่งมีพระนามของพระเจ้าปรากฏอยู่ ชาวยูดาห์ก็มักจะออกเสียงคำนี้ว่า <i>อะโดนาย</i> (แปลตามศัพท์ว่าเจ้านายของพวกเรา) หลังจากนั้นเมื่อมีการถ่ายทอดพระคัมภีร์เป็นภาษาอื่นๆ จึงจำเป็นต้องมีการประสมสระลงไปในคำดังกล่าว และในสมัยแรกๆ ได้มีการสะกดเป็นอักษรโรมันว่า <i>Jehovah</i> ซึ่งการแปลพระคัมภีร์เป็นภาษาไทยในยุคต้นๆ ได้อิงตามอักษรโรมันดังกล่าว โดยถ่ายเสียงเป็น “ยะโฮวา” (เป็นการถ่ายเสียงแบบไทยๆ) เช่น “เราคือยะโฮวา, นามนี้เป็นนามของเรา” (ยะชาชา 42:8) สมัยต่อมาเมื่อสืบค้นหลักฐานจากทางอิสราเอลแล้ว

of the world and Brahman. Swāmi Prabhavānanda, a twentieth-century exponent of this monistic philosophy, explains the concept of Brahman in the following way: Brahman is the reality – the one existence, absolutely independent of human thought or idea. Because of the ignorance of our human minds, the universe seems to be composed of diverse forms. It is Brahman alone... This universe is an effect of Brahman. It can never be anything else but Brahman. Apart from Brahman, it does not exist. There is nothing beside Him. He who says that universe has an independent existence is still suffering from delusion. He is like a man talking in his sleep. ‘The universe is Brahman’ – so says the great seer of the Atharva Veda. The universe, therefore, is nothing but Brahman. It is superimposed upon Him. It has no separate existence, apart from its ground.	แยกจากพรหมนั้น เข้าใจกันว่าเป็นผลจากภาพลวงของจักรวาล หรือ <i>มายา</i> สำนักคิดนี้ตั้งอยู่บนคำสอนของสังกรจารย์ ปราชญ์ฮินดูในศตวรรษที่แปด ผู้ตีความคัมภีร์ <i>อุปนิษัต</i> ว่าเป็นสิ่งเผยเอกภาพสูงสุดของโลกกับพรหมนั้น สวามี ปภววานันตะ ผู้สนับสนุนปรัชญาเอกนิยม(165)นี้ในศตวรรษที่ยี่สิบ ได้อธิบายแนวคิดเรื่องพรหมนั้นไว้ดังต่อไปนี้ พรหมนั้นคือความจริง คือสภาวะหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นอิสระสิ้นเชิงจากความคิดความอ่านของมนุษย์ เพราะอวิชชาในจิตใจมนุษย์ จักรวาลจึงดูเหมือนประกอบจากรูปลักษณ์หลากหลาย แท้จริงมีแต่เพียงพรหมเท่านั้น จักรวาลนี้เป็นผลอันเกิดจากพรหม และไม่อาจเป็นสิ่งอื่นใดได้เลยนอกจากพรหม เว้นจากพรหมแล้วไม่มีอะไรดำรงอยู่ ไม่มีอะไรนอกเหนือจากพระองค์ ผู้ที่กล่าวว่าจักรวาลดำรงอยู่โดยไม่ขึ้นกับสิ่งใดนั้นยังคงหลงใหลกับภาพมายา เขาเป็นดังบุรุษผู้นอนละเมอพูด ฤษีผู้ยิ่งใหญ่ผู้ประพันธ์คัมภีร์อถรรพเวท	พบว่า หากมีความจำเป็นต้องออกเสียงคำดังกล่าว พวกเขามักออกเสียงว่า YaHWeH ดังนั้นหนังสือสมัยใหม่จึงมักถ่ายทอดพระนามนี้ว่า Yahweh และในภาษาไทยก็เขียนว่า พระยาห์เวห์ ในที่นี้ผู้วิจัยใช้ตัวสะกดดั้งเดิมว่า “<i>ยะโฮวา</i>” เพื่อให้สะท้อนกับภาษาอังกฤษที่ยังคงเป็นตัวสะกดแบบเก่า และยังเป็นที่ยึดแพร่หลายมากกว่าตัวสะกดแบบใหม่อีกด้วย (165) คำว่า “<i>ปรัชญาเอกนิยม</i>” นี้มาจากภาษาอังกฤษว่า monistic philosophy หมายถึงแนวคิดที่มองว่าสิ่งที่ดำรงอยู่ทั้งหมดมีเพียงหนึ่งเดียว คือมองจักรวาลทั้งหมดในองคร่วมว่าเป็นหนึ่งสิ่ง แต่ภายในแยกย่อยเป็นหลายสิ่งตามแต่จะแบ่งกันเอง

Gandhi, too, embraced the philosophy of <i>advaita</i> – but with a deeply ethical twist: I don't believe... that an individual may gain spiritually while those who surround him suffer. I believe in <i>advaita</i>, I believe in the essential unity of man and, for that matter, of all that lives. Therefore, I believe that if one man gains spiritually, the whole world gains with him and if one man falls the whole world falls to that extent. But while Gandhi did embrace <i>advaita</i> in many of his writing, he also spoke and wrote frequently of a personal God – distinct from humanity and the rest of the universe – and of the importance of discerning and behaving in accordance with this God's will, and of the actions of God as an agent in human history – theistic concepts more in line with traditional Vaiṣṇava <i>dvaita</i>, or dualistic Vedānta, or Abrahamic monotheism, than with the ultimately impersonal and formless Brahman of <i>advaita</i> Vedānta.	กล่าวไว้ดังนี้ “จักรวาลคือพรหมัน”(166) ฉะนั้นจักรวาลจึงมิใช่อะไรอื่นนอกจากพรหมัน จักรวาลสถิตอยู่บนพระองค์ มิได้ดำรงอยู่แยกต่างหากจากพื้นฐานของมัน คานธีเองก็ยอมรับปรัชญาอโทวตะเช่นกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนเชิงจริยธรรมเล็กๆ ฉันไม่เชื่อ...ว่าปัจเจกชนจะบรรลุถึงจิตวิญญาณที่สูงส่งได้ขณะที่คนล้อมรอบเขายังทนทุกข์อยู่ ฉันเชื่อปรัชญาอโทวตะ ฉันเชื่อในเอกภาพที่สำคัญที่สุดของมนุษย์และรวมถึงของสิ่งมีชีวิตทั้งหมดด้วย ฉะนั้นฉันเชื่อว่าถ้าผู้ใดบรรลุถึงจิตวิญญาณที่สูงส่งได้ ทั้งโลกก็บรรลุไปกับเขาด้วย และถ้าผู้ใดล้มเหลว ทั้งโลกก็ล้มเหลวด้วยเช่นกัน แต่แม้คานธีจะยอมรับปรัชญาอโทวตะ เขาก็พูดและเขียนถึงพระเจ้าผู้เป็นเจ้าที่มีรูปลักษณ์เป็นตัวตนอยู่บ่อยๆ ซึ่งแยกจากมนุษย์และจักรวาลส่วนที่เหลือ และยังคงพูดถึงความสำคัญของการคิดและกระทำตามพระประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า และพูดถึงการกระทำของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าในฐานะสิ่งคลบบันดาล(167)ใน	(166) ผู้วิจัยได้กลับลำดับสิ่งที่กล่าวมาไว้ตามหลังบุคคลที่กล่าวตามความนิยมในภาษาไทย และป้องกันความสับสนว่าเป็นคำกล่าวของประโยคค้ำหน้า (167) คำว่า “สิ่งคลบบันดาล” นี้แปลจากคำว่า agent ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษรว่าตัวกระทำหรือผู้กระทำ ทว่าเนื่องจากเป็นการกระทำของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “คลบบันดาล” ซึ่งมีความเข้ากันได้มากกว่า

In early 1926 or late 1925, this apparent inconsistency in his thought was pointed out by a reader of Gandhi's English-language newspaper, <i>Young India</i>, in a letter to the editor. Gandhi's response to this letter, in the 21 January 1926 issue, is helpful for discerning the philosophy underlying Gandhi's seemingly disconnected pronouncements on religion: I am an <i>advaitist</i> and yet I can support <i>Dvaitism</i> (dualism). The world is changing every moment, and is therefore unreal, it has no permanent existence. But though it is constantly changing, it has something about it which persists and it is therefore to that extent real. I have therefore no objective to calling it real and unreal, and thus being called an <i>Anekantavadi</i> or a <i>Syadvadi</i>. But my <i>Syadvada</i> is not the <i>syadvada</i> of the learned, it is peculiarly my own. I cannot engage in a debate with them. It has been my experience that I am	ประวัติศาสตร์มนุษย์ ซึ่งเป็นแนวคิดเทวนิยมที่เข้ากับ ไวยาณว <i>ไทวตะ</i> แบบดั้งเดิม หรือเวทานตะแบบทวิภาพ หรือเอกเทวนิยมแบบอับราฮัม มากกว่าจะเป็นแบบ พรหมันที่ไม่เป็นบุคคลและไม่มีรูปอย่าง <i>ไทวต</i> เวทานตะ ในช่วงต้นปี 1926 หรือปลาย 1925 ผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของคานธีฉบับที่ชื่อ “<i>ยัง อินเดีย</i>” คนหนึ่งได้ชี้ความไม่ลงรอยกันที่ปรากฏอยู่ใน ความคิดของคานธีไว้ในจดหมายถึงบรรณาธิการ(168) คานธีตอบจดหมายฉบับนี้ลงในหนังสือพิมพ์ฉบับวันที่ 21 มกราคม 1926 อันเป็นประ โยชน์ต่อการใคร่ครวญ ปรัชญาภายใต้ถ้อยแถลงทางศาสนาที่ดูไม่ปะติดปะต่อกันของคานธี ฉันเป็นพวกอ <i>ไทวตะ</i> แต่ฉันก็สนับสนุนพวก <i>ไทวตะ</i> (ทวิภาพนิยม) ได้ โลกเปลี่ยนแปลงอยู่ ทุกขณะ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีอะไรจริงแท้ ไม่มี สภาวะที่สถาพร แต่แม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ก็ยังมีอะไรบางอย่างเกี่ยวกับโลกที่ยืน ยงอยู่และจริงในระดับหนึ่ง ฉันจึงไม่คัดค้านที่ จะเรียกมันว่าจริงแท้ หรือไม่จริงแท้ ฉันถูก	(168) ต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นกรรมาจก ผู้วิจัย ได้ปรับ โครงสร้างเป็นกรรมาจกและเรียบเรียงใหม่ตาม ความนิยมของภาษาไทย

always true from my point of view, and am often wrong from the point of view of my honest critics. I know that we are both right from our respective points of view. And this knowledge saves me from attributing motive to my opponents or critics. The seven blind men who gave seven different descriptions of the elephant were all right from their respective points of view, and wrong from the point of view of one another, and right and wrong from the point of view of the man who knew the elephant. I very much like this doctrine of the manyness of reality. How did Gandhi become aware of <i>anekāntavāda</i>? And how did the first two Jain <i>vratas</i>, <i>ahiṃsā</i> and <i>satya</i>, become fundamental to his worldview? As we have seen, one of the highest concentrations of Jain in India is the region of Gujarat, the western coastal region in which Gandhi was born and raised. Jain ideals and practices have long	เรียกว่าเป็นพวกอนเณกานตวาทีหรือสยาทวาที แต่สยาทวาทของฉันมิใช่สยาทวาทแบบ นักปราชญ์ แต่เป็นของฉันเองโดยเฉพาะ ฉันไม่อาจข้องเกี่ยวในการถกเถียงกับพวกเขา ฉันมีประสบการณ์ว่าฉันพูดจริงเสมอจาก มุมมองของฉันเอง และมักจะผิดในมุมมอง ของบรรดาท่านผู้วิพากย์ฉันอย่างจริงจัง ฉัน ทราบว่าเราทั้งหมดต่างก็ถูกในมุมมองของ พวกเราเอง ความรู้ข้อนี้ป้องกันฉันให้พ้นจาก การใส่แรงจูงใจให้แก่ฝ่ายตรงข้ามหรือผู้วิ พากย์ฉัน ชายตาบอดเจ็ดคนที่อธิบายช้าง เป็นเจ็ดแบบล้วนแต่ถูกจากมุมมองของพวกเขา และผิดจากมุมมองของคนอื่นๆ แต่ละคน และทั้งถูกและผิดจากมุมมองของผู้รู้จักช้าง จริง ฉันชื่นชอบหลักคำสอนเกี่ยวกับความมี หลายโฉมหน้าของความจริงนี้มาก คานธีรู้เรื่องอนเณกานตวาทีได้อย่างไร และพรต ของเขาสองประการแรกคืออหิงสาและสัจย์ กลายเป็น รากฐานมุมมองโลกของเขาได้อย่างไร ดังที่เราได้เห็น แล้ว ถิ่นหนึ่งที่มีชาวเขนหนาแน่นที่สุดในอินเดียอยู่ใน	

exerted an influence upon the Gujarat Hindu Vaiṣṇava community, of which Gandhi was a member, and Jain monks were frequent visitors to the Gandhi household when he was still a boy. Indeed, before he undertook his first journey aboard – to London to study law – his family permitted him to do so only after he took a vow ‘not to touch wine, woman and meat’ – a vow administered by one Becarajī Svāmī, a Jain monk. Later in his life, one of Gandhi’s closest friends and spiritual advisers was a Jain layman, Rājacandra Mahetā – known affectionately to Gandhi as ‘Raychandbhai’ – of whom he writes: I have tried to meet the heads of various faiths, and I must say that no one else has ever made on me the impression that Raychandbhai did. His words went straight home to me. His intellect compelled as great a regard from me as his moral earnestness, and deep down in me was the conviction that he would never willingly lead me astray and	อาณาเขตคุชราต บริเวณชายฝั่งตะวันตกซึ่งคานธีถือกำเนิดและเติบโตขึ้น คติและหลักปฏิบัติของชนเผ่าอิทธิพลยาวนานอยู่ในชุมชนชาวคุชราตที่นับถือฮินดูนิกายไวษณพ ซึ่งคานธีเป็นสมาชิกผู้หนึ่งในนั้น เมื่อคานธียังเป็นเด็กมีนักบวชเซนมาเยี่ยมเยียนครอบครัวอยู่บ่อยๆ อันที่จริงก่อนที่เขาเดินทางไปต่างประเทศครั้งแรกคือเมื่อไปเรียนกฎหมายที่ลอนดอน ครอบครัวของเขาขอมอนูญาคีต่อเมื่อเขาสาบานว่า “จะไม่แตะต้องสุรา นารี (169) และเนื้อสัตว์” ซึ่งเป็นคำสาบานที่น่าโดโดยนักบวชเซนรูปหนึ่งนามว่า เพจรชีสวามี ภายหลังคานธีได้มิตรสนิทท่านหนึ่งและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณด้วยเป็นอุบาสกเซนนามว่า ราชจันทร์ มเหตาคานธีเรียกอย่างสนิทสนมฉันพี่น้องว่า “ราชจันทร์กาย”(170) ซึ่งเขาได้เขียนถึงว่า ฉันได้พยายามจะเข้าพบผู้นำหลักศรัทธาต่างๆ และฉันต้องพูดว่าไม่มีใครทำให้ฉันประทับใจได้อย่างราชจันทร์กาย คำพูดของเขาตรงสู่กันบังจิตใจฉัน (171) ภูมิปัญญาและความจริงจั่งในทางศีลธรรมของเขาทำให้	(169) ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “สุรา นารี” แทนที่จะใช้คำไวพจน์ของคำว่า “เหล่า” หรือ “ผู้หญิง” คำอื่นๆ ที่มีให้เลือกมากมาย เพราะในบริบทนี้กล่าวถึงสองสิ่งนี้ในฐานะเป็นอบายมุข ซึ่งในภาษาไทยเรานิยมใช้คำว่า “สุรา” และ “นารี” มากที่สุด (170) คำว่า bhai ในภาษาฮินดีหรือภาษาอินเดียอื่นอีกหลายภาษา ก็คล้ายกับคำว่า brother ในภาษาอังกฤษคือบ่งบอกความเป็นเพศชาย แต่ไม่บ่งบอกว่าฝ่ายใดอ่อนหรือแก่กว่า ดังนั้นการจะแปลคำนี้ว่า “พี่ชายจันทร์” หรือ “น้องราชจันทร์” ย่อมไม่ใช่คำแปลที่มีสมมูลภาพแท้จริง เพราะวิถีการมองโลกของผู้ใช้ภาษาต้นฉบับกับภาษาปลายทางนั้นต่างกัน แม้ว่าผู้วิจัยอาจมีวิธีไปค้นหาได้ก็ตามว่าบุคคลผู้นี้อ่อนหรือแก่กว่ามเหตาคานธี ทว่าการเรียกว่า “พี่” หรือ “น้อง” ในภาษาไทยก็ยังคงแสดงอายุ ซึ่งมีใจเจตนาธรรมของคานธีอย่างแน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเป็นต้องคงคำว่า “กาย” ไว้ในต้นฉบับ โดยเพิ่มคำว่า “ฉันพี่น้อง” ไว้เพื่อทดแทนความหมายส่วนนี้แทน (171) ในต้นฉบับใช้คำว่า went straight home to me ซึ่งแปลตรงตัวว่า “กลับบ้านตรงมาหาฉัน” แต่หากแปลเช่นนั้นก็จะไม่สื่อความหมายต่อผู้อ่านภาษาปลายทาง

would always confide to me his innermost thoughts. In my moments of spiritual crisis, therefore, he was my refuge. Given the strong presence of Jainism in Gandhi's social and historical context, it should come as no surprise that the Jain tradition exerted a profound influence upon his thought. It was Jain philosophy that allowed Gandhi to conceive of ultimate reality pluralistically, in both personal theistic and impersonal <i>advaitic</i> terms. Most importantly, from Gandhi's perspective, it was Jain philosophy that allowed him to exercise not only to tolerance but empathy for the positions of those with whom he disagreed. Again: It is the doctrine that has taught me to judge a Musalman [Muslim] from his own standpoint and a Christian from his. Formerly, I used to resent the ignorance of my opponents. Today I can love them because I am gifted with the eye to see myself as others see me <i>and</i>	ฉันเคารพนับถือมากพอๆ กัน(172) และฉันเลื่อมใสศรัทธาอยู่ลึกๆ ว่าเขาจะไม่มีวันจงใจพาดันหลงทาง และจะเผยความคิดภายในที่สุดให้แก่ฉันเสมอ ฉะนั้นในขณะที่ฉันเผชิญวิกฤตทางจิตวิญญาณ เขาจึงเป็นที่ลี้ภัย (173) ของฉัน ด้วยความที่ศาสนาเซนปรากฏอยู่มากในบริบททางสังคมและความเป็นมาของคานธี จึงไม่น่าประหลาดใจเลยที่สำนักเซนจะมีอิทธิพลลึกซึ้งต่อความคิดของเขา ปรัชญาเซนนี่เองที่ทำให้มหาตมะคานธีรับรู้ปรมัตตสัจจะอย่างเป็นพหุนิยม ทั้งในแบบที่มีพระเจ้าเป็นตัวตน และแบบอไทวะตะที่ไม่มีตัวตน ที่สำคัญที่สุดจากมุมมองของคานธีก็คือ ปรัชญาเซนนี่เองที่ทำให้เขาไม่เพียงแต่สามารถปฏิบัติตามแนวทางการยอมรับผู้อื่นได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความเข้าอกเข้าใจจุดยืนของผู้ที่เขาไม่เห็นพ้องด้วย เขากล่าวไว้อีกว่า หลักคำสอนนี้เองที่สอนฉันให้รู้จักตัดสินชาวมุซัลมาน [มุสลิม] และชาวคริสต์จากจุดยืนของเขา(174) ก่อนหน้านี้ฉันเคยขัดใจกับ	(172) ผู้วิจัยได้เรียบเรียงประโยคใหม่ให้อ่านง่ายขึ้น (173) ในต้นฉบับใช้คำว่า refuge หมายถึงที่ลี้ภัย ซึ่งในบริบทนี้มีใช้ทางกายแต่หมายถึงทางจิตวิญญาณ คำว่า “ที่ลี้ภัย” นี้ปรากฏอยู่ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ด้วย ดังต่อไปนี้ “God is our refuge and strength, a very present help in trouble.” (Psalm 46:1) “พระเจ้าทรงเป็นที่ลี้ภัย และเป็นกำลังของข้าพระองค์ทั้งหลาย เป็นความช่วยเหลือที่พร้อมอยู่ในเวลาข้าลำบาก” (สดุดี 46:1) ผู้วิจัยได้อุทโลมใช้คำดังกล่าวตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ เพราะเห็นว่าสื่อความหมายได้ดี (174) ผู้วิจัยได้เรียบเรียงประโยคใหม่เพื่อความสละสลวยในภาษาไทย

<i>vice versa</i>. I want to take the whole world in the embrace of my love. My <i>anekantavad</i> is the result of the twin doctrine of <i>Satya</i> and <i>Ahimsa</i>. <i>Anekāntavāda</i> as a Philosophy of Religious Pluralism Adopting his own version of the Jain philosophy of relativity, Gandhi justified drawing inspiration from a wide and diverge range of sources, incorporating their insights into his own view. The <i>Bhagavad Gītā</i>, the Bible, Qu’ran, Thoreau, Tolstoy, Theosophy: all became resources which he could tap for ideas and embrace as elements in his own, constantly growing and changing worldview. His pluralism could almost be seen as an intellectual expression of his desire ‘to take the whole world in the embrace of his love’. He could embrace the truth in the beliefs of others because his nonviolent attitude enabled him to see the truth in them, and his <i>anekānta</i> philosophy enabled him to make their truth his own – without contradicting or	ความไม่รู้ของฝ่ายตรงข้าม มาวันนี้ฉันรักพวก เขาได้ เพราะฉันได้รับมอบดวงตาที่จะมองตัวฉันเองอย่างที่คนอื่นมอง <i>รวมทั้งในทางกลับกันด้วย</i> ฉันอยากจะโอบกอดโลกทั้งโลกไว้ในอ้อมกอดแห่งความรัก <i>อนekanantavada</i> ของฉันนั้นเป็นผลมาจากหลักคำสอนของ <i>สัตย์และอหิงสา</i> ควบคู่กัน อนekanantavada ในฐานะปรัชญาแห่งพหุนิยมทางศาสนา จากการปรับปรัชญาเช่นที่ว่าด้วยสัมพัทธภาพให้อยู่ในรูปแบบของตนเอง คานธีแสดงให้เห็นการดึงแรงบันดาลใจจากแหล่งต่างๆ ที่กว้างและหลากหลาย และรวมความคิดเหล่านั้นเข้ามาสู่มุมมองของเขาเอง <i>ไม่ว่าภควัทคีตา</i> คริสตธรรมคัมภีร์ คัมภีร์อัลกุรอาน ทอโร(175) ตอลสตอย เทวปรัชญา ล้วนเป็นทรัพยากรที่เขาสามารถไขเอาความคิดและรับมาเป็นปัจจัยในมุมมองโลกของเขาเองที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ พหุนิยมของเขาเกือบจะมองได้ว่าเป็นการแสดงออกแบบปัญญาชนของความปรารถนาของเขาที่จะ “โอบกอดโลกทั้งโลกไว้ในอ้อมกอดแห่งความรัก” เขา	(175) “ทอโร” หมายถึง เฮนรี เดวิด ทอโร (1817 – 1862) นักปรัชญาชาวอเมริกัน ผู้มีชื่อเสียงทั้งในฐานะนักประพันธ์ กวี และนักปรัชญาการเมืองด้วย บทความที่มีชื่อเสียงของเขาเรื่องหนึ่งคือ <i>Resistance to Civil Government</i> ซึ่งความคิดในบทความนี้ปัจจุบันเป็นที่แพร่หลายในนาม “อารยะขัดขืน” (civil disobedience - สมัยเก่ามักใช้คำว่า “การคือแฉง”)

sacrificing any of the truths he already held. Any attempt to interpret religions and philosophies pluralistically – as elements in a larger, more encompassing worldview, just like the parts of the elephant felt by the blind men – inevitably involves some distortion, some epistemic ‘violence’, especially if they do not see <i>themselves</i> as expressing ‘parts’ of the truth, but the <i>whole</i> truth. But if one acknowledges – like Haribhadrasūri, Ramakrishna or Gandhi – that there is wisdom to be found in all traditions, but one also wishes to avoid an indiscriminate relativism, it is hard to conceive of an alternative to some kind of religiously, pluralistic worldview. The Jain doctrines of relativity recommend themselves, I believe, to those who are committed to religious pluralism due, not only to their own internal consistency, but also to the fact that they allow for a minimal distortion of the claims of the world’s religions. As we have seen, some distortion is inevitable	สามารถยอมรับ(176)ความจริงในความเชื่อของผู้อื่น เพราะทัศนคติไม่เบียดเบียนใครของเขาทำให้เขาเห็นความจริงในผู้คนเหล่านั้น และปรัชญาอนันตทานตะทำให้เขาเปลี่ยนความจริงของผู้อื่นให้กลายเป็นของตนได้โดยไม่ต้องขัดแย้งหรือสละความจริงเดิมที่เคยยึดถืออยู่แล้ว ความพยายามใดๆ ที่จะตีความศาสนาและปรัชญาอย่างพหุนิยม ในฐานะองค์ประกอบของมุมมองโลกที่ใหญ่กว่าและครอบคลุมกว่า เข้าทำนองตาบอดคลำช้าง(177) ย่อมจะมีความบิดเบือนบางประการ และ “ความรุนแรง” ในทางญาณวิทยาบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าไม่มองตนเองว่าแสดงเพียง “บางส่วน” ของความจริง แต่แสดงความจริงทั้งหมด ทว่าหากผู้ใดรับรู้ อย่างหรือภิกษุสุริ รามกฤษณะ หรือคานธี ว่าภูมิปัญญาอยู่ในทุกชนบประเพณี แต่ก็หวังจะหลีกเลี่ยงสัมพัทธนิยมแบบตามอำเภอใจ ก็เป็นการยากจะนึกถึงทางเลือกอื่นนอกจากมุมมองโลกที่เป็นพหุนิยมทางศาสนา ผู้เขียนเชื่อว่า หลักสัมพัทธภาพของเขานั้นจะเป็นที่เชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องกับพหุนิยมทางศาสนา	(176) ในต้นฉบับใช้คำว่า embrace ซึ่งเป็นคำเดียวกับประโยคก่อนหน้านี้ แต่ไม่สามารถแปลด้วยคำว่า “โอบกอด” เหมือนกันได้ เพราะในที่นี้มีความหมายถึงการยอมรับความคิดหรือความเชื่อของผู้อื่นซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม (177) ในต้นฉบับใช้ว่า just like parts of the elephant felt by the blind men ซึ่งแปลตรงตัวได้ว่า “เปรียบประจุกส่วนต่างๆ ของช้างที่ถูกคลำโดยคนตาบอด” ทว่าในภาษาไทยมีสำนวนเฉพาะสำหรับอุปมานี้อยู่แล้วคือ “ตาบอดคลำช้าง” ผู้วิจัยจึงหยิบยกสำนวนดังกล่าวมาใช้แปลได้ทันที (178) ในต้นฉบับใช้ว่า recommend themselves to ซึ่งแปลตรงๆ ได้ว่า “แนะนำตนเองให้แก่” แต่การแปลเช่นนั้นอาจไม่สื่อความหมายเพียงพอสำหรับผู้่านภาษาปลายทาง ผู้วิจัยจึงยึดหลักการแปลแบบตีความว่า “เป็นที่เชิญชวนให้...นำไปใช้”

when one draws the ideas of others into one's worldview. But because of the metaphysical realism that underlies them, the Jain doctrines do not relegate any experience to the realm of illusion. The experiences at the core of all the world's religions can thus be affirmed as authentic perceptions of reality. Conclusion The Jain doctrines of relativity are an important cornerstone of the claim that this is tradition with universal relevance; for one does not necessarily have to be a Jain to adopt the Jain pluralistic method. Gandhi, for example, was able to incorporate his very strong Vaiṣṇava theism into his <i>anekāntavāda</i>. In our next chapter, we shall conclude our discussion of Jainism with some reflections on the relevance of this tradition to all of humanity.	นำไปใช้(178) ไม่เพียงเพราะมีความสอดคล้องกันในตัวเองเท่านั้น แต่เพราะความจริงที่ว่าหลักการเหล่านั้นทำให้คำกล่าวอ้างของศาสนาต่างๆ ในโลกบิดเบือนน้อยที่สุดด้วย ดังที่เราได้เห็นว่ามีผู้ใดถึงความคิดของผู้อื่นเข้ามาสู่มุมมองโลกของตน ความบิดเบือนก็จำเป็นต้องเกิดขึ้นบ้าง(179) ทว่าด้วยความจริงทางอภิปรัชญาที่อยู่ภายใต้ หลักการของเซนมิได้ผลักไส ประสพการณ์รับรู้ใดๆ ไปสู่ด้านภาพมายา ดังนั้น ประสพการณ์ที่อยู่ในแก่นของศาสนาทั้งหมดในโลกจึงกล่าวได้ว่าเป็นการรับรู้ความจริงโดยแท้ สรุป หลักสัมพัทธภาพของเซนนั้นเป็นเสาเอก (180)ของคำกล่าวอ้างที่ว่าเซนคือชนที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นสากล เพราะบุคคลไม่จำเป็นต้องเป็นเซนก็นำหลักการพหุนิยมของเซนมาใช้ได้ เช่นคานธีก็สามารถนำลัทธิเทวนิยมแบบไวษณพอันแข็งแกร่งของเขามา ผสานกับอเนกานตวาทได้ ในบทต่อไป เราจะสรุปข้ออภิปรายเกี่ยวกับศาสนาเซน ด้วยเรื่องผลสะท้อนจากความสัมพันธ์ของสำนักเซนต่อมนุษยชาติทั้งมวล	(179) ผู้วิจัยได้เรียบเรียงประโยคใหม่เพื่อความสละสลวยในภาษาไทย (180) ในต้นฉบับใช้คำว่า cornerstone โดยปกติมักแปลว่า “ศิลามุมเอก” หมายถึงศิลาใหญ่ที่ก่อรองรับมุมกำแพงวิหาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญมาก ในที่นี้ใช้ในลักษณะโวหารความเปรียบ หมายถึงเป็นรากฐานสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันที่จริงแล้วคำนี้มีนัยสำคัญทางคริสตศาสนา เพราะเป็นฉายาของพระเยซู ดังที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ว่า “The stone the builders rejected has become the <u>cornerstone</u>.” (Psalm 118:22) “ศิลาซึ่งช่างก่อได้ทอดทิ้งเสียได้เป็นศิลามุมเอกแล้ว” (สคคิ 118:22) ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ในบริบทของวัฒนธรรมไทย คำว่า “ศิลามุมเอก” จะไม่สื่อความหมายดีพอ เพราะคนไทยไม่คุ้นเคยกับการก่อสร้างลักษณะดังกล่าว จึงนำคำที่เทียบเคียงกันทางความหมาย คือคำว่า “เสาเอก” (ในการสร้างบ้าน) มาใช้แทน

บทที่ 5

สรุป

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ในวันถูกต้อง คือแนวทางการศึกษาทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของคริสเตียน นอร์ธ และแนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดออลิสรวมทั้งปรัชญาและศาสนาเปรียบเทียบ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนาเซน และการศึกษาตัวบททางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซนมีประโยชน์ต่อการแปลจริง

แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสเตียน นอร์ธซึ่งให้ความสำคัญต่อการตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับทั้งองค์ประกอบภายนอกและภายในนั้นมีประโยชน์ต่องานแปลโดยตรง เพราะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบทอย่างลึกซึ้ง นำมาสู่วางแผนการแปลและเลือกรูปแบบการแปลได้อย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษคือ ตัวบทนี้เป็นงานวิชาการ มีจุดประสงค์เพื่อให้ความรู้ หากลงมือแปลโดยไม่ผ่านการวิเคราะห์ตัวบทอาจทำให้เกิดสติปัญญาพลาดในการเรียบเรียงเนื้อหาเป็นต้นว่าแปลแบบรักษาตำแหน่งที่จะรักษาความ ซึ่งจะทำให้ผิดจุดประสงค์ในการสื่อสาร

แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดออลิสร มีประโยชน์ต่องานแปลชิ้นนี้แทบจะเรียกได้ว่ามากที่สุด เนื่องจากตัวบทเชิงวิชาการทางปรัชญานั้นไม่สามารถแปลชนิดคำต่อคำโดยไม่ผ่านการตีความได้ ในบางขณะผู้วิจัยจำเป็นต้องเรียบเรียงถ้อยคำใหม่เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งหากไม่ทำความเข้าใจตัวบทอย่างลึกซึ้งและละเอียดลออ ก็ยากที่จะเรียบเรียงให้สื่อใจความได้อย่างสมบูรณ์ หรือแม้กระทั่งในบางขณะผู้วิจัยอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหรือตัดเติมถ้อยคำลงไปในตัวแปล ซึ่งหากปราศจากการคิดใคร่ครวญด้วยกระบวนการแปลแบบตีความแล้ว ก็ยากที่จะเลือกถ้อยคำที่เหมาะสมแก่การใช้งานในจุดนั้นๆ ได้ การปฏิบัติตามขั้นตอนของการแปลแบบตีความช่วยให้ผู้วิจัยคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผลเพื่อให้การถ่ายทอดความหมายเป็นไปอย่างสมบูรณ์ที่สุด นอกจากนี้ขั้นตอนสุดท้ายคือการสอบทานความถูกต้องของบทแปลยังช่วยเพิ่มความมั่นใจในอีกระดับหนึ่งด้วยว่างานแปลชิ้นนี้นั้นจะมีคุณภาพ

ในการศึกษาปรัชญาและศาสนาเปรียบเทียบ ผู้วิจัยพบว่า ความรู้ในประเด็นดังกล่าวช่วยให้ผู้วิจัยสามารถอ่านและวิเคราะห์ข้อความที่ได้อ่านด้วยความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในอีกระดับหนึ่ง คือเพิ่มเติมไปถึงส่วนที่มีได้กล่าวถึงในต้นฉบับ เมื่อตัวบทกล่าวถึงแนวคิดทางปรัชญาสำนักอื่นใดนอกเหนือจากสำนักเซน ผู้วิจัยก็สามารถระลึกถึงเค้าโครงแนวคิดของสำนักดังกล่าวได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงตรรกะต่างๆ ในขณะที่คิดหาบทแปลที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความของศัพท์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเหล่านั้น ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวบทไม่น้อย

การศึกษาความเป็นมาและหลักเบื้องต้นของศาสนาเซนซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวบทนี้โดยตรง ช่วยให้ผู้วิจัยทราบภูมิหลังของเรื่องที่จะวิเคราะห์ และยังทราบความหมายของคำศัพท์พื้นฐานต่างๆ ที่อาจจะปรากฏในตัวบท ทำให้แน่ใจได้ว่าการแปลจะไม่สื่อความหมายคลาดเคลื่อนจากกรอบความคิดศาสนาเซนจริงๆ ส่วนการศึกษาตัวบททางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเซนก็ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงมุมมองต่อศาสนาเซนในบริบทของสังคมภาษาปลายทาง เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้อ่านน่าจะมี ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาเซน อยู่แล้วในระดับใด และรู้จักคำศัพท์เกี่ยวกับศาสนาเซนมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ สิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ตั้งสมมติฐานไว้ก็คือ ตัวบทชิ้นนี้มีการใช้ถ้อยคำสำนวนที่สัมพันธ์กับคริสตศาสนาด้วย เพราะเขียนในประเทศที่ผู้คนนับถือคริสต์เป็นหลัก บางครั้งจึงต้องค้นคว้าคำแปลจากตัวบททางคริสต์

ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า การแปลตัวบททางวิชาการที่มุ่งให้ความรู้หรือนำเสนอแนวคิดเป็นสำคัญนั้น ผู้แปลพึงศึกษาหัวข้อดังกล่าวอย่างละเอียดรวมทั้งค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างมาก ก่อนที่จะลงมือแปล เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะแปล ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะตัวบทที่จะผลิตนั้นมีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นในสังคม การแปลที่ผิดพลาดจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ผิดพลาดไปด้วย อนึ่ง การแปลตัวบทที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาอินเดีย นั้น ยังมีความจำเป็นที่ผู้แปลจะต้องทราบหลักการปริวรรตภาษา สันสกฤตและภาษาปรากฤต รวมทั้งเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาบาลีสันสกฤต เพราะผู้แปลจะต้องเผชิญศัพท์เฉพาะจำนวนมากที่มาจากภาษาดังกล่าว ซึ่งจะต้องใช้ความรู้เชิงภาษาประกอบการตัดสินใจว่าจะปริวรรตหรือแปลลงคำต่างๆ เหล่านั้นอย่างไร เรื่องการถ่ายทอดความหมายนั้นควรทำในระดับ วาทกรรม และพยายามเรียบเรียงให้ใจความเป็นไปตามลำดับที่จะเข้าใจได้ง่ายๆ เพราะลำพังเนื้อหาของปรัชญาเองก็เป็นสิ่งที่เข้าใจยากในความคิดของคนทั่วไปอยู่แล้ว หากเพิ่มความซับซ้อนในเชิงภาษาเข้าไปอีก จะยิ่งทำให้ผู้อ่านติดตามใจความสำคัญไม่ได้ จุดประสงค์ที่จะถ่ายทอดความรู้และความคิดก็จะบกพร่องไป สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยชิ้นนี้รวมทั้งข้อสรุปและข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปศึกษาและปฏิบัติการแปลตัวบทประเภทเดียวกันนี้เพิ่มเติม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ แก่สังคม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คานธี, มหาตมา. อัตชีวประวัติหรือข้าพเจ้าทดลองความจริง. แปลโดย กรุณา-เรืองอุไร กุศลาสัย. กรุงเทพฯ: อักษรวัฒนธรรมไทย-ภารต, 2525.

ทองหล่อ วงษ์ธรรมา. ศาสนาสำคัญของโลก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2551.

บุญธรรม กรานทอง. คำไทยที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2553.

บุญมี แทนแก้ว. ประวัติศาสตร์ต่างๆ และปรัชญาธรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2546.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ไทย-อังกฤษ. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, 2551.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกบาลี ฉบับสยามรัฐ. เล่ม 13. พระนคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2523.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.

วุฒาส, กฤษณะ ไทวปายนุ. ศรีมัททกวีทศิตา. แปลโดย ร.ต.อ. แสง มนวิฑูร และ จ่านงค์ ทองประเสริฐ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครหลวง: แพร่พิทยา, 2515.

วรรณา แสงอร่ามเรือง. ทฤษฎีและหลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. สันสกฤต-ไท-อังกฤษ อภิธาน. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว, 2511.

วิสุทธ์ บุษยกุล. แบบเรียนภาษาสันสกฤต. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2539.

สุนทร ณ รั้งยี. ปรัชญาอินเดีย: ประวัติและลัทธิ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สุนทร ณ รั้งยี. พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

สุพรรณิ ปิ่นมณี. การแปลขั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

สมาคมพระคริสตธรรมไทย. พระคริสตธรรมคัมภีร์: ภาคพันธสัญญาใหม่. กรุงเทพฯ: สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2550.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. ปรัชญาอินเดีย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2555.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อัสวโณษ. มหากาพย์เสานทรนันทะ. ปรับวรรต แปลและเรียบเรียงโดย สำเนียง เลื่อมใส. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2543.

ภาษาอังกฤษ

Baker, Mona. Routledge Encyclopedia of Translation Study. London: Routledge, 1998.

Cardona G. & Dhanesh J. The Indo-Aryan Languages. London: Routledge, 2003.

Indich, William M. Consciousness in Advaita Vedanta. Delhi: Motilal Banarsidass, 1980.

Long, Jefferey D. Jainism: An Introduction. London: I.B.Tauris, 2009.

Malina, Angelika. The Bhagavadgītā: Doctrines and Contexts. London: Cambridge University Press, 2007.

Maurer, Walter Harding. The Sanskrit Language: An Introductory Grammar and Reader. Cornwall: Curzon Press, 1995.

Nathmal Tatia. Studies in Jaina Philosophy. Calcutta: The Modern Art Press, 1951.

Newmark, Peter. A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall, 1988.

Nord, Christiane. Text Analysis in Translation. New York: Rodopi, 2005.

Promta, Somparn. Classical Indian Philosophy: A critical Introduction. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2011.

Radhakrishnan, S. & Moore, C. A. A Source Book in Indian Philosophy. New Jersey: Princeton University Press, 1970.

The American Heritage Dictionary. Fifth Edition. New York: Dell, 2012.

Zimmer, Heinrich. Philosophies of India. Edited by Joseph Campbell. New Jersey: Princeton University Press, 1951.

เว็บไซต์

<https://sites.google.com/site/smcucorat/Home/khxmul-web/ph/sakha-wicha-prachya/naew-sangkhep-raywicha/bthkhvam-thi-keiywkhxng-prach/yanwithya-sasna>

<http://www.iep.utm.edu/wittgens/>

<http://www.dhammadham.org/bd/dictionary.php>

<http://www.articlesbase.com/christianity-articles/theology-of-religions-pluralism-inclusivism-exclusivism-2035225.html>

http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=428&articlegroup_id=104

<http://www.jainworld.com/jainbooks/antiquity/digasvet.htm>

<http://www.censusindia.gov.in/>

ประวัติผู้วิจัย

ณัฐ วัชรสิรินทร์ เกิดเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2527 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแผนศิลปะ-ภาษาเยอรมัน จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เมื่อพ.ศ. 2545 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากคณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ. 2551 ก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในภาควิชาการแปลและการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันกำลังทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิชาการ ศูนย์อินเดียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย